

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 80 korona. Félévre 40 korona.
Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 22.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 704.

szelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnekadást ne szenvedjen.

A választási reform

Írta: Mezei Ernő.

Tudvalevőleg az antik szomorujátékok szerkezetéhez tartozik, hogy a kísértő kórusok jelenetről-jelenetre hirdetik a végzetnek közelgő beteljesülését és ezt a folyton fenyegetőbbé váló jóslatot megisméltik sokszor látható összefüggés nélkül a színpadon fojódó cselekményekkel. Csak olyan mód harsog bele azokba a pillanatnyi taktikai feltevésekbe, mindennapos érdekfűzőkbe és opportunisztikus cselekvésekbe is, a melyek parlamenti porondunkon folynak, időről-időre egy hatalmas szózat, amely a választói reform kötelező megalkotását egyre közeledő perspektívában tünteti fel. A parlamenti munka rendes folyamán úgy tetszhetik, hogy senki sem gondol rá, mégis bizonyos, hogy mindnyájan rája gondolnak, mint a kikerülhetlen végzet intelmére. Az új napján hallott kormánynyilatkozatok pedig az elmélet az erkölcsi kényszerűség legteljesebb feszültsége alá szorítják.

Ezek a nyilatkozatok megegyeznek abban, hogy a választási reformnak még a téli ülészek folyamán a képviselőház elé kell kerülnie. Ez a határidők elég-

séges garanciáját jelenti nemcsak a formális betérjesztésre, hanem a valóságos törvénnyé válásra nézve is. Mert ne ámítsa senki magát azzal, hogy a választói reform is ama javaslatok közé tartoznék, a melyeket sokáig a kirakatban mutogatni, esetleg onnét elrakosgatni is lehet. Andrassy Gyula, a belügyminiszter mondotta, hogy egy fél percczel sem fog tovább késlekedni a javaslat betérjesztésével, mint a mennyi időt gondos, lelkiismeretes megszerkesztése követel. Ha pedig egyszer ez a kész javaslat a Ház asztalára került, bizony egy fél percre sem lehet kivenni a nagy és sürgős törvényalkotások izzó kórhójából. Mihelyt a nyilvános megvitatás világába lesz állítva, a közvéleményben is, a Házban is ez lesz, ugyszólván kizárólag ez lesz a napirend. Csak ne legyen a forró sürgősségnek még az a következménye is, hogy az adott precedensek alapján a választási reformot is az „egyszakasz” sűrítőjében préselik össze.

Az egyes visszás jelenségek, az untalan fellobbanó vészjelek ellenére hinni tudjuk azt is, hogy a jelenlegi parlament nincsen hiájával azoknak a feltételeknek és képességeknek, a melyek ezt a korszakos reformot szerencsés megoldásra juttathatják. Az a kelletlenség és idegenkedés, a mely a választási reform irányában oly sűrűn nyilvánul, alig vehető egyébnek, mint olyas egyéni fájdalom hangulatnak, melyet a mandátumsorvadás lihegő aggodalma okoz. Összességében véve a képviselőhá-

zat, ha sehol másutt, ezen az egy ponton kellene keresni a koalíciós alakulásnak különös hivatottságát. Nem tudjuk másképpen hinni, mint hogy a választói reform tekintetében ha nem is teljesen egyező, de rokon természetű eszmék és közös szögletbe összefutó szempontok irányozzák a koalíció összes pártjait. Nagy erkölcsi jelentőséggel fog is birni és lényegesen fokozhatja a reform jótékony hatásait, ha az nagyban és egészben a magyar közvélemény egységének és a magyar pártok közfelfogásának lesz megérett gyümölcse. Igazában csak ebben az eredményben fogja a nemzet a paktumos átmeneti kormányzat igazolását láthatni. Afelől már csak a legkevesebben lehetnek kétségben, hogy a választói reformnak teljesen demokratikus alapon, az általános szavazatjog elvén kell felépülnie, a nagy emberi igazság és a társadalmi kiegyenlítés művének kell lennie. Viszont abban a tekintetben sem lehet a magyar pártok között sok véleménykülönbség, hogy a mi közjogi és nemzetiségi viszonyaink között az általános szavazati jog mellett a legfőbb nemzeti érdekek megővésére is ügyelettel kell lennünk, az erősen megduzzadt folyamhoz szabályozott medret, veszedelmes túlszapongásai ellen biztosító gátakat kell alkotnunk. Ha ebben a messze időkre kiható munkában a szerencsés ösztönök és a hazafias belátások a közmegegyezés nagy sikerét hoznák létre, a mostani, oly kétes értékű parlament is megnyugodott lelki-

Menyország.

(A Petőfi-Társaság Bulyovszky-díjával koszorúzott költemény.)

Írta: Váradi Antal.

Egy dördülés... vézró utcát szakít
Futó hadsorban süvöltő golyó...
Egy haldokló hazáért halnak itt
A mártírok... Nekik meghalni jó.
Dördül megint... de fönt, az ég-íven
Fehéregyháza halmái felett,
Felhő borúl míg a harcztér pilen —
S ezer tört szívnek szemiedője lett.

Két éjszaka ölelkezik sötéten,
A magyar vérrrel megöntözött réten;
Csillagatlan, komor, mint a sír szája,
A villám vet egy halvány szikrát rája.
Aztán még feketébb a némaság;
Gyászába fénytelen szemek merednek,
Halottai a szíjjelszört seregnek —
Szíviükben hordva gyilkosuk vasát...

De végigsuhan egy titkos lehellet,
A mozdulatlan, bús halottak mellett,
S egy fehér szárny érinti homlokát
Mindnek... s ök vértelen arcukkal kelnek.

Befogva sebeit a vézró mellnek
S az éi ködén a menybe szállnak át.

Ki száll előttük fehér paripán,
Honvéd-ruhában — a szívében dárda? —
Láttátok, márcziusnak idusán,
Mikor ezreknek lelkét áltáljárta,
A büszke szó mely ifjú aikán zengett
S fölébredett rá alvó szíviük, esziük!
Még a holtaknak is fülebe csengett
Az eskü: „Rabok tovább nem leszünk!”

Ó az! először néki tárul
Az üdvösség kapuja! Ó belép,
Isten mosolyg rá trón magaslatán,
Ótet csokolja homlokukon elébb!
Aztán a többi — őt vezérli kézen
Csodavirágok fénylő-erdejébe,
Hogy ámuló szeme gyönyörrel nézzen
A mese-földre, melybe most belépe.
Ez az óhajtott menny mosolygó képe,
Itt a szabadság, — az örök tavsaz!
Boldog mosoly, örömköny minden arczon,
A megnyugvás fehér sugára az,
Mely urrá lett a gyilkos földi harczon.
Kristályhegyeknek csillagékes ormán
Örök mosolygó napfény, — hárfá zendül
És minden idvezült szív összeforrván,
Együtt viharzik boldog érzelemül.

A gyűlölet, harag, bün — mind kizárva,
Nincs többet gyászoló szív, nincsen árva,
Meghalt a fájdalom — mert odafenn
Egy érzés él — az örök szerelem!

... De még a költő szemén ill a köny,
Ez ismeretlen gyémánt itt az égben
„Mi bánt, én dalmokom? Hát idefönn
A rózsakoszorus, szép üdvösségben,
Mely himnuszával testvérül fogad,
Magaddal hoztad földi gyászodat?
Vesd el — a föld sötét, vézró, hideg —
Ülj mellém — s várjad itt szerettidet!”

„Nem én, uram... A szívem általverten —
Im visszahoztam hozzád, kitől nyertem.
De ez a seb nem fáj, ez a seb semmi
Ó engedj engem ismét visszamenni
Az én népem közzé — szenvedjek ottar,
Porladjak temetetlenül, halottan,
De érezzem a magyar föld porát —
Anélkül nekem nincsen üdvösségem
Örök tavaszban, dallal zengő égben —
Üres nekem a menny, sivár az éden,
Lent, lent szeretnék, délibábos réten
Hallgatni szellőzúgást — s hogyha kell
Sirmi-zokogni népem lelkivel,
De ott — csak ott van az én menyországom
Bocsáss csak vissza, én csak odavágyom!”

ismerettel, sok bűnének bocsánatával fog meghalhatni. Még azok a könnyűvérű urak is, kik az egész reformkérdést a mandátumbirtoklás esélyeinek mérlegén latolják, az ájtatos gyónás könnyebbségével szállhatnak át a tulvilágra. A nemzet pedig sok csalódása után ennek a reformnak értékéből és céljából fogja megítélni az átmeneti kormányzat igazi jellegét és csak helyes megoldásából fogja ama bizó reményét meríthetni, hogy a mai borongó szürkület nem mélységes éjjelbe fog beleveszni, hanem a hajnali fény első fészlése.

Mi, akik egészben nem szoktuk a mai parlament kompetenciáját tulbecsülni és bizonyosan nem bálmuljuk értelmi színvonalát, ebben a kérdésben, amelyben a nemzeti szempontok oly közvetlen jelentőséggel hatnak, nagyon örvendetes jelenségnek tartjuk azt, hogy pártjaink nem vezették magukat doktriner felfogások által. De nem lehet itt eléggé emlékeztetni őket a megoldás feltehető sürgős voltára is. Igazi jelszavuk legyen ezen a téren: *Bis dat, qui cito dat.* A kevesebb is, idején adva, többé lesz. A volt szabadelvű uralom bünyevásának egyik legkiáltóbb tétele éppen az, hogy a választási reformnak a korszak által előírt útján még csak megindulni sem mert, merő hatalmi önzésből, az idővel való fejlődés, a fokozatos haladás szükségét is kielégítetlenül hagyta. A kellő átmenetek elmulasztása után ma már csak nagyobb ugrással lehet valami nyugponthoz jutnunk. De ez az ugrás is kevésbé kockázatos lesz, mentől gyorsabban lendülünk neki. Legyünk azzal is tisztában, hogy az európai közvéleményhez való viszonyunk, amelyben ma annyi zaklató félreértéssel és ártó indulattal kell megküzdünk, igen nagy részben függ attól, hogy az általános szavazati jog kérdését tartózkodás és kicsinyesség nélkül, egy hatalmas történelmi koncepció méretei szerint, gyors és tiszta megoldásra juttassuk. Hiszen valósággal az a vakmerő darabont-taktika, mely nemzeti küzdelmeink közé dobta az általános

szavazati jog oly divatos problémáját, volt az a bűvészi lámpa, mely alkotmányos harcunkat, a messzebb álló külföldi közönség előtt a leghamisabb, fursán torzító világításba állította. Ezeknek a még mindig ködösen ringó fantomoknak eloszlátása nem történhetik elég korán. Arról nem is kell beszélni, micsoda hátrányunkra vált a kiegyezési tárgyalások során az a körülmény, hogy Ausztria a paktumos fegyverszünet alatt hadsoraikat az általános szavazati jog kereteibe szervezte át. Beck nem győzelég kérkedően emlegetni, hogy kiegyezési sikereit annak a népiesebb forrásból merített parlamenti hatalomnak köszönheti, amely háta mögött tömörült. A mi oldalunkon, sajnos, farkánál kantározták fel a lovat. Előbb mentek bele a kiegyezési mérkőzésbe egy teljesen elkorhadt parlamentáris szervezettel, ezután jön csak sorra nemzeti fegyvertárunknak korszerű megújítása.

Most siessünk, mielőtt új próbát kellene megállanunk.

Ennek a parlamentnek immár nincs más feladata, mint hogy szépen, a nagy önfeláldozás fényében tudjon meghalni. Az általános meghalást, amelynek az újjászületést kell biztosítania, ezt vallotta maga születése jegyének, léte céljának. És mintha az idők minden jelensége, az események minden találkozás az a feladatát akarná teljesebbé tenni. Ugy van ez a parlament összealkotva, mintha a multak minden dohos lomja és romja, kimerült fejlődési szakok minden törmelése, ami csak elavult, elszáradt, korhadt, nagy halomba volna összeseperve, maga a koalíció egy óriási máglya volna, melyen az életképtelenné vált hatalmaknak, értelmetlenné vált jelszavaknak egy tömegben, egyszerre kell hamuvá égniök. De ebből a máglyatüzből kell a fényes Phönixnek is támadnia, a nemzeti megváltás szárnyas hirnökének, Sok mindennek kell most meghalnia, azért, hogy a haza örökké éljen.

A tisztek fizetése.

Budapest, január 4.

Ezt a napirendre tolt problémát a magyar kormány és a magyar parlament csak egyetlen szögből nézheti: abból, amelyet a kormány-programm alkotott meg.

A kormány-programm félre nem érthető világossággal állapította meg, mi történik a király és nemzet között folyó poranyagával. A katonai kérdések holt pontra tételnek — s abban a pillanatban, mikor az egyik fél megbolygatni óhajta, nem teheti azt anélkül, hogy a másik kívánságát figyelembe ne vegye. Ha a király a katonai terhet bármilyen módon emelni akarja, ezt csak úgy teheti, ha a magyar nemzet katonai követeléseit közül akceptál néhányat.

Annyiszor és annyit irtak már erről, hogy nem akadhat ember, ki ezt ne tudná. Most azonban megint le kell írni ezt a szerződési pontot, mert az ideai delegáció feladatává tüzték, hogy a katonatisztek fizetését fölemeljék. Szükség van-e erre a fölemelésre, vagy nincsen, erről most már nem lehet disputálni. A katonai hadvezetőség azt gondolja, hogy igen, a nemzet azt hiszi, hogy nem. Mind a két vélekedés oly erős, hogy a kapacitálásnak bajosan lenne eredménye.

A tisztek fizetésének fölemelése tehát par excellence politikai kérdés. Még inkább azzá avatja az a körülmény, hogy ez a fizetésfölemelés szorosan hozzátapad a király és nemzet között még el nem döntött vitához. A helyzet elég világos. Azzal, hogy a tisztek fizetését fölemelni akarják, megbolygatták a katonai kérdéseket. Ebben a tekintetben pedig a maga szilárdságában áll a nagy obstrukció postulatuma; a katonai terhek csak úgy szaporíthatók, ha a közös hadseregben jobban kidomborítják a nemzeti engedményeket.

Nem tudjuk, de nem is akarjuk elképzelni, hogy a delegáció másmilyen szempontból fogja ezt a kérdést megvizsgálni. A delegációt nem hozhatja zavarba az osztrák kormány magatartása. Az osztrák kormány ugyanis azt mondja, hogy ő nem erőlteti a tisztizetéseket fölemelését és ragaszkodik a magyar kormányval történt

A mindentlító égi úr szemén
Egy könycsépp rezdül . . .
Költöm — fájdalomat jól érzem én —
Szemem időn és sziveken keresztül
Tekint alá s mindent megért . . .
Eredj hát . . . s élj ott halhatatlanul,
Hol meghaltál a nemzetért!

S itt van! Csodaszelleme mindig, örökre
Fényt hint a szivekre, a véráztatta rögre —
Mikor tavaszonta kicsattan a bimbó
És nyíl a virág —
„Amelyeknek megtiltani nem lehet”
Az ő dala járja be a sziveket!
S szeptember végén,
„Ha nyílnak a völgyben a kerti virágok”
Égő szív hinti a fényt le reájok
S az ősz ködében,
Tavasz legében
Ott él, dobog, lángolva csap fel
A nemzet szívében!
S ameddig a rónák s a bérczek alatt
Magyar éneket ringat kelő füvelat,
Ameddig a véráztatta avar
Porló mártírszívet takar —
Évente, mint itélet harsonája
Fölzendül örökre a „Talpra, magyar!”

Istennek hála!

Irtá: W. Popper.

A nagy eserepkályhába először fűtöttek be az idén s a gyermekek áthelyezték játszótérüket a kertből a gyermekszobába; de valahányszor Károlyka csak feljött, ha kártyaházát a második emeletig sikerült felépítenie, ahányszor a kis Kurt csak gyorsabb ügésre biztatgatta hangos hü-hóval a hintalovát, mindannyiszor fenyegetőleg felhangzott a csitító szó: „Csend, papa ír!” — s a gyermekek nyomban elhallgattak.

A nagymama, kezében a kötéssel, ott ült a nagy karosszékben. Felvette volt a gyapot „lélekmelegítő”-t s minden igyekezetével azon volt, hogy visszafojtsa köhögését, mert a fiát nem volt szabad zavarni.

A bárányszelidségű legidősebb leány anyja térdéhez simult; suttogva oktatták a kötés nagy művészetére s a leány, szemében fel-felszökő könyekkel, töprengve törte fejét e nehéz életkérdésben.

A halgatás anyyala, aki ott lebegett a szobában, a rideg rezignáció vénleányos arcvonásait viselte.

A szomszéd szobában, az íróasztal mellett ott ült a költő s rábámult a fehér papírlapra, mely előtte hevert. „Második felvonás, első jelenet” — ez állt a papíron ökölnyi betűkkel. Alatta azonban ártatlan ír tárogott, mely csak nem

akart megtelni sem rágalmakkal, sem szerelmi esküvel.

A költő hangos családi jelenetek árán végre kivívta magának a rég óhajtott, háborítatlan csendet, de lám, a nagy gondolatok hordozói, a nagy tettek végrehajtói csak nem akartak jelentkezni.

Hogy szeretett volna felkiáltani az atyamesstrel:

Im' ujra jöttök ingó, néma árnyak,

Alkossatok hát! Régtől fogva várlak . . .

De senki sem jött, arról meg éppen nem lehetett szó, hogy valaki tolakodó lett volna abból az árnyékvilágból, melyet annyi poltron és kalandor népesít be.

A nagy csend nyomasztólag hatott a szerencsétlen gondolatvadászra. Ha a szomszéd szobából hangos zsvaj hallatszott volna, akkor haragja — atya, kit gyermekeinek öröme boszant — néhány erős szóval könnyíthetett volna magán, vagy atyához nem méltó viselkedése miatt érzett megbánása szüntig megtöltötte volna a lelkét, mely az érzelmek viharát szomjuhozta — de ez a békítő csend! —

Az ajtóhoz lépett és haligatózott.

— Mondd csak, mama — hallotta kérdezni a leánykáját — költeni is oly nehéz, mint kötni?

— Még nehezebb, gyermekem. Oh, oly nehéz! — felelt mély sóhajjal a fiatal anya s a haligatózó költőt gyötörni kezdte az önbeismerés, hogy feleségének már hetek óta nem szentelt egyetlen órát, hogy a gyermekekhez nem volt

megállapodáshoz, amely szerint ezt a kérdést egy esztendeig nem bolygatják. Hogy mégis napirendre került, arról ő nem tehet; ez az ő parlamenti többségének a munkája. Ez a parlamenti többség pedig azt mondja, hogy ő föltétlenül fölemeli a tisztek fizetését; ha a magyar delegáció leszavazná, a két delegáció közös szavazással, a horvát képviselők segítségével, érvényre emelné az osztrák többség akaratát.

Hát ez elég diabólikus módon van kiszelve; csak hogy a magyar törvényhozásnak mégis módjában van gáncsot vetni ennek a plánnak. Megteheti ezt bátorsággal, mert a magyar nemzet mögötte van, azaz az elhatározással, hogy szigorúan ragaszkodik a király és nemzet között létrejött időleges béke föltételeihez. A katonatisztek fizetésfölemelése nyilvánvalóan a katonai terhek emelkedését jelenti s egyben az ugynevezett katonai kérdések megbolygatását; ennek természetes következménye, hogy a nemzetnek a hadseregre vonatkozó óhajait konszideráció tárgyává kell tenni.

A miniszterelnök Bécsben.

— A horvát bán-válság. — A katonai kérdések. —

Budapest, január 4.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter és Bolgár Ferencz honvédelmi államtitkár kíséretében Bécsbe utazott, ahol két napot szándékozik tölteni. Politikai körökben ennek az utazásnak, amelyet megelőzőleg a kormány tagjai tanácskozást tartottak, nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert valószínűleg fontos eseményeknek lesz a kiinduló pontja.

Az utazásnak elsősorban az a célja, hogy a miniszterelnök az újv alkalmából üdvözölje a királyt és a királyi család tagjait és hogy megköszönje a kapott nagy kitüntetést. Ezen kívül azonban a miniszterelnök nagy fontosságú ügyekről is fog jelentést tenni a királynak és nagy fontosságú kérdésekben fog tanácskozni a bécsi körökkel.

A végtelenségbe húzódó horvát válság dolga a legfontosabb ezek között. A miniszterelnök elutazása előtt a kormány tagjai beható tanácskozást folytattak ebben az ügyben és We-

egyetlen barátságos szava, s hogy anyjától még azt sem kérdezte, miképp van s kiozzák-e fájdalmai?

Igaz, az ő helyzete sem érdekelt már senkit. — Ha éjszakánként álmatlanul dobálózott ágyában, egyetlen irtalmas lélek sem kérdezte, hogy mi a baja s ha az asztalnál csaknem érintetlenül hagyta az ételt, legfellebb egy hideg, félték, kérdő tekintet találta. — Az ördögbe is, ez már sok!

Feltépte az ajtót.

— Nos, még most sincs tálválva a leves? Az ember görnyed reggeltől délig s mellette még éheznie és szomjaznia kell! Lesz, vagy nem lesz?

Mintha forgószél sepegt volna végig a szobán, szétrebbent az egész társaság s néhány perc múlva asztalhoz hívták a zsarnokot.

Am a muzsa, mely az atyával szemben oly tartózkodónak mutatkozott, kúncsokjával illette ennek fiacskáját.

Károlyka szive fellobbant, valahányszor igazságtalanságot tapasztalt. Nem tudta látni, hogy valaki szenved s maga sem tudott elszéveszni méltatlanságot anélkül, hogy az ellen fel ne lázadt volna. Mert, míg a szülők némán és kedvetlenül ültek egymás mellett, Károlyka belopózott a gyermekszobába, kezébe vette a kötetet, mely kis nővérének anyyi gyötrelmet okozott s kihuzta a szalagokból az öt hegyes kintőeszközt. Azután bement atyja szobájába, hatalmába kerítette az íróasztalon heverő kéziratot s beledobta a kályhába.

kerle Sándor miniszterelnök a király elé fogja terjeszteni az egész anyagot. A bán-válság hírére megerősíteni látszik az a körülmény, hogy báró Rauch Pál, akivel a miniszterelnök az utóbbi időben ismételt tanácskozott, szintén dolgozik a kibontakozás érdekében. Ha a király elfogadja báró Rauch programját, akkor fogadni is fogja és nem lehetetlen, hogy ő lesz az új bán. Annyi bizonyos, hogy báró Rauch nem egy uton halad Rakodczayval és ezt az utóbbi időben különösen a nemzeti párt ujjaalakulása óta feltűnően demonstrálja is. Ilyenformán két uniónista párt van most Horvátországban, az egyik, amely Rakodczay programjának alapján áll és látható feje Tomasics, a másik pedig a báró Rauch körül csoportosult régi nemzeti párti töredék. Ez a megosztás nagy és súlyos következményekkel járhat, ha idejében nem egyesül egyik vagy másik (Rakodczay vagy Rauch) programja alapján.

A miniszterelnök ezután javaslatokat fog tenni, a folyó ügyek előterjesztése során, a kiegyezés megkötése alkalmából teendő kitüntetésekre vonatkozólag, amelyekről már tettünk említést.

Lesznek azonban igen fontos tanácskozásai a miniszterelnöknek, Jekelfalussyval és Bolgárral együtt, az osztrák kormány tagjaival és a hadvezetőséggel. A katonatiszti fizetések fölemelése és ezzel kapcsolatban a katonai kérdések egész komplexuma lesz ezeknek a tanácskozásoknak tárgya.

Nevezetesen arról van szó, hogy a jövő esztendőben — 1909-ben — meg akarják csinálni az új véderőtörvényt, még pedig a fölemelt újonczlétszám alapján. Ez a törvényjavaslat már az általános szavazati jog alapján megválasztott parlament elé fog kerülni, de a hadvezetőség már most informálódik a magyarországi hangulat felől. Ebből azt lehet következtetni, hogy van hajlandóság a magyar kívánások teljesítésére, de viszont másrészt erősen hangsúlyozzák a bécsi lapok, hogy engedményekről szó sem lehet. Akkor pedig nem lesz újoncz sem. Mindezek a kérdések a delegációnak e hó közepén kezdődő ülészakájában is szóba fognak kerülni a tiszti fizetések fölemelésének kérdése kapcsán, amelyet póthitel formájában kér a hadvezetőség. Ekkor fog kialakulni, hogy mit várhatunk és hogy mit kell kiküzdünk.

A lángok magasra kicsaptak a modern drámából, melyben azelőtt minden piszkálás ellenére nem akart lángra lobbanni egyetlen szikra.

A katasztrófát elsőnek a nagymama vette észre, aki, mivel fázós természetű volt, fát rakott a tüzre. Rémmületében mindenekelőtt biztonságba hozta a gonosztevőt, amennyiben ezt eltávolította az atyai nádpálcza körzetéből.

Azután kitört belőle az anyai érzés.

— Szegény, szerencsétlen fiám! Mit fog mondani ehhez?

És a hogy messzetűnt napokban fia szöke fiúktól körített arcát kebelére vonta, ha annak kedvence madara kimúlt, vagy kedves mókusa megszökött, úgy most szívéhez szoritotta a férfi megöszült fejét s könyvek közt, becéző szóval tudatta vele a rémhirt. Porrá égett a dráma, melynek nappalai nyugalmát, éjjeleinek álmát feláldozta. Szegény, szegény ember!

Felesége megfedekezett az ötért sok méltatlanságról s benső részvétellel megragadta férje kezét; Margitka, az apa balsorsának osztályosa, kinek fáradságos munkája szintén elpusztult, szorosan odasimult a térdéhez; az anya, a feleség, a gyermek aggódva leste a szót az ily súlyosan próbára tett költő aikáról.

Vajjon mit fog mondani?

Szivére ölelte övét, feltekintett az égbe és szíve mélyéből felkiáltott:

— Istennek hála!

Hireink a következők:

A miniszterelnök bécsi útja.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután 3 órakor Bécsbe utazott, hogy a király és az uralkodóház Bécsben időző tagjai előtt az újv alkalmából a kormány nevében szerencsekívánatait tolmácsolja. A király külföldön kihallgatáson fogadja a miniszterelnököt, aki előreláthatólag több függőben levő ügyről, nevezetesen a horvát helyzetről is jelentést fog tenni. A miniszterelnökkel együtt Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter és Bolgár Ferencz államtitkár is Bécsbe utaztak. Ők is, mint a miniszterelnök, két napig szándékoznak Bécsben maradni, hogy Wekerlével együtt a delegációk munkaprogramjával kapcsolatosan a katonai kérdések, nevezetesen a tiszti fizetések fölemelése és a létszámemelést ügyében tanácskozzanak a hadügyi kormánylyal.

A horvát bán-válság.

A kormány tagjai ma délben tizenkét órakor fontos értekezletre gyűltek össze a miniszterelnöki palotában. A tanácskozásban a beteg Kosuth Ferencz kivételével a kormány minden tagja részt vett. A kormány főképpen a horvát ügyekről, Rakodczay Sándor horvát bán jelentéséről és báró Rauch előterjesztéseiről tanácskozott s a vita részben arról is folyt, hogy ki nyújt több biztosítékot az uniónista egységes alapon való szervezésére. Wekerle Sándor miniszterelnök jelentést tett báró Rauch előterjesztéseiről és ezután Josipovich Géza horvát miniszter adta elő információit. Végleges megoldás ma nem történt.

Rakodczay szilárdan kitart vállalt kötelezettsége mellett. A baj lenn Horvátországban van, ahol azok az emberek sem tartanak együtt, akik különben együtt éreznek és akiknek gondolkodása a horvát politikai helyzetről egybevág. Az összetartás helyett azonban személyi torzalkodás van és csupán ez az oka, hogy megállapodásra jutni nem lehetett. A bán állásért, tehát a hatalomért való versengés pedig tulajdonképpen nem Rakodczay és báró Rauch között, hanem Tomasics és báró Rauch között, meg a mögöttük álló horvát politikusok között történik s ez a versengés meg nem szűnik addig, amíg a bán személyében végleges megállapodás nem történik. A legközelebbi napok alatt azonban tisztázódni fog a dolog, de természetes, hogy a kormány köteletségérzetből is, de meg a felelősség és az eshetőségek megfontolása okából is minden irányban kellő fölvilágosítást és tájékoztatást szerez, mielőtt a döntő lépésre határozná el magát. Báró Rauchnak esetleges bánna való kinevezése semmiesetre sem jár kormányválsággal, vagyis részleges válsággal sem, mert a báró Rauchal való tárgyalás a horvát miniszter tudtával és beleegyezésével történt és ha báró Rauch kellő biztosítékot nyújtana a bonyodalom megoldására és a kormánylyal egyetértésre jut, semmi ok sincs a horvát miniszter távozására.

Szükségessé vált ez a tanácskozás azért, mivel Wekerle Sándor miniszterelnök ma kora délután Bécsbe utazott és mivel a királynak a horvát ügyekről teljes tájékoztatást kívánt nyújtani. A bán állás tekintetében úgy áll ma a dolog, hogy Rakodczay ma sincs elejtve, de nem lehetetlen, hogy a bécsi tanácskozás során aktuálisá váljon a bánváltás. Wekerle miniszterelnökkel báró Rauch is Bécsbe utazott, de csupán azért, hogy kéznél legyen. Megjelenik-e most a királynál kihallgatáson, a király elhatározásától függ. Rauch programjának nevezetes tétele, hogy a választások sürgős kiírását kívánja. Még érdekesebb azonban az állásfoglalása a vasutas pragmatika kérdésében. A bán a képviselőházban elfogadott vasutas szolgálati rendtartásnak módosítását kívánja.

Zágrábban feszült figyelemmel kísérik báró Rauch szereplését és azt hiszik, hogy e hó 10-ig véglegesen eldől a bankérdés és a pártalakulás dolga. Azt a hírt kolportálják, hogy báró Rauch Wekerle miniszterelnököt már megnyerte programjának s azt Wekerle legközelebb bemutatja a királynak is.

Maga báró Rauch a következőképpen nyilatkozik arról, hogy mi a célja a miniszterelnökkel való gyakori tárgyalásainak:

— A gyakori kihallgatás és konferálás célja nem függ össze a bán állásban esetleg történhető változással. Ez idő szerint nincs arról szó, hogy

a vezetőserepet venném át a horvát politikában. Az én misszióm sikere attól függ, hogy illetékes helyen milyen méltánylásban részesülnek a terveim. Programom az új nemzeti párt programjától éppen abban a dologban különbözik, amelyet én legfontosabbnak tartok. Nincs kizárva, hogy a választásokat még Rakodczay vezeti, mert Horvátországban gyakran történnek meglepő dolgok. Az azonban bizonyos, hogy néhány nap múlva minden eldőlt.

A horvát lapok egyre nagyobb agitációt kezdenek kifejtetni a küszöbön álló tartománygyűlési képviselőválasztások alkalmából. A „Pokret” című zágrábi újság legutóbbi számában hosszú cikkben a horvátországi vasutasok választói jogosultságát támadja és ferde érveléssel azt igyekszik bizonyítani, hogy Horvátország területén csak azok a közös tisztviselők bírnak választói joggal, akik címükben a királyi megjelölést használják. Ennek következtében tehát — hangsúlyozza a „Pokret” — az államvasutak hivatalnokai és tisztviselői sem a városokban, sem a községekben választói jogosultsággal nem rendelkeznek, még ha adózásuk alapján különben ez a jog meg is illetné őket. A „Pokret” nyomán most a többi horvát lapok azt a főlívást intézik a polgársághoz, hogy a választói listákból töröljék az államvasutak összes alkalmazottainak nevét, „nehogy ezek — akik miatt a horvát nemzeti eszmét megsemmisíteni akarják — a horvát-ság letörésében segítséget nyújthassanak a horvát nép ellenségeinek.”

Zágrábból jelentik nekünk: Az „Obzor” vezető helyen közli, hogy Wekerle miniszterelnök a nemzeti pártnak Tomasic Miklós volt miniszter által előterjesztett programját részben állami jogi okokból, részben azért nem fogadta el, mert a választási agitációra alkalmatlannak tartotta. Az Obzor szerint Rakodczay báb ennek következtében beadtatta a lemondását és nagyon komoly báró Rauch Pálnak jelöltsége a báni méltóságra. Ezzel ellentétben a nemzeti párt körében azt állítják, hogy a válság megoldása céljából újabb lépések történtek. Tomasic h a k azt a formuláját, amely a nyelvkérdés rendezését a vasuti szolgálati pragmatikában a közös kormányra kívánja bízni, a koalíció nem tartja kielégítőnek. A pártok lázasan készülődnek a választásokra, különösen a szociáldemokraták, akik nagy reménységgel néznek a mérkőzés elébe. Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy a szavazatok nagyon szét fognak forgácsolódni. Délelőtt 1/4 12 órakor a nemzeti párt teljes ülést tartott, melyen dr. Neubaauer a párt szervezetéről számolt be. A gyűlést, mely 12 óra utánig tartott, zárták jelentették ki. Hivatalos kommunikét nem adtak ki.

A nemzeti párt mai teljes ülésén elfogadta dr. Neugebauer eszéki ügyvéd szervezeti tervezetét és elhatározta a pártnak ez értelemben való szervezését. Végrehajtó-bizottságot küldtek ki, melynek tagjai Kovacevics István, Gyurgyevics Vasó, Spevec Ferencz, Josipovich Imre, gróf Erdődy István, gróf Erdődy Rezső, Popovics-Vacki István, Chevrek Levin, dr. Tomasevics, dr. Bjoraz és dr. Schwarcz Lajos. A konferenciát ezután berekesztették.

A katonai kérdések.

A miniszterelnök és a honvédelmi miniszter bécsi utja ismét a katonai kérdések felé tereli a politikai világ figyelmét. A delegáció e hó közepén megkezdte a közös költségvetés tárgyalását és a kormány érdekelt tagjainak utazása is ezzel van összefüggésben. Wekerle Sándor miniszterelnök és Jekeli-Lussz Lajos honvédelmi miniszter a közös hadügyi kormányról és az osztrák miniszterelnökkel első sorban a tisztifizetések fölemelésének ügyében fog tárgyalni, amelyet tudvalevőleg kihagytak a közös költségvetés előirányzatából. A hadügyi kormány abban reménykedik, hogy a delegáció megszavazza a tisztifizetések fölemelését, amelyet nem szeretne összefüggésbe hozni a katonai kérdések megoldásával.

A hadügyi kormánynak eme állásfoglalása dacára, abból a körülményből, hogy a hadvezetőség póthitel formájában kérni fogja a tisztifizetések fölemelését, valószínűnek tartják, hogy a katonai kérdések ismét előtérbe nyomulnak. A kormány környezetéből ugyan nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy ebben az irányban most nem lesznek formális tárgyalások, de a honvédelmi miniszternek és államtitkárnak a miniszterelnökkel egyidőben való bécsi tartózkodása még is alkalmat fognak adni a bécsi köröknek arra, hogy a magyar fölfogásról informálódjanak. Talán erre vezethető az a bécsi hír is, amely a katonai kérdés egész körének megoldását emlegeti. Arról szól ez a híradás, hogy a létszámemelés kérdését már nem lehet tovább halogatni. Mivel pedig ez a követelés a hozzá fűződő katonai kérdések egyidejű rendezése nélkül nem számíthat a parlamentek hozzájárulására, a mérvadó katonai körök a hadsereg kérdésének egész komplexumát akarják megoldani. Az említett forrás szerint a tervet a trónörökös is helyesli. Más oldalról azonban azt állítják, hogy most csak informálódásról lehet szó, mert az új véderőtörvény életbeléptetése az ujonczlétszám fölemelése alapján ebben az esztendőben még nem parancsoló szükség, de a jövőre való előkészület hosszadalmas munkát kíván. Eppen ezért azon a miniszterelnök bécsi utja előtt tartottak, ezek a kérdések nem is kerültek szóba.

Az 1908-ik esztendőre szóló ujonczok létszámának megállapításáról és megajánlásáról szóló törvényjavaslatokat Jekeli-Lussz Lajos honvédelmi miniszter január hónap tizenegyedik napján terjeszti a képviselőház elé. A javaslatokat, amelyek a normális keretben állapítják meg az ujonczjutalékot, a honvédelmi miniszter holnap terjeszti előzetes szentesítés céljából a király elé. A javaslatok az állami büdzsé előtt kerülnek tárgyalásra a Házban.

A bécsi lapok ismét sokat foglalkoznak a katonai kérdésekkel. A bécsi „Zeit” jelentése szerint az új tüzérségi felszerelés annyira elkészült, hogy abban az esetben, ha normális viszonyok állanak be, a 42 tüzérezred újjászervezését már a jövő hónapban megkezdhetik. Állítólag még ebben az esztendőben az összes tüzérezredek felszerelik az új gyorstüzelő ágyúkkal. A gépfegyver-osztályok felállításán kívül a hadügyi vezetőség még azt is tervbe vette, hogy a gyorstüzelő ágyúk anyagának a csapatok között való szétosztása alkalmával elegendő keretet állít fel a hadsereg nehéz tüzérsége számára s újjászervezi a tábori és (beleértve a könnyű tüzérséget is), hegyi tüzérséget és a tarackküzteget.

A tábori tüzérség 56 ezredéből ismét két üteg hadosztályt alakítanak. Ez a beosztás a hadtesttüzérségnél már 1894. év óta fennáll. Igen fontos kérdés a tábori tüzérezredek új ideiglenes békeállományának szabályozása is. A hadtest- és hadosztály-tüzérezredek között fennálló jelenlegi nagy különbségek a jövőben meg fognak szűnni. Egy ezredben az új beosztás szerint 29 tiszt, 169 ember, 218 ló és 16 ágyú lesz. Újjászervezik a nyolczlovas tüzérhadosztályt is, amennyiben minden hadosztályhoz egy új harmadik lovas-üteget osztanak be, s az ágyúk számát ütegenként 6-ról 4-re szállítják le. Egy lovas tüzérhadosztály az új szervezet szerint normális állapotok mellett 14 tisztből, 327 emberből és 309 kincstári lóból fog állani. Lényeges változás áll be a hegyi tüzérezredekénél is. Új, egységes létszámot állapítanak meg a megszállott területeken állomásozó tüzérezredekénél, amennyiben egy ütegre 3 tisztet, 79 embert és 30 lovat fognak sorozni. Új lesz a három hegyi tüzérezred felállítása is. Az orosz-japán háború hatása alatt a hadügyi vezetőség eleget akar tenni annak a kívánságnak, hogy újjászervezze a vártüzérezredekét is. A jövőben már a békében felállítják a hadosztályokat s ezeket a törzskarból, a pótkeretből és három ütegből állítják össze.

Ezek a tervbe vett újjászervezési intézkedések a hadügyi vezetőség kimutatása szerint a katonai létszámnak a tábori és hegyi tüzérségnél 95 tiszttel, 2566 emberrel és 492 lóval, a vártüzérségnél 4 tiszttel és 123 emberrel, a megszállott tartományokban elhelyezett 4 századnál 75 tiszttel, 924 emberrel és 451 lóval való fölemelését igénylik. Ez a létszámfelemelés a költségvetésnek évenként 2.784.299, illetve 1.110.874 koronával való emelkedését jelenti. A hadügyi miniszter a megszállott tartományokban elhelyezett csapatoknál tervbe vett többletet Bosznia és Herzegovina hadköteles lakosaiból akarja pótolni.

A bécsi lap értesülésével szemben a magyar kormány részéről hangsúlyozzák, hogy sem mi-féle létszámfelemelésről nincs szó, hanem az eddigi létszám érintetlenül hagyása mellett fog a tüzérség újjászervezése keresztülvitetni. Vagyis egyelőre mást fognak a békelétszámot

kevesbbiteni, hogy az új ágyúk kezeléséhez szükséges több embert előállítsák.

A „N. Wiener Tagblatt” „illetékes helyőri” vezető cikkben foglalkozik a szőnyegen levő katonai kérdésekkel. Szerinte a tisztifizetések javítása annyira égető kérdés, hogy azzal akarva nem akarva a legközelebbi jövőben foglalkozni kell. Ilyen a házassági óvadék leszállítása és a vezérkari testület újjászervezése is. A legutóbbi kérdést illetően azt mondja a nevezett újság, hogy a vezérkari tisztek működési körét korlátozni fogják, amennyiben azokat az idő- és személyzetpazarló irodai munkáktól megkímélik és ezekre a munkálatokra a csapattisztek közül rendelnek be egyeseket. A magasabb kvalifikációjú tiszteket két osztályba sorozzák. Egyiket a hadi iskolát végzett és a vezérkari szolgálatra alkalmas tiszteket, a másikat a hadtestiskolát vagy két évi hadi iskolát végzett egyének alkották s ennek megfelelőleg osztják be vezérkari, irodai vagy csapat-szolgálatra. Ugyanígy a katonai orvosok helyzetét is rendezni fogják, valamint méltányos reformokat hoznak be az előléptetések dolgában is. A tisztikar régen sürgeti már az advancement javítását, valamint a soron kívüli előléptetések korlátozását. A delegátusok újból szorgalmazni fogják a kétévű szolgálati időt. A hadvezetőség nem zárkózik el ennek a követelésnek a teljesítésétől, de nem szabad elfelejteni, hogy a harcokésség szempontjából ez okvetlen létszámfelemeléssel fog járni. Magyar politikai körökben — folytatja tovább az említett újság — az a hír terjedt el legutóbb, hogy a hadügyi miniszter, valamint a vezérkar mindjában hajlik a magyar katonai követelések méltánylása felé. Ez a hír alqptalan. Katonai részről ilyen koncepcziókra nem hajlandók s maga a király perhorreszkálja ezeket a követeléseket, amelyek szerinte veszélyeztetnék a hadsereg egységét. A zászlókérdésben sem történt megállapodás. Jóllehet katonai szempontból nem tartják fontosnak az ezred-zászlót, amely a modern hadviselésben inkább csak akadály lehet bizonyos taktikai intézkedéseknek, katonai személyi kérdések ez idő szerint szintén nem aktuálisak és csak a jövő hó végén megtartandó katonai értekezleten fognak dönteni afőlött, hogy a legfelsőbb tábornoki karban történiének-e változások.

Ma este hivatalos kommunikét adtak ki, amely szerint az a hír, mintha a katonai kérdések megoldása már a legközelebbi időre küszöbön állana és mintha ebben az irányban különösen a trónörökös működne közre, nem felel meg a tényeknek.

Katonai tanácskozás

Bécsben e hó folyamán tartják meg a szokásos katonai tanácskozásokat a király elnöklése alatt. A tanácskozáson részt vesznek Ferencz Ferdinánd trónörökös, Schönaich közös hadügyi miniszter, a csapat-főfelügyelő, a vezérkar főnöke és ha szükség lesz, egyik-másik csapatfelügyelő, ezenkívül a közös hadügyi miniszter elnöki osztályának főnöke. A tanácskozásnak érdekességet kölcsönöz, hogy benne elhalalozások és nyugdíjazások folytán többnyire új katonai méltóságok vesznek részt. Így báró Albóri csapatfőfelügyelő, Lipót Szalvátor főherczeg tüzérségi felügyelő, Beschi altábornagy, a vártüzérség felügyelője és báró Leithner altábornagy, műszaki felügyelő. A tanácskozásnak főbb anyaga a csapatfőfelügyelők jelentése a szemléken szerzett tapasztalatokról, magasabb katonai állások betöltése, a tábornokok minősítési táblázata, továbbá a hadsereg harci készenlétének megbeszélése.

Budapest, január 4.

A delegátusok tengerészeti szemleutja. A hadügyi miniszterium tengerészeti osztályának elnöksége a napokban küldte el a magyar és osztrák delegáció elnökeinek a delegáció tagjai részére tervezett tengerészeti szemleutnak programját. A program szerint a magyar és osztrák delegátusok január hó 13-án este érkeznek Triesztbe, ahol azonnal elszállásolják őket az osztrák Lloyd-társaságnak ez alkalomra kibérelt Thália nevű gőzösére. Január 14-én a Stabilimento Tecnico triestri hajógyárban megismerlik az I. és II. számú, építés alatt levő új csatahajókat. Délután Pólába indulnak a téli hajóraj csatahajóin, melyek utközben különböző hadgyakorlatokat tartanak. Január 15-én a pólai hadi arzenált tekintik meg. Január 17-én a Thália gőzöson Fiuméba ér

keznek a delegáció tagjai, ahol a Danubius hajógyárban építés alatt levő torpedóhajókat és esetleg a torpedókat szemlélik meg. Gróf Nádkó Sándor főmei kormányzó a delegáció tagjainak tiszteletére estélyt ad, amelyre úgy a magyar, mint az osztrák delegáció összes tagjait meghívta.

Politikai hangulatok.

I. Beszéddek és tények.

Schopenhauer mondja:

— Kevés embernek van gondolata, de mindnek van véleménye, mert a világ a nagyképűsködők hazája.

A bölcséleti igazság különösen alkalmazható a mi politikai világunkra. Többször rámutattunk ama szisztémára, hogy máskülönben nyugodt időkben sokan csak azzal teszik ismertté nevüket és szerepüket a maguk részére hírességet, pozíciót és pártot, hogy a meglévő alkotásokat bírálják, becsmérlik, lekicsinyítik és véleményüket ezekről olyan nagyképűséggel mondják el, mint hogyha ők sokkal nagyobb és tökéletesebb alkotásokra lennének képesek. Csak hogy nem csinálnak semmit. Ellenben ürügyeket találnak arra, hogy a munkahelyről eltávolozzanak és részint tétlen szemlélődéssel, részint bírálattal és gáncsolással töltsek az időt.

Ismételnem utalnunk kell e körülményre azzal a tényekkel kapcsolatban, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök Bécsbe utazott és kihallgatáson jelenik meg a királynál, amikor természetesen jelentéseket és javaslatokat is fog előterjeszteni. Hogy melyek lesznek a jelentések és a javaslatok, azt mindenki tudhatja, aki a politikai és parlamenti életet figyelemmel kíséri. Ehhez nem kell külön információ és legkevésbé sem szükséges, hogy a miniszterelnök utitáskáját kikutatták legyen. S ha azt olvassuk, hogy a miniszterelnök az újév alkalmából a kormány jókívánatait tolmácsolja az uralkodónál, éppúgy természetesnek tartjuk, mint azt, hogy Wekerle e látogatás alkalmával megköszöni a Lipót-rend nagykeresztjét, melylyel a király kitüntette. A jelentés ezen részét, pusztán formalitásról lévén szó, senkinek sem jut eszébe kritizálni.

Más az, ami ezután következik. Mint mindig, amikor hosszabb idő óta először jelenik meg a miniszterelnök a királynál, most is tájékoztatnia kell az uralkodót az ország hangulatáról s ama kilátásokról, melyeket az elintézendő ügyek dolgában szerzett. De itt már kezdődik a kritika. E téren mindenkinek van véleménye, akinek egyetlen gondolata se volt.

Miképpen lehet informálni az uralkodót az ország hangulatáról és a jövőre való kilátásokról? Lehet-e olyan perspektívát nyitni előtte, hogy biztosítva lássa a parlament oly munkálkodását, amelyik az ország kívánalmainak megfelelően s egyben a király kívánásait is kielégítse? Bizonyára igen, hogyha Wekerle a közjóra irányuló törekvéseket helyezi előtérbe és ezenkívül meg tudja győzni az uralkodót afelől, hogy a mostani viszonyok között a nemzetből inaktív csoportokra, parádéokra és a nagyhatalmi hóbort kielégítésére avagy ápolására újabb áldozatokat követelni nem szabad, ha csak a békés megértésnek és az ellentétek kiegyenlítésének a munkáját nem akarják megzavarni. A rendkívül nyomorúságos anyagi helyzetben az áldozatkészség jóidőre kimerült a kiegyezés-megszavazással és a kvóta felemelésével. Ezt mindenki tudja és Wekerle is tudja, tehát ha arra kerül a sor, meg fogja tudni a király is. Az előre történő beharangozással azonban keveset érünk el, sőt esetleg károkat okozunk. Mindjárt megmagyarázzuk, hogy miképpen érjük el ezt a negatív eredményt. Hirdetik íme, hogy a bécsi utazás összefüggésben van oly katonai terhek emelésével, amelyekkel szemben az országnak teljes erejével sikra kellene szállania és min-

den eszközzel azt megakadályozni volna kötelessége. Hirdetik, mert Bécsből kaptak információt arról, hogy a közös hadügyminisztérium meg egyezett a magyar kormánnyal és ez a kormány vállalkozott és ugyancsak ez a magyar kormány módozatokat talált rá, hogy a paktum kijátszásával és a koalíció programjának megkerülésével a hadügyminisztérium követeléseit teljesítse. Persze, hozzáfüzük a bécsi hírhez, hogy olyan nincs a sifonérban. Hogy ha megkísérlenék a katonai terhek súlyosbítását és a paktum kijátszását, hát éppen olyan nemzeti ellenállással kerülne szembe, mint a darabontok alkotmánytörő korszakában. De most aztán álljunk meg egy percze. Nem gondoltak arra, hogy a bécsi híreket csak azért bocsájtották szárnyra, hogy a magyarországi hangulatot tanulmányozzák. Már most, ha azt tapasztalják, hogy a magyar politikai helyzetet fenekestül fel lehet forgatni s a nemzet és uralkodó közt keletkező egyetértést meg lehet akadályozni s a pártok közötti békét fel lehet bontani katonai követelések forszírozásával: vajon bécsi ellenségeink s az udvarnál leselkedő ármányosok nem arra fogják felhasználni minden összeköttetésüket, hogy e terveket, ha eddig csak kártétvő gondolataikban éltek is, forszírozzák és az uralkodóval elfogadtassák. Tessék csak arra gondolni, hogy hány czopfos generális lézeng ott a Burg körül és a Ballplatzon, aki mind ellensége a magyar államiságnak és mind tagadója ama jognak, hogy Magyarországnak a katonai dolgokba más beszólása is legyen, mint az unjczokat megszavazni, előállítani és a költségeket minél nagyobb summában fizetni. És ha ezek a hangulat-kémlélő gömböcskék kibocsájtása kapcsán arról győződnek meg, hogy Magyarországon komolyan elhiszik, hogy a király a nemzet kormányával kötött egyezséget egyoldalúan felbonthatja és hogy ebből nagy válság keletkeznék, hát „csak azért is” rajta lesznek, hogy így történéjk és a hadügyminisztériumot, sőt a királyt is befolyásolják.

Am Wekerle még meg sem érkezett Bécsbe, már megjelent az értesítés magyar részről és az aggódókat megnyugtatta, hogy oly katonai reformokról, melyek a paktummal ellenkezéne, nincs szó. Ehhez mi még annyit fűzünk, hogy amit a bécsi generálisok és udvaroncok kevés agyveljük felrészével kieszelnek, nekünk semmi közünk nincs. De ugyanilyen módon nem vállalunk közösséget azokkal sem, akik minden ugrasztásnak felülnek és minden pletykát felkapnak és tovább terjesztik minden olyan hírnek a kibovított és fantáziával megtöltött tartalmát, amelyből esz-közt szerezhetnek a békés helyzet megbontására.

Jobb lesz bizony, ha a beszédeknek és mendemondáknak nem tulajdonítunk nagyobb fontosságot, mint annyit, amennyit a Schopenhauer elmélet igazol, hogy tudniillik kevés embernek van gondolata, de mindnek van véleménye. Jobb lesz, ha a tényeket kísérik figyelemmel. Mert, hogy több katonai terhet nem vállalhatunk, az tény. De hogy emiatt a tény miatt ellenségeink intrikus szellemét felidézük és önmagunkra a veszedelmek ördögét szőltsuk elő, az több, mint könnyelműség, az bűn lenne.

* * *

II. Az orvosok tanácsa.

Örömmel olvassuk a bécsi lapokban, hogy a királynak már nem az idegen Rivierára és tengerpartokra van szüksége. Olvassuk, hogy az uralkodó teljesen felépült betegségéből, hogy megszokott életmódját folytatja és munkakedve visszatért, időöltései a régié. És még nagyobb örömmel olvassuk, hogy a királynak orvosai üdülésre a Gödöllőn való tartózkodást ajánlották.

Jól megértjük: orvosai ajánlották a királynak, hogy Gödöllőn üdüljön. És ha ez a tanács

egészségére válik a királynak, egyuttal javára szolgál Magyarországnak is. Kitűnő megoldás ahhoz, hogy a király több időt töltsön Magyarországon, mint eddig. Azt mondják az orvosok, hogy nem egy-két hétig, de jó lesz, ha pár hónapig marad a király Gödöllőn.

Ezt orvosok mondják és nem miniszterek. Mert ha tegyük fel a magyar miniszterek ajánlának, hogy: felséges ur, felséged életkedvét, frissességét előmozdítaná, nyugalmát és elégedettségét megszerezhetné, hogyha néhány hónapot Magyarországon töltene hű alattvalói között, akik lelkesedéssel várják és hódolattal övedzik, hát akkor minden osztrák miniszter és valamennyi közös miniszter, a kamarilla valamennyi léhütője sikra szállana ez argumentálás ellen és kimutatná, hogy Magyarországon tovább tartózkodni, mint két napig, veszélyeztetni a Habsburgok dicsőségét és a monarchia tekintélyét. És minden bizonynyal úgy elvetnék a magyar kormány propeozícióját, mint hogyha soha felszínre se került volna.

De hogyha az orvosok tanácsolják — az más. Az orvosok ellen nem agitálhatnak a politikusok. Az orvosok, akik ismerik a király kedvét, akik tudják, hogy mi hasznos az ő egészségének, tudnak oly tanácsot adni, amely ellen nem lehet fellebbezni se az osztrák politikusokhoz, se a Ballplatz diplomatáihoz, sőt a német császárhoz sem.

És ezért mondjuk, hogyha a magyar kormány a király jóindulatát akarja megnyerni, hát inkább az orvosokkal szövetkezzék, mintsem az osztrák miniszterekkel és a diplomatákkal paktáljon.

Budapest, január 4.

A nemzetiségi klub bomlása. A „Lupta”, mely tudvalevőleg a nemzetiségi klub hivatalos lapja, a nemzetiségi klub bomlásáról szóló újsághíreszteléseket kommentálva, a következőket írja:

Kétségtelen, hogy a nemzetiségi képviselők klubja igen nehéz helyzetben van. Mint a magyar országgyűlés egyetlen ellenzéki pártja, súlyos feladatok előtt áll és szigorú ellenőrzésben részesül. A husz emberből álló párttól nem lehet azt elvárni, hogy azt tegye, amit annak idején a nagyszámu függetlenségi párt el tudott érni. Hogy az utóbbi időben nem lépett fel erősebben a kormány ellen, annak az az oka, hogy a napirenden volt javaslatok nem érintették közvetlenül annak a népek érdekeit, melyet a nemzetiségi képviselők képviselnek. Viszont az iskolai javaslatok tárgyalásánál a párt olyan erélyt tanúsított, mely a többségi pártokat is meglepte. Voltak pillanatok, amidőn a nemzetiségi párt — legalább látszólag — nem lépett fel a kellő erélyvel és bátorsággal. De most nincs itt se a helye, se az ideje annak, hogy a párt ezen állítólagos erélytelenségét vita tárgyává tegyék. A nemzetiségi párt a közel jövőben fontos feladatok előtt áll. Ugyanis az általános választói jogról szóló törvényjavaslat már nem sokáig késztetik. Ezen javaslat tárgyalásánál a nemzetiségi párt ismerni fogja kötelességét és semmi áron sem fog paktumokba bocsátkozni. Ami dr. Suciú János képviselő kilépésének hírére illeti, — végzi a „Lupta” kommunikációját — fel vagyunk hatalmazva annak a kilépésére, hogy a hírből egy szó se igaz.

Az ó-budai választás. A főváros központi választmánya ma délután megalakult és nyomban megtette a szükséges intézkedéseket a Keszits Antal halálával üresedésbe került ó-budai mandátum betöltése iránt. A gyűlést Rózsavölgyi Gyula alpolgármester nyitotta meg és a központi választmány megalakulására hívta föl a megjelenteket. A formalitások elintézése után a megjelentek letették az esküt és a választmány jegyzőivé dr. Preyer Hugót és Novák Sándort választották meg. Ezután Seregi Zoltán tanácsjegyző fölolvasta a képviselőház elnökének leiratát a Budapest III. kerületi képviselőválasztás elrendelése iránt. A választmány dr. Benedek János indítványára a választás napjául január 23-ikát, csütörtököt jelölte meg és a választás színhelyül a Korona-Vigadó jelölte ki. A választás két szavazatszedő-bizottság előtt fog lefolyni. Választási elnökül Sziágyi Károly indítványára Benedek Jánost, szavazatszedő küldöttségi elnökül dr. Székely Dezsőt, helyettes elnökül

Cünther Bélát és Müller Józsefet, jegyzőül dr. Kiss Bernátot és Lesch Györgyöt, jegyzőhelyettesekül pedig dr. Kliburszky Jánost és dr. Holtzpaich Ödönt kérte föl a választmány. Végül felhatalmazta a választmány dr. Rózsavölgyi elnököt, hogy a választáshoz szükséges egyéb intézkedéseket tegye meg.

KÜLFÖLD.

Kereskedelmi szerződéses tárgyalások Romániával. A román kormány képviselői, névszerint Phe-rekide Miklós képviselőházi elnök, Porumbaru volt miniszter, Assan kereskedelmi kamarai elnök, Bratianu képviselő és Morandini vámgazgató ma este Bécsbe utaznak, hol a kereskedelmi és vámszerződés megkötését célzó tárgyalások a külügyminisztériumban kedden megindulnak. A tanácskozások Bécsben azonban csak néhány napon át fognak tartani, mert a tárgyalásokat már a közel jövőben Bukarestben fogják folytatni, ahová a magyar és osztrák kormány képviselői e hó vége felé fognak utazni.

Változás a francia minisztériumban. Clemenceau miniszterelnök tegnap délután Briand kultuszminiszterrel tárgyalt az igazságügyi tárca átvétele céljából. Briand kijelentette, hogy csak úgy határozhatja el magát az igazságügyi tárca átvételére, ha emellett megtarthatja a kultusz-tárcát is, amelyet így az igazságügyivel egyesítenének, mert a kormányba lépése alkalmával vállalt feladatért: a szétválasztó törvény végrehajtásáért, amelynek ő volt megalkotója, a teljes felelősséget viselni kívánja. Több miniszter-társával való tanácskozás után Briand értesítette a miniszterelnököt, hogy átveszi az igazságügyi tárcát. Azután együttesen Fallières elnökhöz járult a két miniszter. Hir szerint Doumergue kereskedelmi miniszternek ajánlották fel a kultusz-tárcát, a kereskedelmi minisztérium vezetésére pedig Cruppyt, a baloldali radikálisok vezérét szemel-tek ki.

Ujabb táviratok szerint az Elysée-palotában tartott mai miniszteri tanácskozáson Briand igazságügyi és kultuszminiszterrel, Doumergue közoktatásügyi miniszterrel és Cruppy kereskedelemügyi miniszterrel nevezett ki.

Az abesszinai memorandum. A porta „Deressultan“ nevű jeruzsálemi kopt zárdára vonatkozó röviddel ezelőtt jelentett abesszinai memorandumra tegnap rövid válaszigyzéket adott át a Konstantinápolyban időző Maschascha tábornoknak, amelyben sajnálattal jelenti ki, hogy nem teljesítheti a kifejezett kívánságot, mert ez a porta nézeteivel nem áll összhangban. Az elutasító választ, mely az egyiptomi koptok javára történt, angol intervenczióra vezetik vissza.

Zavargások Tetuánban. Tangeri jelentések szerint Tetuánban az új rendőrség szervezése nagy zavargásra adott alkalmat. A tömeg oly fenyegetően viselkedett, hogy a spanyol tisztek kénytelenek voltak a spanyol konzulátusra menekülni. Az ottani rendőrség szervezését valószínűleg el fogják halasztani.

A japán kivándorlás. Az Egyesült-Államok kormánya Tokióban barátságosan szövé tette, hogy a japán kivándorlás növekedett, ellentétben a két kormány között létrejött nem formális egyezményvel, amelynek értelmében a kulik kivándorlása akként volna megakadályozható, hogy megtagadják tőlük a japán kivándorlási utlevelet.

Török katonaság és bolgár banda harca. A török hatóságok megtudták, hogy Marobo faluban egy Giorgiow nevű bolgár paraszt házában egy bolgár banda rejtőzik s katonaságot küldtek ki a banda kézrekerítésére. A csapat csendőrség segítségével bekerítette a házat. A rablók életre-halálra védekeztek, egy csendőrörmestert agyonlőttek és egy török asszonyt súlyosan megsebesítettek. Mikor a falu népe látta, hogy a banda kelepcébe került, segítségére sietett és megnehezítette a katonaság feladatát, majd pedig a sötétség beálltával megkönnyítette a rablók menekülését, ami sikerült is.

Török kereskedelmi intézkedések. Miután a román követség még nem kapott utasítást az új kereskedelmi egyezmény aláírására, a portától az e hó

13-án lejáró régi konvenczió meghosszabbítását kérte. Nagy vágómarháknak Szerbiából való behozatalát tiltó rendelkezést hatályon kívül helyezték.

Boszorkánypör.

Budapest, január 4.

Kész téboly, hogy elég mélyen benn a huszadik században minő mesékkel és kusza agyremekkel kell ő felsége a király nevében a magyar bíróságnak foglalkoznia. Zagyva agyu emberek a legkomolyabb és hitelt követelőbb formában fecsegnek a tárgyalószobában jó és rossz szellemekről, misztikus, természetfölötti eseményekről. S egy szövevényes bünpör labirintusában bolyongva, a bíróság kénytelen ezeket a könnyen szakadó pókháló-szálakat is elfogadni vezető fonálul. Az elnök egymásután teszi föl a a dajkamesékbe illő kérdéseket, a jegyző agyonkoptatja tiz körnét, hogy a naiv történeteket följegyezze. Hogyan kopogta ki a szellem, hogy hány gyufaszál van a Gennari zsebében? Hogyan jelentek meg a sötét szobában ködszerű, eltűnedező alakok? Hogyan váltak amulettekké a csodás előzmények után Gennarihoz került ibolyák?

Középkorban vagy bucsujáró hely lenne a Gennari vivóterme, vagy mint ördögös népeket, már régen máglyára szállították volna az egész társaságot. A középkor a maga világnézetében el tudta helyezni az ilyen varázsmestereket s fizetett nekik jóval vagy rosszal aszerint, amint a hókusz-pókuszokból jó vagy rossz szellemek czimboraságára lehetett következtetni.

Az új kor villamos reflektorainak fényében azonban mint élő anachronismuskok, kezükön-lábukon sánta fantomok bukácsolnak az ilyen Gennari—Eranosz—Bay-féle alakok. A természettudományos világnézet régóta eldöntötte már, hogy milyen optikai csalódás téveszti meg őket szegényeket, de ez csak nekünk, normális agyának világosság, ők maguk vakon hisznek az átváltozó ibolyák s a jó angyalok realitásában.

A komoly tudomány ellentmondást nem tűrő világossággal bizonyította be azt, hogy a jó spiritiszták vagy jóhiszeműen csalják meg egymást és önmagukat, vagy pedig egy ügyes csaló balek zsákmányai lesznek. A második — nagyon gyakori eset — nem szorul bővebb megvilágításra, hiszen a Gennari-esetben is akadt egy elcsapott cselédleány, aki saját bevallása szerint foszforos lepedőben játszott a jó angyal szerepét s a magától elsülő flóbertpuska ravaszán is megtalálták a másik szobába vezető zsinogot. Ennél a durva csalásnál sokkal érdekesebbek a finomabb és pszichikai okokból származó önámítások. A megfigyelés és az érzékszervek észrevevésének hibája számtalan. Két ember nincs, akinek tudatába teljesen azonosan rajzolódna le ugyanaz a legszimplább jelenség. Tessék ehhez számba venni, hogy a spiritizmus martalékvá eső emberek koránt sincsenek a tiszta ítélőképesség tetőfokán, nagyjából terhelte idegzetű, hallucinációkra, víziókra hajlamos emberek, továbbá azt is, hogy maga a „séansz“ a maga misztikus izgalmával, félhomályos szobájával különösen alkalmas milieu arra, hogy ezekből a degenerált pszihékből a kellő reakció kiváltódjék. A középkorban egész hiszterika asszonyokból álló karavánok táncolták végig az ördögtől megszállva egész Európát; ez az élettelen öszszerogyásig folyó vitustáncz legjobb példája annak, hogy az egyik beteg idegzet kóros extázisa milyen hatalmas szuggesztív benyomást képes tenni a másik beteg idegzetre. Tessék most elképzelni egy sereg hisztériában s neuraszténiában szenvedő embert, akik végsőkig feszült ideg-

rendszerrel készen várnak minden földfeletti s akik előtt a „medium“ addig, amíg a „trauce“ tart, valóságos epileptikus görcsökben fetreng. egyre-másra adva az értesítést természetfölötti jelenségekről. Nem természetes-e az, hogy ez a beteglelkű embertömeg szintén látja a levegőbe emelkedő asztalt, az átsuhanó árnyékot, érzi az ibolyaszagot s teljes képtelenül arra, hogy disztíngváljon az objektív valóság s a maga szubjektív fantazmagóriái között elhiszi, hogy reális tényeket látott s a szobában valóban szellemek jártak? Hiszen a hipnotikus álomba ejtett ember is olyannyira meg van győződve a rá oktrojált képzetek valóságáról, hogy a hideg vasat melegnek érzi, sőt égési sebet is szenved az érintés alatt.

Ujra kell ismételnem, hogy ez csak nekünk, normális agyu lényeknek való magyarázat. A spiritiszták mindig akadnak olyan kifogásokra, amelyekkel a maguk beteges képzelődését támogatják s nagyon lenéznek bennünket, durva materialistákat, akik többé-kevésbé ismert, de soha sem természetfölötti pszichikai erővel magyarázzuk meg a csodákat s semminemű érzéket sem árulunk el a „szellemvilág“ tényei iránt. Vakok és megátalkodottak vagyunk a szemükben, amiért bohó, gyerekes játéknak találjuk a magától elsülő flóbertpuskát s nem vagyunk hajlandók egy magasabb világrend megnyilatkozásának tekinteni azt, hogyha a „szellem“ kitalálja, hogy hány gyufaszál van a Gennari zsebében?

Nem szabad azonban elfeleitenni, hogy a világot visszatükröző kép minden tudatban szubjektív. Normális agyban ez a szubjektív kép — amennyire végtelen számú észlelet összevetéséből erre következtetni lehet — nagy vonásaiban fedi a valóságot, de azért föl kell tenni, hogy látó, halló, tapintó szerveink más milyensége szerint a mi tudatunkba is kisebb hibák csuszhatnak be. Ez az objektív valóságtól elütő hiba azonban a mi tudatunkban teljesen fölveszi a valóság bélyegét, bármilyen önkritika daczára sem tudjuk fölfedezni, hogy képzeleteinket hol torzítja el valamely hiba, mert hiszen az objektív valóságról szóló új értesítéseket ismét csak ugyanaz a nem változott karakterű érzékszerv közvetíti s ugyanaz az agy dolgozza föl tudatos képpé.

És ami áll a mi tudatunk elkerülhetetlen apró botlásaira, ugyanaz áll a spiritiszták nagy és lényegbe vágó tévedéseire. Az ő tudatuk éppen úgy a reális valóság képei közé raktározza el a magától elsülő fegyvert és az ibolyából átalakult amulettet, mint a mi tudatunk azt a csalódást, hogyha a szemünk égszínűbbnek látja az ibolyaszínt s ibolyaszínek az eget. Apró nüanszok nem változtatnak a dolog lényegén s ezért számolni kell azzal a ténynyel, hogy a spiritisztá eszmevilága szerint a szellemvilág csak úgy köztünk jár, kél, tevékenykedik, mint husból-vérből álló jó magunk.

Ez az oka annak, hogy a bíró Gennari bünyösségét s a bűnyösség pszichikai rugóit kutatván, olyan együgyűségeket is kénytelen megkérdezni a vádlottól, hogy vajon Gennarinak is, vagy egyedül csak Baynak jelent-e meg igazi életnagyságban a Gonosz?

Ben.

Az EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt vau

A szerkesztőség telefonja 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23—45. szám.

A cigány-kérdés.

Budapest, január 4.

Nos, még mindig van cigánykérdés? Ismét kiraboltak egy fűrészgárat. Hát, biz ez szégyenletes dolog. Egy csomó félvad állapotban lévő népet kóborolni hagyni: majd ők rabolnak, gyilkolnak a legvadabb módon: majd közülök lőnek agyon a csendőrök néhányát. Dánoson, akinek telik, vasaitókat csináltat, akinek nem telik, nem mer kint megmaradni. A jó tótság behúzódik a falujába, kintlakni nem mer, de hatósági intézkedés nem történik. Ne is történjen inkább, minthogy valami olyan történjen, mint ami az ankétekből kiszivárgott. Kitelepítés valami félreeső helyre! Hát hogy lehet valakit akarata ellenére valahova erővel letelepíteni, csak azért, mert cigány?

Hogy lehet valakit az illetőségi helyétől erővel megfosztani? Azt hiszem, sehog, ez merő törvénytelenység. Ilyet állam nem tehet! Gyermekek erőszakos elvétel! Hát erre ki vállalkozik? Erőszakos letelepítés?

A cigány inkább meggyilkolja a gyermeket, minthogy elhagyja magától ragadtatni. Nos, ki vállalkozik Heródesi szerepre? Nos, kivihetők ezek? Lehet ezen tervektől jó eredményt várni? Lehet ezen tervek bármelyikét is foganatosítani? Tényleg jól teszi az állam, ha ezekkel nem siet. Ezeknek bármelyike is, még a nagy költségtől is eltekintve, fiaskóval járna. Az én nézetem, — pedig a cigányokat jól ismerem — egészen más. Nézetem szerint a cigánykóborlást egy negatív intézkedéssel, egy tollvonással meg lehet szüntetni, pedig ha nincs kóborlás, nincs rablás, nincs gyilkosság, mert a cigány vad-sága és társadalmon kívüli állapota megszűnik. Ő maga és családja az emberek között megszelidül. A családtagoknak, gyermekeknek asszonyoknak be kell tiltani a kóborlást, azaz nekik nem szabad kiadni a vándorlási engedélyt, az igazoló jegyet, az enélkül kóborlók elfogandók, könyörtelenül az illetőségi helyre toloncolandók annyiszor — amennyiszor.

A kóborlás bevallott czélla a kis vas- és faipar, továbbá a lókereskedés. Hát kell ehhez család? A trencsényi ablakos tót, a szepesi vászonkereskedő, a bosnyák kisiparos, a horvát tollkésáruló a családjával jár iparüzésére? Hát lopnak? Rabolnak ezek? Ugye nem? Tessék csak a cigánycsaládokat is helyhez kötni, hisz ezeknek mindnyájuknak van és kell is, hogy legyen illetősége, majd ki fog tűnni, hogy a cigány vakmerősége is megszűnik. Óvakodni fog a cigány is minden törvénytelenégtől, mert mindig előtte lesz, ha bármilyen elkövet, családjánál mindig meg lehet őt találni, mert hisz oda ő is, mint ember, időről-időre bizony mindig visszatér. Dolgozni, keresni fog törekedni, mint más kisiparos, de az ex-csesszúst kerülni fogja, mert ebből biztos veszedelmet várhat, míg családos kóborló állapotban, azt hiszi, hogy ha Dánoson gyilkol, csak Hadházára kell menekülnie, s már kibúj a felfedeztetés alól. S miután családja vele van, s miután ő így teljesen a társadalmon kívül van, s miután így semmi után nem vágyakozik, neki bizony mindegy, akár Hadházán van, akár Dánoson.

Nos tehát, szerény nézetem az, hogy a cigánykérdés megoldását mindenekelőtt ezen negatív — költésbe nem kerülő módon kell megkísérelni megoldani, azaz, az összes családtagoktól meg kell vonni a kóborlási engedélyt, azokat könyörtelenül és azonnal illetőség helyekre kell toloncolni és pedig annyiszor — amennyiszor.

Most jön az érem másik oldala!

A cigány vad nép, dologtalan, ravasz és veszedelmes. Azon községek, hová így egy-két cigánycsalád internáltatnék, tényleg meg lennének nyomorítva a cigánykezeléssel, de végre is minden község a maga illetőségi lakosságával jogosan és kötelességszerűen elbánhat és elbánni tartozik. S végre egy község 1—2—3 cigánycsaláddal jobban elbánhat, leköltött állapotban, mint az állam talán 40.000 cigánnyal, madárszabadságu, kóbor állapotban!

Ha a községi karhatalom nem elég, ott van a csendőrség. Ha községi kassa nem elég a segélyezésre, indokolt felterjesztésre, ott van az állami segély. Hát eleinte biz az okozna bajt, de a cigányok is később megszelidülnek. Gyermekeik járnának

az iskolába, fiaik lennének katonák. Elég tételnék a népiskolai és hadkötelezettségi törvénynek, senki nem mondhatná, hogy az eljárás nem jogos, nem humanus. Nos, nem lehetne ezt megpróbálni? Ha ez sikerre nem vezetne, még mindig foganatba lennének vehetők a most függőben levő, de általam nem helyeselt propositiók. Szelidség, törvényesség, tapintat, bár teljes szigorúsággal, véleményem szerint mindig többet lehet elérni, mint a legczifrább alakban alkalmazott szélsőséggel. Ugy, amint én gondolom, sérelem senkin sem esik, úgy, amint a propositiók tervezik, oly dolog történhetnék, amit csakis megtenni lehetne, de jóvátenni nem! Az én tervem egy költségnélküli negatív intézkedés, a többi tervek óriási költséggel járó, eredményt nem ígérő, kalandos eljárások.

D. E.

A nyelv.

©

Az esperanto hivein csak mosolyogni tudnak. Nem képesek elképzelni, hogy a földön lakók egyetlenegy nyelvet beszéljenek. Különösen a nemzeti hűség játszik nagy szerepet e gondolat-kör kialakításán. Még gondolni sem akarunk arra, hogy nyelvünkről lemondjunk és valamilyen mással helyettesítsük.

Minden nemzetbeli a maga nyelvét a legszelbnek, legzengzetesebbnek, legkifejezőbbnek gondolja. Nem régen egy szerb költő azt írta, hogy a szerb nyelvénél szebb, muzsikásabb, fülbemászóbb, hajlékonyabb nyelv nincsen. A mi füllünknek pedig úgy hangzik a szerb szó, mintha valaki mogyoróhájón járna. De azért nem kell azt hinni, hogy a szerb poéta füllengett volna. Ő a legőszintébb vélekedését mondotta el a szerb nyelvről — valamint az az olasz is őszinte, ki beölgia a füllét, ha magyar beszédet hall: annyira darabosnak találja a mi nyelvünket.

Tehát arról vitatkozni, hogy melyik nyelv szebb, alig lehet. Még arról sem, hogy melyik jobb, vagy melyik könnyebb. Öseredeti tisztaságában egyetlen nyelv sincsen többé; kevert, idegen szóktól hemzseg valamennyi. Ha egyik-másik még ma nem alkalmas bizonyos dolgok tolmácsolására — amint például a magyar nyelv is döcög, ha a filozófia hajszál-finomságait kell visszaadni — idővel kipallérozódik annyira, hogy fölüli is mulhatja a szomszédját. Arról mindenki tud, hogy vannak fordítások, melyek gazdagabbak szépségben, mint az eredeti. (Sajnos, az ellenkező eset gyakrabban fordul elő.)

Könnyű nyelvről, nehéz nyelvről szintén nem lehet beszélni. Valamely nyelvet alaposan, a velejéig megtanulni: nehéz, igen nehéz, esztendőket igénybe vevő munka. A gagyogást azonban igen könnyen meg lehet tanulni. A kínai nyelvről szokták állítani, hogy nehéz nyelv. Nos, a Kínába kiküldött katonatisztek már a negyedik hónapban beszéltek a bennszülöttek nyelvét — épp úgy, mint ahogy a mi kisasszonyaink megtanulják a francia parlírozást a mademoisellestől.

De ha még igaz lenne, hogy van szép, jó és könnyű nyelv s a nemzeti nyelvhez való ragaszkodás egyáltalában nem lenne: ezek a körülmények alig lehetnének ható erők egy világnyelv megteremtésében. Pedig a világnyelv éppenséggel nem utópia. Bizonyos például, hogy az ó-korban sokkal több nyelven beszéltek az emberek, mint ma. Mindenki mindegyik törzs más nyelven beszélt. Amikor a gazdasági alakulások feszítő ereje létrehozta a nemzeteket, a nyelvek száma megcsappant és azok az emberek, kiket egy gazdasági érdek, vagy a klimatikus viszonyok egy helyre sodortak, idővel egy nyelvet beszéltek.

Tudósok ezért nem tartják lehetetlennek, hogy ez a fejlődés nem fog megállani. A gazdasági viszonylatok be fogják fogni az egész földtekét, minden korlát összeomol; és ennek következté-

ben ugyanaz a szükség, mely az egész emberiség gazdasági érdekét egységessé tette, meg fogja teremteni az egységes nyelvet is. Nem lehetetlen, hogy az esperantók mozgolódása halvány ideológiája annak a nagy gazdasági átváltozásnak, mely készülöben van.

TÁVIRATOK.

Az új londoni török nagykövet.

Konstantinápoly, január 4. Hírlik, hogy Hakki bejt, a külügyminisztérium jogtanácsosát vezérranggal londoni nagykövetté nevezték ki, amivel a basa cím jár.

A diplomáciai kar az Elyséeben.

Páris, január 4. Guyot Dessaigne igazságügy-miniszter elhalálása miatt elhalasztott fogadtatása a diplomáciai karnak ma volt az Elysée-palotában. A diplomáciai kar újvi üdvözléteit gróf Tornelli olasz nagykövet tolmácsolta. Beszédében emlékeztetett ama szerencsétlenségekre, amelyek az elmúlt év folyamán különböző nemzeteket sújtottak és azután a hágai konferenzia csodálatraméltó működését méltatta, amely az igazság és a béke biztos jövőjét van hivatva előkészíteni. Fallières elnök válaszában kifejtette, hogy az utóbbi év nagy nemzet-i csapásai feltűntették azt a szolidaritást, amely az egyes nemzeteket egymással összeköti.

Crispi és a Vatikán műkincsei.

Róma, január 4. (Saját tudósítónktól.) A milanoi Corriere de la Sera Crispinek egy eddig ismeretlen táviratát közli, amelyet 1891-ben intézett a berlini nagykövetekhez s amelyben közölte, hogy a Vatikán műkincsei az olasz államkincstár tulajdona, a pápa csak haszonélvező. A kérdéses iratban Crispi erről a tárgyról visszautasít bármiféle nemzetközi konferenzciát.

A török hadi kárpótlás.

Konstantinápoly, január 4. Ama december 30-iki jelentés, hogy az e hó 14-én esedékes orosz hadi-kárpótlási részösszeghez csupán 50.000 font hiányzik, alaptalan. A lefizetendő összegből ma 420.000 fontnál is valamivel több hiányzik. Szinoviev nagykövet ez ügyben ma sürgető jegyzéket adott át a portálnak.

Bulgária a macedónokért.

Szófia, január 4. A miniszterelnök javaslatára a szobranje 500.000 frankot szavazott meg a macedóniai bandakihágások áldozatainak javára.

Közgazdasági táviratok.

New-York, jan. 4. *Terménytőzsze. Gyapoi.* New-Yorkban 11.40, jan.-ra 11.50 apr.-ra 10.70. New-Orleansban 11.37. *Petroleum* stand wíthe New-Yorkban 8.75, Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90. *Cred-Balances of oil City* 173.—. *Zsir* Vesterni Steam 8.30. Rohe testvérek 8.65. *On* 26.—26.50 *Réz* 13.62—13.87.

Csikagó, jan. 4. *Gabonaiózsze.* Zárlat. Buza irányzata igen szilárd, májusra 108.25—106.90 K., júliusra 100.25—99.13 K. Tengeri szilárd, máj.-ra 61.38—61.13 K.

Csikagó, jan. 4. *Terménytőzsze.* Zsir január 7.87, tegnap 7.85, májusra 8.07, tegnap 8.05, Szalonna short clear. 7.12 tegnap 7.12. Sertéshus májusra 12.37, tegnap 12.27.

Az új porosz kölcsön.

Berlin, január 4. (Saját tudósítónktól.) Az új porosz kölcsön volt a mai tőzsdén a diskusszió közép-pontjában. A tőzsdére az új kölcsön híre kedvezőtlen hatást gyakorolt, mert az az aggodalom támadt, hogy miatta a pénzpiacz feszült lesz. Ennek következtében a német kölcsönök jelentékenyen hanyatlottak s a birodalmi kölcsön, mely tegnap 83-mal zárult, 82.20-on nyílt meg, később 81.50 lett, végül javult 82-ig. Ay áresések egyébként a többi kölcsönkötvényekre nézve megfelelően erősek voltak, de a magánkamatlábra a kölcsön híre nem hatott kedvezőtlenül, sőt ellenkezőleg megkönnyebbülés állott be s a magánkamatláb 5 7/8-on volt. Hír szerint az új kölcsönt a birodalmi bank és a tengeri kereskedelem fogja átvenni, a többi pénzintézet kizárásával.

Berlin, január 4. A porosz Seehandlung-társaság prospektust bocsájított ki, mely felhívást tartalmaz a már jelentett új porosz kölcsön aláírására, amelynek nagyságát a pénzügyminiszter ezután fogja meghatározni. A kölcsön 98.50 árfolyamon bocsájítatik ki és az első 10 évre 4%-ot, az azután következő öt évben 3% és ettől fogva 3 1/2%-ot kamatoz. A köl-

csön prospektusa kimondja a kötvénycimleteknek 1908. decz. 31-ig való eladási tilalmát. A tilalom az államadósság nyilvántartási könyvben be lesz jegyezve, de fennáll a nyilvános jegyzésre is. A címletadarabok e határnapig a porosz Seehandlung-társaság őrizete alatt fognak maradni

Gennari a bíróság előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 4.

A nyáron föltűnt, keltő hír kelt szárnyra egy fővárosi ügyvéd halála nyomán. A fiskálist dr. Eránosz Istvának hívták és beteges, ronsolt szervezetű ember volt, akit állítólag Gennari József olasz vivómester spiritiszta hókuszpókusok közt kifosztott és sirba vitt. A megvádolt vivómester nyomban a dolog kipattanása után tiltakozott a gyanúsítás ellen, annyit azonban bevallott, hogy az elhunytal öt éven keresztül spiritiszta szeánszokat rendezett. A szelöztetés alatt megdöbbentő butaságok derültek ki: szemfényvesztésnek, otromba csalások lepedős emberekkel, spárgán durranó pisztolyokkal, sárga és zöld fényekkel; dokumentumai az emberi korlátoltság, az agyak sötétségének. Ebből a siralmas, elszomorító környezetből, a hókuszpókusokból domborodott ki a mai pör anyaga, a szemfényvesztésekből az a rész, amely a büntetőbíróra tartozik.

A bíróság fogja eldönteni, hogy a szimpla ostobaságok közt volt-e olyan rosszindulatú, amely a törvénykönyvvel ellenkezik és amely megtorlást követel.

A budapesti büntetőtörvényszék dr. Tholt István bíró elnökelete alatt ma tárgyalta Gennari pörét. A vádat dr. Balázs Elemér királyi ügyész képviseli, a vádlott vivómestert Friedmann Bernát véd. Az Eránosz-család képviselőiben dr. Nagy János ügyvéd jelent meg. A tárgyaláson, amelyre körülbelül husz tanút idéztek meg, jelen van dr. Schaffner Károly törvényszéki elme-orvosszakértő és dr. Somogyi Ede, aki mint olasz tolmács szerepel.

Gennari a sorompók előtt.

Elnök megnyitja a tárgyalást és konstatálja, hogy a felek mind megjelentek. Ezután Gennari Józsefet szólítja. Gennari József rovigóni születésű, r. kath. vallású, nős vivómester, büntetlen, vagyontalan.

— Tavaly, júliusban sem volt vagyona?

— Nem volt.

— Hát májusban?

— Akkor több, mint 3000 forintom volt, amelyet vivómesteri minőségemben takarítottam meg.

— Hová tette ezt a pénzt, hogy már júliusban nem volt belőle?

— Volt, csak hogy kevesebb, mert augusztusra vivómesteri kellett bérelnem s költségeim voltak.

— Mennyi pénze maradt mégis?

— Körülbelül 600 forintom volt.

Elnök ezután a beidézett tanuk jelenlétét állapította meg. A vádirat rendelkező részének ismertetése után a részletekre hallgatta ki Gennarit az elnök:

— Beismeri bűnösségét?

— Nem.

— Adja elő a védelmét?

Hová lett a pénz?

— A múlt év május havától Gödöllőn laktam. Junius 5-én táviratot kaptam, hogy Eránosz rosszul van, jöjjen be, látogassam meg. Rögtön vonatra ültem s bejöttem a fővárosba. Eránoszt ágyban fekvő találtam, panaszkodott, hogy rosszul van. Én azt tanácsoltam neki, hogy hívasson orvost. Ekkor megjelent az ajtóban egy leány s jelentette, hogy a pénzeslevel-hordó pénzt hozott. Erre bejött Eránoszné is s Eránosz azt mondta a levelhordónak, hogy ennek adja át a pénzt. Miután egy kevés ideig még beszélgettek, Eránosz azt mondta a feleségének, hogy az imént átvett pénzt tegye be a kasszába. Az asszony ezután kiment a szobából s a pénzt betette a szekrénybe.

— Hány órakor volt ez?

— Délután háromnegyed öt órakor.

— Kihallgatásakor fél négy órát mondott.

— Ez lehetetlen, mert Gödöllőről a vonat pontban fél négy órakor érkezett meg.

— Nem volt az tán délelőtt 11—12 óra között?

— Nem. Délután négy és negyed öt óra között lehetett.

— Hol állott a szekrény, ahová az asszony a pénzt betette?

— Gennari gondolkodik...

Elnök: Látta, mikor Eránoszné a pénzt a szekrénybe tette?

— Nem láttam

— Az imént pedig azt állította, hogy az asszony a pénzt a szekrénybe tette.

— Nem; csak azt mondtam, hogy az asszony kiment a pénzt a szekrénybe tenni...

— Mikor ment ön el?

— Junius 11-én, mikor Olaszországba utaztam.

— Nem azt kérdeztem, hanem junius 5-én mikor ment el Eránosztól?

— Délután 4 óra 40 percz lehetett, de mindenesetre 5 óra előtt.

— Volt az a pénz az ön kezében?

— Nem, nem is láttam.

— Junius 5. és 11-ike közt, amíg ön otthon volt, hányszor volt Eránosznál?

— Egyszer, junius 8-án, egy szombati napon, hogy megnézzem, jobbrafordult-e már Eránosz egészségi állapotára. Mikor beléptem a szobába, Eránoszt a jobboldali ágyban, az öregasszonyt pedig a baloldali ágyban találtam fekvő. Kérdeztem Eránosztól: beteg az anyád is, mire ő igennel felelt. Rövid ideig időztem náluk. Az öregasszonynak kezét csókolva, Eránoszt pedig megcsókolva, eltávoztam. Azóta nem láttam Eránoszt.

Gennari és Eránosz.

— Meddig tartózkodott ön Olaszországban?

— Junius 11-től július 7-ig.

— Miért volt Olaszországban?

— Egy régi tervemet akartam megvalósítani. Egy műgyverraktárt akartam alapítani, ezért három fegyvergyárat is megtekintettem kinn Olaszországban.

— Eránosz is társa lett volna ehhez a vállalatához?

— Igen.

— Mennyi hozzájárulást ígért Eránosz?

— Én január végén beszéltem Eránoszzal. Mondtam neki, hogy nekem 4000 koronám van erre a célra, mire ő kijelentette, hogy ugyanakkora összeggel ő is hozzájárul a vállalatához.

— Mennyit költött ön az utazás alatt?

— Összesen 250 lírát adtam ki az utazásra és a költségekre. De ebben az összegben benn van a rokonok és barátok néhány napi meglátogatásának a költsége is. Különben már többet is költöttem, mert vásároltam egyet-mást. Így Rovagnóban kiadtam 771 koronát, de ezt a nagynénem adta, Veronában pedig álarczra 230 koronát.

— Mind készpénzkidadás volt ez?

— Igen.

— Hol szerzett tudomást Eránosz haláláról?

— Mikor Rovagnóban voltam, pénzt vártam Eránosztól a vállalatához. Eránosz ugyanis azt írta nekem, hogy pénzt szerez egy pénzintézetből s ezt elküldi nekem. Mikor január 22-én sem jött meg az ígért pénz, elhatároztam, hogy sürgönyözök Eránosznak, hogy küldje már a pénzt a vállalatához. Junius 22-én aztán megkaptam a levelet, hogy Eránosz meghalt.

— Ki írta ezt a levelet?

— A feleségem, aki Gödöllőn tartózkodott. A halálhíre én nyomban megszüntettem a további rendelkezéseket.

— Feltűnő, hogy ön junius 5-ig mindennapos vendég volt Eránosznál s junius 5—11-ig csak egyszer látogatta meg, mi az oka ennek?

— Lehetetlen volt meglátogatnom, mert Eránosz akkor Máramaros megyében járt.

— Igen, de az junius 5-ike előtt volt.

— Mindennap nem jöhöttem, mert Gödöllőn laktam.

Gennari és Eránoszné.

— Igaz az, hogy ön ajándékozási szerződést írt alá az özvegy részére?

— Igaz.

— Milyen módon jött ez létre?

— Eránosz halála után arról értesültem, hogy bizonyos egyének rágalmakat terjesztenek felőlem. Olaszországból hazajövet, elhatároztam, hogy ügyvéd utján feljelentem őket. Az egyik ügyvéd, akit e tárgyban felkerestem, kijelentette, hogy nem teheti meg a feljelentést, mert ő e család barátja. Ekkor dr. Kovács Józsefhez mentem. Ez azt tanácsolta, hogy ne csináljak botrányt, beszéljek inkább Eránosz testvérével, Eránosz Ferencznel. Erre én kijelentettem, hogy azzal én nem beszélhetek, mert épp ő az, aki a rágalmozó híreket felőlem terjeszti s azt állítja, hogy Eránosz 9000 koronát adott át nekem. Később azonban dr. Kovács rábeszélésére mégis megbíztam ezt, hogy menjen el Eránosz Ferenczhez s kérdezze meg, mi alapon vádol engem azzal, hogy nekem Eránosz a 9000 koronát átadta. Mert nem tételezhettem fel, hogy Eránosz, jó katolikus ember letére a halála előtt hazudott volna. Ha Eránosz Ferencz fenntartja ezt a rágalmozó állítását, az esetre mondtam dr. Kovácsnak, hogy menjen a rendőrséghez s tegye meg ellene a feljelentést. Mivel ezen időben a vivó-szezonot meg akartam nyitni, dr. Kovács azzal érvelt, hogy ha a család botrányt csinál s a dolog a lapokba kerül: a hír tönkre teszi a szezonomat, ezért álljak el a feljelentés megtételének tervétől s inkább békés uton intézzem el a dolgot, még pedig akként, hogy adjak az özvegynek pénzt. Miért adjak én pénzt? Hisz én nem kaptam pénzt! De dr. Kovács

egyre azt hajtogatta, hogy a dolog csakis úgy rendezhető.

— Miért nem tett ön zsarolásért feljelentést?

— A pénzádásról megkérdeztem Magyary Margitot is, aki szintén azt mondta, hogy jobb lesz, ha valamit teszek a botrány elkerülése végett s az ügyet békés uton rendezem. Dr. Kovács újra sürgött s azt tanácsolta, adjak 25 forintot a szegény beteges özvegynek, aki úgy sem él már sokáig. Megbíztam Kovácsot, hogy ez iránt tárgyaljon. Kovács a Balaton-kávéházba rendelt azzal, hogy ott lesz Eránosz Ferencz is, aki a dolog ezen új fordulatáról nem tud semmit.

— Ha önnek maradt Eránoszzal szemben követelése, hogyan van az, hogy ebben az ajándékozási szerződésben erről a követelésről nincs szó?

— Említettem én ezt a követelést dr. Kovácsnak, aki azt kérdezte tőlem, hogy van-e róla írásom? Megmondtam neki, hogy nincs, mire ő kijelentette, hogy akkor nem érvényesíthetem.

Tánczolnak a szellemek.

— Mondja el, milyen természetű összeköttetése volt önnek Eránoszzal 1903 óta?

— Körülbelül 4—5 évvel ezelőtt ismerkedtem meg egy társasággal, amelynek tagja volt Bay Alajos vivómester is. Itt hallottam először a spiritizmusról beszélni, de én kijelentettem, hogy nem hiszek a szellemekben. Bay hívására azután elmentem egy spiritista ülésre, ahol szintén a szellemekről beszélgetünk. Kérésre előhoztak egy asztalt s az előre megállapított jelekkel kérdések intéztek hozzá, hogy a szellem jelen van-e? Az asztal megmozdult. Ekkor azt kérdezték tőle, hogy jó, vagy rossz szellem van-e jelen? — Jó szellem, — felelte az asztal, mire én elhatároztam, hogy próbára teszem s beszélék vele. Elővettem a gyufaskatulyámat s megkérdeztem a szellemet, hogy hány szál gyufa van a skatulyában, mire a szellem pontosan kikopogtatta a gyufák számát. Azután előhoztak egy pakli kártyát, megkeverték s megkérdezték a szellemet, hogy milyen kártya felülről a harmadik. A szellem eleinte zavarosan felelt. Ekkor jutott Bay eszébe, hogy nem jól tették fel a kérdést. Újból megkérdezték a szellemet akként, hogy ha figura a harmadik kártya, akkor kettőt, ha pedig nem figura, egyet kopogjon. Az asztal kettőt kopogott s a harmadik kártya tényleg figura volt. Így győződtem meg arról, hogy csakugyan vannak szellemek.

— Mikor és hogyan került a társaságba Eránosz?

— Találkoztam egy ízben Bayval, aki említette előttem, hogy jelentkezett nála dr. Eránosz, aki nagybeteg s szeretne eljárni a spiritiszta ülésekre, mert meg akarja tudni a szellemektől, hogy nem tudnak-e számára valami jó orvosságot ajánlani. Nekem nem volt kifogásom Eránosz eljövetele ellen, annyival inkább, mert többen is jártak az ülésekre.

— Meddig volt Bay a vezetője ezeknek az üléseknek?

— 1906. szeptember végéig.

— Azokon az üléseken is Bay volt a vezető, amelyeket az ön vivótermében tartottak?

— Felváltva, hol én, hol Bay.

— Hát most beszéljünk a szellemek összeveszéséről. Mi volt az oka annak, hogy Bay kivált a társaságból?

— Én 1906. augusztus havában Olaszországban voltam, Bay pedig Törökbalinton tartózkodott. Ez idő alatt Bay valami erkölcselen dolgot követett el, amire csak akkor térek ki részletesen, ha a bíróság kívánja. Ettől fogva a szellemek nem adtak választ s mivel mi azt hittük, hogy a szellemek az erkölcsatlenség miatt megnehezítették Bayra, Bayt kirekesztették a társaságból.

— A nyomozás adatai szerint leveleket is írt a szellem. Hogyan írta ezeket?

— Többször megtörtént, hogy az üléseken tisztá papirszeleteket készítettek az asztalra. Én önkívületi állapotban voltam s mikor felbredtem, láttam, hogy a papirszeleteken írás van. A többiek mondták nekem, hogy a szellem írt a papírokra, mialatt én aludtam.

— Könyvbe is írt a szellem?

— Igen.

— Hol van ez a könyv?

— Már nincs meg.

— Hová lett?

— Azt tudom, hogy volt egy könyv, amibe sokszor írt a szellem. Egy napon azonban az történt, hogy a szellem kijelentette, hogy az írás el fog tűnni a könyv lapjairól. Ugy is volt. Mindig több-több lapról tűnt el az írás s azután maga a könyv is eltűnt.

— Hogyan tűnt el a könyv?

— Nekem azt mondták, hogy a jó szellem vitte el.

— Honnan vették a papirszeleteket?

— Nem tudom.

— Tettek az asztalra tollat és tintát is?

— Néha tollat és tintát is készítettek oda, néha papírost sem, mert a jó szellem kijelentette, hogy nincs rá szüksége.

— Kapott Eránosz ilyen leveleket?

— Azt hiszem, kapott.

— Hogyan jelent meg a szellem a társaság előtt?

— Én mindig aludtam, mikor a szellem megjelent, alakját nem igen láttam.
 — Az ülések az ön vivótermében voltak?
 — Bay termében is, az enyémben is.
 — Megjelent-e az angyal akkor is, amikor nem tartottak ülést?
 — Megpróbáltuk idézni Bayval együtt, ülésen kívül is. Ilyenkor azonban megjelenése nem volt tökéletes, csak valami ködszerű alakot láttunk a sötét szobában.
 — Hát az üléseken volt valami különös világítás, pattogás vagy durranás?
 Egy izben használtunk gázlámpákat, amiket kissé le-
 — Rendesen néhány gyertyával világítottunk. csavartunk.
 — Egy tanu azt mondja, hogy magnézium port is látott az üléseken?
 — Ez igaz.
 — Mire kellett ez?
 — Fényképeket akartunk készíteni a vivóteremről.
 — Egyszer egy puskát is láttak a vivóteremben, amelynek ravasza fel volt huzva. Egy ismerőse kérdezte öntől, hogy mire kell ez a puska, mire ön azt felelte, hogy ezzel még sok pénzt fog szerezni?
 — Ebből nem igaz egy szó sem.
 — Eránosz halála előtt mikor tartották az utolsó ülést?
 — Nem tudom.

Eránosz özvegyének vallomása.

A vádlott után dr. Eránosz özvegyét hallgatták ki. Teljesen megtört asszony, aki olyan benyomást kel, mintha nem tudná, mit beszél. Akadozva, bizonytalanul felel és annyira beszámíthatatlannak látszik, hogy az ügyész, akinek pedig az asszony a koronatanúja, nem tartja összegegyeztethetőnek lelkiismeretével, hogy Eránosznét meghiteltesse. Az asszony első sorban a pénzeslevélről beszél. Elmondja, hogy látta a pénzeslevél-hordót, emlékszik arra, hogy a levélhordó a borítékot kibontotta és a pénzt odaszámolta férjének. Hogy később mi lett a pénzzel, azt nem tudja, mert kiment a szobából.
 — A szekrény, amelyben a pénzeslevél borítékát később megtalálták, hol állott?
 — Az irodai szobában.
 — Milyen szekrény volt az, Wertheim-, vagy közönséges szekrény?
 — Nem tudom, hogy milyen szekrény volt.
 — Hát ki találta meg a borítékot?
 — Nem tudom.
 — De ön első kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy a boríték a férje tárczájában volt? Hát ezt miért mondta?
 — Én nem tudok semmit a borítékról.
 Ezután szembesítették az özvegyet Gennarival, aki megmarad amellett, hogy a pénzt Eránoszné vette át s kivitte a másik szobába.
 Kér. ügyész (a szembesítés után): Pénzeslevél volt az, amit a levélhordó hozott, vagy postalvány?
 — Utalvány volt.
 — Hát akkor lehetetlen az is, hogy a levélhordó felvágta a borítékot. Biztos az, hogy utalvány volt?
 — Egész biztos.
 Elnök: Hiszen a nyomozás során azt vallotta, hogy pénzeslevél volt. Mivel indokolja ezt az eltérést?
 — (Eránoszné hallgat.)
 Elnök: Konstatálom, hogy a sértett elmebeli állapota a nyomozás során megvizsgáltatott s az orvosok súlyos idegbetegnek találták.
 A kir. ügyész indítványa alapján Eránoszné meghiteltetését mellőzte a bíróság.
 Eránoszné után Hunyady Pál levélhordót hallgatták ki, aki azt vallja, hogy pénzes levelet kézbesített, nem utalványt és a levelet Eránoszné vette át az ural jelenlétében és ő vitte ki a szobából, azzal, hogy a szekrénybe teszi.
 A bíróság még Papp Dezsőt, az Eránosz volt irodai alkalmazottját és feleségét hallgatta ki, azután fél öt órára halasztotta a tárgyalás folytatását.

A délutáni tárgyalás.

Elnök délután újból megnyitván a tárgyalást. Kutassy Paulát szólítja, aki tízennégy évig volt szakácsné Eránosz házában.
 Elnök: Tud ön arról, hogy Eránosz a halála előtt nagyobb pénzküldeményt kapott?
 — Tudok. És amikor a pénz megjött, én is kértem a béremet.
 — Mit felelt az ügyvéd ur?
 — Azt mondta, hogy a pénzt már odaadta Gennari urnak, egy közös vállalathoz.
 — És tudta ön, hogy nagyobb pénzösszeg érkezett?
 — Eránosz ur maga mondta nekem, hogy 4500 forint jött.
 — Gyakran járt Gennari a házhoz?
 — Néha napjában kétszer is.

— Mikor halt meg Eránosz? Dél előtt vagy délután?
 — Dél előtt 10 órakor. Én akkor a piacon voltam.
 — Ki volt akkor a háznál?
 — Az édesanyám, meg a házmester.
 — Hát Eránoszné?
 — A templomban volt.
 — Hol tartotta Eránosz rendszerint a pénzt?
 — Nagy pénze nem igen volt, a kis pénzt a párnája alatt tartotta egy tárczában.
 — Az asszonytól nem volt pénz?
 — Nem volt. A háztartásra szükséges pénzt is az ur adta naponként.
 Gennari megkérdezte, hogy mit szól a tanu vallomáshoz, ennyit mondott csak:
 — Hát nem lett volna Eránosznak meghittebb barátja, mint a szakácsnéje?
 Ügyész (a tanuhoz): Hogy került az ön édesanyja Eránoszné házához?
 — Amikor az ur beteg lett, hívták, hogy segítségemre legyen.
 — Hogy került az ön anyja a szobába, amelyben Eránosz meghalt?
 — Hát bement, amikor látta, hogy az ur nagyon rosszul van.
 Ügyész a tanu anyjának és házmesternek sürgős megidézését kéri a mai tárgyalásra, amit a bíróság nyomban el is rendel.
 Friedmann Bernát védő (a tanuhoz): Mennyi bérhátráléka volt magának?
 — Hatszáz korona.
 — Megkapta?
 — Nem.
 A következő tanu Eránosz Ferencz, néhai Eránosz István testvérbátyja. Pénzügyi számvizsgáló Beszterczén.
 — Mit tud a szóbanforgó esetről?
 — Ez év június havában kaptam értesítést, hogy az öcsém súlyos beteg, látogassam meg. Nyomban feljöttem és az öcsémhez siettem, akit fekvő találtam. Az állapota arra készítetett, hogy sürgősen beszéljek vele, mert nagyon kimerültnék látszott. Mondtam neki, hogy ügyei rendeztetlenek, kevesen tudnak róla, mondjon el tehát nekem mindent. Erre leültem az ágya mellé, egy kis asztalkához és papírosra vettem mindent, amit mondott. Ekkor beszélt el többek közt, hogy egy Máramarosszigeten eladott ingatlanból 9000 koronát kapott s a pénzt átadta Gennari vivómasternek. Kérdeztem, van irásod róla? Azt felelte, hogy nincs. Hát mi czélból adta neki a pénzt, kérdeztem. Erre elbeszélte, hogy Gennari egy vivóeszköz-raktárt létesít. Ki is béreltek már erre a czélra helyiséget a Károly-körúton és Gennari elutazott, hogy a szükséges czikkeket beszeresse. Én néhány napig még Budapesten maradtam, mert időközben meghalt öcsémnek az anyósa. Intézkednem kellett a temetéséről is.
 — Hát Eránoszné?
 — Az beteg. Idegrohamai vannak s akkor beszámíthatatlan.
 — Folytassa.
 — Jött a temetés-vállalkozó és előleget kért. Az öcsémnek nem volt pénze. Tőlem kért kölcsön 200 koronát. Az anyóást elftemtük és én elutaztam. Másnap otthon kaptam a sürgőnyt, hogy az öcsém meghalt. Erre nyomban visszajöttem. Pénz az egész háznál nem volt. Még az élelemre is én adtam a szükséges összeget.
 — Nem látta, hogy a bátyja hol tartotta a pénzt?
 — A kis pénzt a párnája alatt, a nagy tárczája az ágy közelében volt, de abban nem volt pénz.
 — Honnét tudja?
 — Ha lett volna, nem kért volna tőlem kölcsön, amikor az anyóást temetni kellett.
 Ügyész (a tanuhoz): Megfordult ön azelőtt is a fivére házában?
 — Ritkán. Az utolsó időben megszakítottam vele az érintkezést.
 — Miért?
 — Hát amióta a spiritizmusra adta magát.
 Ezután a bíróság hallgatott rendelt el, mely után még néhány tanut hallgattak ki, akik Eránosz családi életére nézve adtak felvilágosítást.
 Az esti ¼ órai szünet után a bíróság özv. Ku-

tasi Lajosnét hallgatta ki tanuul. A tanu Kutasi Paulának, Eránosz gazdasszonyának anyja, ott volt Eránosz házában, mikor a haláleset bekövetkezett. Tanu jelen volt, mikor a házmester az elhalt ügyvéd vánkosa alól kivette az aprópénztárczát, melyben összesen 6 frt 20 kr. készpénz volt. A nagy pénztárczát a tanu nem látta. A házmester a pénztárczát a templomból épp hazaérkező Eránosznénak adta át. Gennarit ismeri, többször látta Eránosznénál, a halála előtt 8—10 nappal is ott volt Gennari. Dr. Schaffer Károly törvényszéki elmeorvos-szakértő arra a kérdésre, vajon van-e a spiritizmusnak tudományos komoly alapja? — azt felelte, hogy a spiritizmus nem egyéb, mint babona s nélkülöz minden tudományos komoly alapot. Eránosz István a spiritizmus hatása alatt állván, az befolyást gyakorolt reá, mint labilis idegzetű emberre s így szabad elhatározási képessége korlátolt volt. Kijelentette a szakértő, hogy Eránosza nem a spiritizmus elveit, hanem inkább a környezetében élő férfiak gyakorlatát a hatást. Fekete Lőrincz házmester ellentétben Kutasinéval, azt adta elő, hogy Eránosz a földön fekvő halva, ő volt, aki az ágyra fektette. Teodorovits Miklós kereskedő rokonságban állott az Eránosz-családdal. Őt bizta meg Eránosz István, mikor megjött Máramarosszigetéről, hogy menjen el a Versenyutcai postahivatalba, hogy ott az 1000 kor. utalványt kikézbiztását megsürgesse. A 9500 kor. pénzeslevél érkezéséről csak a rokonoktól szerzett tudomást. Tanu volt az, aki Pálné megbízásából alkudozott Eránoszzsal a máramarosszigeti ingatlanra. Eránoszné oly nagy nyomorban volt férje halála után, hogy özvegyiségének első napján már a tanu adott neki 7 frtot, hogy főzni tudjon. Mikor tanu szemrehányást tett Eránosznak, hogy hova teszi azt a sok pénzt, ez kijelentette, hogy csakis az istennek tartozik számadással. Neki Eránosz Ferencz megmondta, hogy Eránosz István közölte vele, kiknél van követelése s kiknek adott pénzt. Balla Károly árvaszéki jegyző tanuak Eránosz István nagybátyja volt. Emlékszik arra, hogy Eránosz Ferencz közölte vele a kávéházban, hogy Eránosz István bevallotta neki, hogy a 9000 koronát Gennarinak adta. Magyar Margit Szlányi huszárkapitány törvényesen elvált felesége vallomásában nagyon tisztességes embernek ismeri Gennarit, aki sohasem mutatta magát önző, haszonleső embernek. A tanu vallomásában lelkesedéssel beszél a spiritizmusról, megemlítve, hogy a szeanszozó társaságnak Gennari közkedvelt tisztelt tagja volt. Másfél évvel ezelőtt Gennari már említette a tanu és anyja előtt, hogy neki van egy pár ezer koronája a családja számára egy bekövetkehető szerencsétlenség esetére. Vallotta, hogy dr. Kovács irodájában Eránosz Ferencz fenyegette feljelentéssel Gennarit, hogy ő és az anyja beszélték rá Gennarit arra, hogy egyezkedjék ki az Eránosz-családdal. Dr. Vosits Zoltán ügyvédjelölt alkalmazva volt Eránosz irodájában. Tud arról, hogy Eránosz még az ügyvédi irodájában is a jó angyal tanácsaira hallgatott. Pál Manoné, okleveles állami tanító vette meg Eránosztól 10.000 koronáért a máramarosszigeti házat. Tanu ezen vételnek történetét mondta el. Bay Alajos festőművész és vivómaster vallomásában előadta, hogy a szeanszoknak ő volt az elnöke s a medium mindig Gennari volt. Elmondta, hogy a szellem tanácsára az Eránosz pénzén folytatott vállalkozás tiszta hasznát rendesen megosztotta Gennarival. Elnök ezután a tárgyalás folytatását kedden d. e. 9 órára halasztotta el.

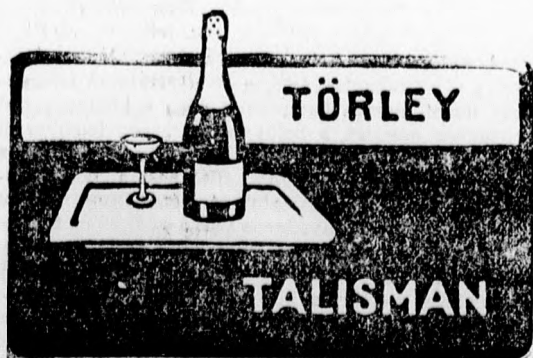
MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A nyitrai tisztújítás megtámadása. Nyitra vármegye törvényhatóságának a 19-iki tisztújító közgyűlésén hozott összes határozatai ellen a közigazgatási bírósághoz panaszt, a belügyminiszterhez felebbezést nyújtottak be. A beadványokat 50 tag irta alá s a vármegye minden részéből érkeznek a hozzájárulást jelző levelek s táviratok. A beadványok szerint szabálytalan s törvényellenes volt a közgyűlés egybe-hívása, megtartása, egész lefolyása, vezetése, a kijelölt választmány ülésezése, a névszerinti szavazások elrendelése, menete, a közfelkiáltással történt szavazások, a bizottságok megválasztása s a közgyűlési jegyzőkönyv felvétele. A törvényhatóságokról szóló 1886. évi XXI. t.-cz. 83. §-a szerint a tisztújítás azon bizottsági tagok bírnak szavazattal, akik a kö-

vetkező (1908.) évi tagok névjegyzékébe felvéve vannak. Nyitramegyében az általános bizottsági tagválasztások november 20-án voltak. Az elsőfokú igazoló választmány december 11-én döntött a beérkezett felszólalások felett s így a tisztújítás napjáig, december 19-ig, a másodfokú állandó bíráló választmány nemcsak hogy nem dönthetett, de az elsőfokú határozatok sem emelkedhettek jogerőre. Állandó bíráló választmány még a mai napig sem tartott ülést. Eszerint a törvényben foglalt parancsoló rendelkezés ellenére, nem az állandó bíráló, de az igazoló választmány által a kögyülés elé (tárgy-sorozat 1. pont) terjesztett névvisszeírás nem megállapított névjegyzék, minek megfelelően tudomásul sem volt vehető. Ezen jegyzék alapján történt egybenhívása s megtartása a közgyűlésnek törvénytelen s azon hozott határozatok egytől-egyig semmiek. A kijelölt választmány azon tényei, hogy üléseit két ízben félbeszakította s a közgyűlési teremben megjelene, az ülésen résztvevő, hogy törvényes képesséssel bíró pályázók mellett első helyen nem képesítették feljött s hogy egyik elkésztett pályázottat 10 helyre jelölte, törvényellenesek, szabálytalanok voltak. Az elnökök főispán; Markhot Gyula, a főjegyző választása tartamára felfüggesztett közgyűlést az eredmény kiírásáig elhalasztotta, melynek határozatai semmiek. A névszerinti szavazások elrendelése, lefolyása szabálytalan, törvényellenes volt. A törvény és szabályrendeletek ellenére a közgyűlésekről feljegyzéseket senki nem vezetett, a jegyzőkönyv emlékeztetőből lett egybeállítva és törvényellenesen a negyedik napon hitelesítve. A gyűlésteremben a főispán tudtával számos nem tag volt jelen. Ezek a felkiáltással történt szavazásoknál a jelöltek neveinek hangoztatásával a közhangulatra illetéketlenül befolytak, sőt azt irányították. A belügyminiszterhez intézett felelőszó s politikai motívumokat is feltárja. Előadja, hogy Markhot főispán az erőszak minden eszközével miként buktatta ki azt az egyedüli tisztviselőt, aki az alkotmányvédelemnek szívvel-lellekkel harczosa, szóvivője volt s aki minden vagyon, támogatás híján akkoriban állását is elhagyta, nehogy az alkotmányellenes kormány alatt a hivatalos nyűg akadályozza tetteiben. Markhot főispán tizenegy fős bizottságot december 11-én becsületeszólással erősített fogadalmat vett ki aziránt, hogy rendelkezéseit feltétlenül teljesíteni fogják. A tisztújítást megelőző napon este pedig — miután az ellenzéki képviselőkkel tartott eredménytelen megbeszéléseken kijelentette, hogy ő senkit sem kíván befolyásolni — tudatta a fősztorgabírókkal, hogy elkötelezésük értelmében mindent kövessenek el Steiner Gyula főjegyző kibuktatására s amidőn néhány jobbérzésű fősztorgabíró ellenvéleményének adott kifejezést, a másnapi választás esélyeire hivatkozva megjegyezte, hogy akaratának tud és fog érvényt szerezni. Este az alispán kíséretében maga is résztvevő a kávéházi, vendéglői korteszéköz pedig az volt, hogy Steiner Gyula részére a miniszteriumban van megfelelő állás biztosítva. Langhammer Vincze, nem akarva tisztársra bukására eszközül szolgálni, a főjegyzői állásra beadott pályázatát visszavonni óhajtott. A főispán azonban szándékának megvalósítását azzal riasztotta vissza, hogy a pályázat visszavonása esetén eddigi állását sem biztosíthatja számára. A felelőszó Mérey Lajos függetlenségi párti országgyűlési képviselővel élén a főispán fent vázolt tényei és az elkövetett törvényellenességek miatt mindkét fórumnál a közgyűlés összes határozatainak megsemmisítését, a belügyminiszternél pedig külön a főispán s a vele részes tisztviselők ellen a fegyelmi eljárás megindítását kérték.

Köszeg város rendkívüli közgyűlést tartott Herbst Öcsa alispán elnöklésével. A megüresedett helyettes polgármesteri állásra August János városi főjegyzőt választották meg.

Zombor város köztörvényhatósági bizottsága ma rendkívüli közgyűlést tartott, melyen megválasztották a bizottsági tagokat. Azután a városi póthitel szükségleteinek fedezése került napirendre és a köztörvényhatóság elhatározta, hogy a póthitel megvizsgálására négytagú bizottságot küld ki.

Mozgó képek.

Divatos virágok.

Minden évszaknak, minden társadalmi-körnek minden embernek más a virága, de virága mindenkinek van, mert nem csak a föld bokréttáza fel magát, az ember is vágyik a természet e gyönyörű költeményei után.

De most nem a parasztleányzó rozsmaringjáról, a japán muzmá krizantémumáról, nem a háremhölgy tubarózsáiról s nem is a parisienne orchideáiról akarok szólni.

Olyan virágokról, amelyek nem a földből nőttek ki, amelyeket nem a harmat öntözött s amelyek nem a nap csókjától tárták szét pompázó szirmaikat.

Mert hát van ám elég másfajta virág is, amelyeknek szintén vannak kedvelői, ápolói, olykor vértaniúi is.

Vegyük mindenekelőtt azokat a művirágokat, melyek többé-kevésbé hű kópiái annak, amelynek „megtiltani nem lehet, hogy ne nyílják, ha jön a szép kikelet”.

Azok bizony nyílnak, virítanak egyébkor is, tekintet nélkül fagyra, aszályra. Sápadt arcu, hordadt mellü modern rabszolgaleánykák formálják bársonyból, gázból, selyemből és gazdag, kaczer uriasszonyok hivalkodnak velük páhojban, bálteremben. Üvegéből egy-egy harmatcsepp is ragyog a kelyhükben. Azért üvegéből, mert a könyv szétfolyik és tönkre teszi a drága virágot.

Ismerjük a borvirágokat is. Ezek termékeny talaja jókedélyű bácsik husos orra. Sokáig tart a megművelésük és teljes kivirágzásuk. Nekik nem elég egy évszak, vagy egy év. Ugy mint az Agave csak nagysokára — sokszor csak egy emberöltő vége felé — pattan ki számos apró bimbójából a teljes borvirágrozsza. Nem is jutunk olcsó áron a birtokába. Sok ember az egész vagyonát, a másik minden szellemi és erkölcsi tőkét, a legtöbb az életboldogságát adta oda érte.

Magyarország flórájában a szóvirág különösen előkelő helyet foglal el. Nincsenek a folyondárnak olyan kacskaringói, az urítóknek olyan indái, a tulipánnak olyan rikitő színei, amilyen kacskaringósan és színesen a magyar ember beszélni tud, akár paszítán vagy disznótoron, temetésen, vagy a t. Házban emelkedik is szólásra. Sokfélék a hétköznapi és ünnepi események, de olyat nem ismerünk, amelyben a magyar ember nem beszél. A retorika szóvirágai mindig nyílnak, virulnak, sajnos azonban, hogy nemcsak kacskaringósak és szingazdagok, hanem hangjuk is van és hogy gyümölcs helyett is csak új szóvirágokat érlelnek.

Mindezeket kívül is van még virág — a gyönyörűség mákvirágról nem is szólva, — de most még csak egyet említek fel; a legdivatosabbat, a legidősebbet és ez a — jégvirág.

Most, hogy kegyetlen szigorral rontott ránk a késedelmes Télapó, egyszerre kinyíltak az üvegtáblákon azok a csodás, azok a tündérszép, azok a titokzatos jégkristályok, melyek gyermekeveink legszébb emlékeit idézik fel. Egész tündérmesék vonulnak el a kicsinyek tágra nyílt szeme előtt, amikor az ablakon kinézve, azokat a remek képződméseket bámulják.

Nem is egyes virágok azok, hanem egész kertek, pálmaligetek, rengeteg fenyvesek, tulvilági berkek. Milyen tündöklő képzőlet szüleménye a kompozíciójuk, milyen finom a kidolgozásuk, milyen pazar a gyémántporral behintett díszítésük.

És ezek a legnagyobb művészt is tulszárnyaló alkotások, ezek a semmi földi kertész által nem termelhető virágok kinyílnak nemcsak a császárpaloták, hanem a koldusok pinceszobájának ablaküvegén is, csak jöjjön a könyfacsaró, dermesztő, csikorgó hideg.

Ezeket még sokkal sürűbben lepik be, mintha valódi drága csipkefűgöngyvel vonnák be. Talán azért, hogy ne lássuk azt a nyomort, amely odabenn itótt tanyát, vagy talán azért, hogy ne kelljen pirulnunk, amért embertársaink nyomora mellett közömbösen el tudunk menni.

Rosta.

Olvasóinkhoz!

Január elsejével negyvenharmadik évfolyamába lépett az Egyetértés, a legrégebb, legelterjedtebb s tartalomra a legnagyobb függetlenségi napilap. Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és 48-as eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóink egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, melyeket az ország függetlenítésében elért, mind igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés múltja egyuttal a jelene és a jövője is

S ahogy a múltban, úgy a jövőben is pillanatilag sem szünlünk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiségünk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy 48-as eszmék kívívásában.

Emellett az Egyetértés úgy hazai, mint külföldi legelső hírszolgálati összeköttetésével folytatja a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket s úgy társadalmi, mint szépirodalmi és közgazdasági téren mindenkor csak a legkiválóbbat nyújtja.

Az Egyetértés ezenkívül a magyar család számára a Magyar Szalon rendkívüli viltozatosan és irodalmi nívón szerkesztett havil folyóiratot küldi meg teljesen díjtalanul.

Az Egyetértés a magyar olvasóközönség legkedveltebb lapja, s ezt a szeretetet a jövőben csak fokozottabb munkássággal fogja gyarapítani.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

UJDONSÁGOK.

Napirend. Napár. Vasárnap, Január 5. — Római katolikus: E. Simeon. — Protestáns: E. Árpád. — Görög-orosz: 1907. Jecz. 23. G. Krét. 10. v. — Zsidó: Teb. 2. — A nap két reggel 7 óra 49 perczkor, nyugszik délután 4 óra 20 perczkor. — A hold két reggel 9 óra 14 perczkor, nyugszik délután 5 óra 36 perczkor. — A miniszterek nem fogadják. — A pénzügyi fogalmazók kongresszusa délután 3 órakor a Vármegegyházban. — A Tulipán-szövetség Magyar Védő-Egyesület vendégnapja délután 4 órakor a Hungaria-szállóban. — A Balaton Szövetség közgyűlése délután 10 órakor Rákóczi-ut 38. szám alatt. — A Vicszinház műszaki személyzetének tancsestélye a Középponti Demokrata Körben. — A Magyarországi Borbély- és Fodrászszegedek Szakgyeulesületének estélye Király-utca 3. szám alatt. — A Belvárosi Polgárok Szegény Gyermekeket Felruházó Asztaltársaságának estélye a Sas-körben. — A Grünfeld-négyes hangversenye a Róviba. — Az Országos Középponti Katolikus Legényegyesület színelőadása délután 6 órakor. — A tanítóképző-intézet tanárok kongresszusa délután 6 órakor. — A Könyvnyomdászok Szakörökének negyedszázados jubileuma délután 10 órakor Birkocsis-utca 1. szám alatt. — A Katolikus Ifjak Körének színelőadása este 8 órakor Sándor-tér 3. szám alatt. — Liszt Ferencz Esztergomi miséjének előadása délután 10 órakor a Bazilikában. — A Képzőművészeti Társulat téli tárlata a Múcsarnokban nyitva 9-1-ig. Belépődíj 1 korona. 1-3-ig belépődíj 40 fillér, 7-11-ig sétahangverseny 1 korona belépődíjjal. — A Nemzeti Szalon rendezésé miatt zárva. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3. sz. a.) nyitva 9-1-ig. Belépődíj nincs. — Zombory Lajos gyűjteményes kiállása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagy-mező-utca 37-39.) nyitva 9-1-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia Képző-téri szalonja nyitva 9-2-ig. Belépődíj 20 fillér. — Az Anatór Műgyűjtők kiállása az Iparművészeti Múcsarnokban nyitva 9-1-ig és 4-8-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes tárlai nyitva 9-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-12-ig. A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-től két 2-ig. — A Földtani Intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és Tantervkiállítás nyitva 9-12-ig. — A többi múzeum és nyilvános könyvtárak zárva.

Napár. Hétfő, Január 6. — Római katolikus: Vízkereszt. — Protestáns: Három király. — Görög-orosz: 1907. december 24. Kar. el. 1. — Zsidó: Teb. 3. — A nap két reggel 7 óra 49 perczkor, nyugszik délután 4 óra 22 perczkor. — A hold két délelőtt 9 óra 58 perczkor, nyugszik este 7 óra 6 perczkor.

Velencei éjszakák.

* * *

A lagunás, gyönyörű, mocskos és pompás Velenczében különös harc dül most: a holdfényért csatáznak az értő emberek. A velencei tanács ugyanis elhatározta, hogy a homályos, sejtelmes Canale Grandet prózai, sárgás gázfényével világítja és nem bizik többé a sápadt égitestben, amely hideg és csalóka fényével szokta busítani az embereket.

Az első pillanatra megmosolyogni való ez a harc. Szelid és elnéző mosolyok fakadnak ajkunkon láttára ennek a naiv és gyengéd törekvésnek, hogy ábrándozó emberek megtartsanak bizonyos romantikákat a mai tülekedő élet közepette. Hogy modern fényekkel világított utcák és kanálisok helyett rejtelmes homályba burkolt, a hold ezüstjével áttört sötétségekbe göngyölt vizek félemlítsék és gyönyörködtessék az embereket. Hogy élesen megvilágított palotahomlokok helyett rafinált fényekben pompázó szinpad dekorációk állítsák meg a fogékony bámulót.

Mindez első pillanatra megmosolyogni való dolog: a komoly harc a holdfényért és az ádáz küzdelem a sárga, prózai gázvilágítás ellen, de egy pillanatnyi gondolkodás után belátniuk, hogy éppen nem helytelen ez a harc és kívánatos, hogy a holdfény-párt győzedelmével végződjék.

Oly csuf és ronda az élet, hogy minden apró örömeért hálásnak kell lennünk. Annyira anyagias egész létünk és annyira diadalmaskodnak az egész vonalon önző érdekek, rideg számítások, hántó és rideg pusztaságok, hogy örvendő kell örvendeznünk, ha valahol, valamilyen zugban csalóka fényekből, áthatásokból össze tudunk szőni olyan gyönyörködtető valamit, aminek az összekomponáltságát el tudjuk felejteni és úgy tudjuk élvezni, mintha a gyönyörűségek csupa tizenhárompróbások volnának.

És Velence tárháza az olyan hamis fényeknek és áthatásoknak, amelyek mint igaziak hatnak. Velence nem város, hanem jóhirű szórakozó hely, ahová a világ fiatal romantikusai járnak. Velence piszkos, rossz szagú, kanálisai undorító, régi palotái fakók, mint a nappali dekorációk, de a fényhatásai mesések. A mindent aranyba vonó nap, a mindent beüzüstöző hold talán sehol sem ér el szebb fényhatásokat, mint ezen a piszkos és fakó alapon. Ami különben nagyon természetes, hiszen a csodásan finom és nemes kontúrok megvannak, csak a zománcz kell, hogy teljesen ujrászüllessenek.

S mert Velence nem praktikus, józan város, mint a többi, Velenczére kivételes törvények állanak. Bölcs dolog, ha kapui előtt megállítják a haladást, hogy emberek, akik nem Anglia vashámoraiban és aczélgyáraiban találnak üdülést és szórakozást, a maguk lágyabb érzéseivel visszahelyezhessék magukat abba a korbá, amely, úgy, ahogy ők képzelik, sohasem volt, amely így kialakulva csak az ő képzeletükben él. Meg kell hagyni Velenczét annak a sok ezer embernek, aki talán egyetlen egyszer, bizonyára a legszebb napjaiban élvezte ott az életet s akit Velence elkísér sok szomorúságon keresztül a sirig. S mentől távolabbról hangzik lelkében a gitár, annál édesebb és busabb az emlékezés és mentől jobban elhalványodik a sötét-kék nagy vizsikon rezző ezüstsziget, annál lágyabb a kép és annál mélyebbre húzódik a meggyötört emberbe.

Meg kell hagyni a holdfényt, mert a tülekedésben nincsen sok olyan hely, mint Velence. Csak a velencei okos polgároknak nem szabadna így világgá kürtölni józan harcukat a holdfényért, a romantikáért. Mert így sokan észreveszik, hogy áruczikke, jóforgalmu cikke Velenczének a holdfény, amelyért odavaló embe-

rek nem azért küzdenek, mert nekik kell, hanem mert az okos kalmárész így diktálja. Ezáltal azonban a csalóka fényű, álthatású város lassan elveszti egyik főerősségét: az emberek nem fog-nak hinni az illúzióban és holdfényvel is olyan lesz Velence, mintha csunya, sárga gázlámpások világítanák be. Ur.—

Az élet árnya.

Este, reggel, a puha ágyban
A kemény sirra gondolok —
A napra, amikor az ágyból
Felkelni többé nem fogok.

Nem félelem, nem gyávaság ez,
Csak a biztos, szörnyű tudás,
Hogy minden reggel, minden este
Vár ránk egy sötét gondolás.

Fekete gondolája sarkán,
Nap-nap után, utasra vár —
S ha mást szállít el én helyettem,
Mindennap mondom: óh, be kár!

Sötét leplű, zord gondoláját
Ott látom a derűs vizen —
A lelkem látja s mindig kérdi:
Ma itt hagysz még, vagy elviszel?

Álmok, remények s verőfényes,
Nevető ifjúság taván
Ott ring a Halál gondolája —
A fényben, ő, az árny csupán.

Mint Velenczében a csatornán,
A déli napnak fényiben
Ott ring a sötétszínű csónak
A nyájas, szép, szelid vizen.

Más nem lát téged tán mindennap
Sötét hajós, zord gondolás,
De az én lelkem orvossága
A reád való gondolás.

Álmin s reményim arany ködjén
Átsötétlik e zord alak
S ha értem jön, meg nem rémülök,
Azt mondom néki: vártalak!

És várom is! E gondolattal
Járok, kelek, mindenfelé —
S bár dolgom végzem, egyre érzem,
Hogy közeledem ő felé.

Minden nap közelebb visz hozzá
És minden alvás próba csak,
Hogy így altat örökre is majd
El engem e sötét alak.

Ravatalnak nézem az ágyam
S halottnak látom rajt' magam —
S minden nap várom gondolódom,
Hogy megtegyem végső utam . . .

Vértessy Gyula.

— **Lapun legközelebbi száma, a kettős ünnepe daczára, kedden reggel a rendes időben jelenik meg.**

— **Uj miniszteri osztálytanácsos.** Darányi Ignác földmivélségi miniszter előterjesztésére a király dr. Tathy Jakab miniszteri titkárnak díjmentesen a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegét adományozta.

— **Kossuth Ferenc állapota.** Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter állapotában az örvendés javulás egyre tart. Müller Kálmán egyetemi tanár, főrendházi tag naponta meglátogatja a beteg minisztert. A miniszter, tekintettel arra, hogy nagy nyugalomra van szüksége, látogatókat eddig egyáltalán nem fogadhat.

— **Magyar nemesség.** A király dr. Bazóky Alajos királyi tanácsos, a nagyváradi jogakadémia igazgatója régi nemességének megerősítésével, a nevezettnek és törvényes utódainak a Pülsmaróti előnevet adományozta.

— **A király kihallgatása.** A király ma délelőtt Hulka budweissi püspök eskütétele után ¼ óráig tartó kihallgatáson fogadta Georgi altábornagyot, az osztrák honvédelmi minisztert, fél 12-kor a felség egy óráig kihallgatáson fogadta báró Aehrenthal külügy-minisztert. Az uralkodó délután két órakor Schönbrunnba ment.

— **Uj királyi tanácsos.** A király Mezey Gyulának, a vágbalparti ármentesítő és belvízszabályozó társulat igazgató főmérnökének az ármentesítés és általában a közzgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül díjmentesen a királyi tanácsosi címet adományozta. A kiténtetést a hivatalos lap legközelebb hozza.

— **Az anyaczárné betegsége.** A Daily News-nek jelentik Pétervárról, hogy az özvegy anyaczárné állapotja kedvezőtlen. Akut influenzáját a svéd masszázs nem enyhítette s a czárné egyre gyöngélkedik. Ma valamennyire javul állapota, a Rivierára fog utazni.

— **Kiténtetés.** A király Wünszendorfer Károly popródi ágostai vallású evangélikus lelkésznek, sok évi buzgó és sikeres szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkeresztet; Stadler János sárói uradalmi majorgazdának fél évszázadot meghaladó hű és példás szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Egy montenegrói herceg halála.** Szaniszló herceg, Mirko montenegrói herceg fia, ma reggel Cattaróban meghalt. Holttestét ma reggel ünnepélyesen Montenegroba szállították.

— **Tóth János államtitkár kihallgatása.** Tóth János államtitkár minden pénteken délután négy órakor csakis budapestiek részére ad általános kihallgatást. Vidékieket pedig kedden és csütörtökön déli 12—2-ig fogad.

— **Lakoma a szerb trónörökös tiszteletére.** A lapok elkeseredéssel említik, hogy Szerbiának a bécsi sajtó utján kell értesülnie arról, hogy gróf Forgách osztrák-magyar követ a trónörökös tiszteletére lakomát rendezett. A Stampa ennek ötletéből ezt írja: Jó volna megtudni, hogy miért hallgatja el a szerb kormány a szerb közönséget érdeklő híreket.

— **Báró Rothschild Adolfné végrendelete.** Párisban ma bontották föl a nemrég elhunyt báró Rothschild Adolfné végrendeletét, melyben általános örököséül a bécsi báró Rothschild Albertet nevezte ki. Az elhunyt báróné jótékony czélokra 8,000,000 frankot hagyományozott.

— **Kohner Zsigmond halálához.** Kohner Zsigmond holttestét ma este a gyorsvonattal szállították el Fiuméból Budapestre. Az állomáson testületileg jelentek meg az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaságnak, melynek az elhunyt igazgatósági tagja volt, egész tisztviselői kara és kapitányai, hogy ilyen módon kifejezést adjanak részvétüknek. A holttestet hozó vonat holnap reggel érkezik Budapestre. — A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága Kohner Zsigmond elhunyt alkalmából, aki az intézetnek hosszú éveken át alelnöke volt, tegnap rendkívüli ülést tartott, melyben Láncoz Leó főrendiházi tag, elnök, meleg szavakkal emlékezett meg ama súlyos veszteségről, mely a bankot alelnökének elhalálózása által érte s az elhunytnak a Kereskedelmi Bank felvirágoztatása körül szerzett kiváló érdemeit méltatta. Az igazgatóság elhatározta, hogy kiténtő alelnökének elhalálózása fölött fájdalomának jegyzőkönyvében ad kifejezést, a gyászoló családhoz részvétiratot intéz s az elhunyt ravatalára koszorút helyez. A temetésen, mely hétfőn, e hó 6-án délelőtt fél 11 órakor lesz, a Kereskedelmi Bank igazgatósága, felügyelő-bizottsága és tisztikara testületileg fog résztvenni.

— **Fiumei magyar tanárok olasz kurzusa.** Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó javaslatára Fiumében olasz nyelvű tanfolyamot létesített azzal a czéllal, hogy az ottani elemi iskolai tanítók és tanítónők az olasz nyelvet elsajátítsák, illetőleg ebben a nyelvben ismereteiket tökéletesítsék. Az új nyelv-kurzus tanára dr. Sirola Ferenc főgimnáziumi tanár, a Petőfi társaság levelező tagja lett, aki kiváló Petőfi és Arany fordításokkal szerzett irodalmi érdemeket. A tanfolyam két esztendőre terjed.

— **Kiténtetett béresgazda.** Stadler János bács megyei uradalmi béresgazdát sok évi hű szolgálataiért a király a koronás ezüst érdemkeresztrel és ebből folyólag a földmivélségi miniszter 100 korona jutalommal és elismerő oklevéllel tüntette ki.

— **Toselli Berlinben.** Berlinben Toselli január 16-án a filharmonikus-koncertzen fel fog lépni. Felesége is elkíséri férjét Berlinbe, de hangversenyen nem fog megjelenni.

— **Az allensteini katonai dráma.** Egyre sötétebbé, egyre sivárabbá és vigasztalanabbá válik az allensteini katonai dráma. A tett ki van derítve; annak minden előzménye a részletekkel a nyilvánosság előtt van. A tragédia lejátszódott, de a szereplők tragikumai éppen most van fejlődőfélben. Amíg Göben kapitány és kedvese, Schönebeck örnagyné a tettet el nem követik, addig akaraterüjük és bünsz szándékuk összhangban volt és minden gondolkodásukat arra koncentrálták, hogy a véres tettet végrehajtsák. Hirt adtunk részletesen arról, hogyan eszelték ki a gyilkosság módját; miképpen akarták az igazságszolgáltatást félrevezetni, a nyomozást megfélemlíteni. Minden sikerült nekik egészen addig, amíg a tettet végre nem hajtották. Attól fogva megbomlott bennük az egyensúly. Az első gyanu, mely rájuk terelődött, a vérengző vadállatokból gyáva nyulakat csinált. A katonaviselt, háborukban megedzett férfi elvesztette higadtságát; összeroppant a gyanu alatt és töredelmesen megvallott mindent. Még tragikusabb a bünsz asszony sorsa. Tele volt perzselő szenvedéllyel, égő vágyakkal. Ezek a rettenetesen lángoló szenvedélyek ösztökélték, hogy démonja legyen a férfinak, akit szeretett. Most kiderül, hogy a téboly föltételei már akkor benne voltak. A morium megrontotta idegeit, miközben a szenvedély ördögövé tette. Mikor a bűn kiderült, a benne lappangó téboly hirtelen és nagy vehemenciával tört ki rajta. Egészséges szervezet is tönkre tudna tenni a kiderített bűn és az a tudat, hogy most már ki van szolgáltatva a földi igazságszolgáltatásnak. Mennyivel inkább marczangolia össze az idegrendszer az a tudat és az a félelem, hogy a tettért a felelősséget most már viselni kénytelen minden konzekvenciájával együtt. Nem csoda tehát, hogy az asszony a vizsgálati fogságban esztét vesztette. Határozott és apodiktikus jelentés érkezik Allensteinből, hogy a meggyilkolt örnagy özvegyénél az elmebaj kétségtelen jelei mutatkoznak. Az orvosok azt mondják, hogy tettetés ki van zárva, sőt valószínű, hogy Schönebeckné már évek óta nem volt normális a mértékelen moriumélvezet következtében. Schönebeckné már évek óta nagy mértékben neuraszténia volt. A Hardungsche Zeitung jelentése szerint Schönebeckné a börtönben öngyilkos kísérletet követett el. Lefejtette ruhájának zsinórját és azzal az ajtóra föl akarta magát akasztani. A börtönőr azonban észrevette és megakadályozta szándékát.

Allensteinban a katonai törvényszék befejezte a vizsgálatot Göben százados ellen. Nem valószínű, hogy a végtárgyalás egyidőben lesz Schönebeckné ellen is, mert a polgári vizsgálóbíró még nem végezte be az előnyomozást s azon felül az sem lehetetlen, hogy Schönebeckné valamely állami tébolydában fogják elhelyezni.

— **Kardpárbaj.** Kállay Tamás országgyűlési képviselő és gróf Eszterházy Pál ma délután a Rákossy-féle vívóteremben kardpárbajt vívtak, amely Kállay Tamás könnyebb természetű megsebesülésével végződött. Gróf Eszterházy Pál lapos vágást kapott. A páros mérkőzésnél, amelynek összeszólalkozás volt az oka, lovassági kardokat használtak. Kállay Tamás segédei Zlinszky István és Zboray Miklós országgyűlési képviselők, gróf Eszterházy Páléi gróf Batthyány Gábor és gróf Sztáray Sándor huszárkapitányok voltak. A felek nem békültek ki.

— **Jégsport.** A népligeti nagy jégpályát is megnyitották, nagy öröme a kocsolya-sportkedvelő közönségnek, mely bizonyára az idén is előszeretettel fogja fölkeresni. A népligeti pályán ezidén a kocsolyacsatolás fűtött teremben fog történni, ami sok meghűléstől óvja meg a közönséget. Katonazene hetenként háromszor játszik. Idényjegy 8 korona. Kísérő jegy 3 korona, gyermekjegy 6 korona.

— **Izgató metropolita.** Konstantinápolyból érkezett hivatalos jelentések szerint a török kultuszminiszter felhívta Harriad Joachim görög-keleti patriárkát, hogy a carafériai görög-keleti metropolitát azonnal mozdítsa el állásából, mert egy elfogott leveléből hivatalosan megállapították, hogy a Macedóniában garázdálkodó görög bandákat nemcsak pénzzel segítyezi, hanem azokat tanácsokkal és utbaigazítással is ellátja.

— **Gyógyíthatatlan betegség miatt.** Fiumében tegnap öngyilkosságot követett el Ador Lajos, harminczhat esztendő bácskai illetőségű vasutas. Az öngyilkosság oka gyógyíthatatlan betegség.

— **A mészáros-sztrájk.** A mészárossegédek sztrájkja tegnap óta még nagyobb arányokat öltött. A vágóhídon ma megint beszüntette egy seereg munkás a munkát és a központi vásárcsarnokban is sokkal kevesebben dolgoznak, mint tegnap. A sztrájk hatása máris észlelhető, mert a marhahús árát csakugyan fölemelték s így a mesterek részben elérték azt a célt, amit akartak. A leveshús ára ma reggeltől fogva 1 korona 92 fillér lett, sütni való húsé 2 korona, a legolcsóbb fajta szegyhúst pedig, amely harmincz dekan kivül csupa csont, 1 korona 36 fillérre emelték fel. Ez azonban még korántsem elég nagy ár a mestereknek; céljukat csak úgy tudják majd elérni, ha nemcsak a vágóhídi és vásárcsarnoki mészárosokat, hanem az összes székálló mészárossegédek is egy általános hussztrájkba kényszerítették. Rendkívüli módon elkiseríti a sztrájkolót az, hogy a hatóság egyáltalán nem törődik ezzel a fontos kérdéssel, amely egyre jobban elmérgesedik. Pedig az iparhatóságnak volna kötelessége a főváros lakosságának érdekében beavatkozni és a békét megteremteni, ami annál könnyebben lehetséges, mert hiszen a sztrájkolók követelése a legméltányosabbak. Bér tekintetében nincs új követelésük a munkásoknak. Tisztán csak a kollektív szerződés aláírását és a munkaidő szabályozását kérik a mesterektől. A munkaidőt a segédek önként 12 órában szabják meg; hajnali négytől déli 12-ig és délután 3 órától este hétig. Ezt a rabszolgamunkát azonban a mesterek még mindig nem találják elegendőnek, nem is szólva a szerződésről, amit semmi áron nem akarnak aláírni, inkább hussínségnek téve ki a főváros lakosságát. És éppen ez az, amibe a hatóságnak bele kellene szólnia.

— **Titokzatos gyilkosság.** Jelentették, hogy özv. Kókai Bálint és fiát Esztergomban meggyilkolták. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy úgy az anya, mint a fia holttestén késszurások egyáltalán nincsenek. Az asszonyt öt baltavágással ölték meg, a fiu fejét pedig egy éles s egy tompa baltacsapással verték szét. A vizsgálatot Bárdos komáromi kir. ügyész Strausz komáromi törvényszéki bíróval együtt végzi. Intézkedtek, hogy a meggyilkoltak lakása a nyomozás sikere érdekében érintetlenül maradjon. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy úgy az asszonyt, mint a fiát a baltacsapások nyomában megölték. Érthetetlen a gyilkosok szándéka, mert a nyomozó hatóság véleménye szerint rablógyilkosság esete teljesen ki van zárva, mert a meggyilkolt szegény asszony 5 koronát tévő összes pénzét könnyen hozzáférhető helyen megtalálták és a lakás butorain sincsenek nyomok, melyek arra engednének következtetni, hogy pénzt kerestek volna a gyilkosok. A gyilkosok a lakásban semmi bűnjelét sem hagytak s a nyomozó hatóság mégis igen fontos jelek birtokába jutott, ezek a gyilkosok ujjnyomata. Az ajtó kilincsen és az ajtónak a kilincs körül lévő részein egész tisztán kivehetők a véres ujjnyomok. Az ajtóból ezt a részt a vizsgálóbíró kifürészeltette és gondosan besomagolva a budapesti államrendőrség daktiloszkópiái osztályának kiadta, hogy készítsék el a nyomok másolatát. A csendőrség most abban az irányban nyomoz, hogy Kókaiéknak nem volt-e haragosuk, ki talán boszúból követte el a véres tettet, vagy fektűt-e valakinek az érdekében, hogy Kókainé és fia láb alól eltűnjenek. Tragikus esetnek tekinthető, hogy Kókainé férjét egy évvel ezelőtt egy eldőlő fa fűtötte agyon.

— **Nagy tűz a fővárosban.** Ma hajnalban kigyuladt az Üllői-ut 125. száma alatt levő Adler-féle famegmunkáló gyár, amelynek most Renka Adolf a tulajdonosa. A tűz a gyár műhelyében támadt. A műhely negyven méter hosszú és tíz méter széles favázas épület, amelyben sok gép és nyers fa van, ami bőséges tápláléka a lángoknak. A tűz rohamosan terjedt. Átcsapott a szomszédos kézimunka-műhely tetejére, majd jobbról az Üllői-ut 123. számú kőfaragó-műhelyre, amely Weisinger György tulajdonosa. A tűzhöz négy óra harminczkét perczkor Breuer Szilárd tűzoltóosztály vezetésével kivonultak a központi, a nyolcz, kilencz és tízedik kerületi tűzörségek. A tűzoltás nehéz munkával járt, de a tűzoltók derekasan dolgoztak és nyolcz órára teljesen eloltották a tüzet. A famegmunkáló műhely egészen leégett, a kőfaragó-műhely és kézimunka-műhely tetejének azonban csak egy része pusztult el. A tűz keletkezésének okát nem tudják. A kár negyven ezer korona.

— **A Szápáry-palota tűz.** Gróf Szápáry László Szép-utcai palotájában, amelyben egy kályha felrobbanása következtében tudvalevőleg tűz ütött ki, már megkezdették a kárbecslési munkálatokat, amelyeket a művészi becsü tárgyakra és régiségekre, valamint a termék belső díszítési munkálataira vonatkozólag Gömöri M. Manó és Behar Lajos szakértők, míg az építkezési kárt illetőleg ifj. Bobula Imre és Kovács Sándor műépítészek végeznek. A Morosintertem nagyrészét és ennek értékes ritkaságait ugyan megmentették, mégis egy Tintoretto- és Palma-kép teljesen a tűz áldozata lett. Hogy ezeknek a tárgyaknak milyen nagy az értékük, legjobban az jellemzi, hogy Morosini doge képeinek kerete egymaga hetvenétezer korona értéket képvisel.

— **Ujczok nemi felvilágosítása.** Alaposan kioktatott és nemileg diszkrétén felvilágosított felsőbb lányok milyen szánakozva kell, hogy tekintsenek most a német gárdaujczokra, akiket — mint ezt egy harsány kacajokat keltő berlini távirat jelenti — néhány nap óta — a homoszexualitásról oktatnak ki. Kínosan tiszta és pedáns kaszárnyaszobákban testes és szemérmes gárdisták ülnek és pirulva figyelnek finom altisztek szavaira, akik jóakarattal figyelmeztetik a tapasztalatlan ifjakat, hogy minek mi a rendeltetése az emberi életben. Miként a kard a hadfi oldalára való és sehol másutt nincs a helyén, úgy vannak más dolgok, amelyeknek a hovatartozása annyira meghatározott, hogy azokat a dolgokat másra felhasználni egyáltalában nem illik. Különös figyelemmel pallérozzák így az ujczokat, akiket főképpen arra oktatnak ki, hogy följebbvalóknak hátat fordítani illetlen és a berlini nagyforgalmu utcákon való séta közben mást forgatni a fejben, mint a szolgálati szabályokat, ellenkezik a reglementtel. A parancsnokok nemcsak az ujczokat, hanem a régibb korosztálybeli legénységet is kioktatják a természetellenes hajlammal szomorú következményeire. Nagy a pirulás most a berlini gárda-kaszárnyákban.

— **A román parasztlázadás epilógusa.** A román kamara minap tartott ülésén letárgyalta a kormány által benyújtott szociálpolitikai törvényjavaslatok elcselét, amely az agrár szerződésekről szól. A szenátus tegnapelőtt tárgyalta a törvényjavaslatot. A vita folyamán nagy feltűnést keltett Dissescu C. volt igazságügyminiszternek, az ellenlék egyik vezérének felszólalása, aki követelte, hogy a kormány a parasztlázadásra vonatkozó valamennyi hivatalos iratot hozza nyilvánosságra. Brateanu belügyminiszter az állam tekintélyének és belyugalmának megóvására hivatkozva, kérte Dissescent, álljon el ettől a kívánságtól. Dissescu válaszában eltildőleg nyilatkozott a román hadseregről, amely a lázadás megfékezésékor kegyetlenkedett. Brateanu miniszter rámutatott arra, hogy a király éppen az állami tekintély és a belső nyugalom megóvását tartotta szem előtt, amikor az összes bűnösöknek kegyelmet adott és nem büntette a hadseregnek sem azon tagjait, akik kegyetlenkedéseket követtek el. Az általános vitát ezzel bezárták.

— **A tél első áldozatai.** Alig köszöntött be a kemény tél, máris emberáldozatokat követelt. Az egyik áldozat Gott Géza, a szegedi főgimnázium V-ik osztályának diákja. Gott a befigyott tavon koresolyázott, jöllehet a hatóság nem tartotta még elegendő erősnek a jéget. Az aggodalom nagyon alapos volt, mert a jég beszakadt a diák alatt s a szerencsétlen a vízbe fult. — A tél másik két áldozata az alsóausztiai Schneebergen lelte halálát. Bondy Kamilla könyvelő és Mayer Antal vasuti hivatalnok újév napján kirándulást tettek a Schneebergre. Szilveszter éjjelén indultak el a hóborította hegyre és nem tértek többé vissza. Tegnap a Kantelsteigen megtalálták holttesteiket.

— **Hajóösszeütközés a fiumei kikötőben.** A magyar-horvát tengerhajózási r. t.-nak Volosca nevű szalongozóse hó 2-án este fél hét órakor Abbáziából jövet a Witehead torpedógyár előtt horgonyzó, céllovésre szolgáló dereglyével összeütközött. Az összeütközés olyan heves volt, hogy a dereglye kettészakadt. Az összeütközést okozta, hogy a dereglye nem volt megvilágítva. A Voloscan az utasok tiedtségén kívül egyéb baj nem történt.

— **Művésznövendékek beiratása.** Az országos mintarajziskolába a folyó tanév második felére férfi művésznövendékek korlátolt számában január hó 7-én iratkozhatnak be. Ujjonnan jelentkező nőnövendékek — helyszüke miatt — nem fognak felvételt.

— **A berlini anarchista-hajsza.** A Charlottenburgban tegnap letartóztatott orosz anarchisták-ról az alábbi tudósítás érkezik Berlinből. Összesen tizenöt férfit és három asszonyt vittek börtönbe, legnagyobb részük azonban nem anarkista, hanem az orosz szociáldemokratapárt tagja. A foglyok között van Bloch német kereskedő és egy német házaspár. A rendőrség nesztét vette, hogy Bloch lakásán orosz anarkisták és szociáldemokraták titkos gyűlésre készülnek Szilveszter éjszakáján. Detektívek szemmel tartották a kérdéses ház kapuját és látták, hogy sok ismert orosz anarkista megy be. Este 9 órakor nagy csapat rendőr hatolt be Bloch lakására s a gyűlésezők közül 18 embert letartóztatott. A foglyok személyazonosságát nehéz megállapítani, mert több névre szóló utlevelek és igazolványok vannak náluk. Elfogtak egy dúsgazdag orosz alattvalót is, akinél szintén találtak olyan irásokat, amelyekből kiderült, hogy ő is tagja az orosz szociáldemokratapártnak.

— **Hesch Vilmos kamaráénekes meghalt.** Hesch Vilmos, a bécsi udvari Opera jeles basszistája ma reggel 7 órakor meghalt. Hesch a múlt héten egy szanatóriumban súlyos operációnak vetette magát alá, a műtét sikerült is, de a művész ma reggel szívshüvelyt kapott. Hesch már régebb ideje szenvedett vesebajban. Hesch cseh születésű volt és évekig a cseh nemzeti színháznál működött, ahonnan Mahler Gusztáv Hamburgba szerződtette, megnyerve őt a német színpad számára. Amikor Mahler a bécsi Opera igazgatója lett, Hesch is Bécsbe szerződtette. Az énekes az „Eladott menyasszony”-ban lépett föl és meghódította a közönséget. Hesch különösen mint Mozart-énekes brillirozott. Budapesten is szerepelt két ízben hangversenyen. Az elhunyt művészt felesége, Schröter Vilmos kamaráénekesnek a leánya gyászolja.

— **Öngyilkos tanár.** Gál József, a soproni Laehne-féle magángimnázium tanára ma éjjel 2 órakor az intézeti kert pavillonjában lévő lakásán fölbélte magát és meghalt. Este még tanártársával a színházban volt és ekkor még senki sem sejtette, hogy öngyilkossági gondolatokkal foglalkozik. Leveleket hagyott hátra az igazgatóság-hoz czimezve, amelyekben arra kéri az igazgatót, hogy haláláról Háromszékmegyében lakó szüleit ne értesítsék.

— **A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetsége** folyó hó 19-én délelőtt kilenc órakor a keleti pályaudvar tanácstermében tartja meg az idei első központi vezetőségi ülését. A gyűlés tárgysorozatán szerepel a központi tisztakar jelentéseinek kivül jölti intézmények megvitatása, a szövetség kerületeinek rendezése, illetve újbóli megszabása, valamint a folyó évi országos gyűlés helyének és idejének meghatározása is.

— **Megmenekült matrózok.** Az elsüllyedt Germaniz norvég vitorlás hajó hét megmenekült matrózát az Atlanti Óceánon egy angol gőzös felvette és Amerikába vitte. A menekültek borzalmas dolgokat beszélnek kiállott szenvedéseikről. Hajójuk a nagy viharban néhány percz alatt süllyedt el és a legénységnek csak annyi ideje volt, hogy lebozsátott két mentő-csónakot. Az egyik mindjárt felborult és a rajtalevő matrózok eltűntek a hullámok között. A kapitány és az első tiszt a hajóval merült el. A másik mentő-csónakban kilencen voltak eledel és ital nélkül. A szomszagtól gyötört kincokat állottak ki és sehohsem kínálkozott szabadulás. Végre enyhült a vihar és esni kezdett az eső. A csónak fenekén összegyűlemiessöt élvezettel szürcsölték, majd kifacsarták nedves ruhájukat s azt a vizet is megitták. Két társuk a hányattatás közben meghalt, ők pedig annyira ki voltak merülve, hogy holttesteiket nem bírták a tengerbe dobni. Egyszer egy hajó tünt föl a láthatáron, de nem vette észre a csónakot. Mikor az angol hajó közeledett, már mind a heten ájultan heverték a csónak fenekén.

— **Aggodalom egy gőzhajó késése miatt.** New-Yorkból érkezik a hírdősítés, hogy a Canadian-Pacific társaság egyik gőzhajója, amelyik Antwerpenből indult el Amerikába 400 utassal, eddig még nem érkezett meg és attól félnek, hogy katasztrófa érte.

— **Földrengés Jamaikában.** A „New-York Times” jelenti Brownstonból (Jamaika), hogy ott tegnap reggel heves földrengés volt. A jelenlésekről szólnak, hogy a szigeten nagy károkat okozott a földrengés.

— **Sarafow meggyilkolásához.** Nagy feltűnést keltő letartóztatás történt Szófiában. A bolgár nemzeti bank egyik hivatalnokát, Gezdzirow Györgyöt tartóztatták le. Gezdzirowt azzal vádolják, hogy tagja volt annak a szervezethez, mely meggyilkolta Sarafow Borist. A letartóztatott azelőtt szerb katonalászt volt és az utóbbi időben Belgrádban „Autonom Maczedonia” czimen egy politikai lapot szerkesztett s állítólag bolgár hajlamai miatt utasították ki Szerbiából. Így jutott Szófiába, ahol barátai protekciójára a bolgár Nemzeti Banknál kapott állást. De általános a vélemény, hogy titkos összeköttetésben állott a szerb kormányval s a Sarafow csoport ellen dolgozott. Nemrégiben szabadságot kért a banktól s Maczedóniába akart menekülni, de nem sikerült szökése, mert a határon letartóztatták.

— **Radetzky emlékirata.** Radetzky tábornagy halálának 50-ik évfordulója alkalmából Prágában ma délelőtt a Radetzky-téren, azután pedig a Szt Szalvador-templomban nagy katonai ünnepély volt. Aból az alkalomból az „Oesterreichische Rundschau”, a híres osztrák tábornagnak egy emlékiratát közli, amelyet 1844-ben Metternich herceg birodalmi kancellárhoz intézett és amelyik idáig még nem került nyilvánosságra.

Radetzky, aki azidőtájt parancsnokló tábornok volt Olaszországban, számtalan emlékiratot intézett a kancellárhoz, melyekkel azonban édeskeveset törődtek. A kancellár kerekén kijelentette, hogy ő „nem érti annak az öreg urnak rettenetes aggodalmait”. Radetzky ugyanis a helyőrségek megerősítését és erődök építését sürgette folyvást emlékirataiban. A tábornagnak vesszőparipája örökösen Milano megerősítése és a veronai erődítmények kiépítése volt. A „Rundschau” által most közölt emlékirat 1844 július havában kelt és Radetzky abból a feltevésből indul ki, hogy Piemont Ausztriával egyesülve kerül szembe Franciaországgal és Anglia legalább is megőrzi teljes semlegességét. Ezek mindenetre olyan hipotézisek, melyek Radetzkynek, aki az itáliai hangulatot alaposan kitapasztalta, magukra vonták a figyelmét. Az emlékiratnak Radetzky „Pia desideria eines oesterreichischen Veteranen” czimet adta s többek között a következőket írja benne a kancellárnak:

„Állásom kötelességemmel teszi, hogy a teljes béke nyugalmas napjait felhasználjam arra, hogy mindazokat a jelenségeket megfigyeljem, amelyek a háboru kitörése esetében az országnak és a hadseregnek, mely itt küzdeni van hivatva, előnyére, vagy hátrányára szolgálhatnak... Ha Franciaországgal való háboru veszélye fenyeget, olasz provinciánkban elfoglalt katonai helyzetünknek fogva nem marad más választás számunkra, mint vagy tulerővel offenzívába átlépni, vagy, amennyiben a veronai erődök építése addig megoldást nyert, Lombardia elvesztése és Piemont kockáztatása árán defenzívára szorítkozni. Ha pedig Verona marad oly félig kész állapotban, mint jelenleg van, ugy olaszországi provinciáink elvesztése előreláthatólag be fog következni, mert ez esetben hol várjuk és hol lehetne bevárnunk az örökös tartományokból jövő segítséget?... A legfontosabb feladatok egyike a Földközi- és az Adriai-tenger partjainak a csapat-szállítás érdekében való hathatós megerősítése, mert a francziák bizonyára rajta lesznek, hogy a rendelkezésükre álló tengeri haderejükkel ebbeli mulasztásokat kiaknázzák.”

Érdekes, hogy Radetzky ennek az eshetőségnek megakadályozására felveti azt az eszmét, hogy Oroszország, amennyiben a szövetségbe belevonható, Fekete-tengeri flottáját állítsa fel Nizza és Monaco között. Egyuttal azt is ajánlotta, hogy az összes nem olasz ezredeket helyezték el Itáliába. Számítása szerint ugyanis egy francia-osztrák háboru esetére 97.000 főnyi, a legkötényebb osztrák csapatokból összeállított sereggel kell a szövetséges hadsereghez csatlakozni, melyet a szövetségesek által közösen választott főparancsnok rendelkezésére kell bocsátani. Ebből következik, hogy Ausztriának egész haderejével kell résztvennie a harcban. Ezen az alapon azután további folyamán a „Pia desideria” valóságos haditerv jellegűvé változik, mely egész Közép-Európát felöleli. Azokról az indító okokról, melyek Radetzkyt oly nagyarányu haditerv kidolgozására sarkalták, a következőket mondja emlékirata befejezésében: „Egy ősrégi példaszó — Si vis pacem, para bellum — a haza minden egyes polgárának kötelességévé teszi s így annál inkább kötelességemmel teszi nekem öreg katonának, a hosszú béke idején elmélni azon a szerencsétlen, hogy ne mondjam méltatlan állapoton, melybe hadseregünk részbeni megsemmisülése az országot sodorta. Miután pedig ezideig senkijem vetette fel a kérdést, hogy mily védelmi eszközök állanak a monarchia rendelkezésére, azt hiszem, idején való lesz már ezzel a kérdéssel is tisztába jönni, hacsak azt nem akarjuk, hogy már az első hadjáratnál a szerencsétlen mult megismétlődjék.”

— **Megfagyott részeg.** Hidrosán János kubini paraszto, aki tegnap este Oláhudubováról részegen hazafelé indult, az Oláhudubova és Alsó-Kubini közötti országuton ma reggel megfagyva találták.

— **Komárom fejlődése.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter Komárom város közönségéhez a következő leiratot intézte: Érttesitem a szab. kir. város közönségét, hogy 1. a Komárom-újvárosi oldalon egy rakodópart létesítését 250.000 korona költségeliránnyal, 2. az Erzsébet-sziget partjának rendezését 70.000 korona költségeliránnyal, 3. a városi főgyűltőcsatorna körüli part rendezését 82.000 korona költségeliránnyal, 4. a Vág folyó torkolatának rendezését vízostó mű létesítése által 90.000 korona költségeliránnyal és végül 5. a téli kikötő tápcsatornájának kiépítését 52.000 korona költségeliránnyal engedélyeztem. Ehhez képest a szab. kir. város polgármesteréhez 1907. évi január 25-én 69.687 szám alatt intézett leiratomban kapcsán a téli kikötő tápcsatornájához szükséges területekre a kért kisaajátítási jogot az 1884. évi 41. t.-cz. 5. §-a alapján engedélyezem. A leirat, amely a város fejlődésére nézve nagy horderővel bír, városzerte nagy örömet és lelkesedést keltett.

— **A Vezuv működik.** Két évi szünet után december 23-án a Vezuv főkrátère hamuesőt vetett ki s néhány nap óta a tűzhányó erősen működik. Lángoszlopok csapnak ki, melyek néha 800 méter magasságra lövelnek. Tegnap ugyanazon a helyen, ahol 1872-ben a rémes katasztrófa történt, hatalmas lávatömeg ömlött ki és nagy kövesö zudul Botajanora, amelyet tavaly a láva eltemetett.

— **A magyarországi szakszervezetek jelentése.** A magyarországi szakszervezetek tanácsa ma terjedelmes jelentést bocsátott ki a magyarországi szakszervezetek fejlődéséről az utolsó három évben. A jelentés konstatálja, hogy a magyarországi munkásmozgalom az utolsó években nagy arányokban fejlődött. 1903-ban még csak 41.000 tagja volt az összes szervezeteknek, 1906-ban pedig már 153.000. A múlt évről még nincsenek részletes adatok, de a nagy mértékű munkapangás, a kivándorlás és a szakegyletek feloszlata adaczára is mintegy 15.000-rel emelkedett a szakegyletek tagjainak létszáma. A szakegyletek összes bevételei az utolsó évben egy millió 700.000 koronát tettek ki, a kiadások egy millió 300.000 koronát. Bérharcokkal is részletesen foglalkozik a jelentés. Kimutatást közöl az 1906. évben lefolyt sztrájkokról is. Összesen 70 kizárás és 652 sztrájk volt. Ezek közül 397 teljes, 239 részleges győzelemmel végződött, 74 eredménytelenül és 17 ismeretlen eredménnyel.

— **Kolera Konstantinápolyban.** A hygienikus szempontból kedvezőtlenül szituált Jenisehir nevű Perá-külvárosban koleraeset fordult elő. Megbízható orvosi körök azonban kételkednek a diagnózis helyességében.

— **Sikkasztó raktárnok.** A kereskedelmi és szállítási részvénytársaság (Bálvány-utca 13.) feljelentést tett a rendőrségen, hogy Braun Armin soroksári születésű 26 éves raktárnok 3000 koronát érő árut elsikkasztott s december végén megszökött. Megszöktette Földváry Etel 18 éves hivatalnoknőt is, akinek édesatyja a Baross-utcában kávé. A leány feltűnően csinos, arca hosszas, haja szőke, szeme világoskék. Braun Baranyai lödömítő nevére utlevelet is váltott.

— **Házasság.** Dr. Dóczy Imre ideggyógyász, belgyógyász, segédfogalmazó, eljegyezte Kohn Jolánát, Kohn Arnoldnak, az Első Leánykiképzési Egyet vezérigazgatójának leányát.

Dr. Földi Miklós kassai fogorvos eljegyezte dr. Rosenthal Sándor ügyvéd hugát, Mariskát, Sátoraljai helyen.

Fodor Lipót hírlapíró vasárnap délután 2 órakor vezeti oltárhoz a dohány-utcai templomban Sikrav Schenk Gizellát, Sikrav Samu hírlapkiadó és hirdetési irodatulajdonos leányát.

Szentmihályi és tuzingeni Tichetl György kir. mérnök kedden, e hó 7-én, délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét Házmán Fannyval a krisztinavárosi plébániatemplomban.

Dr. Szegő Béla fogalmazó a déli vasut igazgatóságánál szombaton délben vezette oltárhoz a terézvárosi templomban Ribár Marietta székesszévfárosi tanitónőt, néhai Ribár István felsőbb leányiskolai tanár leányát. Az egyházi szertartást Stiber Vincze apátplébános vezette.

Pétery Béla tenkei m. kir. adótárnok a Bihar-megyei Tulkán eljegyezte néhai Ormay Géza ügyvéd özvegyének leányát, Etelkát.

Hollaender Lipót budapesti ügyvéd holnap, e hó 5-én tartja eljegyzését Fáy Irénnel, dr. Fáy Samu békéscsabai ügyvéd leányával.

— **A katona újéve.** Fiumében Zubrinic Fülöp, a Jellasich-ezred közlegénye, újév napján a kaszárnya második emeletéről leugrott s mire a kórházba szállították, meghalt. A boldogtalan baka többször panaszkodott társainak, hogy a katonaszkodás elől a halálba fog menekülni.

— A bécsi Köpenik. Goldschmied kasszarablót ma délelőtt Münchenből Bécsbe szállították.

— A munkásbiztosító pénztárak orvoskérdése. Az országos munkásbetegsegélyező és balesetbiztosító-pénztár elnöksége mindjárt megalakulása után programjába vette a munkásbiztosító pénztárak orvoskérdésének a lehető legsürgősebb megoldását. Ebben az irányban az elnökség már előzőleg bizalmas megbeszéléseket folytatott, folyó hó 4-én délelőttre pedig értekezletre hívta össze orvosi anácsának tagjait és az érdekelt orvosi testületek képviselőit. Ez az értekezlet tekintettel arra, hogy a bonyolódott kérdésben részletes és a kérdés minden oldalát megvilágító anyagot kell alaposan tanulmányozni, a kebeléből egy szűkebb bizottságot küldött ki. A bizottság már a napokban megkezdi munkáját s azt a lehető legsürgősebben be fogja fejezni.

— Meggyilkolt csendőrök. Két csendőr tragikus sorsáról érkezik jelentés Rómából. A két csendőr Szardínia szigetén, Tule közelében két fejeves emberrrel találkozott. A csendőrök felszólították az illetőket, hogy mutassák elő igazoló okmányukat. Miközben az egyik teljesíteni akarta a csendőrök kívánságát, a másik néhány lépést hátrálva, előrántotta revolverét s az egyik csendőrt agyonlőtte, a másikat pedig halálosan megsebesítette. Azután elmenekültek. Társa a városba futott orvosért, akivel együtt a sebesült csendőrt kórházba szállították. Azután letartóztatták.

— Mene Tekel a neve a XX-ik század egyik csodás variété mutaványának, mely abban áll, hogy egy lilaszín tintába mártott lapda egy kifeszített papírlapra a közönség kívánta egyes szavakat, dátumokat minden külső vagy belső emberi segítség nélkül írja fel. Vasárnap és hétfőn összesen négy előadást tart a Fővárosi Orfeum, melynek műsorában látható a „Mene Tekel”. A szenzációs mutavány mindannygy előadásán bemutatásra kerül. A délutáni előadások négy órakor, az estiek pedig 8 órakor kezdődnek. Czélszerű a jegyeket előre megváltani, mert esténként alig lehet a pénztárhoz jutni, oly nagy a forgalom.

— Halálozás. Pulcz Imre nyug. kir. ítélőtáblai bíró Budapesten, e hó 2-án, életének 74-ik évében elhunyt.

Mezőpaniti Bodó Sándorné, szül. albsi Bod Katalin, folyó hó 2-án életének 42-ik évében elhunyt. Temetése ma délután volt Marosvásárhelyen.

Göntér Jolán volt állami tanítónő e hó 2-án 21-ik évében elhunyt Kassán.

Ma délután kísérték özv. tutzingeni Tichtl Frigyesné, szül. Dolinowska Ludovikát utolsó útjára. A gyászszertartás után, amely a gyászházban (József-körút 42.) leányja, özv. báró Villani Józsefné, unokái: Frigyes, Román, Lajos, Vasques Ilona grófné, tutzingeni Tichtl Lajos és Elemér lovagok, valamint a rokonság és nagy gyászoló közönség előtt ment végbe, a halottat a kerepesi-úti temetőbe vitték, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Komarov orosz ezredes, a Szvjét főszerkesztője ma reggel Pétervárt meghalt.

— A téli fürdőévad a budai Szt.-Lukácsfürdőben. December hónapban számosan keresték fel a külföldről és belföldről a Szt.-Lukácsfürdőt, melynek forró-meleg kén-savas forrásai és természetes ásványiszapfürdője télen is rendelkezésre áll a szenvedőknek, enyhülést és gyógyulást nyújtva. Felemlítjük azok közül, kik december hónapban ott laktak, a következőket: Dr. Moscovici Móricz orvos, Galatz; Bauer Jaques és családja, kereskedő, Turn-Mogurele; Vasiliiff Alexander ügyvéd, Varna; Anchelescu Pálné, Slatina; Vechsler Sylvius mérnök, Hust; Hüttner Dávid, Zouhilinec; Hrabý Gyula és családja, építész, Bukarest; Krstics Jovánka, Palánka; Kislődi Hollán József, neje és kísérete, földbirtokos, Raszlovicza; Löwy Ignác kereskedő, Losoncz; Mesterich Aladár és neje, Csáktornya; dr. Ernst Ede ügyvéd és neje, Eger; Popovics Mihály, Brassó; dénesfalvi Diener Ödön huszárfőhadnagy és neje, Maros-Vásárhely; Eichner Bertalan, Brassó; Epstein Vilmos kereskedő, Sümegh; Hegedűs Lipót, Hátszeg; Niederberger Manó főjegyző, Zsolna s még számosan, kik fáradaimukat kipihenték, egészségüket aczelozták és kellemesen szórakoztak e kiváló budai gyógyfürdőben.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb 10 fillér.

x Aki szereti a pezsgőt, az ne feledkezze meg a kátenjamerről sem. Azt pedig csak egy szer mulasztja el: az Alföldi fehérkeresztes Sósorszesz.

x Véredényelmeszesedés (arteriosklerosis) nemcsak az öregkor betegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívtüneteket stb.-t. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmeszesedésnél tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben bejárta a napi- és orvosi szakcsajtót a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvostanár magasfeszültségű villamosárammal e betegség ellen sikereket ért el. E sikereknek élettani magyarázata az, hogy a magasfeszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet felfedezője után Arsonvalisationnak neveznek, teljesen fájdalommentes és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is beigazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményei: dr. Hönig Izsó budapesti elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24), ahol a kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 33. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

Magyarok dicsérete.

— Archiv für Volksbildungsbestrebungen aller Kulturvölker, Hamburg Gutenberg-Verlag. —

Kellemes meglepetéssel szolgált nekünk üldözött magyaroknak a németországi karácsonyi könyvpiacz.

A hamburgi Gutenberg-Verlag kiadásában egy évkönyv jelent meg, melyet az egész művelt világon 50,000 példányban küldenek szét, és ebben Magyarország művelődési törekvéseiről oly rokonszenves és előismerő hangon írt ösmertetés jelent meg, amely az utóbbi évtizedben a külföldön rólunk kiadott közlemények között kétségkívül a legelső helyen áll.

A másfél ivnyi terjedelmű értekezést Déri Gyula kiváló íróársunk írta s benne Magyarországi művelődés ügyéről és közoktatásügyi politikájának irányáról oly ösmertetést nyújtott, amely a bécsi sajtó útján rólunk elterjedt rágalmakat megczafolni van hivatva s alkalmas arra, hogy ezeket a külföld előtt hitelvesztettekké tegye.

A hamburgi évkönyvet dr. Ernst Schultze és G. Hamdorff két nagynevű német pedagógus és egyetemi tanár szerkeszti. Könyvükben felölelik az egész művelt világ iskolán kívüli művelődésügyi törekvéseit. Terjedelmes értekezések ösmertetik Dánia, Németország, Franciaország, Anglia, Olaszország, Németalföld, Norvégia, Ausztria, Oroszország, Svédország, Északamerika és Japán felső népoktatási intézményeit. És a népeknek eme kulturális világversenyében jól esik látnunk, hogy Magyarország milyen kiváló helyet foglal el néhány valóban nagy jelentőségű intézményével, amelyek ösmertetésének adatait Déri Gyula felkészülten gondtal és fáradozással állította egybe.

A bevezetés egy klasszikus rövidséggel megírt remek kis művelődés-történelem, amelyben a szerző alapos tanulmányokra valló tárgyösmertéssel ösmerteti az Árpádok kulturpolitikáját, a legrégebb magyar egyetemek létezésére vonatkozó legújabb adatokat, a Nagy Lajos és Zsigmond királyok egyetemeit, Mátyásnak és tudósainak összeköttetését a renaissance vezető szellemével, a Corvinát, a magyar provinciáivá tett, Bécsben magyarok részvételével alapított legrégebb tudományos akadémiát, a Dunai Tudós Társaságot s a Hess András-féle budai nyomdát, melynek felállításával Magyarország megelőzte Németalföldet, Spanyolországot, Angliát, Lengyelországot, Csehországot, sőt — Ausztriát is; az 1473-ban

megjelent „Chronicon Budensae” a világ egyik legrégebb ösnyomatványára. Szerző bőven tárgyalja a mohácsi vést követő pusztulást, majd a reformáció és ellenreformáció által teremtetett új művelődést, ösmerteti a nagyszámu iskolát, könyvtárat és nyomdát és adataival fényes világításba tudja helyezni azt a tényt, hogy Magyarország művelődése nem legújabb keletű füvegházi növény, hanem a nemzet talajában mélyen fekvő régi, erős gyökerek életrevaló, egészséges, friss hajtása. E hajtásokat az erdélyi fejedelemség bukása után és a kurucz korszak letűntével, a XVIII. század közepén mintegy 60 esztendeig mesterségesen elnyomták ugyan, a gyökereket azonban nem irhatták ki: a század végén új életre ébredt a nemzet és a XIX. században kifejtett intenzív munkájával megérte ujjaszületését. Visszaszerezte elvesztett államiságát és kulturáját, a kapcsolat a múlt és jelen közt helyre van állítva, a magyar ma ismét az, ami a középkor végén volt: számottevő tényező az emberi művelődés fejlesztésén munkáló világnépek sorában.

Déri mindezt adatokkal igazolja. Egymásután ösmerteti a magyar társadalom nagy alkotásait, melyekről találóan jegyzi meg, hogy amit más nemzetek ajándékba kaptak az uralkodóiktól, azt nálunk mind a nemzeti társadalom hozta létre az uralkodók akaratára ellenére, a bécsi kormány egyenes tilálmán daczolva, cselszövényeivel és fondorlataival küzködve. Így létesült egyesek nagylelkű alapítványából és a nemzet filléréiből a nagyszombat-budai egyetem, a református főiskolák, a nemzeti muzeum, a könyvtár, az akadémia, a nemzeti színház, a Kisfaludy-társaság, a Természettudományi Társulat, az erdélyi muzeum-egylet — mind egy perfid és ellenséges kormánynyal folytatott véres küzdelem után.

Külön fejezetben tárgyalja a szerző a legújabb kort, az 1867-ik év után történeteket, amikor a társadalom önfentartó tevékenységét a nemzeti kormányok, ha nem támogatták is mindig, de legalább gáncsot nem vetettek neki.

Báró Eötvös József önkéntes népművelő egyesületeiről, Türr István népoktatási köreiről és az utolsó Deák-párti kormányok által támogatott felnöttek oktatásáról, valamint a közművelődési egyesületekről áttér a szerző a szabad lyceum és a szabad egyetemi mozgalom, valamint az Erzsébet Népakadémia részletes ösmertetésére, melegen emlékezik meg Wekerle Sándorról, akinek ez intézmények alapításában első miniszterelnökségéről történt visszajépése után döntő szerep jutott, s ki abban az időben a politikától visszavonulva, a társadalom nagy kulturális feladatainak megoldásán szerencsés kézzel fáradozott.

Elismeréssel emlékezik meg Baross Gáborról, aki a vasárnapi munkásképző országos bizottságot nagy összegű állami támogatással létesítette és Jónás Ödön műegyetemi tanárról, aki ezt az intézményt kezdete óta vezeti, és az első 15 évben több, mint két millió halogatónak tartott előadásokat és néphangversenyeket.

Bő ösmertetésre és méltatásra találnak az értekezés írása idejében (1905.) visszavonult két érdemes államférfinak, Wlassics Gyulának és Darányi Ignácznak alkotásai. Wlassics érdemeit néhány jól kiválasztott adat helyezi világításba, alatta az irni és olvasni nem tudók száma az egész országban 30 százalékra szállott alá, a fővárosban 15 százalékról 11 százalékra. Az iskolakerülők számát is sikerült lecsökkenteni 18 százalékról 13 százalékra. Az 1900-ik évben volt 29,000 néptanítónk, Wlassics alatt a számuk 31,500-ra emelkedett, vagyis 8 és fél százalékkal. A vidéki középiskolákban keletkezett szabad líceumok alapítása is a Wlassics nevéhez fűződik; az ő ösztönzésére ezek száma 50-re emelkedett.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ
 legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombit) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő
Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító ártal
BÉCS, I., TUGHLAUBER 9. SZÁM.
 Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetők. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és vedjeggyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por
 felülmúlhatatlan hájiszer mindama gyomorhajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keltekezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeli dobozokban 2 kor
Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító ártal
BÉCS, I., TUGHLAUBER 9. SZÁM.
 Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetők. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és vedjeggyével ellátott készítményeket kérni.

Darányi alapította a mezőgazdasági felolvasások intézményét, amelyekkel először hatolt be a magyar kultúra a nemzetiségi vidékekre. Az agrárzocziálizmus igényeivel szemben tett kulturpolitikai intézkedéseiről és azok szerencsés eredményeiről is alaposan tájékoztatja az értekezés a külföldet, amely valószínűleg csak a Déry által közölt adatokból nyer tájékoztatást arról, hogy mit jelentett egész Európa élelmiszerre nézve az 1897-iki aratásztrájk, és hogy mily érdemül kell betudni annak szerencsés elnyomását. Magyarország 80 millió métermázsányi gabonatermésének, tehát 7—800 millió márká értékű élelmiszernek megmentéséről volt szó, amelynek megsemmisülése gazdasági válságot jelentett volna az egész világra nézve. E válság elhárítása után alapította Darányi azokat a kulturális intézményeket, amelyekre hivatva vannak arra, hogy egyrészt a föld népét új földmívelési ágak meghonosítására tegyék képessé, (amire nézve anyagi segítségben is részesülnek) másrészt azt is lehetővé teszik, hogy a föld-birtokos osztály visszanyerje azt a vezető szerepet, amelyet ki engedett siklani a kezei közül. Darányi a vármegyei gazdasági egyesületek útján nagy anyagi segítségek adományozásával rendezti azóta gazdasági előadásait, amelyek száma 1904—5-ben 55 megében 2593-ra ment, 170,000 hallgatóval, akik közt 20 ezer füzetet osztottak. Népkönyvtáiról is van említés, amelyek száma 1902-ben 1000-re emelkedett, 500,000 hallgatóval.

Nagy elismeréssel említi meg szerző a Molnár Viktor közoktatásügyi államtitkár által alapított Uránia Magyar Tudományos Egyesületéről és ennek társintézményéről, az Uránia tudományos színházról. Az egyesület olyan közművelődési feladat megvalósítására vállalkozott, amelyet külföldön maguk a kormányok vettek kezükbe. Molnár Viktor a szemléltető oktatás egész tananyagát feldolgoztatta írásban és képen, 12 középiskolai tantárgyat íratott meg 12 fejezetben, mindegyik fejezetet kinyomatta külön füzetekben és felszereltette 50—60—70 vetíthető képpel, amelyeket vetítő-géppel együtt minden tanítónak, jegyzőnek, vagy megbízható magánosoknak is kölcsön ad és így módon lehetővé tette, hogy az ország bármely pontján a legkülönfélébb tanulságos előadásokat lehessen tartani. Falusi ifjúsági egyesületek, kisvárosi iparosíjak körei, olvasó-egyesületek, kaszinók, iskolák százával fordulnak az Urániához ily előadások tartása végett. Arról az óriási kulturális munkáról, amit ez a zseniálisan kidolgozott és megalkotott intézmény az államnak minden megterhelése nélkül végez, fogalmat nyújt az az egyetlen adat, hogy amíg a szabad egyetem, fővárosi szabad lyceum és Erzsébet népakadémiának egy évben összesen 21,000 hallgatója volt, addig az Urániának 73,000, azok tartottak összesen 241 előadást, az Uránia 509-et és kiosztott 32,000 füzetet, amíg a többiek füzetet nem osztanak ki.

Az Uránia e működésével úgy áll a külföld előtt, mint amely intézmény ez idő szerint legtöbb hatóképességgel bír és mint amelynek a szabad tanítás szervezésében nemcsak Magyarországon jutott döntő szerep, úgy, hogy rendszerét a többi intézmények is mielőbb átvenni lesznek kénytelenek, de mint amely a külföld számára is figyelemre méltó példát nyújtott arra nézve, hogy hosszas elméleti fejtegetések helyett, mily eszközökkel lehet gyakorlatilag legbiztosabban megoldani a tömegtanítás nagy problémáját.

Végül meg kell emlékezni azokról a megfelelő helyeken beszurt tájékoztató megjegyzésekről, amelyekkel a szerző a magyar művelődési politika irányát megvédelmezi a rágalmozók hazudozásai ellen, amelyek Dérynek az igénytelen mezben fellépő értekezését politikai értékű és élti becses vitairattá emelik.

Egy helyen például ezeket írja:

„Meg kell még említenünk, hogy a magyar nemzeti művelődési törekvések mellett Magyarország különböző nemzetiségeinek kulturája olyan támoga-

tásban részesül, hogy nemcsak a szászoknak, de románoknak és a szerbeknek is megvan a maguk nemzeti egyháza, megfelelő papnevelő- és tanító-képző-intézeteikkel, a nemzetiségeknek Magyarországon 3500 elemi és 17 középiskolájuk van, melyekben a tanítási nyelv nem magyar. További 3500 elemi iskolában az előadás nyelve magyar. A 17,000 elemi iskola közül tehát csak 10,000 tiszta magyar. Német nyelvű elemi iskola van 1103. Középiskolájuk 9 van a magyarországi németeknek. Végül meg kell még említeni, hogy a német nyelvet és irodalmat Magyarországnak mind a 200 középiskolájában a harmadik osztálytól kezdve, tehát hat éven át heti 3—4 órában tanítják és pedig oly sikerrel, hogy csak kevés művelt magyar ember van, aki németül legalább ne értene. Ez az egyetlen adat is hatalmas erővel megcáfolja azokat állításait, kik Magyarországot társadalmát, a kormányát a nem magyar nemzetiségekkel szemben való ellenséges irányzattal vádolják.”

Egészben véve, ismételjük, igen becses szolgálatot tett Déry Gyula e közlemény megírásával és még nagyobb azzal, hogy a mai viszonyok közt, midőn ugyszólván egész Európa sajtója fel van lovalva és oktalanul agyarkodik ellenünk, egy oly magas színvonalu németországi szemlében, mint a hamburgi Archiv für Volksbildungsbestrebungen aller Kulturvölker közzétételét ki tudta eszközölni. A közlemény értékét emeli annak szakszerűsége, adatainak pontossága és minden irányban való pártatlansága.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Patachon.

— Hennequin és Duquesnel vigjátékának bemutatója a Vígsházban. —

Azoknak a francia vigjátékoknak, melyeknek sablonjára már a kritikának is csak sablonja van, nagyobbára van egy még alig méltott és majdnem irodalmi kvalitásuk. Különösen a Hennequin-i vigjátékoknak. Az utolsó évtizednek ez a Bissonja több, mint jó nevetető. Egy kicsit művésze is a mesterségének. Csodálatos érzékel tudja áthidalni és folytonossággá szőni a mindennapi élet akcentusait. Ha csak a legfőszínesebbeket is. Mindegy. Az alakjai élnek, mosolyognak, nevetnek, grimace-okat vágnak és mindebből — egy szó sincs a papíron, a kéziratban. Szó nem, csak utalás, csak a párbeszéd egymásutánja, ami mind még csak vázlata az igazi darabnak, de csak színpadra kell állítani ezt a vázlatot és megtelnie vérrel, léttel és emberképi emberek lépnek, lélegzenek és kacagnak ki belőle. Olyanok ezek, mint az impresszionizmus képei: közelről csak vázlatos vonalakat, foltokat, zavaros festécsomókat látsz a vásznon, de ha néhány lépésnyire hátrább lépsz, akkor a festécsomók alakot és színt öltenek, a kép megelevenül, mozog, vibrál . . .

Ez mindenesetre realiztikus kvalitás, amely csak realiztikus témán keresztül érvényesül erőteljesen. Jól tudják ezt Hennequinék és aggodalmasan vigyáznak rá, hogy a leghetetelebb helyzeti komikum is valóságos talajból nőjön ki. Éppen ezek miatt jelent a „Patachon” meglepetést. A szerzők ebben a darabban lemondtak leghatóságosabb kvalitásukról. Megfeleltek a modern realiztikus színpad minden tanulságáról és egyszerűen visszajutottak — Molierehez. Még pedig ennek nem legjobb, hanem legnaivabb tulajdonságaihoz. Tartuffe, egyszerűen: Tartuffe, minden indokolás nélkül. Jágó születése „egy anyát ölt meg”, de Tartuffe egyszerűen

gazember, mert annak kell lennie. Moliernél legalább a többi alakok is rimeket mondanak és bizonyos fokig a szatírához stilizáltak. A Patachon első felvonása és ennek az emberei azonban még realiztikus vigjáték-talajon mozognak, a második felvonás pedig egyszerre egy lehetetlen szatírákat akar elfogadtatni, melynek valószínűtlen alakjai közé dobja az előbbi felvonás figuráit.

Itt hősnővé egy még eléggé fiatal és csinos grófnő válik, aki minden igaz ok és indokolás nélkül a huszadik században a tulvilági üdvösségnek él, bőjtől, prédikációkért lelkesedik és körülvéteti magát három kiforgatott szemű torzalakkal, csupa agg molieri alakokkal, akikről csak úgy szaglik, egészen a karzatig szaglik az álszenteskedés, amit — molieri módon — csak éppen az nem vesz észre, akinek nem szabad észrevennie. Ebbe az irreális miliőbe kerül bele a grófnő férje, akit Páris vig helyein csak Patachonnak — korhely-királynak — neveznek, aki, mikor most lánya kedvéért megtérést színel, egyrészt régimódi gallért is ölt és szemét épnek forgatja. És mindezt ugyanazok, akik tudják viselt dolgait, még el is hiszik neki. Nem is próbálja valami átmenettel valószínűsíteni a megtérését, a felesége egyszerűen elhiszi Patachonnak, hogy éhomra szüksége van egy kis ájtatosságra . . . Ez a felvonás erős és kiemelkedő szatírája — nem, ez sok, csupán — kifigurázása a szemforgató ájtatosságnak, amely harcra küldi a neveltségét tétel összes bejegyzett eszközeit. Még házsártos aggszüzeket is.

Patachon egyébként — hogy a „darab meseje” dolgában adósságot törleszsem — elváltan él feleségétől, aki nem akarja vele megosztani a világi örömeit. Egyetlen lányuk az élet felváltva tölti szüleinél; Párisban nagyon is világi, anyjánál lehetetlenül aszkétikus életmódot élve. Különben derék nő, akinek egyetlen vágya, hogy szüleit összehozza, aminek nyélbeütéséig férjhez menni sem akar. Ezért színel a lányát gyöngéden szerető lump, illetve apa megtérést. Leánya házassága után röplüni akar ismét a vidám, Párisba, de visszatartja — a köszvénye, továbbá egy szerelmi csalódás. Öregszik. Végül feleségével is összebékül és együtt mennek — Párisba, mivelhogy párisi darabban kell, hogy Páris elégtételt kápon. Érdekes gyöngédsége ez a párisinak . . .

Nem hiszem, hogy a közönség véglegesen meg tudná bocsátani, hogy a Vígsház naivitáson érte. Ma sokat tapsolt és sokat nevetett. Egyébként van ennek a darabnak elég savaborsa és ne tessék azt hinni, hogy ifjú leánykánk épülésére íródott. Az első felvonás miliője pompás alkalommal szolgál a párisi félvilág legvilágosabb jeleneteinek ábrázolására. Színes, mozgalmass, igazi Vígsháznak való terület. Pazarul ki is aknázza. Azt a néhány ötletet is, mely itt-ott szikrát lobbant ebben a darabban.

A kételtű kislányt, a darab parádés szerepét, M. H a r m a t h Hedvig játszotta. Csak a második felvonástól kezdve volt kezében a szerep; a naivitást igen raffináltan tudja megjátszani ez a nagyon kedves színésznő. K. S z ö g y é n y Mariska ma otthonosabban mozgott a vígsház területen, mint első felléptekor; csak éppen hogy rosszul játszotta a szerepét. Egy pillanatig sem vette komolyan magát s így mi sem vehettük őt komolyan. Pedig éppen a legneveltebb figurákat kell a legkomolyabban megjá-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Harcosok valódi áldás gyomorba . . .
Harcosok és székerezésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az e rostott gyomrot
2-3 óra alatt tel
jesen rendbe hoz a
Kis üveg 40 fillér
nagy üveg 100 fillér

17-én rendezik első budapesti dalestélyét a Royal-teremben. Műsorát teljesen egyedül tölti be és felvett abba Schubert, Schumann, Kjerulfi, Brahms, Godard és Chopin-féle dalokat.

Reuter Florizel, a hírneves fiatal francia hegedűművész január 20-án mutatkozik be először saját hangversenyén Budapesten. Impozáns műsorának főszáma a remek szép Dvorák-verseny és Ernst boszorkányos fis-moll koncertje lesz. Tanára, Marteau kívánságára egy teljes Bach-szonátát is fog játszani magánhegedűre. Reuter hangversenyén közreműködik a Vig Opera nagyteljesgű baritonja: Várkonyi Flóris.

Ripper Alice, a kitünő magyar zongoraművész január 22-én rendezik önálló hangversenyét a Royal-teremben hosszabb távollét után. Jegyek a Csehek, Staegemann, Reuter és Ripper hangversenyére Méry Bélánál váltandók.

Regőczy Ilona hegedűművész Waidits Sára hársfaművésznővel január 21-én a Royal-teremben együttes hangversenyt rendeznek. A jegyelárulást a „Harmonia” zeneműkereskedés eszközli.

Thomán Istvánné dalénekesnő ezidei egyetlen dalestélyét január 10-én a Royal-teremben Justh Lajos zongoraművész közreműködésével rendezik. Jegyek a „Harmonia” zeneműkereskedésben.

Ritchie Albany, amerikai hegedűművész, kiről a kritika legújabb dicsőítőszavakat zeng, január 13-án a Royal-teremben mutatkozik be. A hangversenyen Csernikoffi Vladimir jövevű orosz zongoraművész működik közre.

Kurz Zelma kamaranékesnő január 17-iki egyetlen hangversenyére az összes 12, 10 és 8 koronás jegyek elkelttek. A 6 és 4 koronás jegyek még csekély számban a „Harmonia” zeneműkereskedésben kaphatók.

Sauer Emil mester január 17-iki (utolsó) jubileumi hangversenyének műsora felőleli Beethoven, Schubert, Brahms, Schumann, Chopin, Sauer, Rubinstein zongoraműveinek remekét. Jegyek a „Harmonia” zeneműkereskedésben kaphatók.

Société de concerts d'instruments anciens. Két évvel ezelőtt mutatkozott be nálunk ez a társaság, mely feladatát úgy tűzte ki, hogy ismét népszerűvé tegye a máris feledésbe menő régi hangszerket, melynek a Viole d'amour, Quinton, Viole de Gambre, Basse de Viole és a bájós Clavecin — melyen Mozart ragyogtatta művészetét. Az idén január 28-ikán lesz alkalmunk a Vigadó nagytermében hallani a művész-társaságot, melynek Saint-Saëns Camille, a kiváló francia zeneszerző az elnöke. Közreműködik ez estén Buisson Mária, belga dalénekesnő is, kinek mult évi zajos sikerére még mindenki visszaemlékezik. Jegyek kaphatók Rózsa-völgyi és Társa udv. zeneműkereskedésében, IV., Kristóf-tér 3., a rendes áron.

Kun László szimionikus hangversenye. Kun László zeneakadémiai tanár tudvalegleg most már harmadik esztendeje rendez nagy zenekari hangversenyeket, amelyeknek az a célja, hogy igen mérsékelt belépti díjak mellett a klasszikus és modern zeneszerzők műveit népszerűsítse, a hazai szerzők új műveit pedig bemutassa. A legközelebbi ilyen népszerű zenekari hangversenyt vasárnap, a hó 26-án, délelőtt fél tizenkét órakor tartják meg, még pedig a Liszt Ferenc-téri új zenepalota dísztermében. A hangverseny műsora a következő: Goldmark: Sakuntala-nyitány. 2. Bizet: „Oyerekiátok.” („Jeux d'enfants”). Suite. 3. Kun László: Scherzo. 4. Glazounov: III. Szimfonia. D-dur. (Budapesten először.) Jegyek a nagyobb zeneműkereskedésekben kaphatók. Egyesületek és iskolák különös kedvezményekben részesülnek, ha erre vonatkozólag Kun László karnagyhoz (Zeneakadémia) fordulnak.

A Grünfeld-Danziger-Herzl-Bürger-négyes IV. hangversenye vasárnap, január 5-én délután 4 1/2 órakor lesz a Royal-teremben a következő műsorról: 1. Haydn négyes C-dur, 2. szám; 2. Volkmann B-moll hármas, zongora:

Ipolyi Valéria; 3. Pekles-szerenád, 14. mű, vonósötös: fuvola, oboa, klarinét, kürt, fagot és hárfára, vezényli Kerner karnagy.

Szerdán, január 8-án esti fél nyolcz órakor lesz az Országos Zeneakadémia termében (Liszt Ferenc-tér 12.) a rendkívüli filharmóniai hangverseny (bérletszínelt) Kerner István vezetésével Bossi Enrico zeneszerző és orgonaművész közreműködésével. Műsora: 1. Wagner Rik. „Rule Britannia” nyitány (első előadás); 2. Bossi Enrico orgonaverseny 100. mű (a-moll) előadja a szerző (elsőször); 3. Wolf Hugó „olasz szerenád”, brácsaszólo; Grünfeld V. hangversenymester (elsőször); 4. a) Bach: Toccata, Adagio és Fuga (C-dur); b) Padre Martini (1706—1784) „Aria variata”, c) Nicolo Porpora (1686—1766) Fuga, d) Bossi „Preghiera”, e) Bossi „Studio sinfonico”, előadja Bossi; 5. Csajkovszky IV. szimfonia (f-moll). Bossi már ma Budapestre érkezik, hogy a zeneakadémia orgonáját tanulmányozza s művének próbám résztvevessen. A még fennmaradt csekély jegykészletet Méry Bélánál árussítják.

FŐVÁROS.

(Az állatvásár-pénztár szerződése. Ma délután ülést tartott a székesfőváros közgazdasági és közlemezési bizottsága. Folkusházy Lajos tanácsjegyző elnöklése mellett; előadó Vajna Antal fogalmazó volt.

A napirendre térés előtt az elnök bejelentette, hogy a székesfőváros főrésztvétele mellett megalakított részvénytársaság decz 20-án megkezdte a működését. Most tárgyalni fogják a részvénytársaság és a főváros között kötendő vállalati szerződés-tervezetet. Az erre vonatkozólag létrejött megállapodásokat a január 22-iki rendes közgyűlésen fogják előterjeszteni. Székács Antal kifogást tesz az ellen, hogy a multkor meg nem tartható ülés alkalmából megtámadtatásnak voltak kitéve a bizottsági tagok azért, hogy nem jelentek meg.

Az elnök kijelentette, hogy a multkor ülést összehívott Melly Béla tanácsos részéről semmiféle támadó, vagy rosszaló megjegyzés nem történt az ülésről elmaradt bizottsági tagok ellenében. Az erre vonatkozólag megjelent hírlapi közlemények eredete tisztán arra vezethető vissza, hogy az ülések nyilvánosak lévén, a fővárosi ügyekkel foglalkozó hírlapírók megjelentek és így tudomásuk lehetett az ülés elmaradásáról és annak az okáról. Az ülést különben azért tüzték ki az év utolsó napjára, mert eredetileg fel volt véve ez a tárgy a jövő szerdai közgyűlésre és így nem volt idő a halogatásra. Egyébként ezután is, mint eddig, eléget fognak tenni annak a kívánalomnak, hogy a tárgyalásnak írásbeli anyagát napokkal előbb közöljék a bizottság tagjaival. A szerződés-tervezet tárgyalásának a során, Beck Adolf agyályosnak tartja azt, hogy a 8-ik szakasz szerint, a szerződés időtartama 15 üzleti évben van megállapítva. Szerinte, arra az esetre, ha a vállalat bármely szempontból is be nem válnék, biztosítani kellene azt a lehetőséget, hogy a részvénytársaság rövidebb idő alatt is feloszlatható legyen. Esetleg megmaradhat ugyan a szerződésben a 15 évi időtartam, azonban meg kell adni a módot arra is, hogy például öt év letelte után egyszerűen megszüntethető legyen a vállalat. A tárgyhöz többen szólnak hozzá, így Radocza János, Mátyus Arisztid, Bittner János, Szirmai Oszkár, Gerby Lajos bizottsági tagok és Melha Kálmán tisztii főügyész, akik azt fejtették ezzel szemben, hogy külön intézkedésre nincs szükség, mert az alapszabályok megadják a módot a vállalat feloszlására, ha netalán arra valamely okból szükség lenne. Ezek után Beck visszavonta a javaslatát és megmaradt az eredeti szöveg. Vita folyt a 10-ik szakaszról afelől, vajjon

a vásárpénztár üzletei közé felvegyék-e — úgy, amint a tervezetben van — az állati nyers-termé-nyek bizományi eladás utján való értékesítést. Székács Antal azt kívánja, hogy ehhez a főváros hatóságának az engedélye legyen szükséges. Öt szavazattal három ellen elfogadták Székács módosítását. A többi szakaszokat némi módosítással elfogadták. Végül elfogadták a díjszabályzatot is, amelyet különben már életbeléptettek. A díjak a régieknél nagyon csekély értékben emelkedtek, úgy, hogy ennek a husárak alakulására semmiféle befolyása nem lehet.

(Az adófelelélés ellen. A VI. kerületi függetlenségi és 48-as kör e hó 6-án, hétfőn délután három órakor a kör dísztermében (VI., Andrassy-ut 67.) a fővárosi adó tervbe vett emelése ellen tiltakozó pártgyűlést tart, amelyre ez uton is meghívja és szívesen látja a főváros mindazon polgárait, akik a mai súlyos gazdasági állapotokban az újabb és fokozottabb adóztatás ellen tiltakozásuknak akarnak kifejezést adni.

(A főváros adóbevétele. A főváros összes adópénztárainál 46.634.823 korona és 96 fillér adó folyt be 1907-ben január elsejétől december harminczegedikéig. Az előző évben 42.232.445 korona és 42 fillér volt, a mult évben tehát 4.402.378 koronával és 50 fillérrel több.

(Nincs sztrájk a közbárhídon. Melly Béla tanácsos, mint a közgazdasági és közlemezési igazosztály vezetője, ma künn járt a fővárosi közbárhídon, hogy meggyőződést szerezzen, mi igaz abból a hírből, hogy a közbárhídon dolgozó mészáros- és hentes-segédék sztrájkba állottak. A tanácsos arról győződött meg, hogy a segédék a marha- és sertés-közbárhídon rendben dolgoznak; köztük és a mesterek között teljes megegyezés jött létre; a husanyagot kifogástalanul földolgozzák, úgy, hogy a mészárszékek és a vásárcsarnokok csütörtökig, a legközelebbi állatvásárig el lesznek látva hussal. A pazalosok és béltisztítók szintén munkában vannak. Nagyon megnyugtató a közbárhídon mészáros- és hentes-segédék, hogy a tanács egységes munkarendet állapított meg mindkét közbárhíd munkásai részére.

(Élelmiszer-drágaság. A kormány javaslatok tételére szólította fel a hazai kamarákat az élelmiszer-drágaság kérdésében. A kamarák általában három csoportra osztva jelentették be a kormányhoz a javaslataikat, aszerint, amint a törvényhozás, a kormány és a főváros föladatait vizsgálják. Most mind-ezekről értesítést kapott a székesfőváros hatósága a kormánytól és eszerint a törvényhozás föladata lenne: a nemzetközi kereskedelmi- és vámszerződés-ek revíziója; a pénzügyi vámok jelentékeny mérséklése, esetleg eltörlése; a fogyasztási adók sürgős eltörlése, részben felfüggesztése. A kormány föladatai: A tulajásig vitt élelmiszer-kivétel-tarifá csábításának megszüntetése. A legfőbb élelmiszerek: hus, zsír, liszt, burgonya termelésének és forgalmának utjából az áremelő akadályok elhárítása. A tüzfű-inségnek az állami erdők fölhasználásával való enyhítése; az állami szénbányák üzemének kiterjesztése. A vasúti forgalmi eszközök rendbehozása. Az állami üzemek gyors munkába állítása. A főváros föladatai: A kor színvonalán álló közlemezési politika bevezetése. A nép-lakások ügyének a felkarolása. A közlemezési érdekeit szolgáló intézmények létesítése. A fűtőanyag-gal való ellátás községi kisegítő kezelése. A népjólét intézményeinek községi keretben leendő megvalósítása. A hus-, kenyér- és tejkérdés ipari és kereskedelmi üzemének községi verseny-üzemekkel való állandó ellenőrzése. Mindezekben a legnagyobb önzetlenség, nehogy az intézmények hasznát hajtó vállalatokká korcsosuljanak.

Megkezdődött a rendkívüli nagy elárusítás

Tennis flanel étetője	... most 1 1/2 kr.
120 cm. angol crevist, nő ruhákra	... most 39 kr.
Ungarál, egész finom	... csak 12 kr.
Fegyverben kötött női harisnya	... csak 20 kr.
Kötött férfi divat harisnya	... csak 38 kr.
Férfi ing puha mellű	... csak 1.55 kr.
Egész finom, férfi köpör nadrág	... csak 1.45 kr.
Férfi Jäger ing és nadrág	... csak 1.38 kr.
12 drb. angol batizst zsebkendő	... csak 1.25 kr.
Flanel portörölő, egész nagy	... csak 18 kr.
Férfi háló ing, egész finom	... csak 1.75 kr.
Női ing ajout beléttel	... csak 98 kr.
6 szem. színes kávék ajout készlet	... csak 2.95 kr.
Női glassé kesztyű, egész finom	... csak 98 kr.
Tiszta ejsém férfi nyakkendő	... csak 39 kr.
Sslyem loitszoknya, ajout lodortal	... csak 8.75 kr.

200 darab Fővárosi-közbárhíd 20 kr-ól kezdve. Játekaruk dísztagyuk minden elfogadható áron amíg a készlet tart

Vidéki rendelések pontosan eszközölteinek.

Pfeifer Pál és Testvére

IV, Kecskeméti-utca 6. szám

és

Andrassy-ut 17. sz.

SZÉN, koks, briket,

összes gazdasági ipari és házi célokra

Telefon: Detail 75-26. Engros 164.

Radnay Károly

BUDAPEST, V. kerület, Váci-körut 80.

Sürgőselem: ANTRACIT BUDAPEST

WIKUS TATRA TEJCSOKOLÁDÉ

Mulatságok.

** Fehérbál a Vigadóban. A budapesti VIII—IX. ker. izr. négyzet fehér bálja iránt nagy érdeklődés mutatkozik, különösen azért, mert a négyzet elhatározta, hogy a bál tiszta jövedelméből egy oly kerületi gyermeknőpólya alapját veti meg, ahol a gyermekek felekezeti különbség nélkül naponta meleg ebédet kapnak. A bált február 9-én a Vigadó összes termeiben tartják meg és ezt délután 1/2 órakor fehér cabaret előzi meg, melyre színházaink legkiválóbb művészeit a rendezőség most kéri fel.

** Az idei farsang. Az idei farsang szokatlanul hosszú ideig, majdnem teljes két hónapig fog tartani. A farsang ugyanis a Vízkereszt napjától húshagyó keddig, vagyis január 7-étől bezárólag március 3-ig tart és így teljes időtartama: 57 nap. A bálrendező bizottságoknak így elég idejük van mulatságaik előkészítésére.

** Kereskedelmi bál. A kereskedelmi bált ez idén február hó 8-án tartják meg a Royal-szálloda nagytermében. A bál ügyében tegnap Fürst Bertalan elnökle alatt a Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben a fővárosi kereskedelmi körök részvételével igen látogatott értekezlet volt, melyben kimondták, hogy a bál tiszta jövedelmét ez idén is több jótékony célú kereskedelmi egyesület özvegy- és árva-alap javára fordítják és azonkívül abban a Magyarországi Hírlap-írók Nyugdíjintézetét is részesítik. A bál iroda V., Hold-utca 15. sz. alatt van.

** Munkás jelmezbál. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-Egyletének budai 144. számú fiókja február hó 22-én, a budai Vigadóban ismétli meg nagy jelmez és eddig mindig kitűnően sikerült jótékony célú bálját. A bál jövedelmét az idén is az elhunyt munkások özvegyeinek és árváinak juttatják.

** Országos bál. A fővárosi szegénysorsu iskolásgyermekek gyámoltása és a télen át ingyen meleg ebéddel való ellátása céljaira február hó 19-én a Royal-szálló termeiben tartandó Országos Bál iránt a fővárosban és az országban is élénk érdeklődés nyilvánul. A rendező-bizottság a bál tiszteletbeli elnökségének, alelnökségének és háziasszonyi tisztségének elfogadására több előkelőséget kért fel. A rendező-bizottság Teleki Sándor gróffal az élén minden lehető elkövet a siker érdekében. A bál alkalomával a természet dicsőítő növényekkel s az összes vármegyék czimerével fel fogják díszíteni; a tánchoz Balogh Károly zenekara fog látszani. A bálbizottság irodája február 16-ig Sas-utca 10. sz. a. van.

** A II. kerületi Társaskör január hó 11-én, szombaton este Fő-utca 3. szám alatti helyiségének dísztermében hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez. A hangversenyen közreműködnek Durcsitz Miczi és Locherr Miczi, továbbá Vass Ernő, aki a kör zenekarát fogja dirigálni.

** Az Újpesti Izraelita Négyzet január 25-én az Újpesti Közművelődési Kör helyiségeiben a helybeli szegények javára nagyszabású hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez.

** Tingli-Tangli az „Upor“-ban. A Magyarországi Artista-Egyesület által aggkori ellátás és rokkant alapja javára rendezendő „Tingli-Tangli“ a farsangi évadnak egyik kimagasló eseménye lesz. A tarka-barka ötletes mulatságra a fővárosi művészvilág színe-java megígérte közreműködését. A rendezőbizottság a legközelebbi napokban ezer jegyet fog kibocsátani. Egy-egy jegy ára 10 korona.

** Pénzüntéti hivatalozgák bálja. A Budapesti Pénzüntéti Hivatalozgák Önművelődési Egyesülete a könyvtár- és segélyalap javára február 8-án, szombaton, a Katolikus Kör dísztermében, IV. ker., Molnár-utca 11. bált rendez.

Mulatságok naptára az 1908. évre.

Január	5. Belvárosi polgárok mulatsága a Sas-Körben.
Január	8. A Vígsház műszaki személyzetének táncestélye a Demokrata-Körben.
Január	11. Jogászbál a Royal-szállóban. A Katolikus Kör házi bálja saját helyiségében. Mazzantini—Redlich táncintézet mulatsága, Andrassy-ut 25. Országos Gépész-Szövetség táncestélye a Ferencvárosi Körben. Vasuti Klub táncestélye saját helyiségében. A Tiszti Kaszinó sétahangversenye és táncestélye. Budapesti ívegesegedek táncestélye a Gutenberg-Otthonban. Vogl táncmester próba-bálja a Krisztinavárosi Polgári Kaszinóban. Merkur-Kör mulatsága, V., Akadémia-utca 3.
Január	12. Vasuti altisztek táncmulatsága az Intim-színházban.
Január	13. Udvari táncestély a budai királyi palotában.
Január	18. Bölcsészbál a Royal összes termeiben. Posta- és táviróaltisztek nagy bálja a pesti Vigadó összes termeiben. Budai Izraelita Négyzet táncestélye a budai Vigadóban.
Január	19. A budai iparosok bálja a budai Vigadóban. Az Intim-színház álarcos bálja.
Január	22. A VII. ker. Jótékonyági Egylet estélye a Royal-szállóban.
Január	25. Protestáns-bál a Royal-szálló összes termeiben. Tiszti Kaszinó bálja vaczi-utcai saját helyiségeiben. Budai tornász-bál a budai Vigadó összes termeiben. Az „Eintracht“ birodalmi németek operastélye a pesti Vigadóban.
Január	29. Medikus-bál a Royal-szálló összes termeiben.
Február	1. A Budapesti Katolikus Kör nagy bálja a Royal összes termeiben. Udvari táncestély a budai királyi palotában. Zuglói Kápolna-Egyesület mulatsága az angol-utcai elemi iskolában. A Vasuti Szövetség nagy bálja a pesti Vigadó összes termeiben. Almády-Kör táncestélye az Országos Tisztviselő Kaszinóban. Tisztviselőtelepi Kaszinó táncestélye saját helyiségében. Kertész táncestély az Erzsébetvárosi Kaszinóban.
Február	2. Magyar Gazdasszonyok álarcos bálja a pesti Vigadó összes termeiben. Posta- és táviróaltisztek táncestélye a Bálint-utcai egyleti palotában.
Február	4. Technikus-bál a Royal-szállóban.
Február	5. Filharmonikusok bolondestélye a Vigadó összes termeiben. A Budai Katolikus Kör táncestélye.
Február	8. Budai dalárda táncestélye a budai Vigadóban. Kereskedelmi bál a Royalban. Bölcsődé-bál a pesti Vigadó összes termeiben. Budapesti Torna-Club táncestélye az Országos Tisztviselő Kaszinóban. Szent-György-Egylet táncestélye a Terézvárosi Kaszinóban. Atléta-bál az Ügyvédi Kamara dísztermében. Kőbányai tornász-bál az ottani kaszinó dísztermében.
Február	9. Fehér kabaret-bál a pesti Vigadóban. Pénzüntéti hivatalozgák bálja a Katolikus Körben.
Február	12. Menza-bál a Katolikus-Kör molnár-utcai helyiségében. Állatorvostanhallgatók táncestélye a Royal összes termeiben.
Február	13. Pestmegyei bál a pesti Vigadó összes termeiben.
Február	15. Széchenyi-szövetség jelmezestélye a Royal-szállóban. A Tiszti Kaszinó jelmezestélye saját vaczi-utcai helyiségében. Építészeti és műszaki rajzoló bálja a pesti Vigadó összes termeiben.
Február	16. Kereskedelmi alkalmazottak estélye a pesti Vigadóban.
Február	17. Óbudai hajógyár tisztviselőinek táncestélye a budai Vigadóban.
Február	18. A Szent Imre-Egyesület bálja a Katolikus Kör molnár-utcai helyiségében.
Február	19. Országos bál a Royalban.
Február	22. Udvari táncestély a budai királyi palotában. A Betegsegélyző-Pénztár bálja a Royal-szállóban. A Fészek-klub jelmezestélye saját helyiségeiben. Kereskedő-ifjak jelmezestélye saját helyiségeiben. Vas- és fémmunkások táncestélye a pesti Vigadóban. Hentesek táncestélye a Terézvárosi Kaszinóban. Munkás-nyugdíjegylet jelmezestélye a budai Vigadóban.
Február	23. Sütő- és pékségedek nagy bálja a pesti Vigadóban.
Február	25. Szerb-bál a Royal-szállóban.
Február	27. Fűszerkereskedők táncestélye a pesti Vigadóban.
Február	28. Vendéglős-bál a pesti Vigadó összes termeiben.
Február	29. Postakarékpenztári tisztviselők táncestélye a Royalban.
Március	1. Izraelita négyzet álarcos-bálja a pesti Vigadó összes termeiben.
Március	2. Tiszti Kaszinó gyermek-jelmezestélye a vaczi-utcai saját helyiségeiben. A Budai Katolikus Kör estélye.
Március	3. Bolondestély a pesti Vigadó összes termeiben.
Március	4. Czukrasz-bál a pesti Vigadóban.
Március	5. Budai Vendéglős-bál a budai Vigadóban.
Március	7. „Eintracht“ birodalmi németek bolondestélye a pesti Vigadóban.
Március	8. Paraszt-bál a pesti Vigadó összes termeiben. Czigánymuzikusok táncestélye a Bakács-téri díszteremben.
Március	14. Asztalosmesterek bálja a pesti Vigadó összes termeiben.
Március	15. A szabómesterek jelmezbálja a pesti Vigadóban.

Charles Heidsieck
PEZSGÓ Imperial Cout: **Reims**
 Américain

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

==== Kérjünk: földrajzi, történelmi, természetrajzi és mesecsokoládét. ====

Angol hidegvér.

A Times írja: A Star postagözös a tenger kelles közepén léket kapott és veszedelmes gyorsasággal süllyedni kezdett. Általános rémület, az asszonyok visítanak, a férfiak káromkodnak és a matrözök

sietve bedobálják az asszonyokat a mentőcsónakokba. Utolsónak a szoborsép Mrs. Shotwell marad. Egy matröz őt is megragadja, hogy a süllyedő hajóról leemelje. De a miss rémületen rákiált a matrözre:

— Az istenért, ne törölje le az arczomról a porcellán poudert! . . .
Amerikai Porcellán Poudert Részvénytársaság, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1.

EGYESÜLETEK.

(—) A budapesti hivatalos tanítótestület igazgatótanácsa Trajtlér Károly elnöke alatt ma ülést tartott, melynek folyamán megemlékezett Peres Sándor elhunytáról. Az elnök jelenti, hogy a tantestület vállalkatában megjelenő „Néptanítók Könyvtára” új szerkesztőjéül dr. Wessely Ödönt nyerte meg. A vállalat költségére a tanügyi kormány újabban 4000 korona segélyt utalványozott, ugyancsak a közoktatásügyi miniszterium a „Néptanítók Könyvtára”-ból 100 példányt engedélyezett a fővárosi elemi iskolák könyvtárai számára. Az igazgató-tanács örömmel vette tudomásul, hogy a közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum megtekintésére érkező tanulók csapata előtt bármelyik hétköznapra a különben zárva levő tár megnyitassék, ha ilyen kérést az iskolai hatóság a Múzeum igazgatójának két nappal előbb bejelent. Tóth Kálmán titkár jelenti továbbá, hogy a fővárosi tanács újabban 1000 korona pénzsegélyt utalványozott a tantestületnek. Az érdeklő elnökök jelentést tettek a lefolyt év munkásságáról. A kerületi körök január és február havi közgyűléseinek tárgysorozatába fölvetették: „A magyar nyelvi oktatás módszere”. Előadó, mind a tiz kerületi gyűlésen dr. Wessely Ödön. Napirendre kerül még az új alapszabályok megvitatása is.

(—) A modern leány. Ezen a címen Schreiber Adél berlini író előadást tart a hó 10-én, pénteken délután 6 órakor az Ujvárosi háza nagytermében. Ezen előadásra jegyek már most válthatók: a Feministák Egyesületében, (V., Mária Valéri-utca 12. III. em.) és Alberti és társa zeneműkereskedésében (Kossuth Lajos-utca 13. sz.). A jegyek ára: 6, 4 és 2 korona, tagok azonban tagsági jegyük felmutatása ellenében a szokásos mérsékelt árban válthatják meg az egyesületben jegyciket.

(—) A Budapesti Egyetemi Ifjúság Széchényi Szövetségének az eszméje, hogy az egyetemek és főiskolák ifjúsága foglalkozzék gyakorlatilag is a szociális kérdéssel és tartson a városokban munkáselőadásokat és a falvakban kiszállásokat, újabban mind több főiskolát hódít meg. Pécsről jelentik, hogy a pécsi joghallgatók Paulovits Béla elnöke alatt gyűlést tartottak, amelyen megalakították a Dunántúli Széchényi-Szövetséget és nagy lelkesedéssel kimondták, hogy csatlakoznak az Országos Széchényi-Szövetséghez. A kecskeméti jogakadémia ifjúsága pedig elhatározta, hogy a Budapesti Széchényi-Szövetség mintájára kiszállásokat rendez a falvakban. Pozsonyból és Máramaroszigetről hasonló jelentések érkeznek az Országos Széchényi Szövetséghez, amelyek arra vallanak, hogy ifjúságunk komolyan hozzájárul a hazafias szociális munkássághoz.

(—) A nyolczórás záróra. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete sajnálattal tapasztalja, hogy a fővárosban egynéhány főnök, dacára a főnöki egyesületekkel történt megállapodásnak, nem zárja be üzletét este 8 órakor. A nyolczórás záróra szükségessége immár átment a köztudatba és ennek köszönhető, hogy a főnöki egyesületek elhatározták, miszerint az alkalmazottak említett egyesületével együtt fogják kérelmezni a kormánytól a nyolczórás záróra törvényes rendezését. Addig is, míg ez megtörténik, kéri nevezett egyesület a főváros kereskedőit, záriák be üzleteiket pontosan 8 órakor, nehogy a múlt évihez hasonló sajnálatos és elkerülhető tüntetések forduljanak elő.

(—) A nő kötelessége. Dr. Neumann Arminné érdekes felolvasást tartott ma a Művészet és Művelődés Egyletben. Felolvasó rámutat a nő azon kötelességére, hogy az élet küzdelmeiben elfoglalt férfi helyett ő igyekezzék a szociális bajok orvoslásán fáradozni. A külföld erre is mutatott már példát és kétségtelen, hogy a magyar nő is rátermett e feladatra. E mentési munka kiterjed a szellemi és művészeti ismeretek terjesztésére és a rendszertelen jótékonykodás pótlásául jóléti intézkedésekkel igyekszik a romlás csiráit elfojtani.

(—) A Magyar Gyermektanulmányi Társaság ma délután gróf Teleki Sándor elnöke alatt értekezletet tartott, amelyen dr. Ranschburg Pál ideg-orvos, a kísérleti szakosztály elnöke terjesztette elő jelentését a szakosztály működéséről az 1906-1907. években.

Beszámolt a körülbelül 100 iskolásgyermeken végzett emlékezeti s a 150 gyermekben végzett számlálási vizsgálatokról. Mintegy 10.000 mérésből lett megállapítva emlékezetüknek fejlődése 6-12 éves korig, az emlékezet terjedelme és gyorsasága s ezek összefüggése a gyermekek átlagos értelmességével. Az előadó képzetével a szellemi művellet ereje és gyorsasága egységesen fejezhető ki s a gyermek tudása bizonyos téren minden egyéni mérlegeléstől függetlenül, teljesen tárgyilagosan fejezhető ki. A beszámolót tetszéssel fogadta a társaság nagy vendégközönsége.

(—) Kereskedelmi továbbképző tanfolyam. A nők számára fentartott továbbképző tanfolyamok második félévi sorozata február elején kezdődik a Nőtisztviselők Országos Egyesületében. A magyar-német gyorsírás és vitairás, kereskedelmi levelezés, német nyelvtan, minden rendszerű gépirás, könyvelés és angol nyelvre jelentkezéseket elfogad a titkárság VI., Andrássy-ut 83. szám.

(—) A F. M. K. E. óvónői érdeklődésében. A F. M. K. E. elnöksége, a jubiláris közgyűlés határozatához képest, az egyesületi óvónők fizetésének rendezése s illetőleg az állami óvónők fizetésével és egyéb jövedelmeivel egy összegben való megállapítása tárgyában, alaposan indokolt fölterjesztést intézett gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Az egyesület egyben fölkeri a Felvidék összes országyűlési képviselőit, hogy ezen méltányos és humánus kérését a miniszternél támogassák s amennyiben időközben intézkedés nem történik, a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalása alkalmával tegyenek megfelelő indítványt.

(—) A Lipótvárosi Orvostársaság ma tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyen az új tisztikar választása után elhatározták, hogy január 24-én, pénteken az új adóreform ellen indítandó mozgalom megbeszélésére az összes budapesti orvosokat ez uton hívják meg. A választás eredménye a következő: elnök: Havas Adolf, alelnökök: Gerber Béla, Neumann Adolfné, titkár: Irosniger Károly lett.

(—) Ismeretterjesztő előadások. Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum január 11-étől, márczius 7-éig minden szombaton délután 5 órakor népszerű előadásokat rendez a múzeum Üllői-uti palotájában, a művelt közönség részére. Az előadások sorozatát január 11-én Gróh István „Szent László és a cserhalmi ütközet” címen kezdi meg.

(—) Halotthamvasztás. A halotthamvasztás ügye iránt a magyar nagyközönség érdeklődése nőttön nő és az eszmével való megbarátkozás mutatója, hogy a közelben két nyilvános felolvasást is tartanak a tárgyról. A Budapesti Iparosok Egyesületében (Buda, Iskola-utca 16.) január 5-én, vasárnap este 7 órakor Mészáros József fővárosi ipariskolai tanár a halotthamvasztásról olvas fel. Ugyancsak január 5-én, vasárnap délután 5 órakor Zomborban, Fehér Jenő királyi mérnök tart előadást a halotthamvasztásról.

(—) Új rendelő-intézet. A Fehérkereszt Országos Lelenczház-Egyesület gyermekkorházának rendelő-intézetét a IX. kerületi Tüzoltó-utca 9. száma alatt a mai napon megnyitott. Rendelés naponta délelőtt 9 órától 11 óráig; szegény beteg gyermekek díjtalan orvosi kezelésben részesülnek és ingyen gyógyszerrel kaphatnak.

(—) Szakácsok gyűlése. A Magyar Szakácsok Köre most tartotta meg közgyűlését Palkovics Ede elnöke alatt az Angol királyi szálló dísztermében. Az évi jelentés és költségelirányzat beterjesztése után megvitatott a választásokat.

(—) Rökk Szilárd-ünnep. A Magyar Tanítók Ottlona e hó 6-án, hétfőn délelőtt 11 órakor az Ujvárosi háza közgyűlési termében (IV., Váci-utca) Rökk Szilárd-ünnepélyt tart.

(—) Előadás a szociológiáról. A Társadalomtudományok Szabad Iskolájában (VII., Wesselényi-utca 17.) e hó 5-én Filöp Zsigmond (Általános biologia) címen tart előadást.

Nyilt-tér.

(E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvélkór-, sziv-, idült gyomor-, bél- és idegbajokban (neurasthenia) és nemely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Biztos védelem szülhűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most azás meg szás teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelőintézeté van Budapest V., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levélre válasszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegnek legbiztosabb gyógymóda.

Liqueurs
ROCHER
Freres
La Côte St. André
Cherry-Brandy

TARTALÉKOS TITZTEK

legegészségesebben szerelhetnek fel

BLUM ÉS TÁRSA

elismert legszolidabb egyenruhazati intézetében.

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 14-16.

Böcsi egészségügyi kiáll. 1906. állami díj, díszoklevel, aranyérem.

Serravallo China-Bor vassal.
Kapható a g. gyógyszerárakban
1/2 liter 2.60 K. 1 liter 4.00 K.
paczkóban. 27887

Té. ifürdője a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-meleg kén s források. Iszapfürdők, iszapporogatók, mindennemű thermalis fürdők, vizgyógykezelés, masszázs. Lakás és gondozás. Csuz, koszvé y ide-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúr. elől kimeitő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóság, Budapest-Buda.

„Szt.-Lukácsfürdő” Részv.-Társaság.

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép
Kapható: **MÜLLER J. L.** és társai
Budapest, IV., Koronaherzeg-utca 8.
yógyszorok, árogeria és finomabb ártetekben.
Kis tubus 60 fillér.
Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

Ez év végén

50 éves pályafutását fejezi be a legjobb magyar élclap, az

„Üstökös”.

Ebből az alkalomból az „Üstökös” kiadóhivatala azt a kedvezményt nyújtja az Egyetértés előfizetőinek (nyilvános helyiségek kivételével), hogy

1/4 évre (3 K helyett) . . . 2 K-ért
1/2 „ (6 „ „) . . . 4 „
1 „ (12 „ „) . . . 8 „

rendelhetik meg az Üstököst.

Utalványozim: „Üstökös” Budapest

— Az Üstökösnek állandó rejtvényrovata van. Minden megfejtő — kivétel nélkül — értékes jutalmat kap.

Az 50 éves jubileum alkalmából megjelenő nnepi számot minden új előfizető megkapja.

SPORT.

( ) A Budapesti Egyetemi Athletikai Clubban eleven sportélet kezdődött. A MASz.—MOTESz. harczi miatt egy évig a klub vezetői a legnagyobb energiával látták hozzá, hogy az egyetemi ifjuságot meghódítsák a különböző sportoknak. Első sorban nagy tevékenységet fejt ki Kelemen Kornél ifjusági elnök és a klub új igazgatója, dr. Gerentsér László, aki a tornát és vívást vezeti. A tornát a Nemzeti Torna-Egyetemi kitűnően felszerelt tornacsarnokában, míg a vívást a klub egyetemi helyiségében gyakorolják és remélhető, hogy egyetemi ifjaink nemsokára ezen a téren is versenyképesek lesznek. Ugyancsak a vívóteremben lesznek berendezve a svéd tornaszerek, amelyek kitűnő alkalmat fognak nyújtani vívóknak is a test különleges izmainak fejlesztésére. Az uszók Támedly Mihály szakosztályi elnök vezetésével a klub uszodájában uszodáiban treniroznak. Sokan tanulják a dsiu-dsicut, ugyanis Szemere Miklós, a klub elnöke páratlan áldozatkészséggel ismét hozott Japánból egy kitűnő dsiu-dsicu mestert, aki a klub tagjait minden nap tanítja. A lágymányosi pálya újjalakítása is elhatározott és keresztülvitele a klub igazgatójára bízott, aki bizonyára ezen a pompás fekvésű nagy terjedelmű helyen egy minden tekintetben kifogástalan sporttelepet fog létesíteni. Alig van egyet a fővárosban, amely ennyit tud nyújtani a sportoló ifjuságnak s éppen azért reméljük, hogy a BEAC. jövő évre erősen bele fog szólni a versenyekbe és kiveszi a maga részét a küzdelmekből.

( ) A Nemzeti Sport legújabb száma új, tetszős külsővel s 32 oldalnyi terjedelmével kelt általános feltűnést. A rovatok gazdagságban egymást mulják felül s gazdag illusztrációk élénkítik azokat. A vadászati rovatban nagy érdeklődést fog kelteni József főherceg szudáni vadászata, melyet Kőváry János írt meg élénk színekkel. A téli sport rovatában Serényi Jenő ír nagyértékű szakcikkeket a szi-sportról, míg Bartunek főhadnagy a davcsi téli életéről ír ismertetőt, melyet jellemző és érdekes eredeti felvételei kísérnek és magyaráznak. Az atlétikai részben Zuber Ferencz bocscája közé az év tapasztalatait értékesítő tanulmányát s jelen része, mely a vidék labda-sportját bírálja, méltó feltűnést fog kelteni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Tejes ülések a felsőbb bíróságoknál. Ugy a Kurian, mint a budapesti ítélőtáblán ma délelőtti tíz órakor tartották meg a szokásos beszámoló teljes üléseket, amely alkalommal az elnökök a személyváltozások ismertetése után a vezetősikre bízott bíróság tevékenységét és ügyforgalmát ismertették s végül megválasztották a fegyelmi tanácsok tagjait. A Kurian Oberschall Adolf elnök, mielőtt a személyváltozásokra áttért, Szabó Miklósról, a Kuria elhunyt elnökéről emlékezett meg kegyeletos szavakkal, melyeket az egybesereglett bírák állva hallgatták végig s az elnök indítványára elhatározták, hogy az elhunyt iránt való mély részvételt jegyzőkönyvben fogják megörökíteni. A budapesti ítélőtáblán Csathó Ferencz elnök számolt be a bírák tevékenységéről s elismerését fejezte ki munkásságukért, melyet az elmúlt évben hátralekötő feldolgozásánál kifejtettek. Ennek megtörténte után a fegyelmi és alapítványi tagválasztások következtek.

§ Hlinka és társai a szegedi állami fogházban. Hlinka Andrásnak, aki most a szegedi állami fogházban tölti két évre szóló fogházbüntetését, eleinte igen sok látogatója volt, az utóbbi időben azonban az igazgató csak a legközelebbi rokonoknak engedte meg, hogy Hlinkát meglátogassák. Az állami fogházra ítélt többi rózsahegyí izgató a fogház egy másik pavillonjában van internálva, úgy, hogy Hlinka most egy Marusian János nevű román izgatóval és egy szociálista munkásvezér társaságában tölti az időt.

§ Királyi kuriai ügyvédek tiszteletgése. Oberschall Adol, a m. kir. Kuria elnöke és Bernáth Géza, a Kuria másodelnöke, hétfőn délelőtti tizenkét órakor fogadják azon ügyvédeknek testületi bemutatkozását, akiket az igazságügyminiszter a Kuria ügyvédi tanácsába kinevezett.

KÖZGAZDASÁG.

A Reichsbank igazgató-választmányát egybe-hívják. Beavatott pénzügyi körökben ma berlini értesülés nyomán beszéltek, hogy a Reichsbank igazgató-választmányát a jövő hét kedd vagy szerdájára ülésre hívják egybe. Ez értesülés kapcsán megemlítjük, hogy Berlinben az a pénzügyi körök véleménye, hogy a rátaleszállítás aligha fog a hó közepe előtt megtörténni, mert a Reichsbank vezetősége előbb a medió kimutatást szándékozik bevárni, amikor is a január havi visszaözlésről képet nyer. Az akkori status lesz majd döntő fontossága a rátaleszállítás kérdésében. Itt említtük, hogy a Reichsbank adó-kötelezettsége korántsem volt akkora, mint azt a korábbi becslések tették, de így is 262 millióra rugott.

Fizetéseketelenségek. Grünbaum Mór és társa cementlap- és cementeserép-gyáros cég (II., Zsigmond-utca 68. sz.) fizetési zavarokba jutott. — Weisz Lina rövidáru-kereskedő (IV., Várház-körút 6. sz.) fizetéseketelenséget jelentett. — Schatz Lajos kézmű-, rövid- és divatáru-kereskedő (VI., Király-utca 10. sz.) fizetéseketelenséget jelentett. — Rosenfeld Márk divatáru-kereskedő (VI., Andrassy-ut 84. sz.) beszűntette fizetéseit. — Horowitz Sándor férfi-divatáru-kereskedő, fizetéseketelenséget jelentett.

Az Agrária helyzete. Az Agrária magyar gép forgalmi r. t. helyzetéről már több ízben írtunk és pedig legutóbb azzal kapcsolatban, hogy a társaság igazgatósága nemrégiben hívta egybe a felszámolás kimondására hivatott rendkívüli közgyűlést. A napokban a társaság hitelezői bizalmas jellegű értekezletet tartottak s erről, illetve a társaság helyzetéről, a következőkről értesülünk: Az Agrária körülbelül félmillió korona hitelt vett igénybe vagy harmincz vidéki intézetnél. A helybeli hitelezők érdekeltsége is nagy, egyedül a Nicholson gépgyár r. t. körülbelül 180.000 koronával van érdekelve. Az értekezleten több terv merült fel a társaság szanálására vonatkozólag. Arról volt szó elsősorban, hogy a társaság tovább is fennálljon, mert a hitelezők is jobban járnának, ha a vállalat működik s kilábolhat zavaraiából. A Nicholson-gyár képviselője följajánlotta, hogy egy szártépi készületek, — melyre szabadalma van — bizományban való eladásra átad az Agráriának, amely jó keresetet biztosítana a vállalatnak. Végül az a terv is fölmerült, hogy a társaság fönmaradjon, de csakis bizományi üzletekkel foglalkozzék. A tárgyalásoknak az az eredménye, hogy a három legnagyobb pénzhitelező és a három legnagyobb áruhitelezőből alakított bizottságot küldtek ki és a vállalat működésének ellenőrzésére ez a bizottság egy bizalmi egyént fog delegálni. Ez a bizottság fog azután propeozíciókat tenni a vállalat további sorsára vonatkozólag.

A dohánybevéltás és a gazdák. A Fehérmegyei Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy feliratban kéri a pénzügyminisztert a jelenlegi szigorú dohány-bevéltási szabályok enyhítésére.

A Cirkvenca építő r. t. felszámolása. A Cirkvenca építő r. t. már régebben elhatározta a felszámolást. A hitelezők azonban, ugylátszik, nem valami nagy bizalommal lehetnek a várható kvóta iránt, mert — amint a felszámoló hirtelményéből konstatáljuk, a budapesti kir. kereskedelmi törvényszék által kitézött hat havi határidőben sem hitelező, sem részvényes részéről igény a társaság ellen be nem jelentett. Így a társaság cégének törlését fogják kérni a felszámolók.

A Ganz és Társa gépgyár r. t. kereskedelmi igazgatója. A Ganz és Társa vasöntő- és gépgyár részvény-társaság igazgatósága mai napon tartott ülésében dr. Kornfeld Mórictot, a Ganz-féle villamosági r. t. eddigi igazgatóhelyettesét, a Ganz és Társa vasöntő- és gépgyár r. t. kereskedelmi igazgatójává nevezte ki.

Szappanipari kiállítás a Technológiai Muzeumban. A Technológiai Muzeum által rendezett iparos tanfolyamok között legközelebb már befejezik a szappanipari iparosok tanfolyamát. A tanfolyam befejezésével kapcsolatban szappanipari kiállítást fognak rendezni a Technológiai Iparmúzeum épületében. A kiállítás valószínűleg még e hó folyamán megnyílik.

Uj bankigazgatók. Megirtuk, hogy a Magyar Kereskedelmi r. t. Czákó Emil a Fiumei Kereskedelmi bank igazgatóját kinevezte a társaság bankosztályának igazgatójává. Az új igazgató cégjegyzését nemrégiben vette tudomásul a budapesti cégbehivatal. — Korábban már jeleztük, hogy Deák Gyulát, a Belvárosi Takarékpénztár igazgató-helyettesét választották meg a Kassai Takarékpénztár vezérigazgatói állására. Deák vezérigazgató már régebben elfoglalta új állását és a napokban már be is jegyezték cégjegyzői jogosultságát az illetékes cégbehivatalnál.

Tölgypálfa helyett — csertalpfa. Csertalpfa szállítása tudvalevően a Máv. Talpfaszállítási feltételei szerint szigorúan tiltva van, miután ezeknek ellenálló képessége a földben minimális. Ennek dacára újabb időben egy pár kisebb talpfaszállító megkísérelte tölgypálfa helyett csertalpfa szállítani a Máv-nak, ami az átvevő közegek tapasztalatlansága folytán egy-két esetben sikerült is, de későbbben felfedezték a bajt és most vizsgálát van folyamatban. Nagyon szomorú, hogy egy-két szállító lelkiismeretlen eljárásával a fakeskedelmek jó hírnevét kockáztatja. Hogy hasonló meglevesztések elkerülhetők legyenek, a jövőben a talpfák átvételénél mindegyik darabot 5%-os vaschloryd-oldattal fognak megpótolni, mely oldat a tölgypálfán, annak tannintartalmánál fogva, azonnal sötétfeke színt ölt, míg a csertalvag bükkfán világosszürke marad.

Időszerű kölcsön. Berlinből jelentik azt a hírt, hogy a porosz kincstár új kölcsönt bocsát ki. A kölcsön kibocsátásánál egészen új típust alkalmaznak, amennyiben a kamatozás tíz éven keresztül 4%, azután öt éven át 3%, később 3% lesz. A kölcsön mátlól fogva 14 évig kerül jegyzésre és pedig 98% árfolyamon, a kölcsön összege még nincs megállapítva, azonban az valószínűleg 400 millió márka lesz. A jegyzésnél olyan jegyzőket részesítenek előnyben, akik kötelezik magukat, hogy egy évig nem kerülnek piacra a darabok és a papirokat vagy az államadóságek könyvében való bejegyzés után vinkulálják, vagy pedig azokat a porosz állami banknál letétbe helyezik. Hogy erre a kölcsönre a mostani idő legkevésbé sem alkalmas, talán fölösleges is megjegyezni. A Reichsbank helyzete nem indokolja azt a véleményt, hogy a német pénzpiacra teljesen rendezőjön minden. Lehet ugyan, hogy a Reichsbank a kölcsönre való tekintettel nemsokára leszállítja a kamatlábat, még inkább hisszük azonban azt, hogy a pénznek Berlinben a múlt hónap végén tapasztalt valószínűleg mesterségesen előidézett gyors olcsóbbodása előkészítője akart lenni az új kölcsönnek. Hogy a kölcsön sikerrel jár-e, nem tudjuk, mert még emlékeztetünkben vannak az elmúlt évek német kölcsönei, amikor a jegyzésnél bámulatos siker volt, de mikor a piacra kerültek az új címletek, bebizonyosodott az új kibocsátás fiaskója.

A Magyar Gazdák Szemléje. A Magyar Gazdaságszövetség Bernát István szerkesztésében megjelenő folyóiratának múlt évi decemberi füzeté most hagyta el a sajtót. Tartalma ezuttal is változatos. E szemlé a szövetség tagjai tagiltemény feijében kapják.

Szomoru statisztika. Ma tette közzé a m. kir. központi statisztikai hivatal a magyar szent korona országainak múlt évi november havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Szomoru statisztika ez, mert az 1907. év első tizenegy havában árumértékünk összesen 81.4 millió, Ausztriával pedig 114.5 millió korona behozatali többletet tüntet fel. Behozatalunk értéke ugyanis az 1906. évi 1331.6 millió koronával szemben az 1907. január-november havában 98.8 millió koronával nagyobb, vagyis 1430.4 millió korona volt; ebből 1107.8 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivite-

WIKUS
CSOKOLÁDÉ-GYÁR
BUDAPEST
IV. DEÁK FERENCZ-UTCA 12

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDÉ
WIKUS
CACAO POR

ünk az 1906. év első tizenegy havához képest szintén emelkedett. Míg ugyanis az 1906. év első tizenegy hónapjában a kivitel értéke 1341.9 millió korona volt, az 1907. év első tizenegy havában 1349 millió koronát tett; mely összegben Ausztria 993.3 millió koronával részesedik, oly adatok ezek, melyekhez bővebb kommentár nem kell, s előttünk áll a maga csapásában az a szomorú valóság, hogy az egész iparpártolási akciónk egy gyenge, erőtlén és vérszegény munka...

Állandó tenyészállatvásár-telep. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állandó tenyészállatvásár-telep létesítésére kiküldött bizottsága ma Pirkner János min. tanácsos, országos állattenyésztési főfelügyelő elnöke alatt látogatott ülést tartott, amelyen Jeszenszky Pál, a bizottság előadója, jelentést tett arról, hogy a bizottság az egyesület választmányának határozata szerint új tagokkal szaporodott. Előterjesztette továbbá a létesítendő telep jóvelmezőségéről összeállított kimutatást, amelyet a bizottság minden részletében megvitatt. Elhatározta a bizottság, hogy az ügy közérdekű voltára való tekintettel a telep felállításához szükséges pénzt az „Államtól kéri kölcsön” (1), evégből az egyesület elnöksége legközelebbi küldöttség útján kéri fel a földművelésügyi minisztert a szükséges kölcsön folyósítására, akitől egyúttal kéri fogja a miniszterium technikai szakközvegyi közreműködésének engedélyezését. Tudomásul vette a bizottság, hogy az O. M. G. E. a telep céljaira szolgáló területre az elővételi fogot december 31-ig máris biztosította.

A kivándorlók pénzküldeményei. Azokat a jelentékeny összegeket, melyeket a kivándorlók hazaküldenek, az alábbi kimutatás szemlélteti: az 1902—1906. években küldött összegek itt milliókban vannak összeállítva koronákban.

Év	Magyar bankok útján	Osztárak postatakarék útján	Magyar postatakarék útján	Osztárak szeszen
1902	47	43	30	17
1903	54	55	31	21
1904	55	66	21	21
1905	58	88	20	26
1906	82	123	26	34

Azonkívül figyelembe veendő, hogy postautalványok útján az említett években 11, 14, 17, 23, illetve 33 millió koronát küldtek be.

A földművelési kormány új tanintézetei. A folyó évi költségvetés indoklása szerint Darányi földművelésügyi miniszter ez éven az erdőörök gyermekeinek nevelésére két internátust fog létesíteni. Az egyiket Rózsahegyen az ugynevezett Honvédlaktanya épületben, a másikat pedig az idegen kézből most visszaszerzett Rákóczi-kastélyban Zborón. Az erdőörök félreeső helyeken laknak és pedig legnagyobb részt nemzeti vidéken. Az ilyen szülők vagy idegen tanítványi elemi iskolába kénytelenek járni a gyermekeiket, vagy pedig házon kívül taníttatni. Erre pedig ritkán van pénz és sok szegény erdőörök gyermekét egyáltalában nem iskoláztathatja. Az internátusokban a gyermekek tanításáért nagyon mérsékelt díjat fognak fizetni, egyébként pedig az internátusok fedezetlenül maradó kiadásait a földművelési tárca fogja fedezni.

Magyar iparcikkek Lengyelországban. Karácsonyi számunkban hosszasan foglalkoztunk azzal a mozgalommal, amely Lengyelországban indult meg a német ipari termékek boikottálására. Ez ügyben most a varsói cs. és kir. főkonzulátus következő jelentését vittük:

„Amint várni lehetett, a német kormányoknak a lengyelek ellen irányuló törvényjavaslati az általános felháborodás viharát idézték fel s újból előtérbe lépett a német ipari termékek boikottja. Azt, hogy a szomszédos Németországgal minden fizetési összeköttetést megszakítsanak, ezuttal nemcsak a sajtó hangoztatja és követeli, hanem majdnem az egész lengyel lakosság. Alig mulik el a nap anélkül, hogy magánszemélyekből vagy kereskedőkből álló csoport ne alakulna, amelyek arra kötelezik magukat, hogy német árut többé nem vásárolnak. Varsói kereskedők számos megrendelést, amelyet német czégek varsói képviselőjénél tettek, megsemmisítettek és semmisítik meg sorra. Bizonyos azonban, hogy a Lengyelország és Németország közötti kapcsolatot teljesen megszüntetni lehetetlenség s így a mozgalom is csak arra irányul, hogy a németországi importot a minimumra korlátozza, csupán olyan cikkekre, amelyek máshonnan egyáltalán be nem szereshetők. Erre való tekintettel már információk iróda is alakult, amely az érdeklődőknek tudomására ad minden, Németországon kívüli beszerzési forrást. Ezenfelül egy kiküldött bizottság már utnak is indult Angliába, hogy ott szorosabb üzleti kapcsolatokat teremtsen. A mezőgazdasági szindikátusok elhatározták, hogy mezőgazdasági gépekben mutatózó szükségletüket kizárólag Angliában, Amerikában, Csehországban, stb. fogják beszerezni. A főkonzulátusnál is nap-nap után jelennek meg tömegesen kereskedők és ügynökök, különféle cikkek magyaror-

szági és ausztriai beszerzése után érdeklődve. Ugyan előre látni még nem lehet, hogy a fent vázolt mozgalom milyen eredményre fog vezetni; mindenesetre azonban, jó hírnévnek örvendő iparunkra nézve, ritka kedvező alkalom kínálkozik arra, hogy Lengyelországban ösmertté tegye magát s esetleg tartósan megvesse a lábát a varsói piacon. A főkonzulátus a maga részéről mindent el fog követni, hogy a hazai czégek érdekét előmozdítsa. Ajánlatos volna azon czégeinknek, akiknek nincs módjukban a piaci viszonyokkal ösmertős ügynököket Varsóba kiküldeni, hogy árjegyzéküket vagy direkt küldjék meg a varsói czégeknek, avagy szétosztás céljából a főkonzulátusnak. Elsősorban figyelembe jönnék: bőr-árúk, kézműárúk (főként posztó), kémiai árúk, mezőgazdasági gépek, technikai cikkek, bőr- és vasrövidáru, fésű-áru, női- és férfi-konfekció, üvegáru stb. Igen fontos és lényeges a varsói czégek kérdőzködésére azonnal válaszolni s a kivitel, csomagolás stb. terén felmerülő kívánalmaknak, a lehető legpontosabban megfelelni.”

Cseh főtanácsos a jegybanknál. Ismeretes, hogy az Osztárak-Magyar Bank cseh részvényesei már évek óta arra törekednek, hogy a főtanácsban egy cseh részvényes is legyen. Minden évben Wóhankát, az urakházának tagját jelölték, de sikertelenül. Wóhanka most kijelentette, hogy a jelölést nem fogadja el, mire a cseh részvényesek elhatározták, hogy dr. Kramarz képviselőt jelölik a főtanácsba. Az idei közgyűlésen azonban, — amint értesülünk — német részvényesek lesznek többségben s így a cseh jelöltek kevés kilátása van, hogy bejuttatják a főtanácsba. Azt a kombinációt, hogy dr. Forscht volt osztárak kereskedelmiügyi minisztert jelöljék erre az állásra, nem erősítik meg.

Magyar kivitel Belgiumba. Wottitz Pál, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum anverzi levelezője, Magyarországra érkezett és az érdeklődőknek folyó hó 9., 10. és 11-én azaz csütörtökön, pénteken és szombaton délelőtt 10—12 óráig a Kereskedelmi Múzeum helyiségében (V., Akadémia-utca 3.) rendelkezésére áll.

Új vasúti részvénytársaság. Megirtuk már, hogy az 1907. évi XXXVII. t.-cz. 1. §-a alapján a kereskedelmiügyi m. kir. miniszterium nevében kiadott engedélyokirat 21. §-a értelmében a Karánsebestől—Hátszegig vezető gőzmozdonyu helyi érdekű vasútnak kiépítése és forgalomban tartása tárgyában új vasúti társaság alakul. Ez a társaság: Karánsebes—hátszegi h. é. vasút részvénytársaság czég alatt alakult meg 8,951.000 korona alaptőkével, mely 2648 darab egyenként 1000 koronás előmutatóra szóló törzsrészvényre (összesen 2,648.000 korona összeg) és 6303 darab egyenként 1000 koronás előmutatóra szóló elsőbbségi részvényre (összesen 6,303.000 korona összeg) oszlik. A törzsrészvényekből 5 darab tíz, egyenként 100 korona névértékű tízedrészvényre van felosztva. A társaság megalakulását már a cégbiróság is tudomásul vette.

Lakatosok tanulmányuton. Legutóbb megirtuk, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter tizenkét lakatos részére 7000 koronát utalványozott, hogy ezek külföldön 3—4 héti tanulmányozhassák a szakmájukba vágó iparvállalatokat. Holnap reggel indulnak utnak Farkas Gyula, Kondor Rezső, Sperling Jenő, Sajtó János, Prenner József, Haverland Antal, Weisz Gusztáv, Hajós Bálint, Pick Ede, Sulzberger József, Gerő Mór, Teichner Ádám s Bécsen keresztül Drezdába, Lipszékbe, Berlinbe, Hannoverbe, Kölnbe, Párisba, Frankfurtba, Nürnbergbe és Münchenbe mennek. A tanulmányut 3—4 hétre van tervezve s a Kereskedelmi Múzeum, az Országos Ipari Egyesület, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara erkölcsi támogatásban részesíti a tanulmányut résztvevőit, amennyiben mindegyiket ajánlólevelekkel látta el.

Egy fizetésképtelen czég szanálása. Megirtuk annak idején, hogy Szepessy Sándor budapesti légszusz., vízvezeték stb. berendező czég fizetésképtelen lett. A cégnek — úgy látszik — sikerült ügyeit rendezni olyképp, hogy — közkereseti társasággá alakult, melynek társtagjai: özvegy Szepessy Sándorné született Kratyk Erzsébet, most férjezett Finály Lipót Károlyné, vízvezetékberendezési és Rosner Gyula, okleveles gépészmérnök és szerelőiparizletlajdonos, budapesti lakosok lettek.

Marharakodó állomások engedélyezése. A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló kaposvár—mocsoládi, siófok—mocsoládi helyi érdekű vasút vonalán, Somogy vármegye területén fekvő Jut állomás marharakodó állomásul engedélyeztetett. — Ugyszintén marharakodó állomásul engedélyeztetett ugyan csak a MÁV vonalán, Gömör- és Kishont vármegye területén fekvő Nyustva-Likér állomás.

Változás a „Hamburg—Amerika Linie“ nyugat-indiai járatában. 1908. január 1-vel a „Hamburg—Amerika Linie“ nyugatindiai járata — mint értesülünk — jelentékenyen megváltozott. A vállalatnak eddig két járata volt Venezuelába (Trinidadot és Curacaot is belefoglalva) és Közép-Amerikába (Colon, Port-Limon), továbbá egy-egy járata St.-Domingóba, Haitiba és Kubába. Jövőben a venezuelai kikötők, Carupano, La Guyara és Puerto Cabello, továbbá Trinidad és Curacao szolgálata minden hónapban csak egy járatlall lesz ellátva. A visszafelé való szolgálatot ez a változás nem érinti s minden egyes említett kikötőt, mint eddig is, havonként kétszer fogja meglátogatni a vállalat Európába hazatérő hajója. Közép-Amerika felé a vonaljáratok száma egy-egy megszaporodik és pedig Porto-Ricoba és Kingstonba (utóbbi kikötőt eddig csakis a Mexico Linie érintette). Ez az új járat a guatemalai nyugati vasútvonal Colonon át Puerto Barriosba és Livingstonba való meghosszabbítására való tekintettel állítottatott be, amely vasútvonal megnyitása küszöbön van s a minék alapján direkt összeköttetés lesz Európa és ezen guatemalai kikötők között, amelyek jelentősége a vasútvonal révén kétszertelennél igen erősen fog emelkedni. A domingo-hajtíi vonalon január 1-től kezdve csak a nagyobb kikötőket fogják a járatok érinteni. A kisebb hajtíi kikötőkkel a forgalmat ezzel szemben via New-York fogja lebonyolítani a társaság atlanti szolgálata. A st.-domingo-hajtíi vonal gőzhajóinak St.-Tomasban úgy a menő-, mint a jövő-szolgálatában csatlakozásuk lesz a Hamburg—Amerika Linie gyarmatközi járataival, amely szolgálat rendszeres körjáratot tart fenn Kuba, Jamaika és Hayti kikötői között. St.-Tomas mint eddig is központja marad az összes nyugatindiai vonalaknak.

Közgazdasági kiállítás Ipolyságon. Hontvármegye nagybizottsága elhatározta, hogy 1908. év őszén Ipolyságon egy nagybörméretű közgazdasági kiállítást rendez, mely hívatra lesz Hontvármegye ipari, mezőgazdasági és őstermékeit bemutatni. A kiállítás védnökeül Koburg Fülöp herceget kéri föl, elnöke Lits Gyula, alelnökei Ivánka István, Thék Endre, Marek Károly és Czobor László.

Czipő
ujdonságok,
valamint
estélyi és bálczipők
kaphatók

BENCZE ES
TÁRSANAL

Budapest, Váci-utca 2.
Képes czipő-dívat értesítője kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Gabona- és lisztkivitelünk 1907 tizenegy hónapjában.

A statisztikai hivatal ma közzétett jelentése szerint 1907 tizenegy hónapjában ezután is legfontosabb kiviteli cikkekünk a gabonaneműek és a liszt volt. Lisztkivitelünk január-november hónapokban ugyancsak 171.4 millió koronát tett; Ausztriába ez időszakban 151.9 millió korona értékű liszt szállított. Buzakivitelünk értéke 84.9 millió korona volt (az előző év január-november havában 104.2 millió); rozskivitelünk 37.5 millió, árpakivitelünk 44.5 millió, zabkivitelünk 33.0 millió, tengeri kivitelünk 50.3 millió (az előző év január-november havában 28.9 millió) korona értéket képviselt.

Eladatoti:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 76 kg. 25.80 korona, 1000 mm. 76 kg. 25.70 korona. Pestvidéki: 100 mm. 76 kg. 25.70 korona, 100 mm. 75 kg. 25 korona. Fehérmegyei: 100 mm. 79 kg. 25.70 korona, 100 mm. 78 kg. 25.70 korona, 100 mm. 77 kg. 25.70 korona, 500 mm. 75.7 kg. 25.50 korona. Rozs: 100 mm. 22.70 korona, 100 mm. 22.60 korona. Uj tengeri: 300 mm. 14 korona ab Kőbánya. Zab: 100 mm. 16.80 korona, 100 mm. 16.80 kor. Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

Budaapesti gabonatorgalom.

1908. január 2-10. január 3-ig.

Erkezett: Elszállított:

Table with 3 columns: Item, Erkezett, Elszállított. Rows include Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

A határidőpiacra kötött:

Elélt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint): Buza 1908. áprilisra 12.96, 12.83, 12.86, 12.80. Buza 1908. októberre 10.67, 10.48. Rozs 1908. áprilisra 11.55, 11.48, 11.50, 11.43, 11.34. Rozs 1908. októberre 9.32, 9.28. Zab 1908. áprilisra 8.28. Tengeri 1908. májusra 7.19, 7.10, 7.14.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Rows include áprilisi buza, októberi buza, áprilisi rozs, októberi rozs, áprilisi zab, májusi tengeri.

Délutáni forgalom.

Délután rohamos visszaesés után az árfolyamok valamivel javultak.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Table with 3 columns: Item, Price 1, Price 2. Rows include Buza 1908. áprilisra, Buza új októberi, Rozs 1908. áprilisra, Rozs új októberi, Zab 1908. áprilisra, Tengeri 1908. májusra.

Értéktőzsde.

A külföldi tőzsdékkal egybehangzóan a budapesti tőzsde irányzata is ellanyhult. Ugy látszik, a tőzsdék is beigazolva látják azt a véleményt, melyet mi a pénzpiac felől más helyen gyakran hangoztatunk, a javulás következtében beállott szilárdság következtében, t. i. hogy még nincs olyan nagy megkönnyebbülés a piacon. A Reichsbank kedvezőtlen kimutatása is depressálta a tőzsdéket. Ezeknek tudható be a spekuláció tartózkodása. Ma a külföldről érkező lanyhább jegyzésekre nálunk is visszamentek az értékek s úgy a nemzetközi, mint pedig a helyi értékek több koronával alacsonyabban zárulnak.

Az üzlet részleteit véve szemügyre, kedvtelen hangulat uralkodott és az összes értékek csökkentek. A déli tőzsdén alacsonyabb berlini jegyzésekre és a pénzpiac kedvezőtlen megítélésére gyenge volt az irányzat és a forgalomba került értékek árfolyamai hanyatlottak. A forgalom időnkint élénk volt. Az utótőzsdén nyugodt volt az irányzat csekély forgalom mellett.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyengült. Köttek: Osztrák hitelrészvény 636.—635.50, Magyar hitelrészvény 765.—763.50. Osztrák-magyar államvasut 676.25-675.75 Déli vasut 151.25-151.—. Rimamurányi vasut 525.50-525.—. Magyar leszámlolóbank 479.50. Jelzálogbank 413.75-409.50. Köztuti vas-pálya 557.50. Városi villamos vasut 274.—272.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde lanyha. Köttek: Osztrák hitelrészvény 635.25-633.50. Magyar hitelrészv. 762.—760.—. Rimamurányi vasut 524.50-523.—. Magyar leszámloló bank 479.50-479.—. Jelzálogbank 409.25 407.—. Köztuti vas-pálya 556.50-554.—. Városi villamos vasut 273.—272.50. Magyar koronajáradék 93.45. Hazai bank 282.—282.50. Konvertált jelzálog-sorsjegy 117.50 121.50. Hazai sorsjegy 101.50-102.—. Magyar aszfalt r.-t. 160.—162.—. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 570.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—6.— K, 8 napra 10.—12.— K, 1908. január végére 24.—26.— K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde irányzata nyugodt volt. Köttek: Osztrák hitelrészvény 633.—633.50. Magyar hitelrészvény 759.75-760-75. Koronajáradék 93.40. Jelzálogbank 407.30-407.25. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 633.25. Magyar hitelrészvény 760.50. Jelzálogbank 407.75.

BECSI GABONATŐZSDE.

Bécs, január 4. (Az Egyetértés távirata.) A mai tőzsdén az irányzat ismét lanyhult és noha az eladók jelentékeny árengedményekre voltak hajlandók, még mérsékelt áron is csak nagyon csekély üzlet felelt meg a keresletnek. Tengeri 10, zab 15 fillérrel hanyatlott.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.15 13.55 korona, mosoni 12.20-12.55 korona, tótfelvidéki 12.20 12.65 kor., déli vasuti 12.15-12.45 korona, marchfeldi 11.90 12.20.

Uj-rozs: tótfelvidéki 11.65 11.90 korona,

Large table with multiple columns: Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Burgonya, Faj, Különböző árnyalatok. Contains detailed price listings for various grain types and varieties.

Table with multiple columns: Allamadósság közközlés, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Ríztozó társaságok, Gőzmalom, Különböző vállalatok. Lists various financial and industrial entities with their respective values.

Table with multiple columns: Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Ríztozó társaságok, Gőzmalom, Különböző vállalatok. Lists bank shares, savings banks, and other financial institutions.

csepeli 11.65 11.85 kor., pestmegyei 11.60—11.90 korona, különféle magyar 11.55—11.80 kor., osztrák 11.50 11.70 korona.

Arpa: morvaországi 9.40—10.—kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bácsvidéki 8.90—9.50 kor., töffelvidéki —.—kor., csepeli 8.40 9.65, győri 8.30—9.25 kor., déli vasuti 8.10—9.75 kor., tiszavideki 7.20—8.25 korona.

Magyar tengeri: régi 7.95—8.15, új 7.50—7.65 korona, cinquantin 8.75—8.95, új 8.45—8.75 korona.

Magyar zab: selejtes 8.25—8.35 kor., közepes 8.35 8.60 korona, elsőrendű 8.60—8.85 kor., válogatott 8.85—9.10 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, január 4. A mai előtőzsde nyugodtan indult. Az államvasuti részvény, amely tegnap külföldön jelentékeny érdeklődést keltett, az államosítási hírekre javult, a forgalom egyébként nagyon csendes és említésre méltó kérés alig fordult elő. Alpisi részvény az amerikai vásárok hanyatlása következtében veszteséget szenvedett. Délben a német birodalmi bank kimutatása következtében a hangulat kedvtelen és az amerikai vásárok hanyatlása is lehangelőlag hatott. A zárlat gyenge volt.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 635.25, Magyar hitel. 763.—, Länderbank —.—, Államvasut 676.25 —.—, Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 150.—, Alpisi bányatársulat 596.—, Rimamurányi 525.50, Májusl járadék 96.70, Magyar koronajár. 93.55 Orosz érték —.—, Török sorsjegy 184.—, Német márka 117.62.

A déli tőzsde lanyha irányattal nyílt meg.

1 órákor jegyztek:

Osztrák hitel 634.25, Magyar hitel 762.50 Länderbank 408.—, Unio-bank 532.—, Államvasut 675.75, Angol-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut —.—, Gőzhajó —.—, Alpisi bányarészvény 595.—, Májusl járadék 96.70, Magyar koronajár. 93.55, Török sorsjegy 183.75, Német márka 117.62, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 525.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. 408.—, Kárpáti petroleum —.—

Bécs, január 4. (Osztrák értékek zárlata.)

4-2 százalékos papír-járadék 96.55, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.80, 1860-as sorsjegy 148.10, Osztrák hitelsorsjegy 453.—, Angol osztrák bankrészvény 293.—, Bécsi Bankverein 516.75, Osztrák-magyar bank 17.68, Déli vasut 149.75, Dunagőzhajózási társaság 980.—, Dohány részvény 403.—, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 117.70, Osztrák Lloyd 421.—, 4-2 százal. ezüst járadék 96.55 98.50, Osztrák koronajár. 96.75, 1864-es sorsjegy 254.—, Osztrák hitelintézeti részvény 633.18, Union-Bank 531.—, Osztrák Länderbank 406.50, Osztrák-magyar államvasut 674.50, Elbavölgyi vasut 421.—, Alpisi részvény 593.50, 20 frankos 19.15, Londoni váltóár 241.05 Lipótkohó 421.—, Töröksorsjegy 183.25. Nyomott.

Bécs, január 4. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.75, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 142.50 Magyar hitelbank részvény 760.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 479.50, Rimamurányi 522.50, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság 403.—, Magyar koronajár. 93.40, 4 százalékos magyar földiehem. kötv. 93.—, Magyar nver.-k. sorsjegy 189.25, Kassa-Oderberg vasut részvény —.—, Magyar jelz. bank 407.—, Magyar keresk. bank —.— kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, január 4. (Tőzsdai jelentés.) A tegnap megnyilvánult javulást ma általános gyengülés követte, amely összefüggésben állott azzal a később megerősítést nyert hírral, hogy az orosz kormány 4%-os kölcsön kibocsátását határozta el. Ennek következményeképpen majdnem az összes piacokon áresések állottak be, különösen azonban német járadékokban. Bankok is jelentékenyen estek, míg bányarészek kevésbé voltak érintve. Járadékok közül japánok mintegy 1%-al alacsonyabban jegyeztek. Az amerikai értékek piacán Canada Pacific részvények szállár megváltás után gyengék voltak. Gőzhajózási részvények szintén visszamentek. A készpénzpiac ipari értékei szállár irányzatot követtek. A zárlat nyugodt. Magánleszámitolási kamatláb 6 1/2%.

Zárlatok jegyzetik: 4-2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 97.50, osztrák hitelrészvény 199.—, Déli vasut 27.60, orosz bankjegy 214.25, 4 százalékos új orosz kölcsön —.—, Disconto Commandit 169.60, Dinamit-

truszt 158.—, Harpeni 193.75, Unifikált török járadék —.—, 4-2 százalékos ezüst-járadék 96.50, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.60, Magyar koronajádék —.—, Osztrák-magyar államvasut —.—, Bécsi váltóár 84.90, Olasz járadék 163.60, Alt. villamossági Edison 198.10, Gelsenkircheni 183.75, Laurakohó 214.90. Javult.

Frankfurt, (Zárlat.) január 4. 4-2 százalékos papír-járadék 98.35, 4 százalékos osztrák aranyjádék 97.55, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.75, Osztrák hitelintézeti részvény 199.90, Osztrák-magyar Államvasut 144.50, Északnyugati vasut —.—, Bustlehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.55, Bécsi Bankverein 129.10, Villamos részvény 146.—, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4-2 százalékos ezüstjádék 98.50, Osztrák koronajádék 95.50, Magyar koronajádék 93.30, Osztrák-magyar bank 127.25, Déli vasut részvény 27.80 Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 84.85 Párisi váltóár 814.16, Union bankrészvény —.—, Alpisi bányarészvény 299.— Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat.) január 4. 4-2 százalékos ezüstjádék 98.20, 1860. sorsjegy —.—, Déli vasut 27.80, 4 százalékos Aranyjádék 96.60, Osztrák hitelrészvény 199.60 Osztrák-magyar államvasut 144.—, Olasz járadék 103.20, 4 százalékos Magyar aranyjádék 93.60 Nyugodt.

London, január 4. Angol consol 84 1/8.

Páris, január 4. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.45, Osztr. aranyjádék 96.80, Magyar aranyjádék 95.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 498.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.85, Déli vasut elsőbbségi kötv. 317.—, 5 százalékos marokkói járadék 517.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.25, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 88.75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 94.—, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 501.—, 4 száz. Szerb járadék 1907.—, 4 százalékos spanyol járadék 94.—, 4 százalékos unifikált török jár. 94.62, Török sorsjegy 169.75, Török dohányrészvény 429.—, Osztrák föld-hitelintézet —.—, Osztr. Länderbank 448.—, Magyar jelzalogbank 442.—, Banque de Paris 14.46 Banque Ottomane 691.—, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut —.—, Meridional vasut 691, Keleti vasutak —.—, Waggon lits —.—, Hartmann gépgyár 583.—, Rio Tinto 16.60, Sucrerie d'Egypte —.—, Tula 399, Thomson Houston —.—, Urükányi köcszn 152, Chartered 24.—, De Beers 33.—, East Rand 97.45, Jagersfontein 84.—, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 46.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.81 Váltó német piacokra (rövid) 122.68 Váltó Bécsre (rövid) 104.25, Váltó Belgiumra (rövid) —.—, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) —.—, Csek Londonra 251.65, Magánkamatláb 4.— Bányadt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest Kőbánya.

Budapest, január 4-én. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) —.— fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) —.— fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 121—123 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 124—126 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 127—129 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) —.— fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) —.— fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) —.— fillérig.

Sertésletésárak: 1908. évi január 2. napján volt készlet 2376 drb., 1908. január hó 3. án lehajított 107 darab, 1908. január 3. napján elszállított 396 darab, 1908. január 4. napjára maradt készletben 23687 drb. A hízott sertésüzlet irányzata változatlan.

Sertéskonzumvásár.

Budapest jan. 4. (Hiv. tud.) Előző napra: maradt 777 darab sertés, 40 darab stüldő, — darab malacz. Pótelhajtás — drb sertés. — drb stüldő, — malacz. Mai napi felhajtás 1756 darab sertés, 52 darab stüldő, 5 darab malacz. Összesen 2043 darab sertés, 92 darab stüldő 2 darab malacz. Eladott 1928 darab sertés, 78 darab stüldő, 1 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 105 drb sertés, 14 darab stüldő, 1 drb malacz. Mai árak: Zsírsertés óreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsúlyban 98—104 fillér, életsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig 96—98 fillér, életsúlylevonással 118—128 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, életsúlylevonással 118—126 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, életsúlylevonással 118—128 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, életsúlylevonással — fillérig. Beltöldei stüldő —.— ko-

rona. Horvát stüldő —.— korona. Malacz 1.20 korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élőszuliban értendő.) A vásár irányzata élénk, az árak változatlannak.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

IDEGENEK UTMUTATOJA

Ajánlható beszerzési források

BUDAPESTEN.

Biztosítás.

Assicurazioni Genrali (Trieszti ált. biztosító-társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 300 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz. az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuollátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréssel lopás elleni és lűvegibiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és vízontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító Intézet Budapest, VI., Terezh-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorsjatek főeljárású helye: VI. Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Droga és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hesz Izidor és Tarsa „Korona”-drogeria.

Élelmezési cikkek.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltusznaru gyára Budapest, Király-utca 1. sz. m. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Bruck J. Henrik. Budapest. Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legújításosabbak, Vidéki megrendelésekre különös súlyt fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII. Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata. építésközpont műhelye és borganyó díszítvények gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek szivattyúberendezés, árnyékszék, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítás, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Angol férfi- és nőiszabó.

Pohner Ferencz férfi és női szabó Váci-utca 26 Párisi-utca sarkán. Állandó nagy választék a legújabb divatszövetekben.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket Villamos-vasutakat. Bányá-vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körében vágó minden egyéb cikket. Különlegességek: telvonok, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos turógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Kinev nos kecsk kecskemét ügyminisztr elnök Fint a zsilvajde örré; a g László ügy apáti lakos rületébe d tábla elnök talan logg tábla kerü jehérvári jehérvári állomáshel gyakornok nöke a de III. osztály templomi vezte ki.

Áthely Aladár pé rásbírósgá oktatósiüg és Tökésn iskolai tan

Anyak vármegyé Nagy Lajos könyvvezce

Pályáz ügyi igazg lásra 30 na gánál köz pályázatok

Dr. F Frigyes g tiszta káli litani. 185 helyett na nagyobb e tottak elő a világ, szükséglet intott, nog segélyével Ez időtől l salyndresi zis utján a lokra való vette kezd révén oly 12.000 ton melyet jel egy angol az alumín ban egy k

F. Fer ennek visz évszázados modern e hisz azt s valami re azért bossz viszozoz. évi kiváns mélyebb b tovább bo szívesen a Bizony ez kerülni.

A—n Henrik. H alakja Em a latin Em us. Ezt a a némethő Aemrich.

Biblic tisztítát v terjedő 10 árverésre. 85 márka 60-on felül Csakis ny statisztika. Shakespea dánya 72.

Zenem Egyiknek tanak ann olyan me költője, sz

N. M. lakatosság, ság is iger egyáltalán helyezni.

T. A. J. N. J. megkapja. veszedik szívesen n

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 4.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Orbán János kecskeméti kir. törvényszéki joggyakornokot a kecskeméti kir. törvényszékhez allegyzővé; a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Finta József szegedi fővármihatali gyakornokot a zsilvajdejuikáni m. kir. mellékvármihatalhoz ellenőrré; a győri kir. ítélőtábla elnöke Hajnal Endre László ügyvédjelöltet és dr. Antal Gyula János jászapáti lakos, ügyvédjelöltet a győri kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; a szegedi kir. ítélőtábla elnöke Tóth István makói kir. járásbírói díjaltalan joggyakornokot a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; a székesfehérvári pénzügyigazgatóság Dalmy Kálmán székesfehérvári díjaltalan adóhivatali gyakornokot jelenlegi állomáshelyére ideiglenes minőségi díjas adóhivatali gyakornokká; a fehértemplomi kir. törvényszék elnöke a dettai kir. járásbírói állásán üresedésben levő III. osztályú hivataliszolgai állásra Koch István fehértemplomi királyi törvényszéki napidíjas szolgát nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Németh Aladár pécsvári és Molnár József mohácsi kir. járásbírói irnokokat kölcsönösen; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Steiger Margit szilágysámsóni és Tökésné Becsy Hedvig szilágysámsóni állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Sáros vármegyében a Bártfa városi anyakönyvi kerületbe Nagy Lajos miavai anyakönyvvezető helyettes anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

Pályázatok. A budapesti m. kir. kincstári joggyi igazgatóságnál III. osztályú hivataliszolgai állásra 30 nap alatt, Pozsony vármegye törvényhatóságánál központi hajdú állásra február 1-ig lehet a pályázatokat beadni.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. F. László. 1827-ben sikerült csak Wöhler Frigyes göttingai kémikusnak a klóraluminiumból tiszta kálium hozzáadásával tiszta aluminiomot előállítani. 1854-ben Deville francia kémikus kálium helyett nátriummal tett kísérletet és már sokkal nagyobb eredményt ért el. Az ő eljárása szerint állították elő evezideken keresztül Franciaországban a világ, helyesebben a laboratóriumok aluminiumszükségletét. 1854-ben Bunsen arra a felfedezésre jutott, hogy a klórnátriumos aluminiumból elektrolízis segítségével a tiszta aluminium igen könnyen kiválítható. Ez időtől kezdve a Franciaországban ma is működő salyndresi gyár agyagtömbből állította elő elektrolízis útján az aluminiomot. Az aluminiumnak ipari célokra való felhasználása azonban csak 1877-ben vette kezdetét. Ez idő óta az aluminium szilárdsága révén oly közkedvelté vált az iparban, hogy ma már 12.000 tonnát is meghalad az évi aluminiumentermelés, melyet jelenleg hat német társaság, két francia és egy angol társaság kohóban állítanak elő. 1855-ben az aluminium kilójának ára 1000 marka volt, míg 1906-ban egy kiló aluminium ára 4 marka volt.

F. Ferencz Sopron. Az újvívi ajándékozás és ennek viszonzása olyan szokásjogon alapul, amelyet évszázados beletörődés szentesít. Szó sincs róla, a modern ember nevet minden olyan b. u. é. k.-án, hisz azt senki sem hiszi el, hogy ilyen kívánságnak valami reális következménye lenne, nevet rajta, de azért bosszankodik és borra való ad, vagy ajándékot viszonzoz. A régebbi patriarkális világban az ilyen újvívi kívánságról el lehetett hinni, hogy abban vannak mélyebb lélektani motívumok is, de az egész hovatovább borra valóhajtást lett, amelyet mindenki szívesen a pokolba küldene, csak tudná a módját. Bizony ez eddigelé sem sikerült s ezután sem fog sikerülni.

A-n L-k. A magyar Imre név nem a német Henrik, Heinrich-ből ered. Az Imre név régebbi magyar alakja Emreh; ebből a régi magyar Emreh-ből való a latin Emericus, illetőleg a h. főlös írással Hemericus. Ezt a Hemericus-t tévesztette össze az irodalom a németből lett Heinrich-sal. Az Imre név a német Aemrich.

Bibliofil. A londoni könyvverésekről pontos statisztikát vezetnek. 1906. októbertől ez év júliusáig terjedő 10 hónap alatt 130.000 értékes könyv került árverésre. 2.680.000 marka folyt be értük, átlag tehát 85 marka darabjéért. Ezelőtt az átlag sohasem volt 60-on felül, úgy hogy ez igazi rekordnak tekinthető. Csakis nyomtatásban megjelent művekről szól ez a statisztika. Kéziratokról nincs itt szó. A legtöbbet egy Shakespeare-ért adtak. Az első folió kiadás egy példányá 72.000 márkáért kelt el.

Zeneművés. Igen nehéz összehasonlítást tenni. Egyiknek ez, másiknak az. A francziák másokat tartanak annak, mint a németek, vagy olaszok. Épp olyan meddő kérdés, mint: ki a világ „legnagyobb” költője, szobrásza, vagy festője.

N. M. Csömör. Ha némi tehetsége van: műlakatosság, vagy ha rajzol, a textiliparra, a műasztalosság is igen jó. A flu egyéniségétől függ minden, mint egyáltalán a pályaválasztás. Erre is tessék a fősúlyt helyezni.

T. Á. Eger. Utána nézünk s legközelebb felelünk. N. J. Bezdán. Intézkedtünk, hogy a M. Sz.-t megkapja. Sorsjegyei nem nyertek. A füzeteket szíveskedjék a szerkesztőség címére beküldeni, nagyon szívesen megemlékezünk ról!

H. A.-né. Haraszt. Tessék egyenesen a szerkesztő címére írni a megrendelő levelet, Rákóczi-ut 54.

U. V. Miskolcz. A beküldött hirt azóta közöltük.

R. K. u-u. Sorsjegyei nem nyertek. Egy tagot megbízni, hogy virilita legyen, ha ez érdekük. Intézkedtünk, hogy megkapja.

Cs. A. Z. Ez a verse nem közölhető. A régebbi szép, jönni fog.

K. P. W. N. Az adatok helyesek.

G. Miklós, G.-d. Tessék beküldeni, szívesen felhasználjuk.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Duna, Horva Vág, Rába, Dráva, Mura Száva, Szamos, Kraszna, Latoros, Labores, Ung) and weather data for Jan. 3 and Jan. 4.

IDŐJÁRAS.

A meteorologiai központ: Intezet távirati felentése 1907. január 4-én reggel 7 orakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap változóan felhős, csekély kivétellel száraz és igen hideg idő uralkodott. A hőmérséklet országzerthe átlag 7 C°-al süllyedt a normális alá és az északi, meg a keleti hegyes vidékeken az éjjel többnyire -15 és -20 C° között ingadozott; a minimum: Losoncban -22 C°, a maximum: Fiumében 1° volt.

Prognózis a következő 24 órára: Még hideg és száraz idővárható.

Table with columns for location (Allomás), wind direction (szélirány és sebesség), and temperature (hőmérséklet).

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztéssel, hólyagbajt, sebket, bűzösűrt (gyógyulást), lőrbenekét, elgyengült fertőző idegrendszerrel, onfórtózzal és annak utóhatással, ideg- és hárgoncsal, valamint minden női bajokkal.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszol, gyógyszerrekről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyszer.

Ekszerek ezüstneműek, egyházi szerek, ötvös-művek, órák, angol ezüst különleges ségek a legjutányosabb árban beszerezhetőek. részletfizetésre is SÁRGA JÁNOS ékszergyárosnál KOLOZSVART. Képes nagyárjegyzék ingyen. Gyár: Görög templom-u. Főraktár: Mátyás s.-t. 3.

J. HANN JORKO órák, cs. és kir. birosági hites becsúss. Wien, III/4. Rennweg No. 75. Arany és ezüst-táruk kivétel háza, órák és javítások műhelye. Min. enafjta zseborába egy új rugó ára 40 kr. Valódi svájci ezüst Remontoir óra 3,80 firtól teljen. Ezüsttárcák 1 firtól f. lebb. Brilláuszgyűrűk, arany, urt és női órák kedvező áron, dus választékban. Nagy r. órák 5 firtól feljebb. Jó ábrésztó óra 1,30 firt. Minden nalam vasarolt vagy javított óráért szigorú jóállást vállalok, visszafizetés teljesen kizárva.

Karlsbádban végzett

személyes vásárlásaimról megérkezve étesitem t. vevőimet és rendelőimet, hogy óriási mennyiségű árut partieba és azok ugyanily partiebarban kerülnek eladásra és pedig:

- 6 személyes likőr készlet festett aranyozott csak ... firt -95
6 személyes boros, sörös v. vizes készlet festett és aranyozott csak firt 2 50
6 személyes fehér porcelán préselt ebédő készlet ... firt 3,25
6 szem. ebédő készlet festve és ar. rococo stílusban csak ... firt 6,95
12 személyes ebédő készlet festve és aranyozva, rococo stílusban, 52 darab csak ... firt 14,50
12 személyes ebédő készlet festve és aranyozva, rococo stílusban, 84 darab csak ... firt 25.-
6 személyes kávév. teás készlet festve és aranyozva ... firt 3.-
6 szem. kávév. teás készl. fest. és ar. rococo stílusban csak ... firt 3,50
1 teli. angol mosdókészl. csak ... firt 3.-
1 teli. angol mosdókészl. nagy ... firt 5.-
Porcellán tányérok csak ... 5, 7 és 9 kr.
Vizes vagy boros pohár csak ... 5 és 6 kr.
12 darab zománcz edény ... firt 2,50
1 asztali lámpa ernyővel ... firt 1.-
1 asztali lámpa nagy diszes tulipannal ... firt 2,50

Óriási választék függőlámpákban 4 forinttól feljebb.

Ingyen láda! Ingyen csomagolás!

Takács Ferencz VIII., Baross-tér 5. sz.

Teljes közlőműberendezések valamint egyes alkotórészek. Gyűrdakentés, valamint felforrószerhen IPAR- és MEZEI VASUTAK m. p. szék, kocsik, vágók, v. v. v. kocsik, kocsik-vasútközlekedés stb. Motorok és lokomoblok benzín-, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve. Malom- és téglagyári cikkek valamint szerzőmók, szerszámok, vas- és gépészeti cikkek használhatók és új állapotban újjáéltetésre bevezetendők. SCHLESINGER ALAJOS-nál BUDAPEST, V., Váci-körút 30. SZÁM.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. január 5-én

Magyar színház

Délután 3 órákor
A Gyurkovics lányok.
Vígjáték 4 felvonásban. Írta Herceg Ferenccz.

A virágos csónak.

Színház 4 felvonás. Szíjáték. Írta: Budimann Herman. Fordította: Prem József.

Király színház

Délután 3 órákor.
A vig özvegy.
Operetta 8 felvonásban. Írta Leon és Stein. Zenejét szerelte Lohár Ferenccz.

Este fél 8 órákor

Varázskeringő
Operetta 8 felvonásban. Írta Dörmann és Jacobsohn. Fordította Mérei Auoul. Zenejét szerelte Strauss Oszkár.

„APOLLÓ-SZÍNHÁZ”

Egy lovagnő szerelmi drámája. Angol akrobaták. Ultramodern lakasberendezések. Elvezető nadrag. Menekülés egy égő hajóról. Ujevi szerencse kívánatok. Londoni kutyakiállítás. Janán akrobaták. Lóverseny és szerelem. (A szezon legsikerültebb műjének.)

MODERNSZÍNHÁZ KABARET

5 színpadi tréfa
24 mulató, művész magánszám
3 kaczagató kis bohózat

1908. január hó 18-án csütörtökön, este fél 8 órákor a f. Vigadó összes termelben

KURZ ZELMA

Cs. és kir. opera és kamaranékesnő
egyetlen hangversenye.
Jegyek: mar csakis 8. és 4 koronáért »Harmonia« zenoműkereskedésben kaphatók.

Cseh vonós

négyes 2-ik kamarastélya bérletben.
Közreműködő: dr. Adler Mihályné zongoraművész.
Jegyek 10-3 kor-ig, kizárólag Méry Bélánál, Andrássy-u 12

Sauer Emil

II. (utolsó) hangversenye. II.
„Jubileumi este”
11.00. budapesti fellépés. EC. II

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
WATSCHER optikushoz, csak Karoly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látésvizsgák is legelőször kaphatók

CIMBALMOK,

Arjegyzéktingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szobadalmazott hangszergyáros
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71
Telefon 63-23

Szájpadlás nélküli

Guttermuth János műfog-spezialista,
a szájpadaás nélküli hig. légszívókamarás fogorok és hig. fogkefő stb. feltalálója.
Budapest, VII., Baross-tér 20, I. em. 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni mert ketten vagyunk a házban. Vá. szabályoz.

Nászajándékok

részletfizetésre
le kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
művészi ékszerterelepén
Budapest, Erzsébet-körút 29. I. em.
Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Csak ROGATSY-féle BORAX-ot kérjünk !!

MAGYAR ASSZONYOK

és leányok, ha az arc-, test- és kéz-bőrötököt üdén, tisztán, rózsásan és egészségesen akarjátok megtartani, használjátok kizárólagosan és állandóan a magyar gyártmányu, kitűnő és elismert Rogatsy-féle

Magyar Pipe-re Borax-ot,

mely mint testápoló és szőpítő szer felülmúlhatatlan, hatása biztos és gyors.

Angyal Boriska, Jászberény. Arany kanál. Nincs jobb pipe-re!
Arany Gáborné, H. Bőszörmény. Ezüst kanál. A magyar pipe-re borax a legjobb bőrápoló.
Gálik Aranka, Be starzebánya. Ezüst kanál. Kérek meg egy postacsomót!
Liszky Ferenccz, Losonc. Aranykanál. A magyar pipe-re borax használom a magyar pipe-re boraxot.
Vida Andrásné, Kassa. A any kanál. Arcrom és kezem tisztaságá a magyar pipe-re boraxnak köszönhetem.
Medgyessy Paula, N. Kikinda. Ezüst kanál. A magyar pipe-re borax meghozta a kívánt eredményt.

FOLYTATJUK

Magyar Pipe-re Borax-Crém 1 tégely 1 korona
Magyar Pipe-re Borax-Szappan 1 drb 80 fill

ROGATSY RALMAN dro-uera BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz. Figyeljünk a „ROGATSY” névre.

Csak ROGATSY BORAX-ot fogadjunk el !!

Toch Manó arany, ezüstműves és ékszerész.

Saját készítményül arany-, ezüst- és ékszerárak. Budapest, V., Városház-utca 10. Az udvarban balra átjáróház a Koronaherceg-utcsára. Elvállalok mindennemű arany-, ezüst-ékszer munkák készítését és javítását. Drágakövek foglalását elvállalom. Vidéki megbízások pontosan eszközöltetnek.

ajándék egy Rákóczi gramofon

WAGNER HANGSZER KIRÁLY-nál
Budapest, VIII., József-körút 15.
Lemez-vevőim a tőle mindig ingyen kapják. Általános hangszerek árjegyzék ingyen.

Michelstädter Utóda

Óskó Géza
BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.
Cipő-különlegességei,
Aszabottáraká talpba vésvé.

Société de concerts d'Instruments anciens

hangversenye.
(President: Camille Saint-Säens)
Közreműködő: Buisson Mária belga dalénekesnő.
Jegyek: 10, 8, 6, 4, 2 és 1 koronáért kaphatók. Rózsavölgyi és Társas udvari zeneműkereskedésben IV., Kristóf-ter 8. sz. sz.

Reuter

Florizel hegedűművész első hangversenye Budapesten
Jegyek: 10-3 K.-ig, kizárólag Méry Bélánál Andrássy-ut 12

RIPPER

Alice zongoraművésznő egyetlen hangversenye.
Jegyek: 10-3 K.-ig, kizárólag Méry Bélánál Andrássy-ut 12.

Regéczy Ilona és Wajdits Sári

hegedűművész nő hárfaművész nő
kettős hangversenye.
Jegyek: a »Harmonia« zeneműkereskedésben (IV. Váci-ut. 20.) kaphatók.

Ritchie Albany

amerikai hegedűművész hangversenye.
Cernikoff Wladimir zongoraművész közreműködésével.
Jegyek: »Harmonia« zenemű és zongorakereskedésben IV., Váci-utca 20. kaphatók

Vasárnap
Közvetítés
Délután
A torn
Társadalmi
ban, írták
Gimnázium
Gimnázium
Klára, unokah
Sóska, Sóka
Szentannay A.
Szentannay A.
Szerberek had
Gyuri, Inas
Baróthy
Este
Cyrano d
Dramá 5 felvon
And Edmond
Cyrano de Bor
Christin
Christineau
Le Bret
Carbu
Ligero
Valvert
Jolleró
Edelet
Fugyi
Carailia
Föv
WALDMAN
Ma v
2m
Kezdet
A délután
Az összes
a
Jegyelővétele
Jegyelővétele
A körkörtben
BUDAPE
BONEONNIE
Januári
Januári
Fellépnek:
László Róss
Ferenccz Kar
Balogh Bösk
Hus
Jegyek: Bár
Andrássy-u
Var
eze
BUDAPEST
19
Socurs
FR
a vilá
Egy porczet
Narry
Uj! MO
bohó
Azonkivül az ös
Az el
Mindon ünne
A tölke
RAGY
Olcsó
kifogástalan
ban, olcsón

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. január 5-én

Nemzeti színház

Délután 3 órákor

A torradalmár.

Társadalmi színmű 4 felvonásban. Írta: Paketz József.

M. Kir. Operaház

Manon.

Dalját 5 felvonásban, 6 képben. Zenejét szerzelte Massenet. Szövegét írta Meilhac és Gille. Kor-dította Vársdy Sándor.

Manon: Svamosi, Des Grieux: Takáts, Lescaut: Anthos, Guillot: Varsady, A gróf: Szemere. Kezdeté 7 órákor

CHICAGO színház.

VII., István-ut 39 szám. Telefon 93-09. szám.

A karácsony. A kelepccébe került betörő. A polgármester bűne. A tűzoltó szolgálatban. Japán hüvészet. A tenzerész leánya. Egy fiatal házaspár karácsony ajándék

Este 7 órákor

Cyrano de Bergerac.

Dráma 5 felvonásban. Írta: Rostand Edmond. Fordította: Abonyi Emil.

Cyrano de Bergerac: Pethes, Christian: Odry, Ragueneau: Rózsahegyi, Le Bret: Mihályfi, Caron: Szecsei, Ligiero: Bonis, Valvert: Doros, Jolleró: Turánszki, Edelet: Kovács, Fugyi: Kürthi, Carillio: Garaszeg

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI. Nagymező-u. 17

Ma vasárnap és holnap hét-ön,

2 nagy előadás

Kezdetük d. n. 4 és esti 8 órákor.

A délutáni előadásokon mérsékelt helyárak.

Az összes előadásokban Menetekel és a szenzációs januári műsor.

Jegyelővétel 10-1. és 3-6. Bővebbet a falragaszok.

Jegyelővétel a nappali pénztárnál 10-1-ig és d. n. 3-6-ig. A koncertben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK színgyányszereket árulunk.

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körut 28.

BONNINIENE. Telefon 52-88.

Januári új műsor! Januári új műsor! Januári új műsor! Januári új műsor!

Felépnek: Négy szindarab! Felépnek: Négy tréfa! Nagy Endre, Fereny Kar., Fábán Korn., Balogh Bőske. 25 Cabaret szám! Képf. Jolán

Huszár, Eajó, Gabányi, Máhr, Kövay. Jegyek: Bárd-nál Kossuth Lajos-utca és Andrássy-ut. Zipszer-nál Andrássy-ut 4. Cabaret pénztárnál, Teréz-körut 28.

Varieté-Színház

ezelőtt: Nemzetközi Orfeum. BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám. 1908. január hó 1-től új műsor.

Socurs Blanche

combinált trambolin jelenet. FREDDLAWI

a világhírű átváltozó-művész új műsorral. Egy percet kevese, bohózat tragikus befejezéssel.

Narry Hopkins, Világbeke egy ketrecben. Uj! MORICZ, A FIATAL Uj!

bohózat 1 felvonásban. Írta: Kardos Andor. Azonkívül az összes újonnan szerepeltetett attrakciók és magánshow-mok fellépnek.

Az előadás kezdete este 8 órákor. Minden ünnep- és vasárnap délután 1/2-órás előadás mérsékelt helyárakkal.

A koncertben reggel 5 óráig HEGEDŰS GYULA elsőrendű színgyányszereket árulunk hangversenyek.

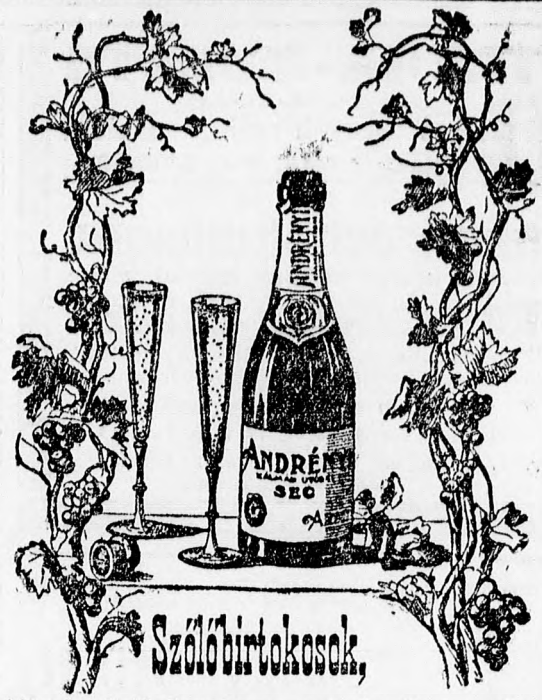
A télkerítésben éjjel 12 óráig reggel 5 óráig

OLCSÓ IRÓGÉPEK.

Néhány használt Remington, Yost, Underwood stbbi kifogástalan állapotban, olcsón eladó. Gereben, Kristóf-tér 2.

SCHMIDT M

színgyártó, nyerges és bőrdobos Budapest, VIII., Rákóczi-ut 25. sz. Ajánlja saját gyártmányú kocsizó- és tovaszó- szerszámait. Mindennemű utazó és kősi bőrdobos, poma, szivar, cigaretták stb. készíti. - Árjegyzék kérésre.

Szőlőbirtokosok, kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg más francia fajszőlőkből szűrt borok vannak, felkérhetnek cégünknek ajánlatot tenni. Bármily mennyiséget megvásárolunk.

Orgona-harmoniumok

mindkét rendszer szerint, legolcsóbban szállítatnak

Pajkr Rezső és Tsa

Budapest, X., Delej-utca 11/II. (Tisziviselő-telep).

Érdemes harmoniumok pontos orgona meretekkel. Bőrműves szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanulóknak és felkészülőknek külön árazási-engedély. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfoglalás engedélyezve.

The Westinghouse Brake Company, Limited Londonban a 29603 számú

Szerkezet lőkéseknek felfogására

ezü magyar szabadalom tulajdonosi szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek; szabadalmukat esetleg el is adják, vagy gyártási engedélyt adnak. Érdeklődőknek szívesen szolgálnak bővebb felvilágosítással

Kelemen M. István

szabadalmi ügyvivő irod. Budapestben, Royal-szálloda B.

Törekvő emberek

figyelmébe! T. Szűcs Mihály és Tsa ez év Nagyváradon. Füzesszintéletp 3 szám. Ajánlja utalású és igen egyszerűen lényegesen védelmet hordozó önművelő tétőeserőp kézigépet csomagtartó és homok-keverőből álló, elállítandó igen szilárd tétőeserőp gyártásra, amely által homokos vidéken, vagy homokos folyó közelében kevés befektetéssel szép jövedelmet biztosító üzlet létesíthető. Na jobb városokban gépekkel tartul is elhelyezhetők. Kérjük érdeklődni és bővebb értesítést személynél vagy levelet utján leírni cseztől bészerezni szíveskedjék, ahol a gyártás módja a kézzel cserélt és az ezzel cserélhető tétőeserőp is megtekinthető.

Akác-csememe

Mautner magból.

Kétéves, 1 m. és 40 centim. magasnövést, eszrenkint 6 forint.

Kétéves akác, 120 centim. magasnövést, eszrenkint 5 forint.

Egyéves akác, 70-80 centim. magas eszrenkint 3 forint 50 kr.

Kétéves gleditsia csememe, élősvénynek 120-140 centim. magas, eszrenkint 6 forint.

Kétéves, 100 centim. magas, eszrenkint 5 forint árban.

Díjmentes csomagolással a tisztelőkiállomáson feladva. Kisebb és nagyobb mennyiségben, jó minőségben kapható alulirotnál. Száz-ezeren felüli rendelésnél 5%-töli kedvezmény.

DOBO IMRE, főszolgabíró TISZALÖK (Szabolcs megye).

Hol kell Erényi-Ichtiol-Salicilt használni?

- 1. Ahol a viszketegségi bőrbaj ellen nem lehet találni más megbízható szert.
2. Ahol a sömörös viszketegségtől nem tudnak megszabadulni.
3. Ahol a sebek vagy kisebesedések sok bajt és kellemetlenséget okoznak.
4. Ahol az aranyeres fájdalmak napirenden vannak.
5. Ahol végbél-bántalmak óriási fájdalmakat okoznak.
6. Ahol az excema gyakran mutatkozik.
7. Ahol a feldörzsölés és kisebesedés égetési fájdalmakat okoz.
8. Ahol a test bármely része vagy a lábak izzadnak.
9. Ahol a viszkető fájdalmak jelentkeznek.
10. Ahol az ótvár nem volt eddig gyógyítható teljesen.

As eredeti „Erényi-Ichtiol-Salicil” 8 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla DIANA-gyógyszertára Budapest, Károly-körut 5.

(Postal megrendelések utánvétel mellett aznap szállítatnak.)

Több mint egy millió köszönőlevél között be a világ minden részéből.

S Z I R H Á Z A K
 Vasárnap, 1908. január 5-én.

Vígyszínház
 Kezdeté fél 8 órakor.
Osztrigás Miczi.
 Bohózat 3 felvonásban. Írta: Georges Feydeau. Fordította dr. Bédi Izor.
 Petypon, Balassa
 Gabriella, Kiss I.
 Corignon, Göth
 Osztrigás Miczi, Varsányi I.
 Monticourt, Győző L.
 Marolier, Tapolczai
 Valrin, Kazalický
 Chanteau, Hegedűs

Nepzínház-Vigopera
 Délután 3 órakor
A denevér.
 Operett 3 felvonásban. Kézírta: Franz Lehár. Magyar szöveg: Haffner és Gécsé. Fordította: Evva Lajos.
 Személyek:
 Kinsenstein Pázmán
 Rosalinda Ney L.
 Frank Virág
 Orolovszky herceg Della Donna
 Alfréd Rusnyák
 Prosch Nagy
 Falke Bálint
 Adél Tirocsányi
 Aliy hasa Radó
 Murray, konadai Labinsky
 Caricomi marquis Anony
 Oszkar báró Kaposi

PATACHON.
 Vigáték négy felvonásban. Írta: Hennequin és Dogu-snei. Fordította: Adorján Ardor.
 Viloy gróf Fenyesi
 A grófné Harasztli H.
 Lucienne, a leányuk M. Harasztli H.
 Ravray Róbert Tapolczai
 De Fergy Tihanyi
 Leputois-Medenville Szeremly
 La Vendiere báró Vendrei
 Colombe Kiss

URANIA SZÍNHÁZ
 Délután fél 4 órakor.
A tenger.
 Este fél nyolcz órakor
Marokkó

TÁTRA-MULATÓ
 VII., KIRÁLY-UTCA 77.
 A főváros legszebb családi mulatója.
 Igazgatóság: WABITS és GRUNER.
 Ma 1908. január 1-től fogva
az attractiók műsora.
 Este 10 óráig: **RENDES MŰSOR**, azontul
Nemzetközi Cabaret
 Soubrettek, dicsusok, előadóművészek, párdalososok, humoristák, cabaretisták, gyorsköltők stb. stb.
 Minden szám egy különlegesség.
 Minden jelenet attractió
 A műsor dus tartalma végett az előadás kezdete 8 órakor.
 Telefon 15-10.

A SICULIA forrasviz
 A legjobb gyógy és asztali italvíz

A gyomorégest azonnal megszünteti.
 Páratlan nyálkaoldó és étvágygerjesztő.

A gége-, torok-, tüdő-, gyomor-, bél-, vese-, hólyag hurutos bántalmánál feloldulhatatlan.

A és savanyú vizek királya.

Magyarországi főraktár:
BRAZAY KÁLMÁN
 Budapest József-körút 37
 Telefon 69-40

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és élelmiszerkereskedésben.

Nem kell többé 10.000 frtos régi hegedű, mert
Reményi Mihály
 műhegedű-készítő, a m. kir. Zene Akadémia házi hangszeresze legújabb találmánya által (>hangfokozó gerenda) annak bármely hegedűbe vagy gordonkába illesztése után az sokkal jobb, nemesebb és erősebb hangot kap.
 Kezesség minden egyes hangszerre. Reményi sajátkezűleg készíti a hegedűket, pótolja a drága mesterek pedúkeit, mintán a legnagyobb hangversenyteremben megfelelnek, bizonyítékul szolgál, hogy Meyer Stejn a legnagyobb hegedűművész a Vigadó nagy termében egy Reményi-féle új hegedűn sikerrel hangversenyzett.
 Hegedű készítői és javítási műterem.
 Budapest, Király-u. 58. Arjegyzék bérmentve.

FOLIES CAPRICE.
 RÉVAY-UTCA 18.
 Igazgatók: LEITNER és KELETI | Rendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/2 9 órakor.
 Ma, 1/4 10 órakor: **Leánynézőben.**
 Bohózat írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor
 1/4 11 órakor! Ujdonság! 1/4 11 órakor!
„Kirándulás a szabadba“
 (Ein Ausflug in's Freie) (Cabarets) előadja a Folies Caprice egész személyzele. Rendezték: Gelger Izor és Rott Sándor

11 órakor Terbitsch Sándor új szelőlával
 Végül **„Ländliche Unschuld“**
 burlesk bohózat írta: Satyr. Rendező: Werner Mano
 Nappali penztár 9-12-ig és délután 3-6 óráig
 Az 1-ső emeleti Casino de Paris-ban minden este 1/2 12-től angol és francia különlegességek fellépte

Sok millió hever
 Egész évre K 2-50
HITELES MERKUR
 Budapest, Ferenciek-tere 6.
 Kérjen mutatványszámot!

felvételentül, mivel a sorjegyzékeknek nem a rajnak megbízható sorozást lapot. Ezért járassa a

Hiteles Merkurt.
 Egész évre 2 kor. 50 fillér
 Megjelen havonta 2-szer.
 A Hiteles Merkur előfizetői ingyen

kapnak egy évkönyvet a január 2-iki számú mellékeltve, mely az eddig kiadott, de fő nem vett nyelvényeket közli.

Ingyen
 kapnak egy sorozat naplót, mely sorozatgyűjteményeket érdekelt tudnivalókat tartalmaz.

Ingyen
 játszanak 50 sorjegy nyelvényre.

Veszek zálogcédulákat
 elzálogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ
 BUDAPEST, Király-utca 34. Petőfi-utca sarok

RÓZSATEJ
 kitűnő telet-apóloszer 2 K
 balzsamszappan hozzá -80

OSAN kitűnő fog-apóloszajvíz 1 K 75 fillér.
 Fogpor -88 K.

TANNINGENE
 legjobb hajfestőszer 5 kor.
 ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. t., Wallfischgasse.
 Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

HELVÉZIA KÁVÉHAZ
 Andrassy-ut 35. szám.
 Minden este cigányzene.

Szalloda
 Az „ARANY BÁRÁNYHOZ“
 BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4
 Elsőrangú szálló. - A magyarok találkozó helye. - Szobák 2-60 koronától felfelé, 2 percnyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
 Világos szobák. Világos szobák.

HATSCHEK BÉLA
 optikai műintézet
 emberi-műszemek gyári raktára és formák készítője, (operatív teljes mellőzés).
 Szemüvegek vagy orrszűrők minden szemhez és orra külön-külön választok; orvosi receptek szerinti megrendelések pontosan készíto.
 Található naponta reggel 10-ig, délután 1-4-ig, este 8-10-ig.
 Budapest, VII., Király-utca 69. földsz. 3.

Nagy alkalmi vásár!
 Szövet blons fűt 1-20-tól kezdve.
 Bársony flanel blons torint 2.25.
 Selyem blons fűt 3.50-től kezdve a legfinomabb kivitelű.
 Oslinke blons fűt 6.50, 7.50, 9. - tetőzés szerinti méretek után is készítoek
Redlich J. Lipót, Bpest,
 Andrassy-ut 58. és Andrassy-ut 50.
 Orl és női divat áruházában.
 Ugyanott cretonok, flanelok és szövetek méter száma is kaphatók.

HETI MŰSOR.

Január	Nemzet Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Nepzínház (Vig-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Urania
6 Hétfő	D'Arval nabob leánya A vetélytárs	A denevér	Az ordóg Patachon	Varazskeringő	Falu rossza Tündérszerelm	Gretchen	Virágos csónak	Virágok varosa Marokko
7 Kedd	Marianne	Walkür	Déryné ifjasszony	Varazskeringő	Tündérszerelm	Gretchen	—	Marokko
8 Szerda	Macbeth	—	Patachon	Janos Vitez	Tündérszerelm	Virágos csónak	—	Marokko
9 Csütörtök	Itjúságung	Pillangó kisassz.	10 kevu Maty Osztrigás Miczi	Varazskeringő	Tündérszerelm	Gretchen	—	Marokko
10 Péntek	A vetélytárs	Bojembélet Magyar tánczeneveleg	Patachon	Varazskeringő	Tündérszerelm	Virágos csónak	Három testőr	Marokko
11 Szombat	Az igazság felé Az utolsó fejezet	Lohengrin	Vizsgacélzás Ordóg	Varazskeringő	Tündérszerelm	Gretchen	—	—
12 Vasárnap d. u. este	Az igazság felé Az utolsó fejezet	Mari az ordóg leánya M. tánczeneveleg	Az acekírally Patachon	Varazskeringő	Tündérszerelm	A palirányo a deda	—	A tánc Marokko

Vasárnap

A

ek ve go m

MEG

— De a levélre, ban bejel — Az Nehezére okozni, d helyzetéb alatt állot vetni!

— A felhasználó meket tel mas meg hol tartó menthetn

— L Lecou, — találni!

Az a néhánysz áll, de a lották.

Most götte a k get és pu taposva é

— E tette még mutatott

Leco

— A És a nos barn vedlett.

A há löbe, aho Nem

AGRARIA

Kérje
minden
gazda
az összes

Gazdasági gépek árjegyzékét

Levélcím.

AGRARIA

Budapest, Váci-ut 2. sz.

ekék,
vetőgépek,
gőzoséqlők,
motorok stb.-ről.

AGRARIA

Grammofonok, hangszerek, fegyverek,

látésővek és fényképező-gépek

részlet fizetés
mellett
árfelemelés
nélkül
kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
áruházában
BUDAPEST,
VII., Rákóczi-út 28. sz.
Képes árjegyzék ingyen
és bérmentve!

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

Írta: E. GABORIAU.

55

— De milyen magyarázatot adhat akkor arra a levélre, amit Laura a szüleinek írt? Hiszen abban bejelenti, hogy öngyilkosságot fog elkövetni?

— Azt a levelet Tremorel mondta neki tollba. Nehezére eshetett a szüleinek ilyen fájdalmat okozni, de hát nem maradhatott egyéb hátra az ő helyzetében! Teljesen a férfi befolyása és hatalma alatt állott és így kénytelen volt az ő akaratát követni!

— Az a nyomorult minden csábító eszközt felhasználta, hogy azt a jóságos, szegény gyermeket teljesen törbe ejtse, — szolt Plantat fájdalom meghatottsággal, — ah, és mi nem tudjuk, hol tartózkodik az a nyomorult; hogy Laurát kimentethetők a karjaiból!

— Legyen nyugodt békebiró ur, — mondta Lecou, — szavamat adom, hogy meg fogjuk őt találni!

Az aiton kopogtattak. A házvezető már néhányszor jelentette, hogy a reggeli már készen áll, de a beszélgetés hevében az urak nem is hallották.

Most újból beszolt az öreg asszony és mögötte a kertész is megjelent. Az urnak jelentette, hogy az ablak alatt a kertben nagy rendetlenséget és pusztulást fedezett fel, a gyepe össze van taposva és a virággyűgyakban a virágok letörve.

— És azonkívül még ezt is ott találtam! — tette még hozzá és egy szöke parókát és álszakállt mutatott fel.

Lecou hevesen utána kapott:

— Ah, erről már majdnem megfeledkeztem!

És a kertész legnagyobb meglepetésére a csinos barna hullámos haju ifju, öreges, szöke urrú vedlett.

A házigazda a vendégeivel átment az ebéd-lőbe, ahol a reggeli már várta őket.

Nem sokat beszéltek, mert sietős volt a dol-

guk. Domini, a vizsgálóbíró vár rájuk Corbeilben és valószínűleg haragszik is már a késés miatt.

A doktornak hirtelen eszébe jutott Robelot.

— Nem hagyhatjuk a foglyunkat éhen halni!

— Rögtön utána nézek! — felelte Plantat és felkelt.

— Engedjen engem menni! — szolt Lecou.

— A fizkö nagyon is veszélyes, de tölem már félni fog!

Lecou eltávozott, de alig telt el tíz másodperc, midőn a két ur hallotta kiáltani:

— Békebiró ur! Doktor ur!

A hivottak oda siettek és Lecout a kuruzsló holttesténél találták.

Felakasztotta magát zsebkendőjével a kilincsre.

HUSZONEGYEDIK FEJEZET.

A békebiró azonnal elvitette a hullát a községi temető halottas házába, ahol a vizsgálóbizottság majd megszemléli.

Ő maga azonnal elment Robelot házába, hogy lepecsételje az egész házat. Az orvos és Lecou vele mentek.

— Most elvesztettük az utolsó tanunkat — mondta az utóbbi. — De remélem, hogy Domini ur mindennek daczára fog nekünk hinni, különösen akkor, ha reményem teljesül és ebben a házban kézzelfogható bizonyítékokat tudunk találni.

Robelot agglegény volt és egyedül lakta az egész házat. Rendkívüli kényelemmel rendezte be, ami parasztnak nem fordulhat elő. A lakás polgári izléssel, csinosan volt felszerelve.

A békebiró Robelot zsebéből kivett kulcsal nyitotta fel az íróasztal fiókjait és kezdte a tartalmát kutatni. Ötvenezer frank áru értékű papirt találtak benne.

— Itt van a kézzel fogható bizonyíték, amit reméltünk és megtaláltunk! — mondta Lecounek. Ez volt a Judásbér, amivel a grófné szegény barátom életét megfizette!

— Csak azt szeretném tudni, miféle mérge volt az, amit a grófnének eladott, nem ismerek ehhez hasonló hatással működő mérget! — jegyezte meg Lecou.

— Egészen pontosan megmondhatom — szolt Gendron doktor — hiszen a nyomorult a laboratóriumomból lopta el, az Akonit egy kivonata és Akonitinnek nevezik!

— Ah, az talán a Borgiák hirhedt mérge? Én azt hittem, hogy annak a készitési módja teljesen elveszett!

— A mai vegyészlet előtt semmi sem ismeretlen — mondta mosolyogva az orvos.

Ezalatt a békebiró magához vette a talált értékpapirokat és a szekrényeket lepecsételte.

— Azt hiszem, itt már befejeztük a ténykedésünket uraim, mehetünk.

Elindultak együtt, a polgármester háza előtt azonban Gendron doktor elbucszott a kíséretől. Először meg akarta nézni a beteget és csak azután siet Corbeilbe, utánuk.

Utközben így szolt Plantat:

— Lecou ur, én bebizonyítottam önnek nagyrabecsülésemet és bizalmamat és feladata megkönnyítéséhez megmutattam ama kézirat tartalmát. De ezek magánfeljegyzések és a törvénytörés számára értékkel nem bírnak, kérem tehát, ne tegyen róluk említést.

Lecou megszorította Plantat kezét, megköszönte a bizalmát és megígérte, hogy a titkot megőrzi mindvégig.

Domini ur Corbeilben már kora reggel nagy izgalommal várta az urakat — egész éjjel nem aludt — s már nem tudta mire vélni a békebiró, orvos és detektív elmaradását; helyettük csak egy paraszt öngyilkosságáról szóló jelentés érkezett. Mit törődött ő most ezzel!

Tudni szerette volna a grófné haláláról szóló felvételt és vajon a gróf holttestét megtalálták-e. Ha pedig ez még nem sikerült volna, mi újabbat fedezett fel Lecou.

Hogy a türelmetlenségét csillapítsa, újból kihallgatta az öreg Bestaudot és Guespint, de nem tudott egyebet kivenni belőlük, mint amit már mondtak.

Az öreg esküdött minden szentekre, hogy ártatlan, a másik pedig egyre ismételte:

— Tudom, hogy el vagyok veszve, csinálnak velem, amit akarnak!

(Folyt. köv.)

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK HÁZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ÉS MŰÖRÁS-
üzletében szerezhethők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK,
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

KÜLÖNFÉLÉK.

Betegek.

Ott állt a bájos, sápadt, gyöngye lány.
Szemében köny, az arca halovány.
„Mi baj, hugom?” — kérdi az orvos lágyan.
A lány felel, a hang remeg szavában:
„A szívem fá, a szívem úgy dobog! . . .”
„Na nem kell sírni, katonadolog;
Megvizsgáljuk . . . Egy percre nyugalmat kérek.
. . . Ah, semmi baj, csak heves vérmérséklet.”
A lány arca örömmámorra lobban,
Elmegy. Az orvos néz utána hosszan.
Segédjének szól, hangja is remeg:
„Végét járja . . . a szív nagyon beteg.”

Egy férfi jött utána a leánynak,
Tűz szemű, fiatal, arca sápadt.
Beszélt, beszélt, hogy oly sokat köhög,
(Egyszer a télen már vért is köpött)
Tüdejé gyenge, mellette . . . az de fá,
Erzi: hozzá közel van a halál.
A doktor szól vígan, majdnem nevetve,
Pedig zokog a szive, lelke:
„Feje ne legyen gondterhes, nehéz,
Kis meghűlés . . . más semmi az egész.”

Az utcán lent egy szivbeteg leányka
Csókért epedve, vőlegényét várja.
Megpillantja. Szemébe köny szökik,
Megragadja a férfi két kezét;
Az örvend, újjong: „Édes angyalom!
Kis meghűlés; nincs semmi más bajom.”
„Nekem se, — mond a lány örömben telten,
Ugy-é, egymásé lehetünk most ketten? . . .”
„Igen s csókolhatom majd ajkadat!”
. . . A lány egyszerre a szívéhez kap, —
„S mi boldog békében fogunk majd élni . . .”
. . . Hosszan, halkán köhögni kezd a férfi . . .

Pártos Szilárd.

(A kínai mesé.) A legrégebb kínai mese a Krisztus
3000 315. évből való. A csopus meséinél tehát három-
száz évvel fiatalabb. Ez a mese, melyet állítólag Tsau
ejedelemnek egyik tanácsadója mondott el, hogy a
tözs ellenséggel szemben a szövetséges fejedelmet
összetartásra intse, így szól

„Egy kagyló a folyó partján sütkérezett, amik-
or odajött egy bölömbika és csőrével vagdálni
kezdte. A kagyló összecsapódott és becsapta a ma-
dár csőrét, mely erre így szólt:

— Ha ma el nem eresztesz, holnap halott kagyló
leszel. — E perczben egy halász ért oda, aki mind a
két állatot elfogta.”

A legismertebb kínai mesék egyike, mely úgy
látszik, buddhista eredetű, arra céloz, hogy óva-
kodni kell azoktól, kik nyilvánosan imádkoznak.

„Egy vén macska — így szól a tanulságos mese
— egy este nyávozva, félig lezárt szemekkel ült a
kapu előtt. Két kis egér látva, hogy régi ellenségük
mennyre figyelmeden, így szólt egymáshoz: „A vén
czirmos úgy látszik megjavult, mert imádkozik. Nincs
hát okunk rá, hogy tovább is féljünk tőle”. A két
egér erre játszani kezdett egymással, a macskára pe-
dig ügyet se vetettek. Amikor azonban véletlenül köz-
zelébe értek, a macska elkapta az egyik egeret és
megette. A másik elmenekült és így szólt magában:
„Ki hitte volna, hogy egy macska, mely lehunyt szem-
mekkel imádkozik, ilyesmire képes!”

Legnagyobb szerepet játszanak a kínai mesék-
ben a kigyók. A következő kigyómese a gyomor me-
séjére emlékeztet, melynek a test többi szervei meg-
tagadják az engedelmisséget:

„Egy kigyónak a feje és a farka összeveszett.
Neki épp annyi joga van arra, hogy a test mozgását
irányítsa — mondotta a fark — annyival is inkább,
mert minden lakmározásból egyedül a fejem van
öröme. „Helyes — felelte a fej — hát vezesd a tes-
tetet ezentul te.” A fark hátrafelé vezette a testet, de
mert nem volt szeme, az állat egy mocsárba esett,
ahonnan nem tudott kivergődni többé és elpusztult.”

Csinos a következő tigris-mese: „Egy tigris egy
rókát akart megenni. A róka könyörgött, hogy ki-
mélje meg az életét, mert okosabb, mint a többi áll-
lat. „Ha nem hiszed, íjji velem és bizonyítom, hogy
igazat mondom”, mondotta a róka. A tigris kíváncsi
lett és elindultak. Persze minden állat, amelylyel ta-
lálkoztak, vad futással menekült előlük. A tigris,
amelynek nem volt elég esze, azt hitte, hogy a ró-
kától félnek így, belátta, hogy a róka hatalmas állat
és eleresztette.”

Érdekes még a következő mese, mely a fősvény-
ség ostobaságát példázza: „Egy papnak sok drága-
köve volt, melyet hosszú időn át koldulgatott össze
és nagyon büszke volt a gyűjteményére. Egy napon
egy barátjának mutatta meg kincseit, aki sokáig le-
geltette szemét a drágaköveken és amikor bucsút
vett a paptól, így szólt: „Köszönöm a köveket.” „Mi-
csoda? — kiáltotta a pap — nem adtam neked a kö-
veket, miért mondd hát, hogy köszönöd?” „Mind-
egy — felelt ez. — A kövekben éppen olyan örömem
tellett, mint neked. A különbség kettőnk közt csak
az, hogy téged terhel a kövek megőrzésének a fá-
radtsága.”

(A levélboríték eredete.) A levélboríték Angliából
származik és egy S. K. Brewer nevű brightoni pa-
pírkereskedő találta fel nyolczvan évvel ezelőtt. Ez
a kereskedő boltjainak kirakatába több levélpapír
csomagot tett ki. Ezeket egymás tetejére rakta, fe-
lültre mindig a kisebb csomagok kerültek, végül még
a borítékoknál is kisebb kartonlapokkal koronázta a
felül keskenyebb tornyot. A nők nagyon megkedvel-
ték ezeket a kartonlapocskákat és erre a kereskedő
hasonló nagyságu levélpapírokat készített, amelyek
szintén nagyon tetszettek a nőknek. Egy hibája mégis
volt a kis levélpapírnak, nem volt hely rajta a cím-
nek. Sok gondot okozott neki, hogy miképpen se-
gítsen ezen a bajon, amíg végre megcsinálta a levél-
borítékot és fémlapokat csináltatott, hogy a boríté-
kokat a kívánt nagyságban és szélességben előállit-
hassa. A borítékokat azonban napról-napra többen
vásárolták, úgy, hogy végre nem győzte ő maga
megcsinálni azokat és egy londoni cégre bízta a bo-
ritékok elkészítését, amely azután elterjesztette azo-
kat az egész világon.

(Nevezetes sajt.) Londonban a napokban leárve-
reztek egy darab sajtot, amely történelmi nevezetes-
sége vergődött. Az üvegtakaró fölrata szerint 1825.
április 25-én a yorki herceg Chester grófság lakói-
tól egy óriási sajtot kapott ajándékkul, hálából azért,
mert a herceg a parlamentben erőlyesen megvé-
delmezte a protestánsok érdekeit. A yorki herceg
ebből a sajtól egy darabot Mary Izabella Rutland
hercegnőnek adott s ez került most árverés alá.
Harmincznegy koronát adtak érte.

(A lábak alakja.) Egy német tudós azt derítette
ki, hogy a különféle nemzetek népeinek a lába is je-
legzetesen különbözik. A francia nő lába kurta és
keskeny, a spanyol nő hosszú, keskeny és nagyon
finom hajlása. A mai emberiség között az ő lábáé a
pálma. Az arabok között nincs ludtalpu ember, a talp
hajlásának iver föltűnően magas. Az angol ember lába
kurta és husos, ilyen a magyar ember lába is, csak-
hogy valamivel még vastagabb. Hajdanta a görög
nő finom, hosszukás, kerek hajlása lábát tartották a
legszebbnek. Az orosz ember lábára jellemző az ujjak
rendetlen növése. Legkisebb lába az amerikai em-
bernek van, a legnagyobb, mint ez már tudaváló,
a németnek, aki azzal vigasztalja magát, hogy a svéd-
nek, meg a norvégnek még nagyobb a lába. Ez azon-
ban nem áll. Legelőbb egyforma nagy a lábuk

A jubileumi év alkalmából

valamint

üzletem 25 éves fennállása és haj- és szakállkenőcsöm 25 éves feltalálása alkalmából elhatároztam, hogy igen tisztelt vevőimet egy még soha nem létezett kedvezményben részesítek, ami biztosan általános tetszést fog aratni.

100 sorsjegyet deponáltam egy elsőrangú bécsi bankházban, melyeket ajándékképpen tisztelt vevőimnek engedek át minden, azokra esetleg eső fő- és melléknyereményekkel együtt. Az aluljegyzett 100 sorsjegyre eső összes főnyeremény

5 millió korona

mely összeg természetesen tisztelt vevőimet illeti. Összesen 77 huzás van. A 100 sorsjegy és ennek fő- és melléknyereményei, — mely a mai naptól fogva t. vevőim tulajdonát képezi, és amiért fizetni senkinek sem kell, — úgy osztatnak el, hogy 1909. május 1-én a ki nem húzott sorsjegyek eladatulnak és az így begyűlt összeg, valamint az addig esetleg kihuzott fő- és melléknyeremények teljesen ingyen, és pedig a következő módon lesznek t. vevőim között felosztva. Minden vevő, ki egy 1 forintos tégely haj- és szakállkenőcsőt vesz vagy rendel, kap az alant felsorolt sorsjegyekre egy részjegyet, amivel a sorsjegyekhez, valamint ezek fő- és melléknyereményeihez társtulajdonossá válik. 2 forintos bevásárlásnál kettő, 3 forintos bevásárlásnál három, 5 forintosnál öt, 10 fortosnál 10 részjegy adatik és így tovább, minél nagyobb a vásárlás, annál több részjegyet kapnak t. vevőim és annál nagyobb az az összeg, amit a 100 sorsjegy 1909. május 1-én eladása után kapnak, és így lesz, ha több főnyeremény esik a sorsjegyekre, a részjegyekhez mérten nagyobb t. vevőim nyereményrészesedése.

május 1-ig teljesen ingyen 100 sorsjeggyel játszani, anélkül, hogy erre bármit is fizetnének.

A kenőcs szétküldése, postal utánvétellel vagy az összeg előre való beküldésével történik, mikor is a csomagokban egyúttal a részjegyek is elküldetnek, vagy üzletemben Wien, I., Graben 14. megkaphatók.

Haj- és szakállkenőcsöm világhírű és a civilizált országok legmagasabb köreiből van terjedve, amiről számos elismerő levél tanuskodik. Remélem, hogy e egyszerű kedvezményben minél nagyobb mértékben részt vesz, és kenőcsömből, amely évekig eláll anélkül, hogy megromlana, számos megrendelést fog tenni.

A Csillag Anna asszony saját találmányu hajnövesztő kenőcs használata által mindenki legmagasabb életkoráig megőrizheti haja sűrűségét és hosszúságát. Egyetlen más szer sem tartalmaz annyi hajtápláló anyagot, mint a Csillag-pomádé, amely valóban joggal szerzte meg világhírűvé, amennyiben az azt használó hölgyek és urak a sikert nyomban tapasztalják, mert pár napi használata után a hajhullás teljesen megszűnik és ujon nőtt hajszálak lesznek láthatók.

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint.

CSILLAG ANNA LORELEY-FÉSŰJE Anna Csillag WIEN, I., Graben 14.
eltörhetetlen, darabja 1 forint. (abov az összes megrendések küldendő.)

100 sorsjegy. Ezek tisztelt vevőim tulajdonát képezik, ugyszintén azok fő- és melléknyereményei.

1 Bécsvárosi-sorsjegy . . . főnyeremény	K 400.000	1 Jelzalog-sorsjegy . . . főnyeremény	K 70.000
2 Tisza-sorsjegy	" 180.000	1 Pálffy-sorsjegy	" 84.000
1 Földhitel-sorsjegy	" 90.000	1 Braunschweigi sorsjegy	" 180.000
1 Magyar nyeremény-sorsjegy	" 300.000	1 Salzburgi sorsjegy	" 40.000
2 Szerb sorsjegy	" 80.000	1 Laibach sorsjegy	" 40.000
10 Osztr. vöröskereszt sorsjegy	" 60.000	1 Krakói sorsjegy	" 50.000
25 Bazilika-sorsjegy	" 30.000	1 Innsbrucki sorsjegy	" 30.000
10 Magyar vöröskereszt-sorsj.	" 30.000	1 Szász-meiningeni sorsjegy	" 25.000
10 Olasz vöröskereszt-sorsjegy	" 35.000	25 Jásziv-sorsjegy	" 30.000
1 1864-iki sorsjegy	" 300.000	4 Török sorsjegy	" 600.000

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szö egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrrel fizetendő

E hirdetési rovatban minden szö egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrrel fizetendő

Szépességi csemegék
BARTA-féle vörösafonya befőttes, málna-, szamóca-, csipkebogyó-, gomba- és huskonzerveket, pastetomokat a BARTA-FÉLE KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Koron árjegyzékkel.

Ajtók ablakok,
VÁSÁRDÖNYÖK, VÁSÁRCSOK, tapuk használhatók és újak készítenek.
Lefkóvits Jakabnál
Epest, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipót körút közelében.

BELMURUT,
Charmenés gyomorgörcs legjobb gyógyszer a BARTA-féle PEKETE-ÁRNYA GYÓGYÓR gyógyszerkészítés és fűszerkészítés 1 üveg ára K 1.60, 6 üveget 8.—
Koronaért hermentive szállít a BARTA-FÉLE KONZERVGYÁR Felka, Szepes-megye. 26971

Uj Idők
szépirodalmi, társadalmi és művészeti képes hetilap.
Szerkeszti:
HERCZEG FERENCZ.
Előfizetési ára negyedévre 4 korona.
Mtatványszám kérésre ingyen.
Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-út 10. sz.

BUTOR
árvorásról, fűm és egy szerű butor, hálószobák és garson szobák Szalon bőrtó eltek, gyönyörű tükrök, diván, borszék, íróasztal, porrasztó és egyes darabok; Földes B., VII. Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz-butorokban.
GROSZ SANDOR és társa
Budapest, Liszt Ferenc-ter 8. sz. esztét Gyár-utca
Telefon 14-09.

Polgári árak!
Pontos kiszolgálás!
Kittűnő szabás!
Videkre mintái kizárólag, nagyobb rendeltetési mennyiségben.
Zelliszka János
csipke és szabóüzem
BUDAPEST,
Andrássy-út 58. L. em.
Allamnép választék a legdivatombb angol és bel-
-földi szövetekből.

Gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgár egyéves önkéntességi, bármely erőttségű vizsga letelésehez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kizűnő philológus és matematikus. Egyenkinti oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vételnek fel. A bannalatos eredményeket igazoló okiratok alakásában megtekinthetők. **Goltsein Heinrich** Budapest, VII. Damjanich-utca 89. II. emelet 10.

A Schnitzer-féle TEÁT
kiváló íze és kiadósának fogva legjobb családokban, internátusokban, szanatóriumokban stb. minden más tea fölül helyeznek.
Schnitzer Mór
orosz, ceiloni, kínai tea, valamint cognac, rum nagyban behozatala
Bpest, VI., Váci-körút 9.
Fióküzletek:
Váci-körút 80.

Urasági butorokat, szőnyeget, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleket is) vesznek és eladók.
Nagy Zsigmond
VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).
Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Rézbálványok, bórgránit-rak és kárpitosítésekben Perzsa, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, villamos stb.-hez.

A KINEMATOGRAF
MINDEN SZÁMÁT KÖZÖSSÉGI ÉS SZERZŐI JOGOK VÉDELME ALÁ.
MAGYAR ÉRTÉKELÉSI BUDAPEST, BAROSS-UTCA 39.

Mérnöki műszerek
vesz, elad, cserél, lejtmérők, Planiméter, Teleskop, Goerz-Zeiss-Triáder stb.
HATSCHEK EMIL
Andrássy-út 13.
Fiókjai: Erzsébet-körút 38

Bőrszékikar
bőrszékikar és bőrszékikar.

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
az evangélikus teokolaépi-
letben. Nagy raktár valódi
borszékikar és karosszék-
ben, jóval olcsóbb árban,
mint eddig.
Használt székek átalakítás
borszékikar olcsó árakban.
Legolcsóbb bőrszékikar és
Állványok.

A hirdetés rovathban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

A hirdetés rovathban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C 283

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Réthy
név látható a valódi pemetefü czukorka minden egyes darabkáján 721v

Bélyeggyűjtőknek!
Bélyegekben, albumokban nagy választék. Károlykörtút 10. Vétel! 5509

Erdőbirtokot
vagy erdőt sürgősen keresek megvételre. Részletes leírás és feltételei: „Fakereskedő” jeli gé alatt kérek a kiadóba. 27368

Magánkutató iroda
Bátközi-út 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvégeztet magán, mint családi ügyekben Róssa-Magyar Géza. Telefon 67 47 96703

Állást
mindenkinek minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota. Csak vidékieknek. (Válaszbélyeg.) Elsőrangú ajánlások.

Sodronykerítést,
sodronykerítésfonógépet gőzmosógépet, szőlővesszőket, akác- és gledicsia magcseméket árul szerrint küld Besch, Bács. 27760

Singer varregépek,
egész új 30 ftt, szakértőleg javítottak 12 fttől följebb, jótállás mellett szállít Habán József műszerész, Almásy-tér 14. Képes árjegyzék ingyen. 27483

A Falkogen
tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszerár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Üzletvéteit
és átadást minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota. Csak levélleg. (Válaszbélyeg.) Elsőrangú ajánlások.

Ügynökök,
a kik törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával foglalkozni akarnak, a melyek naponta 10-20 koronát keresni lehet, kiküldek ajánl tükat topozsia postahok 237. Budapest.

Gépészek,
gazdatisztek, mindennemű mezőgazdasági munkások kerestetnek a Magyar pályázati és munkaközvetítőben Csáky-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. Műatvanszám ingyen. 275497

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényserítő körölmények miatti eladók: mahagoni hálószoba 180 ftt, tróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 ftt, nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 ágy villany 14 ftt. Árverési butorok. Dob-utca és Holló-utca sz. 26612

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyetárszabályok is) olasz-ára, Budapestre ugyszintén államszám-tilte tani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szemlértelm, Budapest VI. Róssa-ú. 44. III. 8.

Házak,
villák, telkek, gyáriraktárak, gyártelepek a főváros minden részéből eladásra vagy kiberlésre előjegyzésben Huszár Budapest, V. Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81-08.

Magán építő iparos
iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagi József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17 27225

FRIED J.
műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, V., Nádor-ú. 14.
Elfogad teljes lak berendezése, valamint mindennemű kárpitos és díszítőmunkákat.
Mintaraktár művész kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből.
Költségvetés díjmentes. :
Csemegeszállító
fagymentesen csomagolva, 5 kilónként 5 koronáért, leginkább táblaalmát 4 koronáért, mézédés narancsot 3 koronáért szállít Rottmann Hermin Kiskunhalason 27850

Allast keresők
kérik lapunkat kávéházak, kávécsarnokok és vendéglőkben Magyar pályázati értesítő és munkaközvetítő Csáky-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér. 5510

Asszonyok
vigyázzatok. Tulnag gyermekáldás ellen okveten megmáni védekezni Fischer Róza kézikönyve, melyet több ezer köszönet és hálaírat bizonyít. 1 korét (belyeg ellenében is) megküldi Fischer Róza asszony Budapest, Damjanich-utca 28. B. 2. 27853

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almásy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Építkezéseket i
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállalja, tehermentes telkeket förtészésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építési iroda Bpest, Rákóczy-út 71 782

Régi ezüstdíjakat
és zálogcédulákat veszek és eladok mindennemű arany- és ékszerát, ugy-mint régiségeket, drágakövet, arany- és ezüsdíjakat, lánczokat, gyűrűket, ezüsdíszeszközöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs Dávid utóda Budapest, IV., Váci-utca 18, I. emelet. 26764

Kanári malacok
kiképzett előnevelésnek daraját 6-8 ut. tenyésztőanyagot 1 forintnál feljebb nem eladja
STERN Csongradról. 27642

Püthető fürdőkád.
50 koronától feljebb, kádak 12 koronától feljebb, mindenféle szivattyú és vízvezeték berendezést vállalok
LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/F. Borsóbet-körtút és Hársta-utca közötti árközök bérmentve

Fénykép-készítéket
objektívvel, szel, elad, csoroló h-Appo, lemeznek egyedül-eláruló helye.
HATSCHEK EMIL
Andrássy-út 18.,
Hóka: Részlet-körtút 88.
Alapított 1877.
Sokkal olcsóbb, mint rézelet fizetésre.

Veresáfonyabefőt
BARTÁ-féle, 5 kilós postakosárúveg 6.-
ko reza FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepes. 88972

Ki a YES-OUI-SI
ezimű lapot megrendelő, jászava minden megértesítés nélkül és onálisan az
angol és francia
nyelveket alaposan megtanulhatja előfizetési ár negyedével. Kéni minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket eladok és műtatványszámokat küldi a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-út 97. szám

Lakást,
butorozott szobát, bármely czipára, berendezéssel is, mindentel berhelyiséget gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásbérlet-ügység közvetítő csak V., Gresham-palota: Hergey-utca 2. sz. Telefon 81-08. Minden bérhelyiség nyilvántartva

Fenyőborovicska
(Juniperus) BARTA-féle, 3 liter a 7.50, 4 liter K 9.- bérmentve.
FELKAI KONZERVGYÁR
Felka, Szepes. 26973

Zálogcédulákat,
brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszerket legmagasabb áron veszek. Brillantokért többet fizetek, mint újonnan kerültek. SCHILLER IDIZOR, Sip-utca 8 26316

Polgári iskolai
reáliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenteljavító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. „Tanár” Budapest, Tűkőly-út B. L. em. 3. ajtó 26814

Önök övni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbelyegért. Fran Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Csemegealma
téli nemes fajalma és óriás birsalma postakosárúveg 8 kor. 25 kiló ára 12 kor. Házilag főzött barack lekvár 2.40 kor. Külön birsalma-sajt 2 kor., Cukorédes szilvaiz 1.40 K. Külön Fa-boroknak hectoletterjét 50 koronáért szállítja Szabó X.1. Csongrad.

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok
Rézagy --- 46.- irt
Vaságy matraccezal 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyagy-beté 3.50
Vas- és rézbutorok gyári árban.

WEISZ LIPOT
Király-utca 99 szám
TELEFON 57-01.

Pénzkölcsönt
4 4/2 és 5% alapon földbirtokra, jóvedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környéken levő bérházakra I. II. III. helyen 5 70 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknak gyorsan eszközöltilik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Feréz-körtút 1/a.

STENOGRÁFIA
Ha eletpályájan boldogulni akart, tanuljon gyorsírást, gépirást, könyvvitel, német nyelvet a Stenografía országos G. bel-berger gyorsíró-és pépíró iskolában. Sokszorosított tanfolyamok, copying office. Irtoz állásokra. Irtoz. V. Váci körtút 33

Gyorsírás (Gabelsberger) Gereben
gyorsíró nőiskolája kiképzés után állást garantál. Németül tudóknak tandíjkezevmény. Irógépek-tatásnövendékeknek díjmentes.

Kristóf-tér 2. szám.
Butor
új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodabehendezés, pénzszekrények bámulatolsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi városház épület Gerlóczy-utca 2. raktár 10-11-12

Kolozsvári
jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójóhból speciális tanfolyam melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazás al. Levélbeli érdeklődésekre ki-mertően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-ú. 2.

Egészen új!
Penkala Töltő írón
Rendkívül érdekos újdonság
Kényelmesen viselhető a mellyezsebben — Elegáns! — Mindig használatra késő, szemem kell hegyezni. Hegeyekony és erős, nem örik. Főművelettel egyszerű szerkezet. A szőpálatot soha fel nem mondja!
Árak: Grantt vagy másfél 1-20 R., (Nagyobb duplaczeruza két szőpálatot 2-40 K.)
Ajándékul: Kétféle alkalmas: Ezüst-czeruza 4 kor. és 9 kor. 6. Művészi Minden jobb papirkészítésben kapható. Ahol nem volna, oda próbaküldeményt utánvéttel küldöm MÜSTER et Co. gyáros, Zágráb.
Gyárti raktár: Teitsch Izidor ná, Bpest, V., Király-ú. 34. Képes árjegyzék ingyen!

INGYEN!
es bérmentve küldöm szőlő-oltvány és vesszőkötő árjegyzékemet, mely minden szőlő- és kerttulajdonosnak nélkülözhetetlen tudnivalókat tartalmaz.
Az árak meglepő olcsók számos elismert levei igazolja olvány- és vesszőanyagok jószágát.
Delawarét okvetlen rendeljen mert ezen íjrt nem kell sem csillant, sem permeternt.
Szűcs S. fia szőlőtelepe Biharószeg.

BUTOR
Alkalmi vételi Butorvásárlók figyelmebe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebéd- és uriszobák, valamint egyes butordarabok, oszloptos olcsón, minden elfogadható áron kaphatók
PECHNER N.
butor - nagykereskedő Király-ú. 23. az udvarban.
TELEFON 38-71.

Nagy és Fia
BUDAPEST,
Simmelweis-utca 21

állandó nagy lakberendezési kiállító. (az egész házban)
TELEFON 17-77.
Urasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia
Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia
modern butorok: machagoni, palisander, ében-és citromfa.

Nagy és Fia
Angol bór garnitúra, francia olasz stílusú butorok.

Nagy és Fia
Valódi perzsa és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia
Velencei tükrök íveg, csillárok festmények stb.

Nagy és Fia
CSILLAR ÜZLET.

Nagy és Fia
antique butorok és szővevek, szalongarnitúrák.

Nagy és Fia
Nippek, bronzszobrok olasz faragványok, meiszeni és altwien porcellán.

Nagy és Fia
Fiókküzet ninesen össze nem tevesztendő hasonlónevű cézeggel.

Nagy és Fia
Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezése ket vidéken is

Nagy és Fia
Állandó butor és antituitások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Megbizottak a kon-
dnens minden nagy városában.

KÖZIGAZGATÁS.

Tisztújítás a vármegyén.

Hároméves esztendő óta ez az első tisztújítás, amelyikről nem az hírliek, hogy ez lesz az utolsó.

Ugy értsük ezt, hogy eddig mindenki lehetségesnek tartotta a közigazgatás államosítását, ma azonban senki sem beszél róla, még a jegyzői egyesület érdemes elnökének szerkesztésében megjelenő hivatalos lap sem.

Hogy miért kellene a közigazgatást államosítani? erről sok közleményt olvastunk egyszerűen a régi kormánypartok különböző lapjaiban, a jegyzői egyesület elnöke is sok lándzsát tört annak idején emellett és hogy mindezek emlékéit föllevenítjük, az oka az, hogy ha ők elhallgattak is a régi tervükkel, kritikájuk, melyet a vármegyei autonómia ellen oly sokáig hangoztattak, új életre ébredt a szocialista sajtóban, mely hetek óta hirdeti, hogy a megyei közigazgatás hajítótát sem ér és csak ideig-óráig él még, de semmi esetre sem tovább az általános szavazati jog törvényre emelkedésénél.

A parlament az csak megmarad majd azután is, a partok is megmaradnak, legfeljebb a számarányuk változik, nem marad meg azonban semmi sem a mai megyéből. Azt úgy eltörli a bekövetkező új rend, hogy hirmondója sem marad és a megyeházán csupa olyan emberek fognak parancsolni, akiket a mai megye hírből sem ismer, és hogy kik lesznek ők? még csak nem is sejtethető. Szóval, semmit sem lehet tudni, csak azt az egyet, hogy a mai megyés urak lába alól egy szál kirántják a gyékényt, s akik utánuk következnek, azok egy csapásra meg fogják valószínűsíteni a hamisítatlan ideális nyugateurópai közigazgatást és attól aztán valódi paradicsomi állapotba jut a nép.

Az a nép, amely szerintük ma teljesen ki van zárva a megyei közéletből és ezért közömbösen nézi annak minden nyilvánulását, például a most folyamatban lévő tisztújítást is. A megyei önkormányzat egy nagy hazugság, mert a me-

gye lakossága nem önmagát kormányozza, hanem a százezreknek a nyakán ül néhány száz ember a leggazdagabbak közül, ezeket járszalagon vezető egynéhány mágnáscsalád és ezeknek az akarata teljesül minden vonalon. De természetesen csak lefelé, mert fölfelé az egész megyei autonómia a belügyminiszter parancsát lesi.

Különösen sok a kifogás a szocialista sajtóban a megyei törvényhatósági bizottság ellen, melynek a tagjai közül csak felét választják szabadon, másik fele a megyében lakó legtöbb adót fizető 60—300 emberből telik ki. Ezáltal az egész megye ennek a csoportnak a hatalmában van, mert a szótöbbséget minden pillanatban megszerzhetik az anyagi erejük befolyásával. De még a befolyásuk éreztetésére sincsen szükség, mert hiszen a választott tagok is mind a vagyonos osztálynak vagy a tagjai, vagy a szolgálai. Oka pedig ennek a választásról intézkedő szakasz, mely egész lapidáris ridegséggel megállapítja, hogy a törvényhatósági életben cselekvő részt csak az vehet, aki az országgyűlési választói névjegyzékbe föl van véve. Aki tehát a nagy politikába nem szólhat bele, mert nem fizet kellő mennyiségű adót, vagyis a szegény emberek nagy tömege, az a megyei és városi közigazgatással szemben is csak a tüdő és néma szenvedő szerepére van kárhóztatva, de hogy akarátanak vagy csak kivánságának is kifejezést adhasson, arra nincs lehetőség. Ilyen sorsa van először is minden cenzuson alóli falusi parasztagzának, városi kispolgárnak, továbbá az egész munkásosztálynak.

De magát a választóképes polgárságot is kiátszja a törvény, melynek minden sorából kiválglik az az irányzat, hogy még az adott jogok gyakorlásától is meg akarja fosztani az érdekelteket, hogy így mentől kevesebb ember kezében összpontosuljon a hatalom. A törvény ezt úgy biztosítja, hogy a választási eljárást a lehetőségig fölaprőrza és ezáltal elveszi annak minden jelentőségét, hogy úgy mondjuk politikai érdekességét. Milyen nagy mozgalmat lehetne például indítani a törvényhatóságok területén, ha minden hat esztendőben a tisztújítás előtt újra választá-

nák a törvényhatósági bizottság összes tagjait, még pedig lajstromos szavazás utján. Megyei pártok szervezkednének, ezek megállapítanák a névsorokat, a polgárság tudná magát mihez tartani, hallgatna bizalmi embereinek tanácsára és követné példájukat a csatlakozásban. Lenne hivatalos névsor, de lenne ellenpárti is és a szavazás az összes jogosultak kellő érdeklődése mellett mehetne végbe.

Ma először is minden három esztendőben újra választják a bizottsági tagok felét, de nem lajstromos szavazás utján, hanem néhány egybekapcsolt község választ 2—2 bizottsági tagot. Így aztán minden községből a helyi nagyságok kerülnek a bizottságba, a földesur, a jegyző, esetleg a pap, akiknek a legtöbb esetben eszükbe sem jut, hogy az őket megválasztó földműves nép érdekét képviselék, ők pozícióhoz akarnak jutni a megyei társadalomban és mindenben az urakkal tartanak. Nemcsak hogy pártja nincsen tehát a szegény embernek a megyei közgyűlésen, de még képviselete sincsen és ha akad itt-ott egy-egy keresztény-szocialista elveket hirdető pap, aki a nép érdekeit szóba hozni meri, arra úgy tekintenek, mint valami betörőre, az egész közgyűlés ellene fordul és vagy kinevetik, vagy letorkolják, de a szavát meg nem hallgatják, hogy megfogadnák, az természetesen soha szóba sem jöhet.

Ezt tudja minden választó és nem választó országsszerte és ezért úgy a bizottsági tagválasztás, valamint a tisztújítás iránt nem érdeklődnek, csak éppen azok, akik beletartoznak a törvény kedves gyermekeinek kiválasztott társaságába, uralmuk biztosítására, érdekeik áposára szükségesnek tartják a megyei közélet porondján megjeleni.

Ilyennek látja és hirdeti a szocialista sajtó a megyei önkormányzatot és be kell vallanunk őszintén, hogy ebben az ügyben igaza van.

Semmi okunk a mai vármegyét megvédelmezni, nem mi alkottuk, a függetlenségi pártnak semmi köze az autonómiának jelenlegi szervezetehez. Sőt éppen ellenkezőleg, a függetlenségi párt volt az, mely a múlt században hatalmon

A vénasszony.

Irtá: Paul von Schönthan.

A gőzerő ma már sok ezer embert röpit szerte a világba. A körforgalmi jegyek, a külön-, kéj-, vadász-, luxus- és villámvonatok, a háló- és étkező-kocsik lehetőleg megkönyvitik az utazni vágyó közönség dolgát s fontoskodó őseink, akik csak alapos megfontolás után és bizonyos ünnepélyességgel mertek beszállni a postakocsiba, ugyancsak bámulnának, ha látnák, hogy mily könnyen tudjuk ráadni fejünket akár egy teljes napig tartó vasúti utra is.

Az ember már most azt hinné, hogy a németek, akik mindenből tudományt csinálnak figyelmükre méltatják az utazás elméletét. Amde nem így van s az ember hiába keresné a könyvkereskedésekben az „Utazás kitéjét“-t, vagy „Az utazó tudomány alapvonalai“-t.

Már pedig azt, hogy az ember betuszkoltatja magát a legelső kocsiszakaszbba, ott fázik, unatkozik, chezik s álmosan, mintegy kerékbetörve kirakatja magát a végállomáson — azt bárminek nevezhetjük, csak utazásnak nem. Az utazás legelső kelléke, hogy az ember otthon érezze magát a vasúti kocsiban, mint az a kereskedelmi utazó, aki végigrobogván a Semmeringen, át akart öltözködni a vonaton, de ehhez tévedésből nem a leghosszabb, hanem a legrövidebb alagutat választotta.

Bennem az utazás műkedvelője, az újonc, aki elől elhalászsák a sarokülést s aki nem tudja kellő erélylyel megvédeni a nyitott ablakot, mindig szájalmat ébreszt, mert ilyenkor eszembe jutnak a magam első szárnypróbálgatásai. Meg kell különben jegyeznem, hogy minden rutin és gyakorlottság mellett később is történhetik az emberrel olyasmí, ami kívül

áll minden számításán s ami ellenére van az utazás minden szabályának.

Évekkel ezelőtt néhány hónapon keresztül igen gyakran utazgattam egy osztrák vasút g—k-i szakaszán. Ez volt a tanonczidóm az utazó-mesterség terén. A kalauzok kedélyes emberek voltak, akik megértették az okos szót s különbséget tudtak tenni a pénzen vett rossz és az ajándékba kapott jó szivar közt. Bátran és dicsékvés nélkül állíthatom tehát, hogy kizárólag személyem iránt való rokonszenvből bizonyos előnyökben részesítettek. Különös tekintettel voltak éjszakai nyugalmamra, ügyeltek rá, hogy élezelő kereskedelmi utazókat, kutyatulajdonosokat s egyéb ily népséget távol tartanak tőlem s haesak elháríthatatlan akadályok nem voltak, teljesen „izoláltak“. Így a legtöbbszőr szabadon rendelkezhettem lábaimmal, azokat kényelmesen kinyújtottam s átaludtam az éjjeli órákat.

A vonat rendszerint éjfélt után néhány perccel érkezett meg az állomásra. Egy ízben a sűrű havazás miatt tetemesen megkésett. Néhány környékbeli paraszt és én fázva várakoztunk rá a magányos, hideg állomási épületben. Végre berobogott. A tartózkodási időt, tekintettel a késésre, megrövidítették, a kalauzok futkostak, a kocsijátók kinyitkák és becsukódtak: a csipős szél az ember arczába esapta a havat a helyzet kényelmetlen volt. Megragadtam egy kalauz kariát s a fülebe sustam:

— Aludni akarok, hallja?

A kalauz jól szemügyre vett, megismert s betuszkolt egy sötét kocsiba, melyben egy fekvő, látszólag női alakkal találtam magamat szemközt, aki aludni látszott s ügyet sem vetett érkezésemre. A kalauz újra bejött, hogy átlukaszsa a jegyet, azután mentegőzni kezdett, hogy jobb helyet nem adhatott, de hát ez az

egyetlen fűtött kocsi a vonaton, mert a többinek elromlott a fűtőkészüléke. Kérdő tekintetet vettem a szemközti ülésen fekvő néma utasra.

— Egy vénasszony — mormogta a kalauz, — Nyugodtan alhatik. Jó éjszakát!

Azután behuzta fejét a felállított báránybőr-gallérba és kiment.

A vénasszony halkán hortyogott. Leemeltem bóröndömet és készülni kezdtem az alváshoz. — Milyen praktikus fickók ezek az amerikaiak! Ezek értenek az utazáshoz. Minő remek utazási czikkeket köszönhetünk nekik! Legelőször is felcseréltem a hideg, kényelmetlen czipőt a bivalyszőr-papucsosra, azután felültem a kauesukpárnát, majd szememre tettem a szabadalmazott utazó-szemüveget és rendbe hoztam a többi számos apróságot, mely mind arra szolgál, hogy a megszokás emberével elhitesse, hogy az édes otthoni ágy kényelmes párnái közt hever.

A vénasszony, kit egész halom pléd és kendő borított, nyugodtan tovább aludt s nagyszabású előkészületeim legkevésbé sem zavarták mély álmát, mely az öregeknél különben is az életerő rohamos fogyatkozását jelenti. Miután tehát Jean Paul tanácsait követve a 10 alatti számjegyeket néhányszor emlékezetembe idéztem, csakugyan sikerült elaludnom.

Mikor felébredtem, ragyogó reggel volt és odakünn hófehér az egész világ; tekintetem a padlóra esett, ahol egy kis aranyfésűs könyv hevert e czimmel: „Bakfűs örömök“. A könyvet bizonyára a vénasszony ejtette ki a kezéből, s én kinyújtottam karomat, hogy felvegyem onnan. De mivel így nem tudtam elérni, óvatosan padlóra csuszítottam mindkét lábamat, ami azonban csak az egyikkel sikerült. Az ijedtség ugyanis képtelenné tett a legkisebb mozdulatra. Mert mit láttam most hirtelen?

Ugyanazon a helyen, ahol a vénasszony

levő kormányok ellen a jogfosztó megyerendzési kísérletekkel szemben a legelszántabb harczokat vívta. Emlékezzünk csak vissza az 1870. esztendőre, amikor a Deák-párt először akarta megnyirbálni az autonómiát, az akkori közjogi ellenzék milyen harczot indított e törekvés ellen és magatartásával milyen eredményeket ért el. Megmentette ugyanis a megyei ellenállás jogát és ezzel megmutatta az országnak, hogy közjogi ellenzék szellem mily lényeges tényezője a magyar politikának. Közölhetnénk hasábokra terjedő idézeteket az akkori balközép, de főképen a szélsőbal és a függetlenségi párt határozataiból, vezéreinek beszédeiből, amelyekkel igazolható, hogy a mai megyei szervezet megalkotását pártunk mindenkor nemzeti veszedelemnek tartotta, és előre megjósolta, hogy ez sem a népszabadságot nem fogja megteremteni tudni, sem kellő ellenállást ki nem fejtethet a törvénytelen térre lépő kormányhatalommal szemben.

E rendszernek a kritikáját tehát nyugodt lélekkel elviselhetjük, mert akármit mondanak is ellene, többet és találóbbat nem mondhatnak, mint amiket a függetlenségi párt mindenkor hangoztatott.

Sőt többet mondunk — biztos tudomásunk van róla, hogy maga a kormány is nagyon jól tudja, mennyi hibája van e szervezetnek és gróf Andrássy Gyula talán hivatalba lépésének első napjától fogva állandóan foglalkozik egy üdvös és minden irányu érdekek kielégítését megvalósító reform előkészítésével.

Hogy e reform miből fog állani, arról adatokkal nem rendelkezünk. Egy dolog azonban kétségtelen és pedig az, hogy a törvényhatósági választói jog éppen olyan kiterjesztésben fog részesülni, mint a képviselőválasztói jog.

Az eddig jogtalan nép szava tehát be fog hatolni ezentul a törvényhatósági bizottsági közgyűlésekbe is, sőt képviselői bejutnak majd a megyei tisztviselők sorába is. Nem oly tömegekben, mint a szocziálista sajtó kívánja és szeretné, tabula rázát semmi esetre sem csinálnak sem az országból, sem a törvényhatóságokból. Sem a

aludta az igazak álmát, gyönyörű fiatal leány ült, karcsú derekáiig kihámozva a plédek és takarók tömkelegéből. Ábrándozva a kocsi sarkának dőlt, szöke fejét a ragyogó aranyhajjal kissé lehajtotta, s kariat keresztbe téve, ábrándosan kitekintett a téli hajnalba, miközben lehelle a virággá fagyott a hideg ablaküvegen.

Valószínű, hogy perczekig mozdulatlanul és megnervevedve ült ott, mert mikor a kalauz az utam célja előtti állomás nevét kiáltotta, a dolog mód nélkül meglepett. Nem volt egy percz vesztetni való idő, mert a vonat már megint megindult, s én rövid idő múlva megérkeztem. Felugrottam, letéptem fejemről a sapkát, lábamról a papucsot, a párna szelepen fityülvé tódult ki a levegő s szempillantás alatt — mint hinni szerettem volna, anélkül, hogy a fiatal hölgy bármit is észrevett volna — minden eltűnt a bőröndben.

A fék nyikorgott, az ajtó kinyílt s bajuszán hatalmas jécsapokkal megjelent a kalauz, hogy segítségemre legyen a kiszállásnál.

Zavartan köszöntem. Szerettem volna, ha hangom mindent kifejez: bosszúságot, meglepetést, bámulást, szégyent, bocsánatkérést . . .

A szöke angyal — mert az volt minden túlzás nélkül — nem felelt. Csak félrefordított arcának élett látam s ha nem csalódom, gunyos mosoly lebegett ajakán.

Mikor a kalauz betette mögöttünk az ajtót, hozzáfordultam:

— Az ördögbe is! Mit beszélt ön vénaszonyról? Nézze csak meg . . . egy fiatal hölgy . . . egy gyönyörű hölgy . . . miért nem mondta meg mindjárt?

A kalauz ravaszul mosolygott.

— Na — szólt — hisz' ön azt mondta, hogy aludni akar, S. ur!

Azután hatalmas prémeskeztüjével szalutált és felugrott a lassan meginduló vonatra — a gazember!

kormány, sem a törvényhatósági pártok nem lesznek hajlandók a szocziálista bárd alá hajtani a fejüket, bármily csábító hangon hirdetik is nekik, hogy ezt megcselekedni a legszentebb erkölcsi kötelesség.

Hanem okos, czélhozvezető, emberséges és igazságos reform mindenestre lesz a közigazgatásban, olyan, amely a társadalmi fejlődést fiatal bakugrások nélkül lehetővé teszi. Amely mellett szóhoz juthat mindenki, a nép legszűkebb rétegeitől kezdve, akitől valami okos dolog kitélik a maga és embertársai javára. Montesquieu mondta, hogy az lenne a legideálisabb kormányzás, amelyet mindig a józaneszű emberek többségének akarata irányítana, tekintet nélkül a hatalomra és társadalmi osztálykülönbségekre.

Mi hiszszük, hogy Andrássy ilyen közigazgatást fog megteremteni s ennek elvei a legközelebbi tisztújítás alkalmával már a gyakorlatban is érvényesülni fognak.

Megüresedett községi orvosi állások.

Kumán, körorvosi állás (2 község). 1700 korona fizetés, 40 korona uti átalány, látogatási díj: 80 fillér, éjjel 1 korona 60 fillér, a székhelyen kívül 1 korona, éjjel 2 korona. Január 25-ig. Nyugdíjnyelbe kötelező belépés. Főszolgabírószág Törökbecse.

Nemesbikk, körorvosi állás (9 község). 1200 korona fizetés, 400 korona uti átalány, 400 korona lakpénz. Látogatási díj: 1 korona 40 fillér, esti 7 órán tul 2 korona 80 fillér, 7 éven aluliaknál 70 fillér. Halottkéml. 1 korona. Január 20-ig. Főszolgabírószág Mezőcsát.

Megüresedett községi jegyzői állások.

Szécsény, jegyzői állás. 1568 korona fizetés, szabadlakás, 12 hold szántó föld haszna. Január 12-ig. Főszolgabírószág Szécsény.

Feketehalom, 1. jegyzői, esetleg 2. másodjegyzi állás. Jegyzői fizetés mindkettőnél 1600 korona, szabad lakás, 4 korona utazási napidíj és előfogat. Január 22-ig, d. u. 5-ig. Főszolgabírószág Brassó.

Rimabánya, körjegyzői állás. 1600 kor fizetés, 300 korona lakpénz, 100 korona fuvar- és napidíj átalány, 42 K irodai átalány, 188 K 44 fillér különdöntartásra. Január 20-ig. Főszolgabírószág Nyustya.

Szend, körjegyzői állás (2 község). 1452 korona fizetés, szabad lakás, 35 kat. föld haszna (adó-ját a jegyző fizeti). Főszolgabírószág Nagyigmánd.

Klenóc, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés, 80 korona lakpénz. Január 12-ig. Főszolgabírószág Nyustya.

Ujkaránsebes, segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés, 100 korona lakpénz. Január 9. déli 12-ig. Főszolgabírószág Karánsebes.

TANÜGY.

Az új év küszöbén.

Az esztendő utolsó vasárnapján részletesen ismertettük a vallás- és közoktatásügyi minisztérium folyó évi állami költségvetését, mely a kultúra minden munkáját megnyugtathatja a felől, hogy ügyeink kezdenek rendes kerékvágásba jönni s közel van az idő, midőn Magyarország kulturális költségvetése a nyugati nagy államok nyomába lép s az állam összes költségvetésének tíz százalékát eléri.

A tárca folyó évi költségvetése, összesámítva a rendes és átmeneti kiadást, beruházást és bevételt, 6.83 százalékot mutat. Semmi más, pusztán e viszonyszám megjelenése fényt és melegét áraszt kulturális életünk szemhatárán, s bizalmat költ azokban, akik évek hosszú során át 3—4 százalék állami költségvetés mellett tengődtek, még inkább a nem állami intézetek alkalmazottaiban, kiket gazdáikhoz, a felekezethez vagy a községekhez utasítottak kérelmeikkel, nehogy eszükbe jusson, hogy az állam tartoznék nekik valamivel.

Sütkérezzünk ennél a fénynél és melegnél. Most van rá alkalom, az új év fordultán; s egyuttal próbáljunk távlatot nyerni kulturális feladataink számára a költségvetés tételei alapján.

Kiindulás: a népművelés. Ugyanerre vet legnagyobb súlyt a költségvetés is. Az elemi

népiskolák, ideértve államiakat és nem államiakat egyaránt, hat millió korona rendes kiadási többletet mutatnak a tavalyihoz képest. Ki tagadná, hogy ennek az emelkedésnek első sorban a tanítók veszik hasznát. Lassanként elérik azt, hogy takarékos háztartás mellett gond nélkül élhetnek hivatásuknak. De aztán kié az igazi haszon, ha nem a nagyközönség? Abban a mértékben, amelyben az egyén önzését a társaságos élet előnyei fokról-fokra nemesebbé teszik, a paraszt észjárás helyét a kölcsönös megbecsülés foglalja el, a boldogulásnak ismeretek és eszmék nyitnak mind több és tágasabb utat, az elemi iskola e szolgáltatásai a társadalomnak válnak javára, mely itt kezd megtermékenyülni az összetartozás, a nemzet jövőjébe vetett hitével.

Az elemi iskola ezzel az ismeretbeli és erkölcsbeli feladat teljesítésével tulajdonképp célját érte. Van azonban neki emellett előkészítő feladata is a közigazgatás három főforrása megnyitására: a földművelés, ipar- és kereskedés kezdeteihez. A földművelés gondja nagyban és egészben az ilyen nevű minisztériumra tartozik. Azonban a kultusztárca segítségére siet gazdasági ismétlő iskoláival, melyek törvényes rendezését már megígérte a miniszter, valamint a kereskedelemügyi minisztériumot is támogatja az ipari és kereskedelmi iskolákkal.

Az ipari oktatás alapjairól egyik t. munkatársunk mondja el leibb nézeteit. A kereskedelmi oktatásról érdemes lesz itt mindjárt megemlékezni. Kereskedő körökben az a megkülönböztetés járta, hogy a tanonciskolák képezik a kereskedőket, a felső kereskedelmi iskolák és akadémiák pedig az alkalmazottakat. Ez a felosztás, remélhetők, meg fog változni és pedig közigazgatásunk függetlenítésével kapcsolatban. Az alatt a tíz év alatt, mely gazdasági önállóságunk berendezéseig előreláthatólag tart, az a feladat vár a közhatalmak birtokosaira, hogy jól képzett kereskedőket, kiknek képzettsége eszerint a tanonciskolák szintjára fölért fog állani, valamint a kereskedelmi élet legkülönbözőbb ágai számára megfelelő alkalmazottakat állítsanak elő.

A kultusztárca költségvetésének indokolásában azt olvashattuk a keleti kereskedelmi akadémiáról, hogy „egyetlen állami kereskedelmi főiskolánk, melynek fontos hivatást kell betöltenie hazánk jövő gazdasági fejlődésében.” A miniszter tudja, hogy mi feladat vár az állami kereskedelmi iskolákra, akadémiákra, felső kereskedelmiekre egyaránt. Szaporítja is számukat s iparkodik anyagilag és erkölcsileg megerősíteni őket, hogy teljesíthessék nagy feladataikat. Azt hiszszük, hogy a legközelebbi költségvetésben már gondoskodás történik a mondott állami intézetek fővárosi kapcsolásáról, hozzájuk véve az állami kereskedelmi tanárképző-intézetet is, mely jelenleg a társulati akadémia épületében működik.

A középiskola ügyében kettős intézkedés előtt állunk. Tanáraik javadalmazásának rendezése, melylyel országos kongresszusuk a múlt héten foglalkozott s elismerést érdemlő mérséklettel egyhangu határozatot hozott, hitünk szerint rövid időn belül meg fog történni. A rendezés egyébként már 1906 őszén megindult s 1907-ben folyamatba lépett. A teljes végrehajtás nem késhetik soká. Epedünk azért a korszakért, mikor nem hallatszik többé az a tanárkö „bérharczáról”, hanem valamennyi procul negotiis végzi nevelő munkáját. Ekkor lehet majd köztük szó arról a hét pontról, melyben elnökük, Négyesy László összefoglalta a középiskolai ügy megoldására váró belső és külső kérdéseit. Mihelyt alkalmunk lesz, igyekezzünk ezeket a kérdéseket kifejtetni abból az aggodalmas óvatosságból, melyben őket a kongresszus elé vitték.

Szegény polgáristák pedig nem tudják megjelni iskolájuk összekuszált kérdésének nyitját. Tíz évig tartó reménykedés után, mely alhoz a várakozáshoz hasonlított, melyet latinul „dum defluit amnis”-szel szokás az ismert adomával megnevezni, megbuktatták volt tisztikarukat s szerveztek helyébe másikat. Ez az új tisztikar fél esztendeig sem tudott kitartani. Elnöke lemondott, s ahogy a dolgok ma állnak, alig is van rá remény, hogy lemondását visszavegye. Legutóbbi közgyűlésükön ugyanis olyan törvénytervezetet fogadtak el, melynek igen csekély kilátása van arra, hogy valaha törvénynyé vájék. A tényleges állapotok közt másfélszáz igen látogatott iskola került tanáraiknak többetakarása miatt abba a kényszerhelyzetbe, hogy az öt méltán megillető elismerést is nélkülözni kénytelen.

Sokkal kedvezőbben áll a felső oktatás ügye. Már miniszteri ígéret van rá, hogy a jövő évi költségvetésbe belejuttatják a harmadik egyetem felállítását. Ezt követi majd egy tudomány- és egy műegyetemé.

Meg kell emlékeznünk végül a vallás- és közoktatásügyi minisztérium első feléről, mely a költségvetésben: „Egyházak segélyezése” címmel szerepel s a folyó évben 7,217.622 korona rendes és 432.300 korona átmeneti kiadással van előirányozva, vagyis 1,271.500 korona többlettel, mint volt a múlt évben. A róla való megemlékezést az nehezíti, hogy a dolog érdemében egyetértést teremteni az ország lakosságában majdnem lehetetlen. A kérdés megoldásának egyetlen megközelíthető, pozitív pontja a jogi, valamint a közbéke fentartására hivatott államraison sincs kivéve a félreértések alól. A félremagyarázások egyetlen téren sem teremnek oly bőven, mint éppen a vallási, illetőleg egyházi téren. Ez utóbbi, mint jogi személy, maga is résztvesz az érdekek harcában s kapja és osztja a sebeket. Övezzé pedig a vélemények hullámszerűen győzelmes korszakait a felek valamelyikét, a polgári élet közügyeiben nem tapasztalt önértéssel lép a társadalom elé s teljes meghódolást követel maga számára, holott az osztó igazság a többi felekezet meghallgatását is követeli.

Apponyi az 1848. évi XX. törvények alapján fogott az államraison érvényesítéséhez. Ennél szerencsésebb utat nem is választhatott. Eddigi intézkedései mutatják, hogy el fog menni ezen az uton végig. A kormány 1906. évről szóló jelentésében megírta eljárásának módját mind a katolikus, mind a nem katolikus kongrua ügyében. A kongrua szó helyett az 1848-iki törvények más szót használnak ugyan, de ez a terminusbeli különbség nem okozott feltűnést. De annál nagyobb feltűnést s hamarosan majd minden oldalról visszatünetesítést idézett elő a XX. törvények keletkezése óta maig a hagyományban élt követelmény az egyházi javak szekularizációjával. Programmal a közélet maradt s ennek szellemében a megnövekedett államsegély, melynek tetőpontját a jövő évi költségvetésben fogjuk csak meglátni, mikor a protestánsok három milliós kongrua életbe lép s a katolikus kongrua szintén nevezetes összeggel fog bejutni a költségvetésbe, noha a nagyobb egyházi javadalmak bizonyos hozzájárulási kulcs szerint igénybe vétetni fognak erre a célra.

Mindez a 48 dicső palladiuma alatt fog végbemenni. Ezt fogja követni, Apponyi imperatív módon fejezte ki, a katolikus autonómia megalkotása. Szüksége elől senkisé sem zárkózik el. Az általános választói jog alapján szervezendő alkotmányos élet meg is követeli a hűberrendszer hagyományaitól sokat megöröközt egyház viszonyának szabályozását. Csak azt nem tudjuk még, hogy ennek a viszonynak a szabályozása az egyház önhatósága megalkotásával mily elvek alapján lép összeköttetésbe az állammal, az iskolával?

Erre a kérdésre is meghozza a választ a közel jövő.

Dr. Bokor József.

Az iparoktatás alapja.

Az elemi iskolai hat éves tanulói kötelezettség urra és parasztra egyaránt elő van írva, már tudniillik abban az esetben, ha az illető felsőbb iskolát nem látogat. Ez alól, mint a katonai kötelezettség alól senki sem bujhat ki. Mert a hatóság rajta liti és lefűleli. Így van ez a törvényben. A gyakorlatban persze nem mindig nézett ki ilyen mogorván ez a pedagógiai bácsi. Aldott jó szívével fogva sokszor igenis elnéző volt, mint a gyenge apa rossz fiának engedelmessége iránt. Sokszor úgy állt a bál, hogyha a gyermek járt iskolába: járt; ha nem járt: nem járt. És még most is úgy áll, hogyha a gyermek elvégzi az elemi osztályokat: az is jó; ha nem végzi el: az se éppen rossz. A fő, hogy a tizenkét évet elvégezte legyen. Bizony egy pár rongyos gyerek miatt csak nem fordulhat fel a világ. Van és volt ekképen félig kikészített és teljes analfabéta hancurozás egész a dulásig. Aminek az lett a következtése, hogy sok kajla képzettségű gyermek lépett ki, mint obsitos az iskolából, vagy pláne egyenesen a parti füzes társaságában nőtt fel, körülveve a libákkal, sertésekkel és egyéb hasznos és drága házi állatokkal. Ha a fűzfa

megnőtt, galyát levágta, csinált belőle magának sipot és mint a portugál: vigan fűtült rajta. Ha a kamaszévek utólérték: beállott őstermelőnek, a ló, a malacz, vagy a kukoriczaszár mellé; vagy ment mesterinasnak. És mikor ezt a nadrágszijas akadémiát is szerencsésen elvégezte: lett belőle — szociálista.

Mindezeknek az aranyos napoknak, ami az elemi iskola bevégtelenségét illeti, immár vége. De ne tessék megijedni valami nagyon: csak azokra áll ez, akik az ipari pályára készülnek. Mert csak ezektől fogja megkövetelni a törvény a teljes elemi iskolai bevégtelenséget. A teljes bevégtelenséget pedig Kossuth Ferenc követeli. Ő az ipari törvény revíziója alkalmából ugyanis kimondja, hogy ezután ipari pályára csak az mehet, aki az elemi iskola hat osztályát és a mesterinas-iskola három éves tanfolyamát legalább is elégségesen elvégezte. Ami késik, nem mulik, mondja a példabeszéd. Ez az intézkedés is késett sokáig, de volt benne annyi becsület, hogy végre-valahára mégis megjött, mint a krisztkindli. Ez kellett már régen. Gratulálunk érte a szerzőnek.

Mi már évekkkel ezelőtt követeltük ezt. De szavunk mindig süket fülekre talált. Ennek lélektani magyarázatát abban találjuk, hogy a törvényhozók bizonyosan nem látták szükségesnek az ipari pályára menőre nézve az elméleti előképzettséget, lévén az ipari pálya csak bizonyos készségek elsajátítása. Csakis így történhetett az meg, hogy a törvény megelégedett az elemi iskola és ipariskola pusztá látogatásával, anélkül, hogy a mesterségre menőkötől, vagy a felszabadult inasoktól e tekintetben valamelyes minősítési bizonyítványt is követelt volna. Nyilvánvaló, hogy a törvény eme rendelkezésének csak a formája volt meg, de tartalma nem. Éppen olyan volt ez, mint a macska farkára kötött hólyag, amelynek szép kerek kobak alakja van, de benne csak egy pár kukoriczaszem zörög. De bolond volt ez másképpen is. Mert hiszen az iskola nem arra való, hogy az ember csak járjon oda, hanem arra, hogy tanuljon, következtésképpen ennek a révén tudjon is. Mert ha csak azért jár oda, hogy járjon: mi az ördögöt keres ott. Kossuth Ferencnek tehát abbéli elhatározása, hogy ezután minden leendő mesterinas tartozik preludiumképpen elvégezni az elemi iskolai hat osztályt és ennek tetejébe legalább is elégségesen a mesterinas-iskolát, mindenképpen csak helyeselhető. Mi magunk örülünk leginkább ennek.

Mert hiszen az Egyetértésben nem egyszer, de többször éppen mi tettük szavát a mizériát, hogy milyen silány képzettségű anyag keresi fel az ipari pályát. És hogy most az igéből test lesz: ezt részben a magunk javára írjuk.

Ez a következő pár sor már tisztán az elemi iskoláról szól. És nem egyéb, mint az, hogyha már az elemi iskolába való járás időbeli kötelezettsége boldog-boldogtalanná ki van mondva, és ha minden elemi iskolától megkövetelik a hat osztályt: akkor talán jó volna azt is kimondani, hogy azt tartozik minden gyermek el is végezni, már tudniillik akkor, ha felsőbb iskolába nem jár. Tehát legyen kötelezettség ne csak az időre, hanem a tartalomra is. Mert enélkül az egész nem egyéb, mint porhintés, fikció. Eképp kötelező legyen necsak az ipari pályákra menőkre, hanem kivétel nélkül mindenkire. Ezzel nyerne az egyén is, a közérdek is, de még az elemi iskola is. Az egyén, mert műveltebb, tehát keresetképesebb is lenne; a közérdek is, mert értelmesebb erővel gyarapodnék, az elemi iskola is, mert a közvélemény szemében értéke ennek is felszökne. De haszna volna még a magyarság erősítésére is. Az újabb népiszkolai törvény ugyanis a nemzetiségi iskoláktól is megköveteli, hogy azoknak két felsőbb osztályában a növendékek már annyira bírják a magyar nyelvet, hogy azon gondolataikat írásban is, élőszóval is, helyesen tudják fejezni. Élni kell a gyanuperral. Hátha ezek majd úgy fogják dolgukat igazítani, hogy senki ne kerülhessen a két felsőbb osztályba csupán csak azért, hogy a törvényt kijátszassák. Az ördög nem alszik. Már eddig is látjuk. Mindez nem történhetne meg, ha a hat elemi osztály elvégzése mindenkire kötelező volna. Tehát hatosztályú kötelezettség minden áron! Hátrálás nincs. Mert az is gyávaság volna. És mert csak így növelhetjük értelmi és nemzeti erőnket. Amihez különben feltétlenül jogunk is van.

Szabó Kálmán.

Tanügyi hírek.

Énektanítás a középiskolában. A református középiskolák egyik jellemző tulajdonsága az ének, a világi dal, a kántus majdnem teljesen hiányzik a katolikus és állami iskolákban, nagy kárára a zenei műveltségnek. Mint értesülünk, a magyar zenepedagógiai társaság Hubay Jenő elnöklésével elhatározta, hogy az új évben nagy mozgalmat indít a középiskolai énektanítás kötelezővé tételére érdekében. Okos határozat. Azt szeretnők, hogy ne várjanak az életrevaló terv megvalósításával addig, amíg tanítását hivatalosan kötelezővé tehetik, mert ennek hosszu az útja és megtétele sok időbe kerül.

A polgári iskola törvénytervezete. Az Országos Polgári Iskolai Egyesület december 28-iki rendkívüli közgyűlésén dr. Kovács János terjesztette elő a következő javaslatot a polgári iskoláról:

1. §. A polgári iskola feladata, hogy azoknak az ifjaknak, akik nem szándékoznak felsőbb tudományos képzést megkivánó pályára lépni, megadja azt a magasabb fokú, gyakorlati irányú általános műveltséget, amelyre a művelt állampolgárnak szüksége van. Ezen feladatának megoldásához felhasználja a polgári iskola az általános nemzeti műveltség alkatelemeit magukban foglaló tárgyakon kívül azokat a tárgyakat is, amelyek társadalmi és nemzetgazdasági eszmékkel gazdagíthatják az ifjak gondolkozását.

2. §. Ez a feladat megkülönböztetve a polgári iskolát úgy a középiskoláktól, mint a népiszkoláktól, az 1868. évi XXXVIII. t.-cikknek a polgári iskoláról intézkedő C) fejezete ama törvények keretéből kivéttik és változatlan szöveggel a jelen törvény-cikkhez csatolják.

3. §. Addig is, amíg a polgári iskolának a jelen törvény 1. §-ában körülírt feladatához mért szervezete törvényhozási uton megállapíthatnák, felhatalmaztatik a vallás- és közoktatásügyi miniszter, hogy a polgári iskolák tanulmányi rendjét, igazgatását, felügyeletét, tanárainak képzését és képesítését rendeleti uton szabályozza.

A törvénytervezetet a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Előrenézés. Az Országos Kat. Magyar Iskola-Egyesület a hercegprímáshoz intézett kérvényében írja a következőket: „Fájó érzéssel látjuk, hogy népiszkoláink az 1907. évi XXVII. t.-cz. §§-ainak korszerű kívánalmait alig tudják már most a hívek anyagi szűk helyzete miatt ellátni, szinte féltő gondolat fog el, ha a képzők között álló reformjára gondolunk, ami ismét csak anyagi terhek árán oly korszerű reformokat ró a kat. képzők fentartóinak vállaira, hogy képzőink fenmaradása válhat kétségessé. Emellett a felnöttek oktatásának kérdései is annyira előtérbe helyeződtek, hogy ezek megoldására sietnünk azért szükséges, nehogy az egyházellenes irány hívei a tért maguknak lefoglalják.”

Tanügyi irodalom.

Magyar Paedagógia, az ugyanilyen nevű társaság havi folyóirata, XVI. évf. 8—10. szám, szerk. dr. Weszely Ödön, dr. Fináczy Ernő közreműködésével. Jól megírt, tartalmas cikk Dóri S. Zsigmondé, a paedagógiai kísérlet értékéről, valamint Popovics Iváné, a szerbiai középiskolákról. Érdekes adat dr. Erdődi Béláé a fővárosi középiskolák fejlődéséhez. Saját tapasztalatait állítja össze főigazgatóságának 16 évéről. Ez idő alatt a középiskolai tanulók száma megkétszereződött. Voltaképp a gimnáziumi tanulók száma „nagyobboldott óriási módon” a reáliskoláé pedig maradt, ami volt, sőt időnkint csökkent. Abból, hogy tizenhat évvel ezelőtt 3302 tanult a gimnáziumot, az idén pedig 8734 járja, hibásan következtetnék azt, hogy a klasszikusok szerete ragadná magával az ifjúságot, noha ilyen következtetés iránt a filológusok igen fogékonyak. Pedig találatos volna azt mondani, hogy azért fordul a gimnázium felé az általános érdeklődés, mert ez az intézet ad minden pályára jogosítványt. Ezen kívül még a tanulók felekezeti rovata hívja fel a figyelmet. 1891/2-ben a gimnáziumokat 1602 r. katolikus és 975 izraelita látogatta. Tíz év múlva 2603 — 2257 arányuk; újabb hét év múlva pedig 3266 és 3063. A reáliskoláknál az arány a következő a mondott időben 987 és 1071; tíz év múlva 1175 és 1392; újabb hét év múlva 1168 és 1210. Ezek az adatok megerősítik azt az országosan gyűjtött statisztikát, hogy az izraeliták mennek elől az értelmiség versenyében. — Aktualitásánál fogva fontos közleménye lehetett volna a folyóiratnak dr. Kovács János felolvasása a társaság múlt havi ülésén a polgári iskola szükségességéről. A folyóirat e helyett hírlit adja, hogy a felolvasást majd a jövő számban (a jövő évben) közli. De ha így jár el, a felolvasásra vonatkozó hozzászólásokat is el kellett volna halasztani, ezeket pedig a decemberi füzet hozza. Valódi tudományos szerkesztés. Egyik felszólalás bizonyító erejét dr. Kovács következtetésének hátrányára tehát mi is azonnal bemutatjuk. Dr. Kovács akkép érvel-

hetett, hogy a felső kereskedelmi iskolát végzett tanulók pályát tévesztenek, mert csekély százalékul marad meg a kereskedői pályán. Ezzel szemben a kulturális kérdések iránt fogékony Schack Béla, a felső kereskedelmi iskolák főigazgatója rögtön kimutatta, hogy újabb összeírás szerint a nevezett iskolát végzett tanulók 70%-a marad meg a kereskedői pályán és csak 10%-ról mondható, hogy pályát tévesztett.

Nemzeti Nevelés, kiadja az Erzsébet-nőiskola tanári testülete, szerkeszti Sebestyenné Stetina Ilona, XXVIII. évf. 8—10. füzet. De Gerando Antonina: A szeretet nevelő hatalmáról írva, tudtul adja, hogy a kolozsvári felsőbb leányiskola tanácstermébe leírta márványtáblát szándékozik elhelyezni azzal a felírással, hogy „a szigor a tehetetlen, gyáva lelkek fegyvere. A gazdag, művészi lélek, a szeretet hatalmával tud életre fakasztani, életre ébreszteni”. Nincs ugyan igazsága a fellengző lelkületű igazgató-nőnek, mert a nevelő szeretete és szigorja egymás mellett jól él, mindamelllett csak illeszse be a falba márványtábláját. Szeretetre ugyanis sohasem árt inteni tanárt, tanulót s enyhíteni vele a kikerülhetetlen szigor. A szeretet magasztalásával végződik a „Szülőkhöz szóló levél” is, melyet Benzur Kata németből fordított s a folyóirat hat egymást követő számában folytatódatosan közölt. Perczelné Kozma Flóra női lágyssággal s választékos udvariassággal tart szemlét a pécsi kongresszus felett. Egymás megítélésében hibáznak rendszerint a nők, Perczelnének mégis a következő sorait tartjuk leghelytállóbbnak.

Kitűnő volt — mint mindig — Glücklich Vilma előadása a munkásnők továbbképzéséről, melyet a feminista egyesület nevében tartott. Rátért a központi háztartás aktuális kérdéseire is, jelezve, hogy éppen a munkásnők érdeke kívánja sürgősen ezen újítást. A dolgozó asszonyokról szóló kérdéshez Rosenberg Augustia is hozzászólt, szembeszállva egy nézetrel, mely a nyilvános női munkát némileg korlátozni kívánja. Kijelentette, hogy az asszonyok komoly munkálkodása nemcsak feminista törekvés, hanem általános emberi ügyekézet; mert mindenki először ember és azután férfi vagy asszony. Schwimmer Róza pedig nagyon logikusan fejtette egy válasza alkalmával, hogy nem igen ismer külön férfi és külön női logikát.

Tóth Rezső és Ince József a leánygimnáziumi latin nyelvtanításról mondják el jól megokolt véleményüket s követelik, hogy az ötödik osztálytól kezdődjen és ne az első osztálytól, mint egy újabb rendelet parancsolja. R. Zsigmondovics Iván a cselédkérdésről, Hoffmann Etelka a földrajz rajzoltatva tanításáról mondja el nézetét. Az utóbbi cikkből vesszük át a következő részletet, mely világot vet a tanítás nehézségeire:

— Milyen az a vadregényes vidék? — kérden
Egyik kis élénk szöszeke leány majd kiugrott a padból nagy érdeklődéssel.

— No, mond meg hát!

— Vadregényes az olyan vidék, ahol a vademberek laknak és szép regéket mesélnek egymásnak.

— Ej — mondtam — dehogyan, ki tudja?

Akadémiát jelentkező bőven. Egyik így magyarázta:
— Vadregényes az olyan vidék, ahol még a vadállatok is beszélnek.

Rávágja a másik:

— Dehogyan, hanem ahol sok a vadállat és azokról írnak az emberek szép regényeket.

Bemutatták az Erzsébet-Muzeumot s közlik Becz Sándornak innapi beszédét: Erzsébet királyné emlékezete. Dr. Juba Adolf tanulságos ismertetést ír a londoni egészségügyi kongresszusról. Vozáry Erzsébet vonzó képet fest a szebeni száz nőről, dr. Lersch Ernő pedig a modern nyelvtanítás kérdéséhez járul hozzá felvilágosításaival. Nevelési szemle, irodalom stb.

Izr. Tanügyi Értesítő, XXXII. évf. 12. szám. Szerk. Stern Ábrahám. Első helyen a földi javakkal megáldott hitsorsosokhoz fordulnak azzal a kérelemmel, hogy beteg tanítók gyámolítására, tanító-özvegyeknek és árváknak istápolására, szegény falusi és kisvárosi tanítók idegenben tanuló gyermekeinek osztályjakkal való támogatására az orsz. izr. tanítóegyesület alapjait gyarapítsák. Program-pontok czinnel arra a kérdésre igyekezzenek mindenfelől elfogadható feleletet adni, hogy azokról a zsidó tanítókról, kik okleveleiket állami, vagy nem zsidó felekezeti iskolában nyerték, milyen diszciplínákban való jártasságot kell követelni, ha a zsidó vallásoktatást is el kell végezniük? Gardos Mór a zsidó elemi iskolák 5—6 osztályfalvó kiegészítéséről szól. Balla Bernát azt a nehézséget vázolja, mely a falusi tanítókra a rajztanítás módszerének

változásával jár s módokat ajánl a cél elérésére. Egyesületi ügyek.

Magyar Tanítóképző, a tanítóképző-intézeti tanárok országos egyesületének közlönye, XXII. évfolyam, 10. füzet. Szerk. Farkas Sándor. A tanítóképző-intézet szakfelügyelete témáját fejtegeti Miklós Gergely. Ez a téma, mióta a tanítóképzők egyetlen szakfelügyelőségét kinevezték, megszünt aktuális lenni. Elméletben természetesen napirenden maradhat mindaddig, amíg megfelelő megoldást, az intézetek számára arányban levő szakfelügyelők kinevezését meg nem találja, vagy feleslegessé nem válik, mint ezt dr. Kovács János sok gyakorlati érzékkel követelte. Tanárképzés és képzés tökéletesítése, a szolgálati pragmatika és a tanítóképzés államosítása: oly követelmények, melyek jelenlegi tanügyi politikánk országútján oldalvást esnek.

Egyéb közlemények: Sándor Domokos: Tanítóképzés az Egyesült-Államokban, Somogyi Géza: A neveléstudomány a britt egyesületben, Forel Ágost: Az egészséges és beteg idegek és szellem higiénája, Barabás Endre: Ruménia közoktatásügye. Szükséges ismertetés azok számára, kiknek sem idejük, sem alkalmuk bővebb tanulmányra. Várady Lajos a fanomikáról szól. Egyesületi ügyek.

A rovatvezető üzenetei.

Sz. I. Körömcz banya. Felhasználjuk.

IRODALOM.

* **Derűs égbolt alatt.** A karácsony-ujévi könyvpiacon érdekes és mindenek felett értékes kötettel gazdagodott. Buday Barna képviselő visszatért régi szerelméhez, a szépirodalmi muzsához és „Derűt égbolt alatt” cím alatt közreadta gyermek, ifjú és férfikori emlékeit, belemártva azokat a költészet fényes, ragyogó, tündöklő színeibe. Oly igazán magyar, oly minden részletében költői és vonzó ez a könyv, hogy a figyelmes olvasó elragadtatással merül bele olvasásába és le sem tudja tenni, amíg végig ki nem élvezte. Kevés írónk van, aki a magyar népeletet úgy meg tudja figyelni, mint Buday Barna. A megfigyelés közvetlensége annál szebb és hübb, minél jobban érezzük ki, hogy a szeretet szemüvegén át nézi az írő egy a földet, amelyhez, mint magyar földhöz, rajongással ragaszkodik, mint az embereket, akik emlékezetében felmerülnek és akiket megrajzol. A karakterrajzban hatalmas erőt tud kifejteni. Különösen a nép asszonyait és leányait rajzolja meg úgy, hogy szinte tozódik a színekben. Az egyén megelevenedik a tolla alatt s minden gondolata hangos, poétikus és mégis reális kifejezést nyer előadásában. Az apró történetek, amelyek végigvonulnak a könyvben az olvasó előtt, magukban véve nemes és czikornyátlan egyszerűségükben meghatóak, megindítóak, sok helyen szaturálva vannak igaz, magyar és intenzív humorral, de mégis inkább keretei az író rajzművészetének. Ezekben az apró elbeszélésekben, történetekben, emlékekben és leírásokban emelkedik ki az a derűt égbolt, melyet Buday Barna címül adott könyvének. Az a derűt égbolt, amely életet ad, mely melegít és világít, fényt áraszt és amelyhez vissza kellene térnie minden magyar írónak. A legnagyobb érdeme ennek a könyvnek és ennek az írónak az, hogy nem influálta semmi, ami idegen. Nem utánoz semmi idegent; nem affektál világfájdalmakat; ugynevezett modern meghasonlást, hanem idehaza marad, poeta lelkével, magyar szívével, fantáziájával. És talál idehaza tárgyat annyit, hogy sok író gazdaggá tehetne az a felesleg, amely benne van. Az izzó szeretet, amely őt a magyar földhöz köti, az imádat, amelylyel a derűt magyar égboltot nézi, a szép és mély gondolatok, amelyek támadnak benne, mikor a magyar föld szülőit nézi és figyeli, költővé avatták már régen. A közéletben való szereplése, a politikai küzdelem, mely osztályrészévé lett, elvonták egy ideig a szépirodalomtól. De ez a könyv garancia arra, hogy okit a muzsák kedvezőülkét tette, azt el nem bocsátják többé. A friss élet, mely könyvében liktet, arra enged következtetni, hogy még sokszor találkozzunk majd Buday Barna nevével az irodalomban. Élvezet lesz nekünk is, az igazi szépet és ragyogót

váró közönségnek is. A szép könyv a Singer és Wolfner-cég kiadásában jelent meg. (L)

* **Uj idők.** Az e heti számban folytatódik Herczeg Ferencz regénye. Novellát Sas Ede, Krúdy Gyula és Szántó Kálmán írtak, cikket Ambrus Zoltán, Számadó János és Kozmutzáné, verset Farkas Imre. Az illusztratív részt aktuális képek és eredeti rajzok teszik. Az „Uj Idők” előfizetési ára negyedévre 4 korona.

* **Háztartás.** Kürthy Emilné „Háztartás” című lapja az újévvél kezdte meg XIV. folyamát. A közkedvelt lap ezidei első száma szokott gazdag tartalommal és sok szép illusztrációval tarkítva jelent meg. Természetesen a háztartási tudnivalók foglalják le a legtöbb hasábot. Az étel, ital, sütemény, dísznövényi receptek egész serege szolgál a gazdaszonyoknak. Dr. Bernolák Károly a friz-juhokról, Kardos Árpád a Ciclamenről, dr. Hugonnay Vilma grófnő a kis gyermekek testi elnyomódásáról értekezik. Van azonkívül egészségi, szépségápolási, divat, kézimunka, pecsétstíztítási, mosás és vasalási stb. rovat. A szépirodalmi részben pedig Kosztolányi Dezső „Ének a fehér házról” s Cid „Pohárköszöntő” című költeményét, valamint az „Ingadozások” című angol regény bevezetését találjuk. A „Háztartás” előfizetési ára negyedévre 3 korona, félévre 6 korona, egy évre 12 korona, mely összeg a kiadóhivatalhoz (Budapest, VIII., József-körút 31/b) küldendő.

* **Egy Újévi jubileuma.** Az „Ústökös”, melyet még 1857-ben Jókai Mór alapított, folyó év január 1-én 51-ik évfolyamába lépett. Az új félszázad első számát ez alkalomból az Ústökös szerkesztője, mint jubileumi számot adta ki 52 oldalon, rendkívül érdekes tartalommal és számos képpel. Az ünnepi szám január 5-én, vasárnapon jelent meg és tartalmazza az Ústökös eddigi összes szerkesztőinek, munkatársainak arcképét és a még élő, volt és jelenlegi munkatársak egy-egy alkalmi cikkét. Dr. Szalay József, az Ústökös mostani felelős szerkesztője, megírta az Ústökös 50 éves történetét alapításától mostanáig. Rendkívül érdekes a „Jókai regényei modern kiadásban” cz. parodisztikus képsorozat is, mely Jeney, Polgár, Gáspár, Cserna stb. művészetét dicséri. A jubileumi számot az Ústökös minden új előfizetője ingyen kapja. Előfizetés egynegyed évre 3 korona.

* **Gróf Vay Sándor újabb könyve.** A magyar olvasóközönség kedves írójától, a régi jó idők ébresztőjétől, a krónikák hőseinek főtámasztójától, gróf Vay Sándortól könyv jelent meg Pest vármegyei történelmi czimben. Gróf Vay Sándor szigorú kritikusa önmagának s könyveit a közönség nagy szeretettel vette. Van azonban még egy másik oka is az olvasóközönségnek arra, hogy legújabb könyvét is így fogadja; gróf Vay Sándor a melegt sugárzó táblabírói stílusnak egyik utolsó képviselője. Ezért hat mindig az őszinteség erejével, főleg akkor, ha önmagáról ír. Olvasója hisz neki, mert tudja, hogy az ő sajátos hangját nem affektálja, ha néha-néha lirizál is. Ebben a könyvben fölleljük az egész Vay Sándort. Harmóniában olvad össze a krónikázó, adomázó Vay Sándor az ő pesszimizmus szálaival át meg átszótt lirizmusával.

* **Az Én Ujságom.** Szerkeszti: Pósa Lajos. Amint a gyermek megkezdte a betűvetést, megismeri az ábécét, már olvasni akarja azokat a meséket, a melyeket eddig csak elmondani hallott, öregapától, nagyanyától. Az Én Ujságom hetenként egész bokrétaával hoz ilyfajta mesékből. Csupa jókedvű móka, ötlet ez a lap. Elbeszélésektől, tarka meséktől kezdve egész a képreitvényekig mind olyat hoz, ami a gyermek lelkéhez szól. Eredeti, zamatos és méltán nagy hírre kapott alakja: Maczkó ur ebben az évben újra utnak indul, s kalandozásairól újabb elbeszéléseken fog beszámolni. Az Én Ujságom előfizetési ára negyedévenként 2 korona 50 fillér. — Kiadóhivatal: Andrassy-ut 10.

* **Thury Zoltán hátrahagyott művei.** A karácsonyi könyvpiacon legértékesebb kiadványa Thury Zoltán hátrahagyott műveinek két első kötete volt. A korán elhunyt kitűnő író tisztelőit mindenestre érdekelné fogja, hogy Kner Izidor, aki nagy áldozatkészséggel vállalkozott a kiadásra, a még hátralévő négy kötetet plünköskor egyszerre teszi közzé. A hat vaskos kötet ára füzeve 24 korona, bekötve 36 korona.

* **Arany János élete.** Arany életének ismertetését és költeményeinek méltatását foglalja magában Kolozsvári Aladár gimnáziumi tanár könyve, amely a szerző 1897-ben megjelent „Arany János életéből” című munkájának második és bővített kiadása. A költő arcképével díszített művet a szerző

főleg fejszótára írta. M kedésében.

* Orsz F alk Zsigmondovics Viben első számal jelent és 48-as pá és eles fot gozó szóba Apponyi A A képvisel ránk, más l dar, Barab kay Gyula párt körhel hemutajia Sas Edét és kák közt o F alk Zsig kes aprósá dr. Vára és izlését e

* A m második év amely H. v Szenczy M cikkeit tar Mann egyi irat előfize fogad a ki

* Kom ra megjele (Országos vármegye az ország a grafiájában külső feltű azoknak az események pontiából t aki elővas az ősidőktől szerepben éves törté

* A M tanulmányo textiliparán kesztett lap ritka érté soknak is.

* Az „ Zoltán elők nálval más gazdag és logh Pál lasztógrórt essayt. A n dezlről szóló ban kezdő rünk ismeré közlését is korona, egy hivatalban, kereskedés

Játszot

V J 1. 2. 3. 4. 5. Egyszötöt nem

6. 7. Még e h5, Vds—támadást 8. 9. 10. 11.

főleg feisebb iskoláink és gimnáziumaink használá-
tára írta. Megrendelhető Török Ignác könyvkeres-
kedésében, Mezőtúron. Ára 3 korona.

* **Ország-Világ.** A dr. Váradi Antal és dr. Falk Zsigmond szerkesztésében megjelenő Ország-Világ képes hetilapnak ebben az esztendőben első száma fényes kiállításban, érdekes tartalommal jelent meg. Legeziel az országos függetlenségi és 48-as pártról írott cikkek és képek állanak. Tiszta és éles fotográfiákban kapjuk Kossuth Ferenc dolgozó szobáját, Kossuth Ferencet íróasztalánál, gróf Apponyi Albertet és Günther Antalt munkaközben. A képviselőház elnöki szobájából Justh Gyula néz ránk, más képeken Tóth János, gróf Batthyány Tivadar, Barabás Béla, Ugron Gábor, Holló Lajos, Leszkay Gyula látszanak. Egy képsorozat a függetlenségi párt körhelyiségeit ismerteti meg velünk. Az új szám bemutatja a Petőfi-Társaság új tagjait, Kéry Gyulát, Sas Edét és Szécsi Ferencet is. A szépirodalmi munkák közt ott van Farkas Emőd regényes korrajza, Falk Zsigmond novellája, azonfölül egy csomó érdekes apróság. A tartalmas és szépen kiállított szám dr. Váradi Antal és dr. Falk Zsigmond tudását és izlését dicséri.

* **A nő és a társadalom.** A feminista folyóirat második évfolyamába lép most megjelent számával, amely H. v. Gerlach német politikus, Zigány Zoltán, Szenczy Margit, dr. Ferenczy Sándor, Frost Laura cikkeit tartalmazza. A szépirodalmi rész Francziska Mann egyik bájos gyermektörténetét közli. A folyóirat előfizetési díja félévre 3 korona. Előfizetést elfogad a kiadóhivatal. (Andrássy-ut 83.)

* **Komárom vármegye monográfiája.** Karácsonyra megjelent a „Magyarország vármegyéi és városai” (Országos Monográfia) legutóbbi kötete: Komárom vármegye monográfiája. Komárom vármegye egyike az ország legkiválóbb szerepű vármegyéinek; monográfiájában nyomát találjuk nemcsak az események külső feltűnésének, hanem belső megindulásának és azoknak az indító okoknak is, amelyek az országos eseményeket előidézték. A tudomány minden szempontjából tárgyalja a kötet Komárom vármegyét s aki elfolyassa, megismeri a vármegyét keresztül-kasul, az ősidőktől kezdve, a jelenkorig, önmagában végzettszerűen és beilleszkedve a magyar nemzet ezredéves történetébe.

* **A Magyar Textilipar III. évfolyam első száma** tanulmányos és bő tartalommal jelent meg. Hazánk textiliparának ezen ügyesen és szakudással szerkesztett lapja hivatva van nagy hézagot pótolni és ritka értékes az érdekelt köröknek, valamint a laikusoknak is. Előfizetési ára egy évre 12 korona.

* **Az „Új Szemle”,** Blaskovich Sándor és Ambrus Zoltán előkelő revüje január elsején megjelent számával második évfolyamába lépett. Az újvi szám gazdag és változatos tartalmából kiemeljük: Balogh Pál nagyszerű tanulmányát az általános választójogról, a maacedón kérdéssről írt kimerítő esszét, Ambrus Zoltánnak a művészet és üzérkedésről szóló cikkét és Ignótus krónikáját. E számban kezd meg az Új Szemle Dosztojevski eddig nálunk ismeretlen regényének, „A nagybácsi álma”-nak közlését is. A folyóirat előfizetési ára évenként 24 korona, egy száma 1 korona. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban, Alkotmány-u. 23. A lap minden könyvkereskedés útján is megszerezhető.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

153. számú játszma.

Játszották Bukarestben 1907-ben.

Bécsi huszárijáték.

Világos:	Sötét:
Johnson	Herland
1. e2—e4	e7—e5
2. Hb1—c3	Hb8—c6
3. Ff1—c4	Hf6×e4
4. Vd1—h5	He4—d6
5. Fc4—b3	Hb8—c6
Egyszerűbb volna 5. . . . Ff8—e7, a tett lépésre sötét nem kerülheti el a minőségvesztést.	
6. Hc3—b5	g7—g6
7. Vh5—f3	Vd8—e7
Még erősebbnek látszik 7. . . . f7—f5, 8. Vh3—h5, Vd8—f6; a minőséghátrány ellenében sötét jó támadást kap.	
8. Hb5×c7	Ke8—d8
9. Hc7×a8	b7—b6
10. Hg1—e2	Fc8—b7
11. Ha8×b6	.....

Helyesebb volt feildőésre törekedni. Sötét ugyanis tempót veszít, míg a huszárt fíti.

11.	a7×b6
12. 0—0	Hc6—d4
13. Vf3—d3	Ve7—g5
14. f2—f3	Hd6—f5
15. He2×d4	Ff8—c5!
Erősebb mint 15. . . . Hh5×d4.	
16. c2—c3	e5×d4
17. Kg1—h1	Bh8—e8!
Sötét csinos kombinációval akarja a játszmat befejezni.	
18. Fb3×f7	.....
Világos nem látja át sötét tervét. 18. c3—c4 volt helyén.	
18.	Hh5—g3!
19. h2×g3	Vg5—h5!
20. Kh1—g1	d4×c3!
21. Vd3—c3	.....
Nincs más; 21. Bf1—f2-re nyer 21.	
Be8—e1!	e3×d2
21.	.....
Földadja.	

Sakk-hírek.

Sakkverseny Bécsben. Ez év első nevezetes sakkversenye lesz az a nagyszabású nemzetközi mesterverseny, mely márczius és április hónapban fog megtartatni Bécsben, az uralkodó 60 éves jubileuma alkalmából. A verseny márczius hó 22-én kezdődik és résztvesz benne 20 mester a legkiválóbbak közül. A következő 10 díj van kitűzve: első díj 4000 korona, azután 3500, 3000, 2000, 1200, 800, 600, 400, 300 és 200 korona. A verseny egyfordulós lesz.

Szentpétevár. A szentpétevári sakkegyelet, mint megirtuk, a múlt hónapban versenyt rendezett, melyen 10 játékos vett részt. Az első díjat Freimann nyerte 8½ egységgel. Alapin a második és harmadik díjon osztozott Lebedew-vel, miután egyformán 7 egységet értek el. Negyedik lett Romanowski 5½ és utána Abkin és Kojalowsitch 5 egységgel.

Lodz. E hó 17-én kezdődött az V. orosz nemzeti verseny, melyen a következő játékosok vesznek részt: Alapin, Csigorin, Rubinstein, Salve, Dus-Chotimirski, Rothlew, Freimann, Danischewski, Kieseritzki, Rosenkrantz, Goldfarb, Rosenblatt, Nienarokow, Notkin, Aleksiejew, Rabinowitz, Kuczinski és Wiachirew.

Szentpétevár. Alapin mester e hó elején táblanélküli játékban produkálta magát és pedig szép eredményvel, amennyiben az egyidejűleg vezetett 10 játszmatból nyert 7, veszített 2 játszmat és 1 remis lett.

Briinn. Rövid idő előtt Brach játszott táblanélküli 5 játszmat, 4 nyert és 1 veszített eredménnyel.

Davos-Platz. Nemrég Scheve szimultánjátékban mérkőzött 26 ellenféllel; nyert 18, veszített 4 játszmat és 4 remissel végződött.

Páris. Legutóbb Silbert és Aurbach között kisebb match folyt le; győztes Aurbach lett, ki egy játszmat veszített és három nyert. Silbert ezután Weinsteinnel matchelt, de ezt 2 remis mellett 4 nyert játszmatával 1 ellen legyőzte.

Sakk-üzenetek.

K. J. Budapest. Még most sem óhajtja magát megnevezni, hogy megtudhassuk, ki rejtőzik a szertetremelőt ígérő mögött?

H. F. Dunapatai. Köszönjük. A másik szóra sem érdemes.

B. Endre. B.-C.saba. Sajnos, ez ügyben egyelőre mit sem lehet tenni. A sakkszövetség hiányát érezzük, de megalakításában nem reménykedhetünk. Ehhez első sorban sakk-körök kellene. Mi nem hivatkozhatunk Németország példájára. A német sakkszövetségben körülbelül 115 sakk-kör van, nálunk ellenben összevissza sem lehet egy tucatznál többet felmutatni. Tehát mindenképp sakk-körököt kell megalakítani a vidéki városokban.

Üzleti hetiszemle.

Sertésvásár. Budapest-Kőbánya, 1908 jan. 3. Az üzlet csendes volt. Heti átlagárak magyar válogatott áru 320—380 kilogr. nehéz 121—123 fill. 280—300 kgr. nehéz, 124—126. Öreg 300 kgr. tulli — fillér, vidéki sertés — fill. Szerb — fill. tiszta kgr.; páronkint 45 kgr. ételsúlylevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Egységárak: Tengeri uj K 15.60. Árpa K 16.30 Kőbányán átvéve. Helyi állomány: Dec. 27-én maradt 24768 drb. Felhajtás: Belföld 1150 drb. Szerbiából —, egyéb államokból 1150 drb, összesen 25918 drb. Elhajtás: Budapesti fogyasztásra (I-X. ker.) 319 drb, belföldre 524 drb, Bécsbe 890 drb, osztrák tartományokba 202 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Hélvétia)

— drb, a szappangyárban feldolgozott: a szállásokban elhullott 5 drb, waggonokból kirakott hulla 1 drb, borsókásnak találtatott 1 drb, összesen 1942 drb, maradt állomány 23.976 drb. A részvénytársaságokban elhelyezve 5540 drb van.

Bécsi vásár decz. 30. Felhajtás 13943 drb sertés; köztük 7345 drb süldő. Vásár változatlan volt. Nehéz 112—114 fill. közép nehéz 106—110 fill. süldő 80—112 fill. 100 kgr.-ként elevensúlyban.

Dresdai vásár: decz. 30. A vásáron volt 1921 darab vidéki és — drb. magyar sertés; előbbie 54 63 utóbbiak — márkán keltek; 50 kg. eleven súly szerint.

Berlini vásár: decz. 28. Felhajtás 12824 darab sertés. Az üzlet szilárd volt. Finom husos 56—57, husos 55—56, silányabb 51—54 szalonna sertés — márká.

Széna, szalma, takarmány (Fuchs József jelentése.) A hetivásáron széna és szalmában csekély behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: közepminőségű jobb és elsőrendű széna 3—4 kor.-ig, muhar 4.40 kor., alom szalma 2.50 kor., zsupszalma 3.20 kor. szecska 3.— kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. — Préselt széna 3.60—4.— kor., préselt szalma 1.80—2.— kor. 50 kilogrammonként a jözsefvárosi pályaudvaron.

Petroleum. A nagy kereslet folytán és mivel a gyárak csekély készletekkel rendelkeznek, az árak valamivel feljebb mentek. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következő: Fiumei kristály-kőolaj 39 korona, Fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 33 korona, Fiumei Standard-White kőolaj (kétesillagos) 31 korona. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendők.) Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

Ásványkenőolajok. A Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság kenőolajgyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következők: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 21 korona, Fiumei 1. számú orsóolaj 31 korona, Fiumei 2. számú könnyű gépolaj 35 korona, Fiumei 3. számú nehéz gépolaj 41 korona, Fiumei 4. számú vulkán (henger) olaj 21 korona, Fiumei 5. számú fénytelen olaj 25 korona, Fiumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 43 korona, hengerolaj, sötét 69 korona, 00 jegyű hengerolaj, világos 74 korona. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi göngysúlylyal, Budapestre szállítva).

Szalonna, disznózsír, szilva. Szalonna. Az ünnepek folytán kisebb volt a sertés felhajtás, miért is azokért magasabb árakat követeltek, ez azonban nem befolyásolta a szalonna-üzletet nagyobb sertésfelhajtások reményében. Árak a múlt héthez viszonyítva nem változtak. Disznózsír. A hét elején észlelt csendes üzlet a hét vége felé kellemesebb hangulatu volt: I. rendű budapesti disznózsír jegyez 69.50 pénz, 70.— korona áru kilónkint. Szilva. Továbbra is jó keresletnek örvend erős irányzat mellett, miután a termelő helyeken a készletek a legminimálisabbra apadtak olyannyira, hogy azok a tavaszi szükségletet alig fogják fedezhetni. Eladásra kerültek: szerbiai 115/120 darabos 15.— korona, 95/100 darabos 16.75 korona, 80/85 darabos 19.50—19.75 korona, 70/75 darabos 22.25—22.50 kilogrammonkint szerb állomásokon. Heti zárlatkor azonban a tulajdonosok magasabb árakat követeltek. Szilvaiz. Irányzata változatlan, szerbiai 16.50 koronáért 50 kilónkint a termelő helyekről beszerezhető volt, azonban a cikk után az érdeklődés gyenge.

Cukor, kávé. Cukor. A decemberi realizáció folytán és az erős kínálat következtében az árak havi zárlatkor némi hanyatlást szenvedtek, ezen veszteség azonban, miután német és angol cukorfinomítók nagyobb mennyiségeket vásároltak, csakhamar kiegyenlített nyert. Finomítványokban az ünnepek után is élénk maradt a kereslet és a felemelt árak minden nehézség nélkül érvényesültek. A mai jegyzés finomítványban, süvegáru: 77.50 korona, koczka 79.50 korona 100 kilogrammonkint budapesti fuvarparitás alapján. Kávé. A kávépiacz, dacára az ünnepi hangulatnak, mely tényleges ügyletek megkötését alig tette lehetővé, szilárd irányzatát továbbra is megőrizte. A gyér behozatok, párosulva a következő termésről szóló hírekkel, az ezen cikk iránti érdeklődést nagyban fokozták s amennyiben a pénzpiacz helyzetében további javulás állana be, úgy remélhető, hogy a spekuláció is részt vesz majd, mely körülmény szintén csak az árak további szilárdulását eredményezheti.

Az EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

MEGHÍVÁS

A »Mátészalkai Takarékpénztár Részvénytársaság« XXXVI. évi rendes közgyűlését

1908. évi január 19-én délelőtt 10 órakor az intézet saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1907-ik üzlet-évről, a számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a felmentvény megadása feletti határozat hozatala.
2. A nyereség felosztása az igazgatóság és felügyelő-bizottság javaslata alapján és az osztalék kifizetése idejének megállapítása.
3. Egy igazgatósági tag választása.
4. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes választása.
5. Indítványok. *)

Mátészalka, 1908. január hó 1-én. **Az igazgatóság.**

*) Indítványok a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal az igazgatóságnak írásban bejelenendők. Jelen mérleg és vagyon kimutatás a közgyűlés előtt 8 nappal a t. részvényesek által megtekinthető.

Pályázat férfi-négyes karra!

A debreczeni ref. főiskola Kövesdy János kegyes alapító végrendelete értelmében ebben az évben a következő feltételek mellett férfi négyes karra hirdet pályázatot:

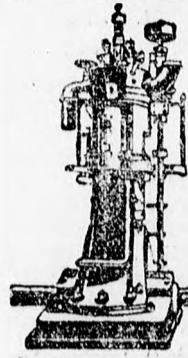
1. A szöveg lehet hazafias, vagy lírikus tartalmu, magyar versmértékű az alapítók emlék-ünnepélyén előadható legyen.
2. A pályamű vezérkönyv alakban férfi négyesre irandó, egy eredeti példányban és két másolatban adandó be. A szövegek külön kírása szükségtelen. Legyen dallamos, átkomponált (nem versszakos), szabályos összhangzatu. (Összha gositást, esetleg zongorakísérettel, a szerző maga köteles összeállítani.) Nagyon nehéz ne legyen. Tenornál a-n felül, basszusnál f-nél alább ne terjedjen.
3. Zongora, vagy bármely zenekari kísérettel ellátott darabok is pályázhatnak, de kívánatos, hogy a férfiak kíséret nélkül is előadható legyen. Magán enekrészek kerülendők.
4. A pályamű idegen kézzel írva, a szerző nevét rejtő jelígyes levéllel ellátva, 1908-ik év május 31-ik napjáig alóliroit lakására küldendő, a jelígyes levélben a szerző lakása és állása jelzendő, a jelígye a pályaműre is ráirandó.
5. A szövegnek a pályamű-bizottság csak egy tagjával megismeretése is a pályázók közül kizárás: vonja maga után.
6. A pályadíj csak abszolút becsű s a ref. egyház tagjainak megfelelő szövegre írott darabnak adandó ki.
7. A díjazott mű minden tekintetben a főisk. énekkar tulajdona marad.
8. Pályadíjak: a) 150, Egyszázötven kor., b) 100 Egyszáz kor., c) 50 Ötven korona, melyre a főisk. pénztár a jutalmazottnak el fog küldeni.
9. Azon műveket, melyek pályadíjat nem nyertek, 1908-ik év július 1-től kezdve, a feladó vevény beküldése után alólirott azonnal visszaküldi, még azon esetben is, ha a pályázat eredménye a jelzett időre a hírlapokban meg nem jelennek.
10. Utánnymást nem díazunk.

Debreczen, 1908. január 1. **Mácsi Sándor**
a főisk. énekkar vezető-tanára.

Tökeerős kapitalista

számára alkalom nyílik korszakalkotó jelentőségű találmány megszerzésére és kihasználására. Elsőrangú fontosságú tőkésék, építő-mesterek, építési-vállalkozók, festők és meneszt-készítők számára. Magyar szabadalom, német birodalmi szabadalom, azonkívül szabadalmazva majdnem az összes kuiturállamokban. A német szabadalom kihasználása néhány hét alatt 100.000 márkán felüli összeget eredményezett.

Ajánlatokat I. D. 9571 címre
Rudolf Mosse Berlin S. W.

DIESEL-motorral

a tényleges lóerő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvizsgálattal készségesen szolgál a

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapest.

3 szö...
Egyenruha
Tiller
Budapest.

DELI S.

csemege-különlegességek

BUDAPEST,

Ferencz József-ter

= CRESHAM-PALOTA. =

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK

CSEKÉLY

RÉSZLET-
* FIZETÉSRE.
LIAMANT S.

BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. szám
az udvarban.

1921. 1903. 1904. években 8 első díjat kitüntetve

KALLAI LAJOS motorgyára

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 25. szám.
(Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)

Teljes jótállás kitűnő eszépítésért!

KALLAI LAJOS-féle
bíró- és villamos beépítéskor
mohó eszépítéskor,
melyek gépész, ábrákészítő
kényven szemben tartásuk legjobban elismerhetők

GŐZGÉPEK BECSÉPÉLTETNEK

Ezen motorok több 100 példányban kitűnően műkötnek az ország minden részében. Többek között Kozma József Kádárkut, Homogymergye, Tóth Péter nagy földműves, Gyantavér B. H. M. G. Bíró József földműves, Cz. G. és F. tisztegye, Orosz Ábrahám részletrre. Árjegyzék ingyen.

HA FÁJ A FEJE,

ne látóvázzék hanem használja azonnal
Bertervs-féle MIGRAIN-pasztilát
Minden
gyógyászor-
tárban és
drogeriában
kapható

3 órák-
Bertervs Tamás
Kispest, Rákóczi
utca 2.
Ingyen postai szállítással 3 doboz rendelésnél.

BIZTOS gyógyulást keresőknek

ak bármily
nemi betegségben szenvednek

mint húgyúti és hólyagbeteg, húgyvesztéskövetek, vesebeteg, szarvak, éjjeli magömlések, sebek és dujakorok bántalmak (lyphilia), az önterítés utóba német felépő idegbeszéd, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrkülviseletek, nőknél fehérletyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyításra szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymedicina! fogva lezáróban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. or. és kir. osztály főorvos, országos hírv. és v. legközebb 22 éves fennálló rendelt. intézet

Budapest, V. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-g és 7-8-ig este. Időnként házi orvosok is látogatnak. Vidékiek levelekre kimért ó. választ és csak az utolsó tanácsot nyújtok, gyógykezelés gondoskodva lesz. Titoktartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

NUMMI szerek

Valódi francia és amerikai gyártmány! Orvosiilag előnyös! Feltétlenül biztos! Gummi.

Eredeti csomagolásban!
12 db. francia minőség K 2-4
12 db. francia gyártmány K 6-10
12 db. eredeti amerikai K 10-12
Capot american (fordi) K 4-6
12 db. finom K 8-10
Hathélyes "Non plus ultra" K 12-16

Minta-gyűjtemény
ezzel együtt összeállításban, 12 db. K 6-10
12 db. K 8-10
Női óvszer "Femurum" oclum K 8-10
Sérvekből orvosi rendelésre valódi amerikai gyártmány K 7-10 Cs. és kir. szabad. Keleti-féle pneumonikus polihárvány K 12-16

Suspensor (heróforrás) darabja K 1-2-40
Műanyag K 8-16 darabja K 8-1
Hátsókötő darabja K 7-24
Gummi gőcsér-hártya darabja K 8-12
Ujjigátor (elcsesztés) darabja K 8-9
Ujj "Auto vaginal Spray" higiénizáló nemi kényelmesség K 12-16
Szétküldés titoktartás mellett. - Képes Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummiáruk és beteg-
Budapest, IV. Koronaherceg-utca 17/1.

GRAMOFON TULAJDONOSOKAT ÉRDEKLI.
 hogy miképpen kaphatnak minden gramofonra alkalmas kétoldalu művész-lemezt **INGYEN.**

Tessék hozzánk kérdést intézni.

Iván és Vári hangszer osztálya

Sokezer új magyar felvétel! 1000 darab finom angol acél gramofon-tű nagy vétel folytán **csak 3 korona.** — Saját érdekében cselekszik, ha kivágja és megőrzi felhívásunkat. — Gramofon beszélőgép-árjegyzék és lemez-jegyzékét ingyen küldünk.

Budapest, VI. Teréz-körut 1/c.

ABBAZIA

GRAND HOTEL BRISTOL

Ujonnán épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagyszerű szobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A délre és keletre nyíló összes szobák erkélyiyel ellátva, Kávéházi étkező, olvasó- és zenetermek, Pompás kilátás a Quarnero egész vidékeire.

A Bristol szálloda igazgatója

RUDOVITS W.
tulajdonos.

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság

Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente

Amsterdam.

Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VIII., RAKOCZI-UT 1. SZ.

Az 1907-ik év végén:

a biztosítások összege a 300.000.000 koronát meghaladta.

a díjtartalékok összege 92.748.430,52 korona.

Liberális feltételek. Legelőcsőbb díjak.

Prospektusokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál az igazgatóság és a társaság hivatalnokai valamint képviselői az ország egész területén.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsó választék.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor

használatát eltávolít minden fogfájdalmat, biztosan megemlíti a fogak romlását s a kellenetlen szándék. — Egy üveg szájviz ára 40 krajczár, 80 krajczár. nagyobb üveg 1 forint 80 krajczár és 3 forint

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

szaliczil vízzel használva nemcsak hófehérre teszi a fogakat, hanem a már létező fogbetegségeket tovább terjedését is megakadályozja. Doboz 80 krajczár és 1 forint 20 krajczár.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 35 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden font elszórt készítmények orvosi utasítás után közzélnék.

MÜLLER J. L.

os. és ktr. udvari illatszerek és pipere-szappan gyárosnál.
Budapest, IV., Koronaheczeg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

Szőőoltványok: hiányok pótlására 2 éves dus gyökérel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 forint. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint.

Fásoltványok: Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépségihával, eredeti biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra oltva a következő fajokban: **Fehér borfajok:** Olasz Rizlingi, fehér és piros Sziankamenka, Furmint, Sárféher, Mézesféher, Ezerjó, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkováci, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánati Rizling. **Vörös borfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarca, Aramon. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passalutti, Tokaji Chasselas, Ezredóves, Muskotályok stb. **Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt.** sima Rip. Port. II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökörű 18 frt. **Hazai nemes vesezők** sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajokból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavasszi szállításra is elfogadok mar most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni. **Hegyibor** fehér 50, siller 50, vörös 60 korona.

SZÉKELY I. JÓZSEF Gyöngyös, Szent - Urbán - Templom.

Mindenütt kapható a legfinomabb
Weider tejszin és Zsolna csokoládé
 Csokoládé dessert bonbonok
Weider Armin és Béla
 csokoládé és cukorkagyár ZSOLNA.

A Járadék - Hitelbank r.-t.
 váltó-üzlete
 Budapest, VI., Teréz-körut 1/a.
Legmagasabb előleget nyújt a legelőnyösebb feltételek mellett értékpapírokra és sorsjegyekre.
Mindennemű sorsjegyet a legkényelmesebb fizetési módokat mellet árusít, részletfizetésre.
Osztálysorsjegyek főelárusítóhelye; eredeti áron kaphatók.
Foglalkozik továbbá minden, a bankszakmába vágó ügyletekkel és szakszerű felvilágosítással a legnagyobb készséggel szolgál.
Takarékbetétek
 legmagasabb kamatoztatással elfogadtatnak.

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPEN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVALÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Legjobb... Legjobb... Legjobb...
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Összeállható vaságy kivételű
8 matracral 10 írt.

Sodronyágybőlék méret
szerint 5 írtól feljebb.

GICHNER JÁNOS
Ágynemű, réz- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20.
Fióküzlet:
Rákóczi (Kereszt) ut. 66. m.
Gyár:
Kertész-utca 7. és 9.
Arjegyzéket
bárkinek ingyen és bér-
mentve küldök.
Gyermekkoszok nagy választékban.
Meg nem felelő Árus kizárólag vagy a pénzt visszadom.

darabja 1 írt
bolgól 50 ar-tól feljebb

PÉNZSZEKRENYEK GELLÉRI ÉS SCHULLER CÉGÉNél BUDAPEST, IX., RÁKOS-U. 4.

GYARTANAK: TŰZ- ÉS BETÖRÉSMENTES PÉNZSZEKRE-
NYEKET, KÖNYV- ÉS OKMÁNSZEKRÉNYE-
KET, ANYAKONYVI SEKRÉNYEKET, PÁNCZÉLSZEKRÉNYEKET
ÉS PÁNCZÉLSZOBÁKAT LEGJOBB KIVITELBEN.

Allandó nagy raktár. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar Lányok

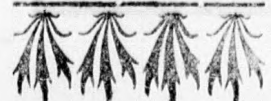
Képes hetilap fiatal lányok
számára.

Szerkeszti: Tutsek Anna

Előfizetési ára negyedévre
3 korona.

Mutatványszám kérésre ingyen
Kiadóhivat:

Epest. Andrássy ut. 10.

Mit csinálnak a pesti asszonyok?

Összeülnek, tanácskoznak és nemsokára
kisütik, hogy nincsen jobb

HÁZIBARÁT

az Alföldi Fehér Keresztes sósborszesznél.